

Jaarstukken 2025

Colofon

Uitgever: gemeente Middelburg

Versie juni 2026

Redactie: gemeente Middelburg

Eindredactie: gemeente Middelburg

Fotografie: gemeente Middelburg & RK Fotografie

Vormgeving: gemeente Middelburg

Productie: gemeente Middelburg

Inhoudsopgave

4	Inleiding	178	JAARREKENING
6	JAARVERSLAG	179	Overzicht van lasten en baten
7	Programma's	181	Toelichting op lasten en baten
8	Bestuur en ondersteuning	187	Algemene dekkingsmiddelen
22	Veiligheid	189	Overzicht onvoorziene uitgaven
33	Verkeer, vervoer en waterstaat	190	Overzicht incidentele baten en lasten
44	Economie	201	Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
49	Onderwijs	203	Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)
57	Sport, cultuur en recreatie	205	Rechtmatigheidsverantwoording
65	Sociaal Domein	207	Balans
79	Volksgezondheid en milieu	209	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
94	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	214	Toelichting op de balans
104	Paragrafen	228	Overzicht kredieten
105	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	229	Programma Veiligheid
116	Lokale heffingen	232	Programma Economie
123	Onderhoud kapitaalgoederen	236	Programma Sociaal Domein
136	Financiering	240	Overzicht lasten en baten per taakveld
139	Bedrijfsvoering	247	SiSa tabel
149	Wet open overheid	256	OVERIGE GEGEVENS
151	Verbonden partijen	257	Bijlage (Europese) subsidies
164	Grondbeleid	260	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Inleiding

Met deze jaarrekening presenteert het college de financiële verantwoording over het laatste jaar van de bestuursperiode, die hiermee wordt afgesloten. In de afgelopen jaren is met inzet en samenhang gewerkt aan de uitvoering van het coalitieakkoord 'Een frisse wind'. Een groot deel van de daarin uitgesproken ambities is gerealiseerd of in gang gezet, steeds met het oog op een toegankelijke, betrokken en toekomstbestendige gemeente. De periode kenmerkt zich door een duidelijke verschuiving naar meer ruimte voor initiatieven van inwoners, een toegankelijker en mensgerichte ondersteuning in het sociaal domein en een samenhangende aanpak op het gebied van wonen, duurzaamheid en bestaanszekerheid. Daarbij is nadrukkelijk gekozen voor het versterken van bestaande structuren, het benutten van wat er al is en het vroegtijdig betrekken van inwoners en partners. Met deze jaarrekening verantwoorden wij ons laatste jaar hoe beleid, uitvoering en middelen in samenhang zijn ingezet om concrete stappen uit de ambities uit ons coalitieakkoord vorm te geven. Daarmee vormt zij niet alleen een financiële afsluiting van het laatste boekjaar, maar ook een inhoudelijke verantwoording van de koers die in deze bestuursperiode is gevaren.

Zonder uitpuittend te willen zijn, benoemen wij hieronder kort de gerealiseerde accenten. Daarbij hebben wij ingezet op:

- Meer ruimte en ondersteuning voor initiatieven van inwoners;
- Een toegankelijker, vriendelijker en beter georganiseerde toegang tot zorg en ondersteuning, zoveel mogelijk via één loket;
- Meer aandacht voor luisteren naar inwoners aan wijktafels;
- Sterkere samenhang tussen jeugd, onderwijs en onderwijshuisvesting;
- Betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en versterking van de collectieve zorgverzekering;
- Zorgvuldige woningbouw met voorrang voor inbreiding, herbestemming en betrokkenheid van de omgeving;
- Verduurzaming van de bestaande woningvoorraad met financiële én inhoudelijke ondersteuning;
- Actieve aanpak van armoede, met oog voor inwoners die zelf niet snel aankloppen.

De afgelopen bestuursperiode werd gekenmerkt door het vaststellen van kadernota's door de gemeenteraad, waarbij de

ingediende financiële wensen vrijwel integraal zijn verwerkt in een sluitende meerjarenbegroting.

Tegelijkertijd constateren wij dat voor de komende bestuursperiode sprake is van een gewijzigd financieel perspectief, als gevolg van hogere lasten binnen de jeugdzorg en een afnemende bijdrage van het Rijk.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording gaat per programma in op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop geprobeerd is deze effecten te realiseren. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Aan de speerpunten zijn prestaties en activiteiten gekoppeld. Deze staan in de tabellen onder "Wat hebben we er voor gedaan?".

Daarin geven we aan of de doelstellingen zijn 'gerealiseerd', 'deels gerealiseerd' of 'niet gerealiseerd'. Bij de twee vragen "Wat hebben we bereikt?" en "Wat hebben we ervoor gedaan?" geven we een verklaring waarom het (nog) niet gehaald is. Bij "Wat heeft het gekost?" staat een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie voor bedragen groter dan € 50.000.

Paragrafen

In het jaarverslag zijn de verplichte paragrafen opgenomen, die zijn voorgeschreven in het besluit begroting en verantwoording gemeentes en provincie (BBV). In de afzonderlijke paragrafen zijn de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

De jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

- Een overzicht van lasten en baten
- De balans met een toelichting

Overzicht van lasten en baten

In de staat van baten en lasten wordt op hoofdlijnen het resultaat van de jaarrekening toegelicht. In de programma's bij "Wat heeft het gekost?" staan per taakveld de lasten en baten opgenomen. En wordt een toelichting gegeven over de afwijkingen tussen de realisatie en begroting na wijziging. In een apart overzicht Kredieten zijn de (restant) kredieten per programma vermeld. Daarnaast zijn in een overzicht de incidentele baten en lasten, de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves inzichtelijk gemaakt.

In de rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

Balans

De uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente wordt inzichtelijk gemaakt in de balans en de toelichting er op.

SISA

In de SISA- bijlage (Single Information Single Audit) is verantwoording over de besteding van specifieke uitkeringen opgenomen.

Namens het college van burgemeester en wethouders

JAARVERSLAG

Programma's

Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De gemeente stelt de burger centraal. Dit doen we door steeds onze dienstverlening te controleren en te verbeteren. We betrekken inwoners bij plannen en besluiten (burgerparticipatie) en

geven ruimte voor initiatieven (overheidsparticipatie). Ook zoeken we samenwerking met andere overheden en partijen in de regio.

In het programma Bestuur en Ondersteuning leest u over de overkoepelende taakvelden 'dienstverlenen', 'participeren', 'externe oriëntatie' en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie. Het efficiënt, effectief en rechtmatig inzetten van die middelen heeft blijvend onze aandacht.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Communicatiebeleidsplan (2019)
- Visie op dienstverlening (2024)
- 'Participeren: Doen en leren!' (2017)
- Participatie- en inspraakverordening (2021)
- Notitie verbonden partijen (2026)
- Notitie wijkgericht werken "Samen zichtbaar en dichtbij"(2024)

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het vergroten van de betrokkenheid bij de gemeente en het vertrouwen in het bestuur.

Doelstellingen

1. Het verrijken van plannen door inwoners en andere betrokkenen in een vroeg stadium te informeren en te betrekken: burgerparticipatie.

2. Ruimte geven aan en stimuleren van initiatieven in de samenleving die een bijdrage leveren aan onze maatschappelijke opgaven: overheidsparticipatie.
3. Betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving, gemeentelijke besluitvorming en maatschappelijke opgaven.
4. Een sterke sociale basis en gemeenschapszin in buurten / wijken en dorpen.
5. Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker.
6. Het vergroten van het vertrouwen bij de burgers in de gemeente. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet.
7. Samenwerken ten behoeve van lokale en regionale uitdagingen en bijdragen aan de Zeeuwse opgaven.

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Trainingen democratis vakmanschap (ambtenaren en bestuur)	volgens plan
Doorontwikkeling 'Middelburg ontmoet'	volgens plan
Middelburg Ontmoet "Live"	gedeeltelijk volgens plan
Integrale wijkaanpak Nieuw- en Sint Joosland	volgens plan
Loket maatschappelijke initiatieven (incl. handreiking)	volgens plan
Handreiking participatie voorruimtelijke ontwikkeling	volgens plan
De informatie op de website is vindbaar, duidelijk en geeft antwoord op vragen	volgens plan
De dienstverlening aan de balie en de telefoon worden als goed ervaren	gedeeltelijk volgens plan

Doelstelling 1: Het verrijken van plannen door inwoners en andere betrokkenen in een vroeg stadium te informeren en te betrekken: burgerparticipatie.

Informeren over plannen en het proces is de eerste stap van participeren. We betrekken onze inwoners bij plannen vanuit de gemeente op verschillende manieren. We zoeken daarbij naar een goede mix, zodat we mensen met verschillende betrokkenheidsvoorkeuren bereiken, zowel offline als online. Hiervoor zetten we onder andere ons online platform middelburgontmoet.nl in. Het is de digitale ontmoetingsplaats voor onze inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie.

Doelstelling 2: Ruimte geven aan en stimuleren van initiatieven in de samenleving die een bijdrage leveren aan onze maatschappelijke opgaven: overheidsparticipatie.

Als gemeente vinden we het belangrijk dat inwoners ruimte krijgen voor initiatieven die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en saamhorigheid. Voor kleine aanvragen kunnen inwoners een aanvraag doen via het wijkbudget. In 2025 is een interne handreiking maatschappelijke initiatieven vastgesteld. In deze

handreiking staat een afwegingskader, waardoor het helder is hoe we omgaan met maatschappelijke initiatieven van inwoners. Eind 2026 willen we deze handreiking evalueren en omzetten naar een beleidsregel maatschappelijke initiatieven.

Doelstelling 3: Betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving, gemeentelijke besluitvorming en maatschappelijke opgaven.

De wijkteams en dorpsverenigingen blijven voor ons een belangrijke gesprekspartner. In de dorpen en in Dauwendale staan er sterke en betrokken teams. In 2025 zijn twee nieuwe 'wijkteams' opgestaan, te weten in de wijk Griffioen en de binnenstad. Ieder met een eigen visie op hun rol. Naast de wijkteams zijn we in verbinding met andere sleutelfiguren en wijkprofessionals in de wijken. Onze visie is: iedere betrokken inwoner of wijkprofessional is belangrijk.

In 2025 zijn we in Nieuw- en Sint Joosland en in 't Zand-Stromenwijk-Rittenburg aan de slag gegaan met de integrale wijkaanpak. Dit was een intensief participatief proces om op te halen wat er speelt en leeft in de wijk. Voor 't Zand-Stromenwijk-

Rittenburg trekken we samen op met Woongoed en Vizita. Met het oog op 'community building' zijn we in deze aanpak ook op zoek gegaan naar mensen en organisaties met sterke punten. In beide wijken (lees ook dorp) zijn nieuwe mensen opgestaan die samen hun schouders onder de verschillende opgaven willen zetten. De wijkmanagers van de gemeente, de wijkbeheerders van Woongoed en de opbouwwerkers van Vizita namen gezamenlijk deel aan een driedaagse training over 'community building'.

Doelstelling 4: Een sterke sociale basis en gemeenschapszin in buurten / wijken en dorpen.

Een sterke en sociale basis begint bij ontmoeting. We faciliteren online ontmoeting met het Middelburgse community platform Middelburg Ontmoet. Ook fysieke wijkontmoetingen zijn belangrijk. We zien het als onze taak om ontmoetingen tussen bewoners en professionals in de wijk te faciliteren en te stimuleren.

Een van de manieren om ontmoetingen te stimuleren is Middelburg Ontmoet Live, (kleinschalige) wijkontmoetingen. Lange tijd deden we dat met name via de wijktafels. Om meerdere bewoners met andere betrokkenheidsprofielen te bereiken, zetten we ook andere vormen in. Bij de integrale wijkaanpak hebben we betrokken bewoners regelmatig uitgenodigd en aangemoedigd om samen na te denken over acties die bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk. Hierdoor zijn verschillende werkgroepen ontstaan.

Welzijnsaccommodaties blijven van essentieel belang voor een sterke sociale basis in onze wijken en dorpen. Een goed functionerend ontmoetingscentrum is gemeenschap-versterkend. Een plek met veel activiteiten waar inwoners en in de wijk werkende organisaties gebruik van maken. Door ontmoeting neemt de onderlinge betrokkenheid toe. Mensen vergroten hun persoonlijke netwerk waardoor zij dagelijkse problemen beter kunnen opvangen.

In 2025 hebben we onze welzijnsaccommodaties op een andere manier beheerd. We maken de beweging van commercieel beheer naar sociaal beheer. De maatschappelijke component staat hierbij bovenaan. Vrijwilligers en maatschappelijke organisaties die bij het centrum zijn betrokken, werken samen met een professioneel beheerder bij het uitvoeren van de beheertaken. De koffie en thee zijn goedkoop. Wijkcentra worden zo laagdrempeliger, ook voor de meer kwetsbare doelgroepen. In wijkcentrum Getij is de ruilwinkel. Een waardevolle aanvulling, omdat dit nieuwe mensen aanmoedigt om te komen.

Doelstelling 5: Het verbeteren van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen, gemeten aan de tevredenheid van de gebruiker.

In 2025 is ervoor gekozen om de tevredenheid van de gebruiker als indicator voor de kwaliteit van de dienstverlening af te waarderen en in plaats daarvan een indicatorenset uit te werken die meer inzicht biedt en gerichte sturingsinformatie oplevert. We werken bovendien niet meer met een grote, allesomvattende uitvoeringsagenda. In plaats daarvan kiezen we ieder jaar enkele duidelijke prioriteiten om aan te werken. Door herprioritering van opdrachten en wisseling van medewerkers was er in 2025 echter substantieel minder capaciteit beschikbaar voor dienstverlening en is dit proces niet volledig afgerond. Dat heeft ook geleid tot overheveling van budget naar 2026.

Doelstelling 6: Het vergroten van het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente. Middelburgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente efficiënt en effectief omgaat met de financiën en dat de middelen op een rechtmatige manier worden ingezet.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Vanzelfsprekend besteedden wij aandacht aan efficiëntie en effectiviteit. Waar we zaken kunnen verbeteren paktten wij dit op. Een voorbeeld hiervan is het beheersingsproject omgevingsvergunningen. In dit project werden de belangrijkste processen beschreven, waarbij de processen zowel in- als extern werden afgestemd. Bij de Kadernota werden prioriteiten gesteld wat wel en niet te doen.

Daarnaast voerden wij een doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoek uit volgens de verordening artikel 213a Gemeentewet naar het Werken in opgaven en projecten (WIOP). Zodra het verbeterplan is op- en vastgesteld informeren we de gemeenteraad over de uitkomsten van dit onderzoek.

Rechtmatigheid

Op basis van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet toetsen wij de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Hiervoor stelden we het plan Middelburg in Control 2025-2028 vast.

Voor meer informatie over beide onderwerpen verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Doelstelling 7: Samenwerken ten behoeve van lokale en regionale uitdagingen en bijdragen aan de Zeeuwse opgaven.

Samen met de andere Zeeuwse overheden werken we samen aan het formuleren van regionale strategische doelen. We nemen actief deel aan het Overleg Zeeuwse Overheden en we zijn vertegenwoordigd in het VZG-bestuur. Concreet hebben we Zeeuws samengewerkt op de volgende onderwerpen:

- Zeeland 2050 en de nadere uitwerking daarvan;
- De Zeeuwse zienswijze op de Ontwerpnota Ruimte;
- Het Ruimtelijke Arrangement met het Rijk;
- Een mogelijke Netwerkstad Zeeland met de vijf Zeeuwse steden (Vlissingen, Goes, Terneuzen en Zierikzee/Schouwen-Duiveland).

Verder is in 2025 samengewerkt met andere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Zo is de GR Publiek Vervoer opgericht die op 1 januari 2026 inwerking is getreden. En is gewerkt aan de oprichting van een GR Sociaal Domein die naar verwachting in 2026 inwerking treedt. Ook is er afgestemd over samenwerkingsplannen van GGD, VRZ en RUD, is er gewerkt aan de herziening van de GR-en (in VZG-verband) en is de laatste hand gelegd aan een nieuwe notitie verbonden partijen.

Op concrete dossiers is onder meer afgestemd met andere Zeeuwse overheden over het impactrapport kerncentrales, het programma Ruimte voor Defensie (in Zeeland) en de reactie op het proefbaanvak (spoor) ERTMS. Ook is samengewerkt aan de uitvoering van de Regiovisie van de subregio Walcheren-Schouwen-Duiveland (inventarisatie van internationale werknemers in de regio). Samen met de Provincie Zeeland en de gemeenten Vlissingen en Veere zijn we gestart met de uitvoering van de adviezen zoals de kwartiermaker internationaal Kenniscentrum Slavertijverleden (KCS) die eind 2024 heeft gegeven. Inmiddels is er een stichting opgericht en een directeur bestuurer en een Raad van Toezicht aangesteld. Voor de verdere uitwerking van de activiteiten vindt intensief overleg plaats met Amsterdamse organisaties en met ministeries.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wijkgericht werken

In 2025 zijn we doorgegaan op het spoor van onze vijf speerpunten uit de notitie wijkgericht werken “Samen zichtbaar en

dichtbij”. De focus lag daarbij op de integrale wijkaanpak. Ook is de handreiking maatschappelijke initiatieven vastgesteld door het college van B&W.

Opstellen wijk- en dorpsvisies

In 2025 hebben we voor Nieuw- en Sint Joosland en 't Zand-Stromenwijk-Rittenburg een dorpsvisie/wijkvisie opgesteld. De dorpsvisie van Nieuw- en Sint Joosland is in januari 2026 vastgesteld. De wijkvisie 't Zand-Stromenwijk-Rittenburg is in concept gereed. Naar verwachting neemt de gemeenteraad in juli 2026 een besluit. De ervaring leert dat het een intensief participatief proces is, waarbij zo veel mogelijk inwoners en andere stakeholders betrekken worden. Dit vraagt veel tijd voor de voorbereiding en uitwerking. In 2025 heeft de trainee wijkaanpak een start gemaakt met een blauwdruk voor de integrale wijkaanpak. Die maken we in 2026 verder af en vormt de basis voor het vervolg van de wijken. We zien deze aanpak als opmaat naar de wijkdemocratie van de toekomst. Inwoners krijgen de kans om mee te denken en te doen over hun eigen leefomgeving. Door intern en extern de brug te slaan tussen wat er speelt en leeft en de bestaande uitvoeringsplannen van onze opgaven, kunnen we het verschil maken. Ook slaan we in deze aanpak de brug tussen het fysieke en sociale domein.

Wijknetwerken

Onze dorpen en wijken zijn gebundeld in zes wijknetwerken. Elk netwerk bestaat uit een clustering van wijken of dorpskernen, te weten:

Noord	Binnenstad	Arnemuiden	Zuid/Oost	Zuid	West
• Sint Laurens • Klarenbeek / Veersepoort, Nieuw Middelburg	• Binnenstad	• Arnemuiden / Kleverskerke	• Dauwendaele • Mortiere • Nieuw en Sint Joosland	• Magistraatwijk • Reijershove • Erasmuswijk	• 't Zand / Stromenwijk / Rittenburg • Griffioen

Een wijknetwerk is een samenwerking tussen gemeente, partners en inwoners in de wijk. De wijknetwerken worden breed samengesteld met professionele partners zoals huisarts/ POH, wijkverpleging, wijkpolitie, scholen, consultatiebureau, kinderopvang, woningcorporaties, geloofsgemeenschappen, welzijn en (school)maatschappelijk werk. Daarnaast zitten in het netwerk betrokken inwoners, wijkteams en partijen (bijv. een ondernemersvereniging) die de wijk goed kennen. De samenstelling van het wijknetwerk vraagt maatwerk. Deze is niet in iedere wijk hetzelfde. In een wijknetwerk is er mogelijkheid verdieping te hanteren op wijk- of dorpsniveau.

In 2025 is in de wijk 't Zand-Stromenwijk-Rittenburg het wijknetwerk nauw betrokken bij de integrale wijkaanpak (analyse, visie, plan). Ook in andere wijken waar we de komende jaren aan de slag gaan met de integrale wijkaanpak heeft het wijknetwerk een belangrijke rol. Een van de eerste stappen in de aanpak is om samen een sterkte en zwakte-analyse te maken van de wijk op basis van beschikbare wijkdata.

Leefbaar, veilig en met perspectief

In de integrale wijkaanpak komen bewoners en wijkprofessionals zelf met oplossingen voor bepaalde opgaven. Door inwoners te faciliteren en stimuleren ontstaat er gemeenschapskracht. In deze wijkaanpak brengen we bewoners en wijkprofessionals samen, zodat er sterke verbindingen kunnen ontstaan. We hanteren daarbij de abcd-aanpak (community-building). Hierin trekken we samen op met Woongoed en Vizita.

Kruisbestuiving leefbaarheid met woonbeleid en sociaal beleid

Leefbaarheid hangt onder andere samen met de woningvoorraad in een buurt of wijk. Door concentraties van kwetsbare inwoners staat de leefbaarheid onder druk. Waar mogelijk brengen we meer diversiteit aan in de woningvoorraad, bijvoorbeeld bij sloop/nieuwbouwprojecten. In de prestatieafspraken met de woningcorporaties wordt aandacht besteed aan de bijdrage die

de woonruimteverdeling en het wijkbeheer kunnen leveren aan de leefbaarheid.

De inspanningen ten behoeve van de leefbaarheid in wijken zien we in het sociaal domein terug (zie programma Sociaal Domein). Binnen het sociaal beleid is een sociaal team ingericht, ter bevordering van de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van zorg en ondersteuning en met laagdrempelige informatie en advies voor inwoners. De inspanningen ten behoeve van leefbaarheid en woonbeleid, zie programma Huisvesting.

Middelburg Ontmoet

Het community platform Middelburg Ontmoet is in 2025 ook weer veelvuldig ingezet als plek waar mensen elkaar digitaal konden ontmoeten. Maar ook waar wij projecten en activiteiten op plaatsten zodat mensen daarover geïnformeerd werden en hun reactie op konden geven. Het platform steeg ook afgelopen jaar weer qua aantal bezoekers etc.

In 2025 bezochten 69.411 unieke bezoekers Middelburg Ontmoet. Zij bekeken 308.920 pagina's. Het aantal mensen dat een profiel aanmaakte (zich ingeschreven) steeg met 2.333. Er werden 968 nieuwsberichten geplaatst, 1.146 activiteiten werden in de agenda opgenomen en er waren 105 vrijwilligersvacatures).

Participatie

Burgerberaad

In 2025 organiseerde de gemeente Middelburg voor het eerst een volledig burgerberaad, over de toekomst van de oud- en nieuwwiering. Van de 8.000 gelote inwoners meldden 583 zich aan; uiteindelijk namen 87 deelnemers deel aan vijf bijeenkomsten. Zij formuleerden dertien adviezen, waarvan er negen met ruime meerderheid zijn aangenomen. Vier adviezen konden direct worden uitgevoerd; de overige vragen meer tijd en afstemming.

Deelnemers waardeerden het burgerberaad met gemiddeld een 7,9. Zij voelden zich serieus genomen, waardeerden de professionele begeleiding en gaven aan meer inzicht en vertrouwen in het lokale bestuur te hebben gekregen. Tegelijkertijd waren de tijdsbelasting, de beperkte urgentie van het onderwerp en een minder inspirerende startpunt aandachtspunten voor de toekomst.

Het burgerberaad werd uitgevoerd binnen een budget van €150.000, lager dan de beschikbare €200.000. Wel blijkt dat interne uren voortaan beter moeten worden meegenomen om het totale kostenbeeld volledig te maken.

De uitkomsten laten zien dat een burgerberaad waardevolle inzichten en betrokken inwoners oplevert. Daarom in 2026 aan uw raad voorgesteld om het instrument een plek te geven in onze participatiegereedheidskist.

Participatie - Gedeelde opgave

Participatie vindt plaats bij allerlei projecten, samenwerkingsvormen binnen wijken en dorpen en bij alle onderwerpen van de toekomstige Omgevingswet. Burgerparticipatie wordt in beginsel toegepast wanneer het te verwachten is dat belanghebbenden in hun belangen geraakt kunnen worden naar aanleiding van beleid, plannen, projecten of programma's. Dit is vastgelegd in onze participatie- en inspraakverordening. In 2025 zijn de voorbereidingen gestart voor het in 2026 actualiseren van deze verordening.

Het grote belang van participatie wordt breed in de gemeenteraad gedeeld. Goede vormen van participatie zijn dan ook onderdeel van de gedeelde opgaven waarvoor college en raad zich zien gesteld.

Beleidskader participatie

De afgelopen jaren is er veel verschenen aan documenten die te maken hebben met participatie. Denk aan memo's actieve informatie, de participatie- en inspraakverordening en handreikingen. In 2025 zijn we aan de slag gegaan met het formuleren van ons beleidskader participatie waarin we deze documenten bundelen tot één geheel en dat het uitgangspunt voor onze participatie gaat worden. Het biedt houvast voor de gemeentelijke organisatie én voor inwoners, en vormt een basis voor verdere ontwikkeling van participatie.

Participatie betekent dat inwoners en organisaties meeweten, meedenken, meepraten of meedoen aan plannen en activiteiten van de gemeente. Dat kan gaan over het maken van beleid, het uitvoeren ervan, of over hoe de leefomgeving eruitziet en beter kan worden. Daarnaast hebben we ook te maken met participatie in planontwikkeling door initiatiefnemers, zoals een woningcorporatie of projectontwikkelaar. Onder de omgevingswet zijn zij verplicht om aan participatie te doen. En met initiatieven van onze inwoners waarvoor ze aan de gemeente vragen om mee te denken of te doen. Het beleidskader wordt begin 2026 door uw raad vastgesteld.

Handreikingen

In 2025 is door het college de handreiking maatschappelijke initiatieven vastgesteld. Maatschappelijke initiatieven zijn zeer divers en kunnen nu op verschillende momenten en op verschillende manieren binnenkomen bij de gemeente. De diversiteit en onvoorspelbaarheid ervan maakt het lastig om een eenduidig proces met gelijke taken en verantwoordelijkheden en doorlooptijden te volgen. Met deze interne handreiking willen we daar handvatten voor geven.

De handreiking participatie voor initiatiefnemers van ruimtelijke plannen wordt gefintuned en in 2026 aan uw raad aangeboden.

Leren van de Trekdijs

In de zomer van 2025 verscheen het rapport "Leren van de Trekdijs". Dit was het eindproduct van het raadsonderzoek naar dit langsepende project / dossier. Het rapport maakt duidelijk dat participatie alleen goed kan functioneren wanneer de raad vooraf heldere beleidsmatige én procedurele kaders vaststelt. Die duidelijkheid vormt de basis voor een transparant proces waarin inwoners weten waarover zij kunnen meedenken, welke ruimte zij hebben en hoe hun bijdrage wordt meegewogen in de besluitvorming.

Daarbij onderstrepen de bevindingen dat participatie vraagt om een duidelijke rolverdeling. Wanneer de raad kiest voor het betrekken van inwoners, vraagt dat van het college om het proces zorgvuldig te organiseren en strak te regisseren, maar ook van de raad om verantwoordelijkheid te nemen voor de aan de voorkant vastgestelde kaders. Zo voorkomen we dat participatie afhankelijk wordt van politieke dynamiek of dat verwachtingen van inwoners niet worden waargemaakt.

Participatieprocessen moeten voorspelbaarder en professioneler verlopen. Dat betekent: een gezamenlijke en transparante start, een evenwichtige groep deelnemers, heldere afspraken over het verloop én een expliciete afronding waarin wordt teruggekoppeld wat met de resultaten gebeurt. Door deze werkwijze structureel toe te passen, versterken we niet alleen de kwaliteit van gebiedsontwikkelingen, maar ook het vertrouwen van inwoners in het lokaal bestuur. Dit geldt zeker bij grotere projecten.

Evalueren

Als het gaat om het evalueren van de participatie hebben we in 2025 contact gezocht met de gemeente Terneuzen om elkaar hierbij over en weer te helpen. Het gaat dan om grotere projecten waarbij een onafhankelijke evaluatie wenselijk is. We hebben de methodiek, vragenlijsten en format rapportage opgesteld. In 2026 wordt de participatie met betrekking tot het azc op deze manier door Terneuzen geëvalueerd.

Dienstverlening

In 2025 is gewerkt aan vereenvoudiging van het taalniveau van brieven en webpagina's in samenspraak met inwoners. Verder is er gewerkt aan verdere digitalisering van de dienstverlening en verbeterde toegankelijkheid van de gemeentelijke website.

Het aanpassen van de ontvangsthuis heeft vertraging opgelopen vanwege het huisvestingsvraagstuk.

Samenwerken

De samenwerking met Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen heeft in 2025 verder vorm gekregen. Niet alleen door bepaalde taken, zoals personeelszaken belastingen en archeologie gezamenlijk uit te voeren maar ook door strategische dossiers samen op te pakken. Hiervoor worden onder meer de periodieke overleggen in OZO en tussen de Zeeuwse steden gebruikt. Daarnaast hebben we actief deelgenomen aan het proces om te komen tot het perspectief Zeeland 2050 en zijn we aan de slag gegaan met de Walcherse invulling daarvan in 'Walcheren 2050'. Samen met anderen vaardigen we ook bestuurders af in regionale en landelijke besturen. We keken daarnaast over de grens om te bezien op welke terreinen samenwerking met Vlaamse gemeenten mogelijkheden biedt. Dit mede in relatie tot verwerving van Europese subsidies (zie bijlage Europese projecten). Afgelopen jaar zijn er ook diverse besprekingen geweest met verbonden partijen (GR'en, stichtingen en verenigingen).

Regiovisie

In 2024 is in ambtelijke en bestuurlijke sessies gewerkt aan de uitvoering van de Regiovisie van de subregio Walcheren-Schouwen-Duiveland. Er zijn afspraken gemaakt om te kijken waar gemeenten op kwetsbare bedrijfsvoeringstaken elkaar kunnen versterken. De taken voor het uitvoeren van de actiepunten zijn verdeeld tussen de gemeenten. Bij Provincie Zeeland is een beroep gedaan op het budget voor een onderzoek naar de woonsituatie van internationale werknemers. Dit onderzoek is in 2025 gestart.

Gemeenschappelijke regelingen

Vanuit het VZG rapport "Afspraken over samenwerken met gemeenschappelijke regelingen in Zeeland" wordt invulling gegeven aan de behoefte tot meer democratische controle en de aansturing van Gemeenschappelijke regelingen. Deze afspraken zijn in 2025 herzien. De gemeente Middelburg heeft in 2025 geparticipeerd in de diverse werkgroepen die aan de slag zijn met uitvoering van deze afspraken over GR'en. Intern is er gewerkt aan een nieuwe notitie verbonden partijen die in januari 2026 is vastgesteld.

Economische structuurversterking

De gemeente Middelburg heeft in 2025 samen met andere Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en het bedrijfsleven opgetrokken in het versterken van de regionale economie. Vanuit het rapport 'Elke Regio Telt' is er in 2025 aandacht uitgegaan naar het vestigen van rijksdiensten in onze gemeente. In het kader hiervan is in november 2025 succesvol het Rijksontmoetingsplein geopend in het gebouw van Rijkswaterstaat en de Belastingdienst.

In 2025 is ook de beweging Zeeland 2050 ingezet. Middelburg participeert hierin actief om voor onze gemeente relevante punten in te brengen. Daarnaast werken we samen met Vlissingen en Veere aan een Walcherse invulling hiervan in Walcheren 2050. Gelet op Zeeland 2050 zijn de overleggen met de vier Zeeuwse steden doorgedaan, aangevuld met Zierikzee, onder de naam Netwerkstad Zeeland. Hierin wordt onderzocht of de vijf steden een netwerkstad kunnen vormen. Hier profileert Middelburg zich als stad van bestuur, onderwijs, cultuur en mensenrechten. In 2025 kwam ook de Ontwerpnota Ruimte ter inzage. Middelburg heeft zich actief ingezet om in de Zeeuwse zienswijze Zeeland, en in het bijzonder Middelburg, sterker op de kaart te krijgen.

Voor Zeeland en zeker ook voor Middelburg is de versterking van de kenniseconomie een belangrijk aandachtspunt. Gelet hierop is er gewerkt aan de visie vervolgonderwijs, welke is vastgesteld tijdens het vervolg van de decemberraad in januari 2026.

Tegelijkertijd bleef de aangekondigde Wet Internationalisering in Balans (WIB) voor grote onrust zorgen bij de UCR en de HZ gelet op de mogelijke consequenties hiervan voor deze kennisinstituten. De gemeente heeft hierop samen met andere Zeeuwse partners in het vervolgonderwijs een succesvolle lobby gevoerd waardoor deze wet is aangepast. Inmiddels heeft het nieuwe kabinet meer mogelijkheden geboden om internationale studenten aan te trekken.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Bestuur en ondersteuning	2022	2023	2024	2025
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	8,2	8,9	9,4	9,7
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,6	8,4	8,6	9,0
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 766	€ 879	€ 988	€ 1.085
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	7,7%	9,3%	11,2%	10,5%
Overhead (% van de totale lasten excl. toevoegingen aan reserves)	6,8%	7,6%	7,7%	7,6%

Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.

Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Externe inhuur

De gemiddelde externe inhuur bij gemeenten met eenzelfde omvang als de gemeente Middelburg is 18,8% (2024) en voor alle gemeenten is de gemiddelde externe inhuur 17,5% (2024).

Overhead

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces vormen overhead. In de tabel hieronder is aangegeven hoe deze kosten zijn opgebouwd:

Subactiviteit (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025 na wijziging			Rekening 2025		
	Totale lasten	Totale baten	saldo	Totale lasten	Totale baten	saldo
Leidinggevenden	1.528	0	1.528	1.655	-2	1.653
Financiën en AO/IC	2.072	-192	1.880	2.111	-193	1.918
P&O / HRM	2.721	-17	2.704	2.468	-11	2.457
Inkoop	237	0	237	220	-17	203
Interne en externe communicatie	1.125	0	1.125	1.032	0	1.032
Juridische zaken	810	0	810	797	0	797
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	1.039	0	1.039	1.837	0	1.837
Informatievoorziening en automatisering (ICT)	4.948	-9	4.939	4.498	-16	4.482
Huisvesting en Facilitaire zaken	4.208	-80	4.128	4.236	-76	4.160
DIV	1.079	0	1.079	1.122	0	1.122
Managementondersteuning.	52	0	52	52	0	52
Totaal	19.819	-298	19.521	20.028	-315	19.713
dekking toerekening overhead	-985	0	-985	-730	0	-730
GB, GBP en investeringen ¹						
dekking overheadvergoeding samenwerkingsverbanden ²	0	-761	-761	0	-797	-797
Totaal	18.834	-1.059	17.775	19.298	-1.112	18.186

1

Overhead mag nog wel worden toegerekend aan grondexploitaties, investeringen en andere (subsidie)projecten. In de praktijk zal dit gebeuren door op het taakveld 0.4 onder de lasten een negatief bedrag op te nemen en dit bedrag op het betreffende taakveld met de weer als last te verantwoorden. Hierdoor wordt de exploitatie niet onnodig opgevoerd.

2 Overheadvergoeding binnen de samenwerkingsverbanden waarbij Gemeente Middelburg als gastgemeente opereert worden als baten verantwoord binnen het taakveld overhead.

Wat heeft het gekost?

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	3.002	3.577	3.786	-209
0.02.0 Burgerzaken	2.832	3.223	3.029	194
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	1.070	1.141	1.078	62
0.06.3 Parkeerbelasting	25	25	62	-37
Totale Lasten	6.929	7.966	7.955	11
Baten				
0.02.0 Burgerzaken	-1.146	-1.446	-1.405	-41
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-424	-424	-394	-30
0.06.3 Parkeerbelasting	-7.897	-6.812	-6.985	173
Totale Baten	-9.467	-8.682	-8.785	103
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.538	-716	-830	114

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Een positief getal in de kolom afwijking lasten betekent dat er minder lasten zijn dan begroot. Een negatief bedrag in de kolom lasten geeft aan dat de lasten hoger uitvallen dan begroot. Een positief getal in de kolom afwijking baten geeft aan dat er meer baten zijn dan begroot. Een negatief getal geeft aan dat er minder baten zijn dan begroot.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.01.0 Bestuur			
Voorziening wethouderspensioenen	-116	0	N
In de najaarsbrief is een extra dotatie aan de voorziening wethouderspensioenen opgenomen vanwege de overdracht van de wethouderspensioenen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) per 2028. Deze berekening was gebaseerd op cijfers per 1 januari 2025. De commissie BBV is in december 2025 echter met een stellige uitspraak gekomen dat de hoogte van de voorziening gebaseerd dient te worden op de stand per 31 december 2025. Dit niveau blijkt hoger te zijn dan de eerdere berekening.			
Overige zaken college B&W	-122	0	N
Inzake de schorsing en rechtszaak met de voormalige gemeentesecretaris zijn juridische kosten gemaakt. Voor een verdere toelichting zie taakveld 0.04.0 Overhead, subactiviteit bestuurszaken en bestuursondersteuning.			
Wet open overheid	63	0	N
Uit een brief van het ministerie van BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) blijkt dat de oplevering van de Generieke Woo Voorziening (GWV) is vertraagd. Budgettechnisch was voorzien dat deze nog eind 2025 zou worden opgeleverd.			
0.02.0 Burgerzaken			
Verkiezingen	137	0	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Bij de septembercirculaire 2025 heeft het kabinet eenmalig 60 miljoen, voor Middelburg was dit € 165.000, beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen en zijn niet geheel besteed in 2025.			
0.03.0 Beheer overige gebouwen en gronden			
Verduurzaming panden	53	0	N
Ter dekking van nieuwe investeringen waren in de begroting 2025 kapitaallasten opgenomen voor verduurzaming panden. Deze kapitaallasten waren niet nodig als gevolg van vertraging van de projecten. Bij de jaarlijkse analyse van de kapitaallasten zijn deze gereserveerd ter dekking van kosten ter voorbereiding van verduurzamingsprojecten. Echter is dit budget niet volledig besteed.			
0.06.3 Parkeerbelasting			
Naheffing parkeerbelasting	0	53	N
Bij de najaarsbrief is de begroting van de kostenplaats naheffing parkeerbelasting flink neerwaarts bijgesteld. De inkomsten van de naheffingen zijn hoger uitgevallen in het laatste kwartaal, waardoor er nu een voordeel van 53K is. In 2026 zal gemonitord worden of de bijstelling van de begroting realistisch is geweest.			
Baten parkeerautomaten en parkeergarages	0	107	N
Over 2025 zijn meer parkeerinkomsten gerealiseerd bij het buitenparkeren (51K) en de parkeergarage Kousteensedijk (110K). Daartegenover staan minder inkomsten van de parkeergarage de Geere (54K). Het parkeren laat zich moeilijk begroten, immers de mate van het gebruik hangt af van de consument.			
Overig	-4	-57	
Totaal Bestuur en Ondersteuning	11	103	

Overhead	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	19.794	18.833	19.296	-462
Totale Lasten	19.794	18.833	19.296	-462
Baten				
0.04.0 Overhead	-1.026	-1.059	-1.112	53
Totale Baten	-1.026	-1.059	-1.112	53
Totaal Overhead	18.769	17.774	18.183	-409

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.04.0 Overhead			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Subactiviteit P&O/HRM	216	0	N
In de begroting van 2025 is een budget opgenomen voor de knelpunten personeel, waaronder voor de vervanging kritische functies / pensionering. Dit budget is niet volledig benut en kan daardoor eenmalig vrijvallen.			
Subactiviteit interne en externe communicatie	59	0	N
Door herprioritering van opdrachten en wisseling van medewerkers is er voor een periode van acht maanden minder capaciteit beschikbaar geweest voor dienstverlening. Hierdoor was de doorvertaling van de visie op dienstverlening naar activiteiten in de tweede helft van 2025 nog in volle gang. Zodoende is niet het volledige structurele budget voor de visie op dienstverlening ingezet.			
Subactiviteit Bestuurszaken en bestuursondersteuning	-772	0	N
Met ingang van 1 september 2025 heeft het college B&W de huidige gemeentesecretaris geschorst. De schorsing heeft uiteindelijk geleid tot een rechtszaak waar op 3 februari 2026 uitspraak is gedaan. Hieruit is gebleken dat de arbeidsovereenkomst per 1 juli 2026 wordt ontbonden. Daarnaast moet een transitievergoeding van en billijke vergoeding van worden betaald. Aanvullend hierop is een regeling getroffen met betrekking tot de aanvullende en na-wettelijke uitkering. Deze lasten zijn in 2025 in een voorziening opgenomen.			
Vanaf het moment van de schorsing is een interim gemeentesecretaris ingehuurd. Tenslotte zijn er inzake dit geschil juridische kosten gemaakt, deze zijn conform de BBV verantwoord op taakveld 0.01.0 Bestuur.			
Subactiviteit Informatievoorziening en automatisering (ICT)	351	0	N
De contractuele afspraken met Microsoft zijn voordeliger uitgevallen. De begroting is gebaseerd op de offerte van de software-leverancier. Daarin is een infatiecorrectie opgenomen, maar deze is uiteindelijk niet gefactureerd.			
Subactiviteit overhead Grondbedrijf	-255	0	N
Kosten voor overhead worden binnen programma Bestuur 0.04.0 Overhead centraal geboekt. Overheadkosten mogen wel toegeschreven worden aan het grondbedrijf en investeringsprojecten. Omdat minder uren zijn toegeschreven aan deze activiteiten, zijn er ook minder overheadkosten toegerekend.			
Overig	-61	53	
Totaal Overhead	-462	53	

Overige baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.08.0 Overige baten en lasten	691	-1.007	-913	-94
Totale Lasten	691	-1.007	-913	-94
Baten				
0.08.0 Overige baten en lasten	0	-150	-400	250
Totale Baten	0	-150	-400	250
Totaal Overige baten en lasten	691	-1.157	-1.313	156

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.08.0 Overige baten en lasten			
Onvoorziene uitgaven	66	0	N
Voor 2025 was er een budget van € 214.000 voor onvoorziene uitgaven beschikbaar. Er is door de Raad beslist om € 148.000 hiervan in te zetten. De overblijvende € 66.000 is onbenut gebleven.			
Dotatie voorziening spaarverlof	-144	0	N
In de begroting is een stelpost opgenomen voor de dotatie aan de voorziening spaarverlof. Na afloop van het boekjaar is de werkelijke dotatie berekend op basis van de niet opgenomen verlofuren van de medewerkers. Hieruit is gebleken dat de dotatie werkelijk hoger was dan de opgenomen stelpost.			
Boekwinst verkoop panden/gronden	0	250	N
Dit onvoorziene eenmalige voordeel is ontstaan door de verkoop van de Ravensteijnweg 1a en door verkoop van gronden in de laatste periode van 2025.			
Overig	-16	0	
Totaal Overige baten en lasten	-94	250	

Vennootschapsbelasting	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, en - nadeel)
Lasten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	368	368	219	149
Totale lasten	368	368	219	149
Baten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Totaal Vennootschapsbelasting	368	368	219	149

Toelichting financiële afwijkingen (+ voordeel / - nadeel)

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.09.0 Vennootschapsbelasting			
Te betalen vennootschapsbelasting	149	0	N
De voorlopige aangifte vennootschapsbelasting 2024 is eind 2025 opgesteld en op basis van deze aangifte is sprake van belastbare winst. Over dit bedrag is belasting verschuldigd. Echter, door de verlieslatende resultaten van de afgelopen jaren binnen de verschillende vpb-activiteiten van de gemeente, is er een verliesverrekening ontstaan. Dit betekent dat de winsten die			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
in 2024 zijn behaald, deels kunnen worden verrekend met eerdere verliezen. Dankzij deze verliescompensatie is de verwachte aanslag nu lager dan we in 2024 voorlopig hebben betaald.			
Overig	0	0	
Totaal Vennootschapsbelasting	149	0	

Veiligheid

Inleiding

Veiligheid is één van de belangrijkste aandachtsvelden van de (lokale) overheid. We willen dat onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen in hun gemeente en daar prettig kunnen wonen. Maar ook bedrijven moeten kunnen ondernemen in een veilige gemeente en bezoekers en toeristen moeten op een veilige manier kunnen recreëren en ontspannen.

De gemeente heeft de regierol bij het ontwikkelen en uitvoeren van het veiligheidsbeleid. De gemeente Middelburg werkt samen met verschillende partners in het veiligheidsdomein zoals politie, brandweer, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie. Maar ook partners in het maatschappelijk domein spelen een belangrijke rol. Denk dan aan de GGD, RUD, zorg- en welzijnsorganisaties, scholen en de woningbouwcorporaties. Maar het belangrijkste zijn de inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers die zich medeverantwoordelijk voelen om een bijdrage te leveren aan een veilige gemeente. Kortom, leefbaarheid en veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsbeleid Walcheren 2023-2026 , versie Middelburg
- Prostitutiebeleid (beleidsnota) (2000)
- Prostitutiebeleid (beleidsregels) (2000)

- Beleidslijn Bibob gemeente Middelburg 2023
- Regionaal Zeeuws Crisisplan (2022-2025)
- Victoriabeleid gemeente Middelburg (2000)
- Beleidsregel Victoriabeleid (2017)
- Beleidsregel Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet MBVEO) (2013)
- Beleidsregel Wet Aanpak Woonoverlast (2018)
- Beleidsregel Veiligheid bij evenementen (2017)
- Nota omgaan met conventionele explosieven (2011)
- Damocles - Bestuurlijke handhaving van artikel 13b Opiumwet (2024)
- Regionaal Beleidsplan Politie Zeeland West-Brabant 2023-2026

veiligheid in en rond het huis en in de buurt, anderzijds in het grotere verband van stad en regio. Er is uitvoering gegeven aan de activiteiten die onderdeel zijn van het uitvoeringsprogramma 2025 van het IVB Walcheren 2023-2026.

Doelstellingen

1. De basis op orde voor wat betreft een datagedreven aanpak van ondermijning.
2. Versterken van de weerbaarheid en integriteit van de gemeente Middelburg waardoor wordt voorkomen dat de gemeente ondermijnende activiteiten faciliteert en waardoor barrières worden opgeworpen tegen ondermijnende criminaliteit.
3. Tegengaan van jeugdcriminaliteit.
4. Bewustwording creëren en handvatten bieden in het tegengaan van digitale criminaliteit.
5. Beter voorbereid zijn op de risico's die samenhangen met de energietransitie.

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

De Middelburgers en de bezoekers van Middelburg moeten zich veilig voelen en moeten veilig zijn. Dan gaat het enerzijds om

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	Status
Uitvoeringsprogramma van het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026	
Opstellen van een uitvoeringsplan Integraal Veiligheidsbeleid 2025	volgens plan
De aanpak van ondermijning	
Werken met een Lokaal Informatieoverleg op Ondermijning	gedeeltelijk volgens plan
Bekendheid vergroten over de verschillende signalen van ondermijning en waar dit kan worden gemeld (interne meldpunt)	gedeeltelijk volgens plan
Het coördineren van ondermijningscasuïstiek of een bijdrage leveren aan casuïstiek	volgens plan
Organiseren en coördineren van minimaal 5 integrale (verkeers)controles	volgens plan
Uitdagingen op het snijvlak van zorg en veiligheid	
Eén of meerdere pilots in Zeeland uitvoeren voor een adequate afhandeling van meldingen personen met zorgelijk gedrag	volgens plan
Implementatie van de doorbraakmethodiek in Middelburg	volgens plan
Uitvoeren van een fenomeenanalyse naar radicalisering en extremisme in Zeeland	volgens plan
Uitdagingen op het gebied van jeugd en veiligheid	
Uitvoeren en verstevigen van de Persoonsgerichte Aanpak voor risicojongeren	gedeeltelijk volgens plan
Ontwikkeling van en uitvoering geven aan een intensieve wijkaanpak	niet volgens plan
Ontwikkelen van een monitor met actuele situatie en ontwikkelingen	niet volgens plan
Digitale veiligheid en de aanpak van cybercriminaliteit	

Prestatie	Status
Uitvoeren bewustwordingscampagnes gericht op kwetsbare groepen in de samenleving	volgens plan
Initiatief tot en deelname aan een bovenlokale samenwerking om bij te dragen aan het tegengaan van cybercriminaliteit in Zeeland en West-Brabant	volgens plan
Veiligheid in relatie tot de energietransitie	
Bijvond agenderen van dit thema binnen de gemeentelijke organisatie	volgens plan
Deelnemen aan de Zeeuwse werkgroep batterijen en hiermee het formuleren van beleid waarbij de veiligheid een belangrijk onderdeel is	volgens plan
De nieuwe risico's vanuit de energietransitie borgen in ruimtelijke plannen, vergunningen, toezicht en toekomstig beleid	gedeeltelijk volgens plan
Veiligheid op en rond evenementen	
Verbetering inhoud en proces rondom veiligheidsplannen bij evenementen	gedeeltelijk volgens plan
Investeren in een voorbereiding op de jaarwisseling gericht op een duurzaam veilig en rustig verloop daarvan	volgens plan

Doelstelling 1: De basis op orde voor wat betreft een datagedreven aanpak van ondermijning.

De ambities in het IVB 2023-2026 voor wat betreft de aanpak van ondermijning betreffen het komen tot een Zeeuwse aanpak en het uitvoeren van een professionaliseringsslag. In 2025 heeft de gemeente de laatste voorbereidingen getroffen voor de implementatie van het Gemeentelijk Signalen Overleg (GSO). Er is een DPIA uitgevoerd en een privacy protocol opgesteld. Dit jaar zijn we gestart met een infocel voor de aanpak van ondermijning. Een collega vanuit onze organisatie vertegenwoordigt de Zeeuwse gemeenten in deze infocel. De infocel helpt enorm bij het krijgen van een informatiepositie, wat inhoudt het verzamelen, delen en opwaarderen van signalen tot concrete informatie. Dit jaar hebben we uitvoering gegeven aan een publiekscampagne om meer signalen van ondermijning op te halen met name voor het handelen en opslaan van vuurwerk. We werken hierbij samen met Meld Misdaad Anoniem. Dit heeft in 2025 een dubbel aantal meldingen ten opzichte van 2024 opgeleverd.

Doelstelling 2: Versterken van de weerbaarheid en integriteit van de gemeente Middelburg waardoor wordt voorkomen dat de gemeente ondermijnende activiteiten faciliteert en waardoor barrières worden opgeworpen tegen ondermijnende criminaliteit.

In 2025 hebben we opnieuw geïnvesteerd in bewustwording van bestuur en medewerkers als het gaat om integriteit en het vergroten van de weerbaarheid tegen de risico's op ondermijning. De gemeenteraad is zelf aan de slag gegaan met de actualisatie

van de gedragscode voor politieke ambtsdragers en er heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met de raad waar over de risico's van ondermijning is gesproken. In 2025 is de gemeente opnieuw gestart met het afleggen van de ambtseed of -belofte voor nieuwe medewerkers. Deze ceremonie is aangekleed met een informatiebijeenkomst over de gedragscode voor ambtenaren, integriteit, risico's op ondermijning en de Zeeuwse norm weerbare overheid.

Doelstelling 3: Tegengaan van jeugdcriminaliteit

Met hulp van subsidie van het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben we flink kunnen investeren in het tegengaan en voorkomen van jeugdcriminaliteit. Onder de paraplu 'Preventie met Gezag' wordt samen met de partners op Walcheren, vanuit overheid, zorg, welzijn, onderwijs en het strafrechtketen, gewerkt aan verschillende interventies om jongeren voor de criminaliteit te behoeden. Het is belangrijk dat de interventies zoals deze nu worden ontwikkeld en uitgevoerd ook na afloop van het programma Preventie met Gezag eind 2027 behouden blijven en in het jeugd en veiligheidsbeleid worden geborgd.

Doelstelling 4: Bewustwording creëren en handvaten bieden in het tegengaan van digitale criminaliteit

In 2025 hebben we het nodige bijgedragen aan het vergroten van de digitale weerbaarheid van zowel de eigen organisatie als die van kwetsbare groepen in de gemeente. De gemeente maakt onderdeel uit van de samenwerking op dit thema binnen de eenheid Zeeland West-Brabant onder de naam CyberConnect

en levert daar een actieve bijdrage aan. In het magazine CyberConnect wordt dit toegelicht.

Doelstelling 5: Beter voorbereid zijn op de risico's die samenhangen met de energietransitie.

In 2025 heeft veiligheid rond energietransitie de nodige aandacht gekregen binnen de gemeente. Er is een Zeeuws beleidskader grootschalige batterijsystemen ontwikkeld. Gemeente Middelburg maakt deel uit van de werkgroep die daarvoor heeft zorggedragen. Het beleidskader wordt naar verwachting in 2026 vastgesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ondermijning

De aanpak van ondermijning

Bij het meldpunt signalen ondermijning zijn in 2025 bijna 25 meldingen binnengekomen. Het betrof diverse soorten meldingen, waaronder mogelijk hennepkwekerijen, onverklaarbaar vermogen, verkoop van illegale sigaretten, uitkeringsfraude, mogelijke mensenhandel (vaak arbeidsuitbuiting of seksuele uitbuiting) en mogelijke zorgfraude. Deze meldingen zijn beoordeeld en waar nodig en mogelijk mono of integraal opgepakt door de betrokken partners. Vanwege capaciteitsgebrek konden niet alle signalen worden opgepakt. Ditzelfde geldt voor het creëren van bewustwording op het gebied van signalen van ondermijning bij de verschillende gemeentelijke afdeling en bij externe partners. Daarom is in 2025 extra capaciteit hiervoor aangevraagd en gekregen waardoor in 2026 een nieuwe medewerker ondermijning kan starten.

Naast de hierboven genoemde meldingen zijn in 2025 71 Meld Misdaad Anoniem (MMA) meldingen ontvangen. Meer dan een verdubbeling ten opzicht van 2024 (toen 33). Het ging onder andere om meldingen over opslag van lachgas, drugshandel, gedwongen prostitutie, huiselijk geweld, woonfraude, uitkeringsfraude, onverklaarbaar vermogen en bezit/opslag van illegaal vuurwerk. Zeker bij de meldingen over het bezit en opslag van illegaal vuurwerk was een flinke stijging te zien. Dit had vermoedelijk te maken met de campagne die de Walcherse gemeenten samen met Meld Misdaad Anoniem in het laatste kwartaal hebben gehouden om het melden van de opslag illegaal vuurwerk te bevorderen.

Vanuit de versterking van de informatiepositie is in 2025 verder gewerkt aan het opzetten van het gemeentelijk signalenoverleg (GSO), voorheen lokaal informatieoverleg (LKO). Een GSO helpt gemeenten om van een signaal van mogelijke ondermijning tot een (integrale) aanpak te komen. Het was de bedoeling om in 2025 te starten met het GSO. Het grootste gedeelte wat hiervoor moet worden geregeld is klaar. Dit is nog niet het geval met betrekking tot de privacy, wat meer tijd kost dan verwacht. Wel zitten we hier in de afrondende fase en de verwachting is dat in het eerste of tweede kwartaal van 2026 kan worden gestart het GSO. Verder is in 2025 is het informatiebeeld van bedrijventerrein Arnestein opgeleverd. Een informatiebeeld wordt volgens een bepaald werkproces en op datagedreven wijze opgesteld. Het helpt bij het in kaart brengen van een bedrijventerrein en het opwerken van (mogelijke) ondermijningssignalen. Naar aanleiding van het informatiebeeld Arnestein zijn en worden diverse (integrale) controles uitgevoerd.

In 2025 zijn zeven integrale controles en twee integrale verkeerscontroles georganiseerd. Hierbij is onder andere een partij illegale drank aangetroffen, zijn meerdere overtredingen op gebied van milieuwetgeving geconstateerd en is voor een flink bedrag aan openstaande belastingsschuld geïnd. Ook is in één geval zorg ingeschakeld voor een persoon die onder slechte omstandigheden in een bedrijfsunit verbleef. Verder is deelgenomen aan twee integrale ondermijningscasussen. Tevens is de Infocel Zeeland één keer in de twee weken een dagdeel bij elkaar geweest om voor integrale ondermijningscasussen een zogeheten intelligencebeeld te maken en interventiemogelijkheden op te stellen. We hebben capaciteit beschikbaar gesteld voor de gemeentelijk vertegenwoordiger in deze Infocel. In 2025 heeft een evaluatie van de Infocel plaatsgevonden en de conclusie is dat de ervaringen in het eerste jaar overwegend positief zijn. Wel zijn er een aantal verbeter- en aandachtspunten.

Eind 2024 is het geactualiseerd Damoclesbeleid (mogelijkheid tot sluiten van panden na aantreffen drugs) door de burgemeester vastgesteld. Op grond hiervan en op grond van andere openbare orde bevoegdheden van de burgemeester zijn, mede door de inzet van een jurist hierop, meerdere panden gesloten, waarschuwingen gegeven en lasten onder dwangsom opgelegd en geïnd.

De aandachtsfunctionaris mensenhandel heeft in 2025 weer diverse meldingen ontvangen en opgepakt. Dit betrof onder

andere meldingen van arbeidsuitbuiting, illegale prostitutie en een schijnhuwelijk. Ook heeft de aandachtsfunctionaris deelgenomen aan het Zeeuws overleg voor aandachtsfunctionarissen mensenhandel dat één keer per maand plaatsvindt. Tevens hebben diverse medewerkers binnen de gemeente Middelburg deelgenomen aan een training voor het herkennen van signalen van mensenhandel.

Zeeuwse norm weerbare overheid

In 2025 hebben de Zeeuwse overheden de voorbereidingen getroffen om te komen tot een geactualiseerde en betere versie van de Zeeuwse norm weerbare overheid. De norm is aangevuld en op een aantal punten concreter gemaakt. Dit wordt de Zeeuwse norm 2.0. Bedoeling is om deze nieuwe norm begin 2026 te laten vaststellen en op 4 maart, de Zeeuwse dag van de weerbaarheid, te laten ondertekenen. De Zeeuwse norm helpt de gemeenten, provincie en waterschap om de risico's op ondermijning en criminele uitbuiting van de (lokale) overheid tegen te gaan.

Zorg en veiligheid

Radicalisering

In 2025 is de aandacht voor radicalisering en extremisme op mondiaal en nationaal niveau onmiskenbaar aanwezig. Aanslagen aan de andere kant van de wereld lieten een directe impact zien om lokale inwoners van Middelburg. In 2025 is namens de Walcherse gemeenten, deelgenomen aan het overleg met betrekking tot radicalisering vanuit het Zorg en Veiligheidshuis Zeeland. Om lokaal het zicht op de problematiek te verscherpen zijn er de professionals diverse trainingen verzorgd en is er uitvoering gegeven aan een fenomeen analyse naar radicalisering en extremisme in Zeeland. Voor de Zeeuwse en Middelburgse aanpak zijn we ondersteund door landelijke organisatie zoals de ministeries van Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het NCTV, het Landelijk Steunpunt Extremisme en het Expertise Centrum Sociale Stabiliteit.

Domeinoverstijgende samenwerking tussen Zorg en Veiligheid

Vanuit een gedegen basis heeft in 2025 de domeinoverstijgende samenwerking tussen Zorg en Veiligheid in Middelburg op zowel bestuurlijk als ambtelijk zich onderscheiden. De lijn tussen bestuur, beleid en uitvoering is verder verstevigd, de regionale samenwerking is verder aangehaald. Dit resulteerde in een

duidelijke richting en adequate aanpak van diverse thema's binnen zorg en veiligheid.

Geweld tegen vrouwen heeft in 2025 landelijk veel aandacht ontvangen en blijkt een hardnekkig maatschappelijk probleem wat in Middelburg aanvullende aandacht heeft gekregen. De veiligheid van vrouwen op straat in de gemeente Middelburg, huiselijk geweld, femicide zijn thema's met blijvende urgentie. Het afgelopen jaar zijn er diverse activiteiten georganiseerd om de aandacht en bewustwording te vergroten. We waren en blijven de aanjager om op het gebied van preventie, vroeg signalering en passende interventies het verschil te kunnen maken om het geweld tegen vrouwen een halt toe te roepen

Er is daarnaast meer beeld ontstaan en een gerichtere aanpak ingezet voor de groeiende groep inwoners met een diversiteit aan problemen in Middelburg. Zowel op het gebied van mentale gezondheid, woonoverlast, en dakloosheid. Om in Middelburg escalaties en overlast van deze inwoners met onbegrepen gedrag te voorkomen en passende hulp in te zetten zijn er twee gespecialiseerde zorgprofessionals ('wijk-GGD'ers) gestart, is de pilot van het regionaal interventie team (RIT) gecontinueerd en is de 'doorbraakmethodiek' bij complexe casuïstiek geïmplementeerd en in de praktijk tot uitvoering gebracht. Het project 'Skaeve Huse' is verder ontwikkeld op Walcheren en bevindt zich in de laatste fase van realisatie. Met 'Skaeve Huse' wordt voorzien in woonruimte voor inwoners die zich niet kunnen aanpassen in een reguliere woning en omgeving. Met de woningbouwcorporaties en de politie is de samenwerking gecontinueerd om woonoverlast in de keten integraal aan te pakken.

Jeugd en veiligheid

Preventie met Gezag

Juli 2024 gestart is gemeente Middelburg gestart met 'Preventie met Gezag'. Met hulp van subsidie vanuit dit landelijke programma van het ministerie van Justitie en Veiligheid willen we zoveel mogelijk voorkomen dat jongeren (verder) betrokken raken in de georganiseerde criminaliteit. Lopende interventies zoals de 'Aanpak Steekwapens & jeugdcriminaliteit' en 'Nieuw Perspectief' zijn ondergebracht in de aanpak 'Preventie met Gezag'. Deelname van Middelburg aan Preventie met Gezag loopt tot en met juni 2027 en kan nog met een half jaar verlengd worden. Het is belangrijk dat de interventies zoals deze nu worden ontwikkeld en uitgevoerd ook na 2027 behouden blijven en in het

jeugd en veiligheidsbeleid worden geborgd. Onder de vlag van Preventie met Gezag worden de volgende interventies uitgevoerd.

Persoonsgerichte Aanpak (PGA)

In 2025 is er een procesregisseur Persoonsgerichte Aanpak (PGA) werkzaam geweest die zowel binnen als buiten de gemeente actief bekendheid heeft gegeven aan de PGA en een bijdrage heeft geleverd aan de verdere uitwerking van beleid rondom de aanpak van jeugdcriminaliteit in Middelburg. Het belang van vroegsignalering is gedurende het jaar intern én extern nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. En samen met ketenpartners zijn algemene ontwikkelingen, trends en (zorg)signalen rond jeugdproblematiek uitgewisseld, zowel op individueel als groepsniveau, inclusief signalen over omgeving en beschikbaar aanbod.

Binnen de gemeente is structureel overleg en afstemming gerealiseerd met de procesregisseur Jeugd van de Toegang en de Jeugdboa's. Daarnaast is aangesloten bij overleggen op scholen, waaronder die van het Preventief Jeugd Team (PJT), en is er nauw contact onderhouden met het jongerenwerk en wijkmanagers.

Er is actief deelgenomen aan de regionale Werkgroep Jeugd en Veiligheid en verbinding met andere gemeenten in de regio gezocht om gemeente overstijgend het juiste beeld te delen en aanpak op elkaar af te stemmen. Door deze domeinoverstijgende en regionale samenwerking is het netwerk aanzienlijk versterkt en is de informatiepositie merkbaar verbeterd. Hierdoor is een beter en vollediger beeld ontstaan van risicojongeren en jeugdproblematiek en wordt expertise en beschikbaar aanbod van partners uit verschillende domeinen—zoals zorg, veiligheid, welzijn en onderwijs—actief benut.

Vanwege complexiteit rondom de implementatie van het regionaal convenant en de lokale DPIA voor de PGA is juridische expertise ingeschakeld. Dit om de PGA lokaal op een verantwoorde en toekomstbestendige wijze in te richten, alvorens tot uitvoering kan worden overgegaan. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft, op verzoek van de gemeenten Vlissingen en Middelburg, in de door hen gebruikte applicatie PGA-X een aparte omgeving ontwikkeld voor de LPGa.

Jeugdboa's

In 2025 hebben twee jeugdboa's een belangrijke en zichtbare bijdrage geleverd aan het versterken van het jeugd- en

veiligheidsdomein. Ondertussen is ook een senior boa aangewezen die de jeugdboa's aanstuurt en begeleidt. De jeugdboa's hebben actief toezicht gehouden en waar nodig handhavend opgetreden. Daarnaast hebben zij preventief en oplossingsgericht gewerkt in de omgang met jeugd en jeugdgroepen. Hun inzet heeft (in-)direct bijgedragen aan het behalen van de geformuleerde doelen rondom het beheersbaar maken van (jeugd-)overlast en het vroegtijdig signaleren van risico's. Prioriteiten die door de organisatie waren vastgesteld, zijn meegenomen in hun surveillances. Hierdoor is gericht en effectief toezicht gehouden op de locaties en thema's die extra aandacht nodig hadden. De jeugdboa's hebben hun werkzaamheden en waarnemingen geregistreerd, in lijn met de vastgestelde indicatoren. Deze registraties hebben geleid tot een verbeterde informatiebasis. De jeugdboa's hebben actief samengewerkt en informatie gedeeld met ketenpartners, waaronder OOV, jongerenwerk, politie en onderwijs.

Schoolveiligheid

We hebben de afgelopen periode substantieel geïnvesteerd in het versterken van schoolveiligheid. Er is op Walcheren een regionale coördinator schoolveiligheid aangesteld en in samenwerking met Vlissingen en Veere is het Schoolveiligheidsconvenant geactualiseerd. Daarbij is voor het eerst ook het primair onderwijs aangesloten.

Voor de periode 2025–2030 is een nieuw convenant opgesteld waarin de rollen, verantwoordelijkheden en samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, onderwijsinstellingen, politie en het Openbaar Ministerie op hoofdlijnen zijn vastgelegd. Dit convenant heeft tot doel een veilig schoolklimaat te waarborgen en onveilig gedrag in en rondom scholen te voorkomen, tijdig te signaleren en effectief aan te pakken. Daarmee is het belang van gezamenlijke inzet wederom bekrachtigd en is de noodzaak van structurele, integrale samenwerking expliciet bevestigd. Het vernieuwde convenant sluit nauw aan bij andere gemeentelijke beleidskaders op het gebied van jeugd, onderwijs, preventie en veiligheid, waaronder het vastgestelde beleidskader Jeugd, de inzet van het PJT op scholen en de doelstellingen van het programma Preventie met Gezag. Ook is het convenant in lijn met de Wet Veilig en Vrij Onderwijs, die scholen verplicht om sociale veiligheid structureel te borgen.

Ter ondersteuning van de implementatie is een organisatiestructuur ingericht met een werkgroep en stuurgroep. Deze structuur zorgt voor continuïteit, monitoring en verdere ontwikkeling van de afspraken. Binnen de gemeente wordt de domeinoverstijgende samenwerking verder versterkt, zodat een meer samenhangende en toekomstbestendige aanpak van schoolveiligheid kan worden gerealiseerd.

AJB

Alleen Jij Bepaalt Wie Je Bent (AJB), een door het NJI erkend preventief gedragsprogramma, is in 2025 Middelburg succesvol uitgevoerd en uitgebreid naar het primair onderwijs. Het programma richt zich op het voorkomen van delinquent en overlastgevend gedrag en heeft effectief samengewerkt met scholen, ouders en (zaal)voetbalverenigingen. In Middelburg hebben via AJB meerdere jongeren deelgenomen aan een gestructureerde vorm van vrijetijdsbesteding door middel van sport. Deze inzet heeft bijgedragen aan hun positieve ontwikkeling, het versterken van sociale vaardigheden en het voorkomen van risicogedrag. Daarnaast zijn er AJB-workshops georganiseerd voor deelnemende jongeren. Een belangrijk thema hierbij was geweld tegen hulpverleners. Deze workshops zijn uitgevoerd in nauwe samenwerking met samenwerkingspartners, zoals politie en (jeugd-)boa's.

Naast AJB zijn in Middelburg ook andere interventies succesvol ingezet ter ondersteuning van kwetsbare en risicojongeren. Deze bieden aanvullende structuur, begeleiding en positieve vrijetijdsinvulling. Voorbeelden hiervan zijn:

- De inloop bij FC Dauwendaele: waar jongeren laagdrempelig kunnen deelnemen aan sport, begeleiding krijgen en verbinding vinden met positieve rolmodellen.
- Harde Leerschool: programma gericht op persoonlijke ontwikkeling, gedragsverandering en toekomstperspectief.

Deze interventies hebben gezamenlijk bijgedragen aan het versterken van beschermende factoren, het verminderen van risico's en het ondersteunen van jongeren in hun ontwikkeling.

Youchoose

De jongerencampagne is succesvol uitgebreid en er is meer focus gekomen op de beoogde doelgroep. De junior ambassadeurs hebben hierbij een actievare en zichtbare rol vervuld, wat heeft bijgedragen aan een grotere betrokkenheid en herkenbaarheid

binnen de campagne. Hierdoor is zowel onder professionals als onder jongeren in Middelburg aanzienlijk meer bekendheid gegenereerd. De zichtbaarheid van de campagne is verder vergroot door de inzet van diverse vormen van online content, waardoor de boodschap een bredere en meer consistente verspreiding heeft gekregen. Daarnaast is de afstemming en samenwerking met het jongerenwerk en andere lopende interventies verder versterkt. Dit is onder meer gerealiseerd door aan te sluiten bij evenementen en activiteiten waar de doelgroep aanwezig was, waardoor de campagne directer en effectiever onder jongeren is gepositioneerd.

Daarnaast is er meer vraaggericht gewerkt. Waar mogelijk is inhoud gegeven aan relevante (beleids)thema's die speelden in de uitvoeringspraktijk. Hierdoor is er extra aandacht ontstaan voor onderwerpen zoals jongeren in de horeca, ouderpartnerschap en het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn. Deze thematische verbreding heeft geleid tot een campagne die beter aansluit bij de leefwereld van jongeren en bij de behoeften van professionals in het netwerk.

Onderzoek naar jeugdcriminaliteit in Middelburg

Op verzoek van de gemeente Middelburg heeft Avans Hogeschool kwantitatief onderzoek gedaan naar de aard en omvang van jeugdcriminaliteit in de gemeente. De uitkomsten van dit onderzoek zijn besproken tijdens een bijeenkomst met jeugdprofessionals in Middelburg en heeft ons meer inzicht gegeven in waar op welke wijze het vraagstuk zich voordoet. In 2025 is de opdracht uitgezet bij Avans om in 2026 kwalitatief vervolgonderzoek uit te voeren in verschillende wijken van de gemeente Middelburg. Dit onderzoek richt zich op het in kaart brengen van risico- en criminogene factoren die invloed hebben op de kans dat jongeren in de criminaliteit belanden. Hiermee wordt voortgebouwd op eerdere inzichten en wordt verdiepend onderzoek gedaan naar de omstandigheden en dynamieken die een rol spelen in de ontwikkeling van jeugdcriminaliteit in Middelburg.

Online campagne

In 2025 is de voorbereiding gestart voor de online campagne "Wanneer alles vaag is", gericht op jongeren van 13–24 jaar. De campagne wordt begin 2026 gedurende zes weken actief verspreid via advertenties op TikTok, Instagram en Snapchat. Jongeren worden hierin verwezen naar de veilige, anonieme

chatomgeving van www.keerpunt.chat, waar zij terecht kunnen voor ondersteuning.

Deze campagne heeft tot doel jongeren te bereiken die worden geconfronteerd met druk, chantage of (dreigende) criminaliteit. Door een herkenbare en toegankelijke boodschap wil de campagne jongeren eerder naar passende hulp leiden. Het belang hiervan is groot: steeds meer jongeren krijgen te maken met druk vanuit hun omgeving, online beïnvloeding en vormen van criminele verleiding. Keerpunt biedt een laagdrempelige plek waar zij – volledig anoniem – in gesprek kunnen met professionals. Ook naasten kunnen er terecht voor advies en ondersteuning.

Voorkomen van online criminaliteit

Vergroten weerbaarheid in de samenleving

Onder de paraplu van de regionale samenwerking CyberConnect dragen we ook in Middelburg bij aan het vergroten van de digitale weerbaarheid. Dat is belangrijk want één op de zes inwoners is jaarlijks slachtoffer van een vorm van online criminaliteit. Soms kunnen dat kleine vormen van bijvoorbeeld fraude zijn, maar vaak ook grotere delicten met een zware impact. Het opsporen van online criminaliteit is niet makkelijk. Ook wordt maar een klein deel van alle criminaliteit gemeld. Om die reden heeft preventie, dus het vergroten van de digitale weerbaarheid, een grote betekenis.

We hebben op verschillende momenten op verschillende locaties in de gemeente informatiebijeenkomsten georganiseerd voor senioren. We bespreken met hen de gevaren die er zijn digitaal en hoe je slachtofferschap kunt voorkomen. Medewerkers van slachtofferhulp zijn aanwezig om te helpen.

In 2025 hebben we als Zeeuwse gemeenten een extra scenario toegevoegd aan de RISK factory Zeeland. Dit jaar hebben scholieren ook geleerd over de gevaren wanneer er sprake is van 'criminele uitbuiting'. Jongeren worden geronseld door criminelen om voor hen klusjes te doen. Dat begint vaak klein, bijvoorbeeld met het afgeven van een pakketje, maar al snel wordt het meer en voordat ze er erg in hebben zit het slachtoffer 'gevangen'. Aan de RISK factory hebben dit jaar 1200 scholieren uit Zeeland deelgenomen.

Energietransitie

In 2025 heeft veiligheid rond energietransitie de nodige aandacht gekregen binnen de gemeente. Dit blijkt ook nodig omdat er soms sprake is van een spanningsveld tussen aandacht voor veiligheid

en de snelheid die nodig is bij de energietransitie. Zie verder het programma 'volksgezondheid en milieu'.

Evenementen

Toeziën op veiligheid van evenementen

In 2025 is opnieuw veel ambtelijke inzet geleverd voor de voorbereiding en uitvoering van veilige evenementen binnen onze gemeente. Samen met de adviserende veiligheidspartners is waar mogelijk een integraal OOV-advies opgesteld voor evenementen waarbij een veiligheidsplan verplicht is. De investeringen van de afgelopen jaren in procesoptimalisatie, kennisopbouw en samenwerking dragen inmiddels zichtbaar bij aan een efficiëntere werkwijze voor zowel de gemeente als de evenementenorganisatoren.

Ondanks deze positieve ontwikkeling blijft de voorbereiding op grotere en/of risicovolle evenementen intensief. Dit is noodzakelijk om de veiligheid en het ordentelijk verloop te blijven borgen. Voorbeelden hiervan zijn de begeleiding van grootschalige publiekstrekkingen in het voorjaar en de continue afstemming met organisatoren richting het drukke zomerseizoen. De evenementen die in kalenderjaar 2025 hebben plaatsgevonden, zijn over het algemeen beheersbaar verlopen. Hierbij is wederom geïnvesteerd in het versterken van de relatie tussen organisatoren en de gemeente Middelburg. Die samenwerking blijft van belang om gezamenlijk op een voorspelbare en consistente manier toe te werken naar veilige evenementen.

Daarnaast is in 2025 vanuit OOV verder gewerkt aan de concretisering van het nieuwe evenementenbeleid van de gemeente Middelburg. Dit omvat zowel de inhoudelijke verdieping als de doorontwikkeling van het proces rondom vergunningverlening, met het doel om duidelijkheid te bieden aan organisatoren en de interne afhandeling van evenementenaanvragen te verbeteren.

Jaarwisseling

De jaarwisseling heeft een goede voorbereiding gekend. In de aanloop naar de feestdagen zijn geen concrete dreigingssignalen waargenomen die wezen op verstoringen van de openbare orde en veiligheid in Middelburg. Voor meerdere activiteiten en evenementen zijn vergunningen verleend. De georganiseerde evenementen tijdens de jaarwisseling zijn ordentelijk verlopen. Wel is afgelopen jaarwisseling sprake geweest van een stijging van de materiële schadekosten. De jaarwisseling is op Walchers

schaalniveau schriftelijk geëvalueerd en geaccordeerd door de basisteamdriehoek. Komend kalenderjaar zal opnieuw worden bekeken welke maatregelen kunnen bijdragen aan het voorkomen van verstoring van openbare orde en veiligheid tijdens de volgende jaarwisseling. De oud- en nieuwfeesten op de Markt in Middelburg en bij de Blikken in Arnhem, zijn afgelopen editie zonder noemenswaardige incidenten verlopen en kenden een goede samenwerking tussen organisatoren, hulpdiensten en de gemeente.

Rampenbestrijding en brandweer

Veiligheidsregio Zeeland

In 2025 zijn een aantal belangrijke besluiten genomen en stappen gezet in het samenvoegen van de bedrijfsvoeringstaken, het oprichten van een gemeenschappelijke regeling en gezamenlijke huisvesting op een nieuw te bouwen locatie in Goes-West van GGD Zeeland en Veiligheidsregio Zeeland.

Rampenbestrijding en bevolkingszorg

In 2025 is weer invulling gegeven aan het piket openbare orde en veiligheid en rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit betekent dat we 24 uur per dag, 365 dagen per jaar, bereikbaar en inzetbaar zijn bij calamiteiten. Om over de juiste kennis te blijven beschikken hebben de vijf piketmedewerkers in 2025 deelgenomen aan diverse trainingen en oefeningen. Ditzelfde geldt voor de medewerkers van de gemeente die bij de verschillende teams binnen Bevolkingszorg een rol hebben.

Handhaving openbare ruimte

In 2025 heeft handhaving in de openbare ruimte zich gericht op zichtbare aanwezigheid, leefbaarheid en veiligheid in de stad en wijken. De inzet lag vooral op jeugdoverlast, verkeer en parkeren, afvalproblematiek, evenementen, demonstraties en toezicht op naleving van de APV en Alcoholwet. De inzet van de scanauto heeft de parkeerhandhaving efficiënter gemaakt en ruimte gecreëerd voor meer toezicht in de wijken. BOA's hebben daarnaast intensief samengewerkt met politie, jongerenwerk en andere partners bij de aanpak van overlast en ondermijning.

Ondanks een toenemende vraag naar handhaving bleef prioritering noodzakelijk vanwege de hoge werklast en beperkte capaciteit.

Beleidsindicatoren

nbn= deze indicatoren zijn nog niet beschikbaar bij het CBS

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Verwijzingen Halt (aantal per 1000 inwoners (jongeren van 12 tot 18 jaar))	Middelburg	16	16	17	17	11
	Nederland	8	8	9	9	10
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	2,7	2,4	2,5	1	3,4
	Nederland	1,8	2,3	2,5	1,2	2,1
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	4,5	5,4	5,1	5,5	6
	Nederland	4,3	4,6	4,3	4,4	4,6
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	0,6	0,7	0,8	2,2	0,8
	Nederland	1,3	1,4	1,3	2	1,2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	Middelburg	7,7	8,1	6,8	6,7	7
	Nederland	6,1	6,0	5,8	5,7	5,7

Nederland= 50.000-100.000 inwoners

Wat heeft het gekost?

Veiligheid	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	4.485	4.669	4.669	-0
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	3.384	3.731	3.748	-16
Totale Lasten	7.869	8.400	8.416	-16
Baten				
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-39	-534	-680	146
Totale Baten	-39	-534	-680	146
Totaal Veiligheid	7.830	7.866	7.736	130

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel/- nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de realisatie van € 50.000 of hoger toelichten.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
1.02.0 Openbare orde en veiligheid			
Lokale weerbaarheid Cybercrime	-64	62	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
De activiteiten in het kader van de Stimuleringsubsidie Lokale Weerbaarheid Cybercrime, die oorspronkelijk voor 2024 waren gepland, zijn in 2025 uitgevoerd. De extra kosten die hierdoor zijn ontstaan, kunnen worden gedekt uit de aanvullende middelen die wij hiervoor van Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid hebben ontvangen.			
Handhaving openbare ruimte	0	61	N
In 2025 is een dwangsom opgelegd voor een boete die is uitgeschreven voor handhaving in de openbare ruimte. Dit betreft een dwangsom welke via de gerechtsdeurwaarder loopt.			
Overig	48	23	N
Totaal Veiligheid	-16	146	

Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

De gemeente is onder meer verantwoordelijk voor het aanleggen en beheren van infrastructuur, het faciliteren van diverse

vervoersvormen, het realiseren van parkeervoorzieningen en het goed afwikkelen van verkeer- en vervoersstromen. Veiligheid en duurzaamheid staan hierbij voorop.

We willen een samenleving waaraan iedereen zo veel mogelijk kan deelnemen. De openbare ruimte in de gemeente moet waar mogelijk toegankelijk zijn voor iedereen. Op die manier kan iedereen de voorzieningen bereiken en gebruiken.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan Middelburg 2030 (GVVP 2030)
- Wegenbeheerplan 2024-2033
- Geactualiseerd fiets- en autoparkeerbeleid

Overige vastgestelde nota's:

- Regionale Mobiliteitsstrategie
- Middelburgse Visie Milieu

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het borgen en daar waar mogelijk verbeteren van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van Middelburg voor alle mensen. Inwoners en bezoekers van Middelburg moeten zich veilig, vlot en duurzaam kunnen verplaatsen door en rond

de stad. Zonder al te veel oponthoud en het veroorzaken van overlast en milieuhinder. Daarnaast moet er voldoende parkeergelegenheid zijn.

Doelstellingen

1. Het verduurzamen van mobiliteit
2. Het behoud van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer
3. Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom
4. Het verbeteren van de bereikbaarheid binnen Middelburg
5. Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties
6. Een autoluwe binnenstad
7. Een toegankelijke stad

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	status
Het verduurzamen van mobiliteit	
Laadvisie opstellen en vaststellen	niet volgens plan
Laadinfrastructuur voor elektrische auto's verbeteren	volgens plan
Het behouden van het hoge aandeel fietsverkeer	
Onderzoek uitvoeren naar het verbeteren van de situatie rond de Schroefbrug voor fietsers	
De mogelijkheid tot fiets parkeren in het centrum verbeteren	volgens plan
Fietsers en voetgangers in de binnenstad op '1' plaatsen.	volgens plan
Bij de aanleg van nieuwe wijken denken vanuit de voetganger en fietser, pas daarna vanuit de automobilist (STOMP- principe)	volgens plan
Wij brengen de maximumsnelheid binnen woonwijken zoveel mogelijk naar 30 km/ uur. Belangrijke toegangswegen uitgezonderd.	volgens plan
Verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom	
Samen met verkeerswerkgroepen, politie, fietsersbond en andere relevante partijen continu blijven werken aan het verhogen van de verkeersveiligheid.	volgens plan
Verbeteren van de bereikbaarheid binnen Middelburg	
Voorbereidingen treffen voor het nieuwe mobiliteitsnetwerk	volgens plan
Werken aan een gezamenlijke visie wegbeheerders voor een toekomstbestendige ontsluiting van het gebied Veerse Meer Zuid	volgens plan
Bepalen hoe om te gaan met de gebiedsontsluiting van Arnemuiden	volgens plan
Onderzoeken hoe de buurtbus past binnen het nieuwe publiek vervoer	volgens plan
Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers	
Analyse van de in 2023 uitgevoerde parkeertellingen. E.e.a. vertalen we naar nieuw beleid	volgens plan
Blijvend stimuleren gebruik parkeergarages	volgens plan
Onderzoeken realisatie hubs (parkeerterreinen) aan de randen voor gemotoriseerd verkeer	volgens plan
Bij parkeren op straat in de binnenstad geven wij voorrang aan de inwoners. Vertaling vindt plaats in nieuw te ontwikkelen beleid.	volgens plan
Een autoluwe binnenstad	

Prestatie	status
Beter benutten van de parkeerterreinen aan de randen van de stad	volgens plan
Een toegankelijke stad	
Samen met vertegenwoordigers van organisaties verder invulling geven aan de wijze waarop de openbare ruimte toegankelijk gemaakt en gehouden kan worden	volgens plan

Doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

Het grootste deel van de afgelegde reiskilometers gebeurt met de auto. Hier is dan ook de meeste winst te behalen door:

- Voorkomen, verkorten of verminderen van autoverplaatsingen;
- Veranderen van vervoerswijze: bij voorkeur te voet, per fiets en/of met het openbaar vervoer;
- Verschonen van verplaatsingen: zorg dat verplaatsingen met schone auto's worden gemaakt. Bijvoorbeeld elektrische auto's;
- Bevorderen van gedeeld gebruik in plaats van autobezit.

Onze mobiliteit gaat de komende jaren fors veranderen. De groei van elektrische auto's en laadinfrastructuur zet door. Het delen van bezit wordt vanzelfsprekender en alles staat met elkaar in verbinding.

Doelstelling 2: Het behouden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

Jaarlijks monitoren we de fietsintensiteiten. Hieruit blijkt dat Middelburg een bovengemiddeld hoog fietsgebruik heeft. Sinds 2024 maken we gebruik van de fietsintensiteiten-data van VIA-

software. De data van de fietsintensiteiten zijn afkomstig van Dat.mobility, onderdeel van Goudappel, die ook het verkeersmodel voor Walcheren heeft ontwikkeld. Door middel van datafusie wordt jaarlijks de gemiddelde werkdagmobiliteit van de fiets berekend en gekoppeld aan het Nationaal Wegen Bestand (NWB). Daarbij bestaat in VIA-software de mogelijkheid om de ongevalsdata te koppelen aan de fietsdata. Jaarlijks in alle straten de fietsers tellen is onbegonnen werk.

Doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom, het verbeteren van de bereikbaarheid in Middelburg en een autoluwe binnenstad.

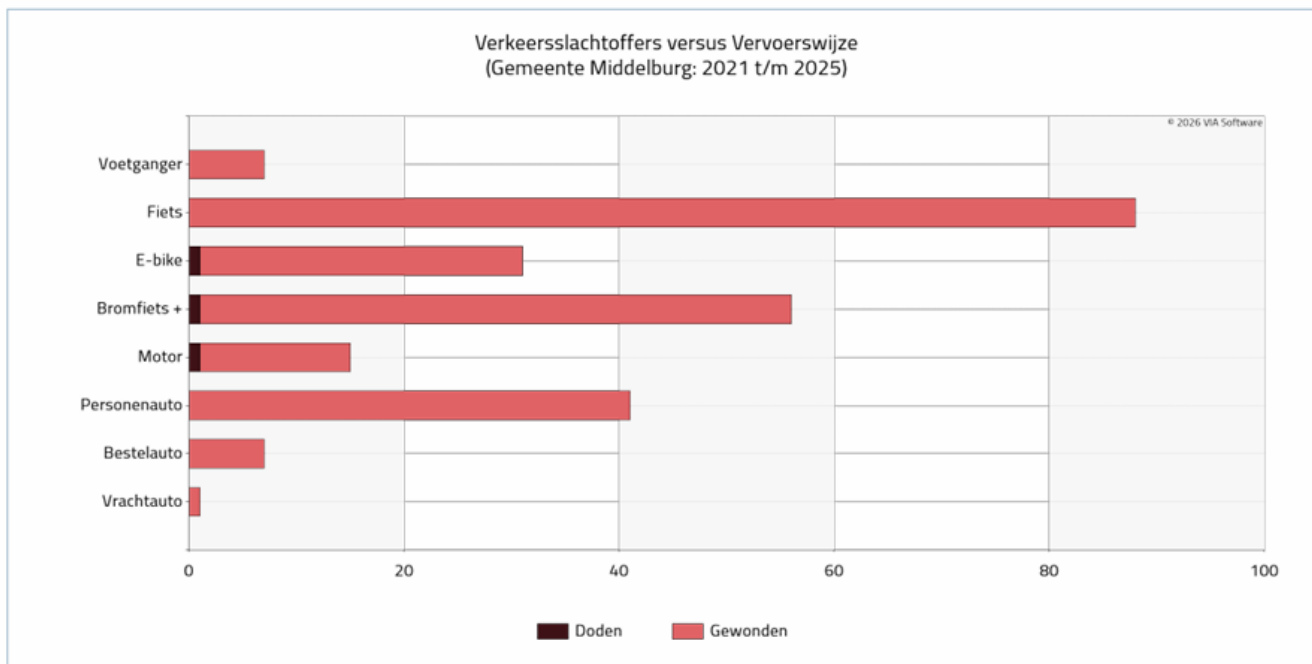
Samen met het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland (ROVZ), de verkeerswerkgroepen, politie, fietsersbond en andere relevante partijen wordt continu gewerkt aan verhoging van de verkeersveiligheid.

Zie hieronder het verloop van de verkeersongevallen in Middelburg. De prestatie-indicator die hierbij gehanteerd wordt is het aantal ongevallen per jaar in de gemeente Middelburg: (bron Viastat)

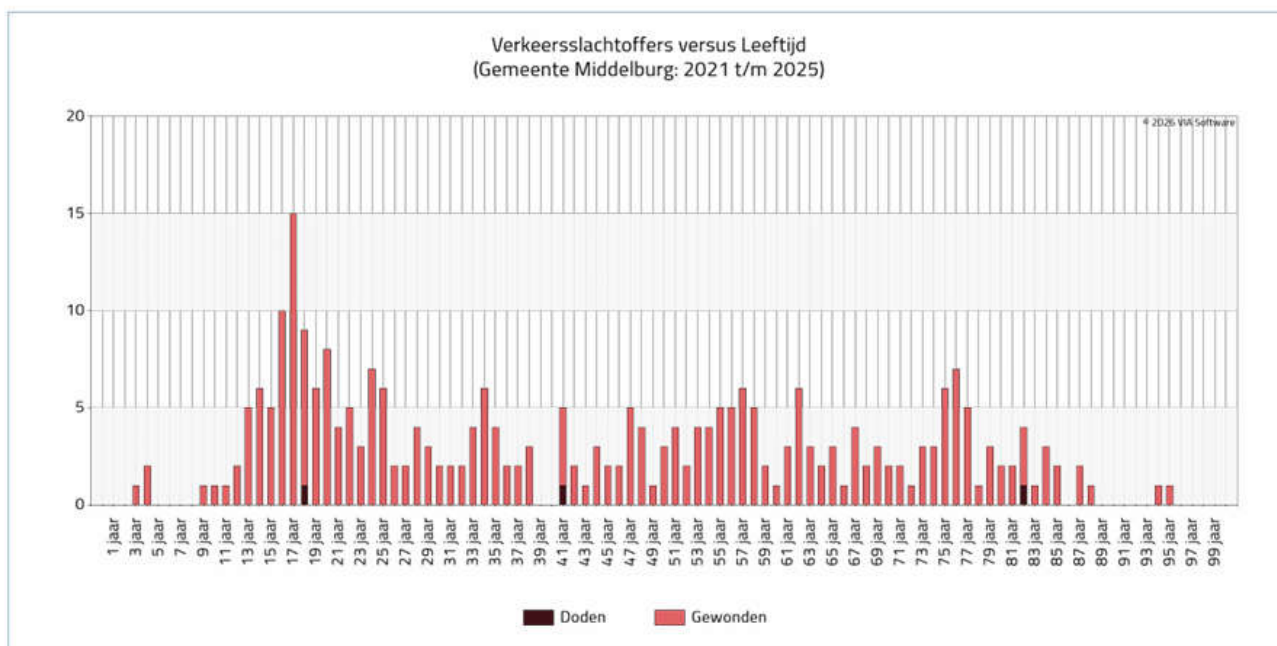
Tijdsperiode	Status	Verkeersongevallen	Gewonden	Mogelijke gewonden	Doden
2021	Afgesloten	211	50	17	1
2022	Afgesloten	275	56	24	1
2023	Afgesloten	238	60	7	1
2024	Afgesloten	263	56	6	0
2025	Voorlopig	247	55	12	0
Totaal		1.234	277	66	3

© 2026 VIA, Overzicht verkeersongevallen en -slachtoffers per tijdsperiode

In de volgende tabel staat het aantal verkeersslachtoffers in Middeburg verdeeld naar vervoerswijze (bron: Viastat)

In deze tabel staat het aantal verkeersslachtoffers in Middelburg verdeeld naar leeftijd (bron: Viastat)

Sinds 2022 was er weer meer mobiliteit en zien we een gelijkwaardig ongevallebeeld van 2022 t/m 2025. De doelstelling is echter om de verkeersveiligheid te verhogen en dus minder verkeersongevallen terug te zien in de registratie en

het aantal gewonden te zien dalen. Uit de cijfers blijkt dat dit de laatste vijf jaren niet is gelukt. Hierbij moet wel in acht genomen worden dat de mobiliteit in de laatste jaren is toegenomen. Opvallend is dat ongeveer 74% van de slachtoffers in de groep

kwetsbare verkeersslachtoffers valt. Daarnaast valt 30% van de verkeersslachtoffers in de leeftijdscategorie 12 tot 24 jaar.

Conform het GVVP 2030 wordt ingezet op het verder optimaliseren van het bestaande verkeer- en vervoerssysteem op verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dit zijn veelal de wat kleinere projecten. Uit de cijfers blijkt dat dit alleen onvoldoende is om de ongevallencijfers naar beneden te krijgen. Daarom is er in 2024 budget beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van 'quick wins' op het gebied van verkeersveiligheid. In 2025 hebben we een plan gemaakt om deze budgetten, met subsidie van het Rijk, zo effectief mogelijk in te zetten. Deze maatregelen worden in 2026 uitgevoerd. Hierbij is extra aandacht voor de kwetsbare deelnemers.

Doelstelling 4: Het verbeteren van de bereikbaarheid binnen Middelburg

Een bereikbare stad vraagt om een heldere wegencategorisering. De basis voor de wegencategorisering ligt in het GVVP 2023. Een heldere wegenstructuur die conform de richtlijnen is ingericht zorgt voor een optimale bereikbaarheid. Via het Verkeersmodel Walcheren toetsen we de intensiteiten ten opzichte van de capaciteit in het netwerk. Bereikbaarheid is niet alleen van belang voor de automobilist maar ook zeker voor voetgangers en fietsers. Er ligt hier dan ook een belangrijk verband met autoluw. Wanneer een gebied meer autoluw wordt gemaakt, is het voor de bereikbaarheid van belang dat het gebied voor voetgangers en fietsers goed bereikbaar blijft. Ook het OV kan hier een belangrijke rol in spelen. In alle projecten nemen we de bereikbaarheid mee in de meest brede zin van het woord. Deze projecten worden integraal benaderd en volgen de richting van de Omgevingsvisie Middelburg 2050.

Doelstelling 5: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers

Omgevingsvisie Middelburg 2050

In de Omgevingsvisie Middelburg 2050 en in het lopende onderzoek zijn de volgende richtingen met betrekking tot het parkeren in Middelburg opgenomen:

- Lagere tarieven in de parkeergarages dan op maaiveld(=straatparkeren);
- Parkeerterreinen (= hubs) realiseren aan de randen van de stad voor het gemotoriseerd verkeer (gratis parkeren);

- Door het beter benutten van de parkeerterreinen aan de randen van de stad en het hanteren van goede parkeertarieven in de parkeergarages wordt er bijgedragen aan een autoluwe binnenstad;
- Bij het parkeren op straat in de binnenstad wordt 'voorrang' gegeven aan inwoners.

STRATEGISCH PROJECT: Actualisatie Parkeerbeleid Binnenstad

In 2025 is het nieuwe parkeerbeleid geformuleerd. Het rapport 'Geactualiseerd fiets- en autoparkeerbeleid Middelburg is opgesteld. Dit rapport geeft de nieuwe richting aan van het parkeerbeleid van de (binnen)stad van Middelburg.

In hoofdlijnen leidt dit tot het volgende pakket van besluiten dat als één geheel moet worden gezien:

- **In de binnenstad op straat vergunninghoudersparkeren in te voeren voor binnenstadbewoners;**
- **Om parkeren in de binnenstad mogelijk te houden voor sociaal bezoek aan binnenstadbewoners, voor bedrijven die in de binnenstad gevestigd zijn (door middel van bedrijvenvergunningen) en voor mensen met een handicap;**
- **Op enkele parkeerterreinen in de binnenstad op straat betaald parkeren te behouden ten behoeve van bezoek aan de in de binnenstad gelegen bedrijven of instanties, met een korte parkeerduur van maximaal twee uur;**
- **De parkeerregulering in de binnenstad op straat uit te breiden naar 08.00 tot 22.00, in de parkeergarages van 08.00 tot 20.00 van maandag t/m zaterdag en op zondag van 13.00 tot 22.00 op straat, in de parkeergarages 13.00 tot 20.00, en deze aanpassing na één jaar te evalueren;**
- **Het plan in fases uit te voeren. Waarbij in het zuidwestelijk deel van de binnenstad (scenario 1) gestart wordt om vervolgens door te groeien naar scenario 3 (gehele binnenstad, exclusief enkele parkeerterreinen zoals Bodenplaats, Damplein, Loskade, Molenwater), waarbij in de eerste fase het onderscheid tussen zone 1 en 2 opgeheven wordt, maar wel administratief gehandhaafd wordt;**
- **Om scenario 1 na twee jaar te evalueren, en daarbij mee te nemen wat de effecten van het opheffen van zone 1 en**

2 zijn op zoekverkeer van inwoners, en de parkeerdruk voortkomend uit inwoners, dan te besluiten hoe verder het geactualiseerde parkeerbeleid wordt ingevoerd, en daarbij een keuze te maken om zone 1 en 2 permanent af te schaffen. Bij amendement is gevraagd om de parkeerzones 1 en 2 samen te voegen. Hieruit vloeit voort de pilot om te starten op het Damplein.

- **Dat er geen parkeerplaatsen in de binnenstad worden weggehaald voordat er vervangende parkeercapaciteit aan de randen is gerealiseerd, we verwachten dat dit zeker drie tot vijf jaar duurt als gevolg van onderzoek, nog te doorlopen procedures en bouwtijd;**
- **Te onderzoeken welke aanvullende maatregelen (zoals aanpassing tarieven, aanbieden nieuwe betaalde locaties) nodig zijn om mogelijke inkomstenderving ten gevolge van de invoering van het vergunninghoudersparkeren op te vangen;**
- **Een implementatieplan inclusief communicatieplan fiets- en autoparkeerbeleid te maken. Dit wordt gedeeld met de raad via een memo actieve informatie;**
- **Bij de nieuwe te ontwikkelen parkeerlocaties zorg te dragen voor het behoud van het volkstuinen-complex van Kweeklust op Ramsburg.**
- **Onderzoeken welke aanvullende maatregelen er nodig zijn, zoals het aanbieden van onbetaalde locaties. Met name hier de locatie van de nieuwe Ontmoetingskerk hierin mee te nemen. In dit onderzoek mee te nemen welke aanvullende voorzieningen noodzakelijk zijn voor succes.**
- **De actualisatie fiets- en autoparkeerbeleid, en de uitvoering daarvan, te benoemen tot strategisch project.**

Doelstelling 6: Een autoluwe binnenstad

Een autoluwe binnenstad is een binnenstad waarbij het niet noodzakelijke autoverkeer zoveel als mogelijk wordt geweerd.

Het draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid (meer ruimte voor de fiets, verhoogde verkeersveiligheid en minder hinder). In het verlengde hiervan is eind 2025 een onderzoek gestart naar onder meer het realiseren van vervangende en nieuwe parkeercapaciteit aan de rand van de binnenstad. Dit onderzoek loopt nog.

Doelstelling 7: Een toegankelijke stad

Eind 2023 heeft de raad de beleidskaders voor het beheer en onderhoud van de verhardingen opnieuw vastgesteld. Op basis van deze kaders wordt het jaarlijks onderhoudsplan voor de (weg-)verhardingen opgesteld.

In 2025 is een deel van het beschikbare budget ingezet voor het repareren van schades en onvolkomenheden. Een deel van het budget is gebruikt voor integraal groot onderhoud om samen met andere beleidsvelden, als rioolonderhoud en klimaatmaatregelen te realiseren. En er is een deel van het budget gebruikt voor het maken van plannen en ontwerpen voor projecten die op langere termijn gaan spelen. In elk project zijn, samen met bewoners en bedrijven, passende maatregelen genomen om de omgeving te verbeteren en aan te passen aan het huidige en toekomstige gebruik. De maatregelen zijn er steeds op gericht om de hoeveelheid verharding daar waar mogelijk te verminderen en om te vormen naar gecombineerd groen- en waterbergings- c.q. infiltratieoppervlak. Daarnaast is bij elk project geïnventariseerd of bestaand bestratingsmateriaal kan worden hergebruikt (Circular). Oud, versleten of kapot bestratingsmateriaal is vervangen door duurzame materialen. (bijvoorbeeld gebakken materialen).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Het verduurzamen van mobiliteit

Bij mobiliteit geldt: eerst inzetten op energie besparen en dan hernieuwbare energie toepassen om de mobiliteit te verduurzamen. Dit vertaalt zich in onderstaande ontwikkelingen:

- De steeds verdergaande ontwikkeling via internet, digitalisering van allerlei (overheid) diensten en flexibel werken betekent dat de noodzaak om fysiek aan het verkeer deel te nemen afneemt. Het voor een bepaald percentage van de totale werktijd thuiswerken is gebruikelijk geworden;
- De fiets staat in het gemeentelijk mobiliteitsbeleid op nummer één. In een continu proces worden, gezamenlijk met maatschappelijke organisaties, maatregelen voorgesteld die het fietsen stimuleren en/of de verkeersveiligheid verhogen. Afhankelijk van de beschikbare financiële middelen worden deze op korte of langere termijn uitgevoerd.
- Voor het stimuleren en faciliteren van e-auto's worden met enige regelmaat laadpalen geplaatst. In 2025 hebben we op zestien locaties toestemming verleend voor laadpalen. Er zijn afgelopen jaar 20 vergunningen verleend voor een verlengde

private aansluiting. Dit houdt in dat er een laadkabel wordt afgedekt met een mat die vanuit huis naar e-auto gaat die geparkeerd staat op de openbare weg).

In 2024 is het uitwerken van de laadvisie voor Middelburg on hold gezet. Deze integrale laadvisie bepaalt de strategie om tijdig een toegankelijke betaalbare, betrouwbare en veilige laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren. Dit vindt navolging van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), een bijlage van het Klimaatakkoord. Dit vanwege snelle ontwikkelingen op dit gebied. Ook vanwege de vele recente ontwikkelingen rondom laadinfrastructuur is er vanuit de RAL (Regionale Agenda Laadinfrastructuur) onderzoek uitgevoerd of het huidige marktmodel in Zeeland, het zogenaamde open marktmodel nog wel houdbaar is. In 2025 heeft de RAL de Zeeuwse gemeenten geadviseerd om te stoppen met het open marktmodel en daarvoor in de plaatst te gaan werken met een concessiemodel en daarvoor aan te sluiten bij de regionale concessie. In 2025 is er besloten hierbij aan te sluiten en dit heeft vraagt om een andere aanpak voor een laadvisie en beleidsregels.

Doelstelling 2: Het behoud van een hoog aandeel fietsverkeer in het totale verkeer

“In ons mobiliteitsbeleid staat het langzaam verkeer (fiets en voetganger) op nummer één.” De basis voor het integrale fietsplan ligt in het GVVP 2030. Hiervoor wordt al jaren met een integraal programma aan fietsgebruik stimulerende projecten gewerkt. Dit programma met projecten richt zich op verbetering van de omstandigheden (zoals veiligheid en doorstroming) van fietsers op enerzijds de fietsroutes in de binnenstad en anderzijds de fietsroutes vanuit de wijken naar het buitengebied. Voorts ligt er een opgave in het verbeteren van het fiets parkeren in de binnenstad. Vooral projecten en maatregelen gericht op het verhogen van de verkeersveiligheid, optimaliseren en verbeteren van 30 km/u wegen enzovoort dragen bij aan het in stand houden van het hoge aandeel fietsverkeer in het totale verkeer of zelfs verder verhogen hiervan.

De inzet van de fiets als alternatief voor de auto helpt om de binnenstad autoluw te maken. Uitstekende parkeervoorzieningen zeker aan de rand van het winkelgebied en nabij hoofd fietsroutes is een voorwaarde om de concurrentiepositie te vergroten.

Doelstelling 3: Het verhogen van de verkeersveiligheid binnen de bebouwde kom

Samen met de verkeerswerkgroepen, politie, fietsersbond en andere relevante partijen wordt continu gewerkt aan een verhoging van de verkeersveiligheid en een verbetering van de bereikbaarheid. In het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan is het accent in het mobiliteitsbeleid vooral komen te liggen op het verder optimaliseren van het bestaande wegennet op basis van de wegencategorisering.

De optimalisatie bestaat uit enerzijds het aanpakken van gesignaleerde verkeersproblemen, komend uit overleggen met bijvoorbeeld de verkeerswerkgroepen, fietsersbond en meldingen. Anderzijds gaat het om de meer vanuit beleid gestuurde projecten (GVVP 2030). Hiervoor kan het zijn dat enkele jaren “gespaard “ moet worden om het specifieke project te kunnen uitvoeren. Vaak combineren we een aanpassing van de weg met werkzaamheden aan riolering- en/of reconstructie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de herinrichting Koudekerkseweg en Klein Vlaanderen.

Andere plannen in onderzoek, voorbereiding en uitvoering:

- Onderzoek ‘30 km/uur de norm binnen de bebouwde kom’ Project is doorgeschoven;
- CROW richtlijnen voor inrichting gebiedsontsluitingsweg (GOW) 30 zijn nog in ontwikkeling. De herinrichting van de route Nieuwlandseweg-Schuttershof wordt volgens het principe van GOW 30 in 2027 uitgevoerd;
- Verbeteren oversteekbaarheid Dauwendaalselaan;
- Verkeersveilige Schoolomgevingen: Palmenhof veiligheid, parkeren en vergroenen; Gedragsverbetering rondom de ABS samen; -Verkeersthemaweek Franciscusschool; Verkeersveilige schoolroute naar Lonneboot;
- Voorbereiden vervangen VRI Sandberglaan-Laan der Verenigde Naties-Pres Rooseveltlaan door nieuwe VRI of rotonde. Voorbereiding is tijdelijk gestopt en wordt in 2026 opnieuw opgepakt;
- In overleg met de Fietsersbond is een verbeterplan voor de Stationsstraat ontwikkeld. Uitvoering van het plan in 2026;
- Samen met de scholen aan de Grevelingenstraat is een planontwikkeld voor het verbeteren van de verkeersveiligheid tijdens het halen en brengen van de leerlingen. De inspraakprocedure start in Q2 2026, de uitvoering is in 2027.

STRATEGISCH PROJECT: Gebiedsontsluitingsvisie

Veerse Meer

Fase 1 - Het onderzoek naar de route voor het bouwverkeer voor het Waterpark Veerse Meer en de daarbij behorende maatregelen voor een verkeersveilige afwikkeling van het bouwverkeer is afgerond. Het project wordt voorbereid voor aanbesteding. Realisatie uitvoering gereed in 2027

Fase 2 - Maatregelen op de korte en middellange termijn ten behoeve van het verbeteren van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de kern van Arnemuiden zijn in voorbereiding. Ontwerp is gereed en de inspraak procedure is afgerond. Voorbereiding voor aanbesteding en gunning in 2026. Uitvoering gereed voorlopig gepland in 2027.

Fase 3 - De robuuste ontsluiting: vijf varianten voor een robuuste ontsluiting zijn in opdracht van de provincie Zeeland door een extern advies bureau nader beoordeeld op basis van een Multi Criteria Analyse. De variant met de hoogste MCA score wordt verdiepend onderzocht.

Doelstelling 4: Het verbeteren van de bereikbaarheid binnen Middelburg

Monitoring ontwikkeling verkeersintensiteiten

De ontwikkeling van het (auto)verkeer wordt gemonitord (verkeerstellingen) en vergeleken met de verkeersmodelberekeningen van het in 2022 geactualiseerde en vastgestelde verkeersmodel. Resultaten daarvan laten zien dat er geen onvoorziene negatieve ontwikkelingen zijn op de aspecten bereikbaarheid en doorstroming. In het algemeen geldt dat door de N57 de autoverkeerintensiteiten op het Middelburgse wegennet zijn afgenomen. Hierdoor is meer ruimte ontstaan voor andere verkeerssoorten. Dit levert een positieve bijdrage aan de verkeersveiligheid en fietsvriendelijkheid van Middelburg.

Verkeersmodel Walcheren

In 2022 hebben we het Verkeersmodel Walcheren laten actualiseren. Dit is in 2023 aangevuld met een variant van de zomerintensiteiten. We hebben dit samen met de gemeenten Vlissingen en Veere, Waterschap en de Provincie Zeeland gedaan. De geactualiseerde modellen bieden een cijfermatige doorkijk naar de te verwachten verkeersstromen in zowel 2030 als 2040. Het helpt ons om beter inzicht te krijgen en te houden op hoe verkeersstromen zich ontwikkelen bij bijvoorbeeld de aanleg

van grootschalige recreatieve voorzieningen. Het model is in 2025 dan ook regelmatig toegepast. Met alle wegbeheerders op Walcheren hebben we een akkoord gesloten om het Walchers verkeersmodel in 2026 te gaan actualiseren en uit te breiden met fietsintensiteiten.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer vormt een belangrijke ader van het vervoerssysteem in Middelburg. Het busvervoer is hier een belangrijk onderdeel van. Provincie Zeeland heeft in 2025 de nieuwe busconcessie gegund aan de vervoerder EBS. Tot eind 2026 wordt het huidige busnetwerk voortgezet door Connexxion, daarna zal EBS dit overnemen met een nieuwe dienstregeling. 2025 stond daarmee in het teken van het uitwerken van deze dienstregelingen.

Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS)

De manier waarop we van deur tot deur reizen is aan het veranderen. Door bijvoorbeeld de opkomst van de elektrische fiets en de deelauto. Maar ook door veranderingen binnen het openbaar vervoer en doelgroepenvervoer, zoals de regiotaxi. Ook zijn er steeds meer mogelijkheden om een reis (digitaal) te plannen, boeken en betalen. In 2022 hebben de Zeeuwse gemeenteraden en Provincie Staten de RMS vastgesteld. De RMS is het plan om onder de hierboven beschreven veranderende omstandigheden – gemakkelijk, veilig en snel te reizen door Zeeland.

Het openbaar vervoer vormt een belangrijk bestandsdeel van de RMS. Belangrijke toevoeging aan het openbaar vervoer is het zogenaamde flex. Er gaan flextaxi's en kleine busjes rijden. Door dit te combineren met doelgroepenvervoer krijgen reizigers meer mogelijkheden om van A naar B te reizen. In een dorp of stad zijn er straks meer opstappunten voor vervoer te vinden. Binnen de bebouwde kom is op maximaal 500 meter een opstappunt te vinden. Zo kan iedereen op een makkelijke manier bij een opstapplaats of knooppunt voor openbaar vervoer komen. In 2025 zijn door alle partijen de verschillende voorzieningen en reismogelijkheden verder uitgewerkt naar concrete plannen en spelregels. Er is een uitgebreid proces doorlopen om de vervoerscentrale om te vormen naar een mobiliteitscentrale Zeeland en daarvoor de bijbehorende Gemeenschappelijke Regeling Publiek Vervoer Zeeland in het leven te roepen. Daarnaast zijn we in Middelburg gestart met de uitrol van opstappunten voor de Flex conform de netwerkkaart die we in een participatief proces hebben laten maken.

Doelstelling 5: Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers met behoud van een hoog bezettingspercentage van de parkeerconcentraties

In september 2025 heeft de raad nieuw parkeerbeleid vastgesteld dat meer ruimte zal gaan bieden voor de inwoners van de binnenstad en bezoekers zoveel als mogelijk zal faciliteren aan de rand. Dit regelen we vooral met de vergunningen en in mindere mate door tariefdifferentiatie.

Doelstelling 6: Een autoluwe binnenstad

Een autoluwe binnenstad is een binnenstad waarbij het niet noodzakelijke autoverkeer zoveel mogelijk wordt geweerd. Het draagt bij aan een verhoging van de verkeersveiligheid, het streven naar een meer fietsvriendelijke stad en een verhoging van de leef- en beeldkwaliteit. Het doorgaand verkeer (met herkomst en bestemming buiten de binnenstad) wordt geleid naar het rondwegstelsel. Bezoekers van de binnenstad worden – via het parkeerverwijssysteem – verwezen naar voorzieningen aan de rand van de binnenstad, waarmee het zoekverkeer naar parkeerplaatsen verminderd.

Maatregelen gericht op het faciliteren van parkeren, stimuleren van fietsverkeer en openbaar vervoer, evenals de inrichting van de wegenstructuur in en rondom de stad dragen bij aan het bereiken van een meer autoluwe binnenstad

Stimulering van het gebruik van parkeergarages

In de parkeerbelastingverordening 2023 zijn tarieven vastgesteld die in lijn liggen met het gewenste parkeerbeleid. Dit beleid richt zich op het ontmoedigen van parkeren op straat (maaiveld) door de parkeertarieven daar te verhogen, terwijl de tarieven in de parkeergarages niet zijn verhoogd. Hierdoor is parkeren in de garages aanzienlijk goedkoper dan op straat, wat het financieel aantrekkelijker maakt voor bezoekers van de binnenstad. Sinds 2023 zien we een stijging in het gebruik van de parkeergarages ten opzichte van het straatparkeren. Dit beeld zien we ook terug

in 2025. Dit bevestigt dat de tariefdifferentiatie bijdraagt aan het gewenste parkeerbeleid, waarbij bezoekers worden gestimuleerd om vaker gebruik te maken van de parkeergarages in plaats van parkeren op straat.

Deelmobiliteit

In de dialoogtafels in het kader van de Omgevingswet veelvuldig de opmerking gemaakt om het aantal auto's in de (binnen)stad op weg naar 2050 verder terug te dringen en eventueel hiervoor in de plaats met deelauto's of e-deelauto's te gaan werken. Op dit moment staan op enkele plaatsen in de stad deelauto's en we proberen dit aantal uit te breiden om dit middel een belangrijkere rol in het mobiliteitsnetwerk te geven. Er waren reeds negen deelauto's in Middelburg. In 2025 hebben we dit aantal uit weten te breiden met 6 deelauto's en zijn er voorbereidingen getroffen om er in 2026 nog acht toe te voegen verdeeld over de verschillende wijken in Middelburg.

Doelstelling 7: Een toegankelijke stad voor iedereen en wegenonderhoud**Toegankelijkheid**

Bij werkzaamheden aan verhardingen wordt ook afgewogen hoe de toegankelijkheid kan worden verbeterd. Bij meer ingrijpende werkzaamheden wordt advies gevraagd bij de Stichting Werkgroep Gehandicapten Walcheren (SWGWS).

Wegenonderhoud

In 2025 is het niet gelukt om al het geplande onderhoud te realiseren. Een deel van de projecten is door vertraging in de planvorming/voorbereiding door geschoven naar 2026 of verder. Vanwege capaciteitsproblemen in de voorbereiding en uitvoering van projecten, zowel bij nutsbedrijven en de eigen organisatie is de focus verdeeld in deels integrale en toekomstgerichte planvoorbereiding. En deels op instandhouding van de kwaliteit van de verhardingen door kleinschalig onderhoud

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
verkeersongevallen (Viastat)	Middelburg	211	275	238	263	247

Wat heeft het gekost?

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	14.518	12.758	13.600	-842
2.02.0 Parkeren	3.093	2.767	3.034	-267
2.04.0 Econ havens en waterwegen	487	287	311	-24
Totale Lasten	18.098	15.811	16.944	-1.133
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.506	-1.481	-2.731	1.249
2.02.0 Parkeren	-6	-6	-2	-3
2.03.0 Recreatieve havens	-70	-70	-76	5
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-128	-128	-213	85
Totale Baten	-1.711	-1.686	-3.021	1.336
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	16.388	14.126	13.923	203

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post “overig” gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
2.01.0 verkeer en vervoer			
Onderhoud wegen	-808	686	N
Binnen het wegenbudget is in 2025 een te kort. Dit is onder andere veroorzaakt door de extra kosten van de Meanderlaan. Daarnaast is voor meerdere projecten in 2025 subsidie ontvangen (o.a. aanleg fietspaden + klimaatmaatregelen). Het saldo is onttrokken aan de reserve wegen.			
Straatwerk voor derden	0	303	N
Er zijn extra inkomsten ontvangen, omdat de netbeheerder bij de Breestraat een groter gebied heeft aangepakt dan eerder was aangegeven. Ook bij de Vlissingesingel is een tweede project uitgevoerd waardoor eveneens extra inkomsten zijn gegenereerd. Bij de Nijverheidsweg is het project twee keer uitgevoerd, omdat er een leiding was vergeten. Dit voordeel komt ten gunste van de reserve wegen.			
Openbare verlichting	182	0	N
Met de kadernota 2024-2027 is geanticipeerd op sterkstijgende energielasten. Het budget is naar aanleiding hiervan opgehoogd. Hierbij is geen rekening gehouden met de vervanging van de verlichting door zuinigere ledlampen. Er is er achterstand in de uitvoering van projecten, omdat de aannemer geen tijd heeft om deze uit te voeren.			
Buro Openbare Verlichting Zeeland	-196	196	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Het Bureau Openbare Verlichting Zeeland is een samenwerkingsverband met meerdere partijen voor het beheer en onderhoud openbare verlichting. Middelburg is hiervoor gastgemeente. In 2025 zijn er extra kosten geweest, omdat er met 2 beheerssystemen naast elkaar gewerkt en er extra personeel ingehuurd is. Deze extra kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten.			
Onkruidbestrijding	-62	0	N
Evenals in 2024 is in 2025 de onkruidbestrijding in eigen beheer uitgevoerd wat tot hogere kosten heeft geleid. In 2026 zal de onkruidbestrijding door de nieuwe aanbesteding wel binnen het geraamde budget passen.			
Verkeersadviezen	95	0	N
Doordat prioriteit wordt gegeven aan strategische projecten zoals nieuw parkeerbeleid en ontsluiting Waterpark Veerse Meer blijven de reguliere werkzaamheden liggen.			
2.02.0 Parkeren			
Onderhoud betaalautomaten	-90	0	N
De parkeerautomaten vragen steeds meer onderhoud. In 2025 waren de onderhoudskosten hoger, omdat door beperkte interne beschikbaarheid extern onderhoud nodig was, waaronder het vervangen van accu's. De verwachting is dat de totale onderhoudskosten de komende jaren niet zullen dalen, mede omdat het onderhoudscontract binnenkort wordt herzien.			
Betaald parkeren	-172	0	J
Oorspronkelijk was voorzien dat de scanauto zou worden aangeschaft en dat de bijbehorende jaarlijkse afschrijvingen, conform onze financiële beheersverordening, zouden starten in het jaar na ingebruikname van het actief. Inmiddels is echter gebleken dat het leasen van een dergelijke auto gunstiger is voor de gemeente. De scanauto is in 2025 in gebruik genomen, waardoor direct leasekosten verschuldigd zijn.			
2.04.0 Economische havens en waterwegen			
Havens en waterwegen	0	85	N
In 2025 zijn meer (riviercruise)schepen aangemeerd in Middelburg, hierdoor zijn de opbrengsten van het havengeld hoger.			
Overig	-82	66	
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.133	1.336	

Economie

Inleiding

Het programma economie heeft als doel de economische groei te stimuleren. De gemeente heeft hierop vooral invloed door

het scheppen van een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen en door het bieden van locaties waar bedrijven zich kunnen vestigen en ontwikkelen. Daarnaast heeft de gemeente een rol als het gaat om het vinden en behouden van een goede balans tussen leefbaarheid enerzijds en de gevolgen van het aantrekkende verblijfstoerisme in onze gemeente anderzijds.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Actieplan Binnenstad Middelburg (2018)

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Het behouden en waar mogelijk versterken van de economische positie van Middelburg en het behouden van de werkgelegenheid in overeenstemming met de aanwas van de beroepsbevolking

en het bewerkstelligen van voldoende differentiatie in de werkgelegenheid.

Doelstellingen

1. Formuleren van een visie op de economische toekomst van Middelburg.
2. Het tegengaan van oneigenlijk gebruik van bedrijfsterreinen.
3. Het voorkomen van leegstand van winkel- en horecapanden, behoud positie als winkelstad.
4. Het spreiden van recreatief bezoek aan Middelburg in tijd en ruimte en het bewaken van de leefbaarheid.

5. Het in evenwicht brengen van de belangen van horeca en detailhandel en bewoners van de binnenstad.
6. Verouderde bedrijventerreinen worden geherstructureerd en verduurzaamd.
7. Uitbouwen van de samenwerking met Veere en Vlissingen op het gebied van toerisme.

Wat hebben we bereikt?

Prestatie	
vaststellen economisch profiel Middelburg	volgens plan
uitvoeren toeristisch beleidsplan	volgens plan
realisatie Smart Grid Arnestein	volgens plan

Doelstelling 1: Formuleren van een visie op de economische toekomst van Middelburg

De Stec-Groep heeft in opdracht van de Walcherse gemeenten en Provincie Zeeland een concept-bedrijventerreinenprogramma opgesteld. In dit programma worden nog geen nieuwe locaties aangewezen, maar worden wel uitspraken gedaan over het type bedrijvigheid waarvoor de gemeenten ruimte beschikbaar willen stellen. Dit Bedrijventerreinenprogramma wordt in het voorjaar van 2026 aan de gemeenteraad aangeboden.

Doelstelling 2: Het tegengaan van oneigenlijk gebruik van bedrijventerreinen

Het college heeft een voorbereidingsbesluit genomen waarmee de bouw van nieuwe kleine bedrijfsunits en garageboxen op onze bedrijventerreinen onmogelijk is gemaakt.

Doelstelling 3: Het voorkomen van leegstand van winkel- en horecapanden, behoud positie als winkelstad

Er is weinig leegstand in de binnenstad. Onder andere dankzij de bestedingen van toeristen en de regionale functie van de binnenstad functioneert de detailhandel en horeca goed. In het najaar van 2024 heeft participatie plaatsgevonden over het nieuwe terrassenbeleid. In december 2025 heeft de raad dit beleid vastgesteld.

Doelstelling 4: Het spreiden van recreatief bezoek aan Middelburg in tijd en ruimte en het bewaken van de leefbaarheid.

In 2024 heeft de gemeente een toeristisch beleidsplan opgesteld dat door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit beleidsplan heeft tot doel de leefbaarheid te bewaken. In 2025 is er opdracht verstrekt voor een meer uitgebreid leefbaarheidsonderzoek door Rigo.

Doelstelling 5: Het in evenwicht brengen van de belangen van horeca en bewoners van de binnenstad.

In 2024 heeft de gemeente een toeristisch beleidsplan opgesteld. In 2025 heeft participatie plaatsgevonden over het nieuwe horecabeleidsplan. Dat plan is in maart 2026 vastgesteld door de raad.

Doelstelling 6: Verouderde bedrijventerreinen worden geherstructureerd en verduurzaamd.

Project Siloplein is uitgevoerd. Alle panden zijn verkocht. Sommige ondernemers zijn nog bezig met de verbouwing van hun pand.

Doelstelling 7: Uitbouwen van de samenwerking met Veere en Vlissingen op het gebied van toerisme.

Er hebben diverse overleggen plaats gevonden met de buurgemeenten over de ontwikkeling van het toerisme en over het vormgeven van toeristische promotie.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Fysieke bedrijfsinfrastructuur: herstructurering

De Walcherse gemeenten en Provincie Zeeland hebben, op voorstel van gemeente Middelburg, opdracht verleend voor het opstellen van een ruimtelijk economische visie voor Walcheren. Dit is een andere aanpak dan gebruikelijk voor het opstellen van een regionaal bedrijventerreinenprogramma. In het verleden werd er op basis van een zogenaamde beleidsarme vraagprognose (gemeenten verkopen grond aan elke ondernemer die er om vraagt) een programma gemaakt voor de ontwikkeling van nieuwe terreinen en voor herstructurering van bestaande terreinen. De Walcherse gemeenten willen beleid maken dat is gericht op het selectief aanbieden van ruimte voor bepaalde functies

die maatschappelijke meerwaarde hebben. Te denken valt aan bedrijven en organisaties die bijdragen aan de woningbouwopgave of de energie- en circulaire transitie. Hiervoor heeft in augustus 2025 een bijeenkomst met de raad plaatsgevonden waar is gediscussieerd over de vraag: voor welke soorten bedrijvigheid bieden we nog ruimte, hoeveel en waar? Stec Groep heeft een aantal scenario's beschreven en in kaart gebracht wat de maatschappelijke functie van bedrijventerreinen is en hoe dit zich in de toekomst kan ontwikkelen.

Siloplein

De gemeente heeft het project Siloplein uitgevoerd. Er zijn diverse loodsen verkocht en verbouwd en het openbare gebied is opnieuw ingericht. In dit project zijn de principes van circulair bouwen toegepast.

Daarnaast heeft de gemeente een haalbaarheidsonderzoek uit laten voeren naar een Smart Energy Grid op

Arnestein. Ongeveer tien bedrijven hebben meegedaan. Er zijn kansen voor een energiehandelsplatform en voor een groepstransportovereenkomst. Er is opdracht verleend voor de start van een energiehandelsplatform en voor het opstellen van een groepstransportovereenkomst tussen bedrijven en Stedin.

Binnenstad: detailhandel en horeca

De gemeente heeft in overleg met inwoners en ondernemers een toeristisch beleidsplan opgesteld. Dit is door de raad vastgesteld. Er is een horecabeleidsplan opgesteld waarover in 2025 participatie heeft plaatsgevonden.

Toerisme

De gemeente heeft in overleg met inwoners en ondernemers een beleidsplan toerisme opgesteld. Dit is door uw raad vastgesteld.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Functiemenging (%)	Middelburg	50,4	50,8	50,7	50,9	nnb
	Nederland	53,3	52,3	54,2	54,5	nnb
Vestigingen (van bedrijven) (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	Middelburg	162,1	168,5	173,3	180,1	nnb
	Nederland	165,1	174,1	181,8	191,4	nnb

Wat heeft het gekost?

Economie	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	121	141	132	9
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	1.019	2.181	4.393	-2.213
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	237	237	245	-7
3.04.0 Economische promotie	1.112	1.031	940	91
Totale Lasten	2.490	3.590	5.710	-2.120
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	0	0	-16	16
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-986	-2.148	-4.361	2.213
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-78	-78	-58	-20
3.04.0 Economische promotie	-1.922	-1.922	-2.103	181
Totale Baten	-2.986	-4.148	-6.537	2.389
Totaal Economie	-496	-558	-827	269

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post “overig” gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastructuren			
Bedrijventerreinen	-2.208	2.196	N
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen neutraal, omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf. De winstneming van de complexen wordt toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.			
3.04.0 Economische promotie			
Toeristenbelasting	0	198	N
Dit eenmalige voordeel is ontstaan doordat er uiteindelijk meer overnachtingen zijn geweest dan was ingeschat bij het opstellen van de Najaarsbrief 2025.			
Toerisme	60	0	N
In 2025 is er prioriteit gegeven aan het opstellen van het terrassenbeleid. Hierdoor zijn er minder zaken opgepakt in het kader van toerisme en als gevolg hiervan minder kosten gemaakt.			
Overige	28	-5	

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Totaal Economie	-2.120	2.389	

Onderwijs

Inleiding

Onderwijs draagt er aan bij dat jongeren zich kunnen ontwikkelen, weerbaar zijn en zelfstandig worden. Wij streven daarom naar een gevarieerd aanbod van onderwijs op verschillende niveaus. Een speerpunt in 2025 was kansengelijkheid, als kern van

het onderwijsachterstandenbeleid en als prominent onderdeel van de lokale educatieve agenda. Ook het terugdringen van schoolverzuim was een speerpunt. Het was daarbij van belang om schooluitval zo vroeg mogelijk aan te pakken. In eerste instantie richtten we ons erop dat jongeren een startkwalificatie konden behalen. Wanneer dat niet lukte, maakten we gebruik van ons netwerk om jongeren naar werk te begeleiden of toe te leiden naar een passende vorm van dagbesteding. Voorop stond dat jongeren bleven participeren.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Strategisch Huisvestingsplan 2020-2039
- Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026
- Beleidsnotitie Nationaal programma onderwijs gemeente Middelburg

- Samen voor het Kind Lokale Educatieve Agenda – Middelburg
- Groen Beleidsplan 2016-2026
- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Beleidsnota studentenhuysvesting 2023-2028
- Toekomstvisie vervolgonderwijs 2025-2035

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Kinderen en jongeren groeien op tot meedenkende en meehelpende burgers en zijn voorbereid op deelname in een maatschappij waar een steeds groter beroep wordt gedaan op de samenredzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid.

Doelstellingen

1. Kinderen starten zonder achterstanden op de basisschool, door alle peuters voorschoolse educatie aan te bieden.
2. Het bevorderen van de kansengelijkheid voor jeugd
3. Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd
4. Versterken ondersteuningsstructuren in het onderwijs
5. Zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt brengen. Het voorkomen van het vroegtijdig schoolverlaten staat hierbij voorop.
6. Thuiszitters (Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs) en voortijdig schoolverlaters (MBO) worden vaker toegeleid naar onderwijs, of als onderwijs niet passend is naar werk of hulpverlening.
7. Verzuimende leerlingen volgen na interventies van het RBL vaker de lessen.
8. Het bevorderen van gedrag over duurzaamheid bij kinderen (en tevens hun ouders) zowel op jonge leeftijd als wanneer ze zelf volwassen zijn
9. Voldoen aan de zorgplicht voor onderwijshuisvesting t.b.v. primair- en voortgezet (speciaal) onderwijs
10. Faciliteren vestiging en uitbreiding hoger- en academisch onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Kinderen starten zonder achterstanden op de basisschool, door alle peuters voorschoolse educatie aan te bieden

Het aanbod van voorschoolse educatie is voldoende dekkend. De peuterconsulenten van Toegang in Middelburg zijn structureel beschikbaar voor zowel ouders als professionals en vervullen een duidelijke rol in het ondersteunen, informeren en verbinden van betrokkenen.

Doelstelling 2: Het bevorderen van de kansengelijkheid voor jeugd

De schoollocaties die uitvoering geven aan het onderwijsachterstandenbeleid, in het bijzonder de locaties waar de achterstanden het grootst zijn, hebben ook in 2025 verder geïnvesteerd in het verkleinen van taalachterstanden. De effecten hiervan zijn zichtbaar in het inlopen van deze achterstanden bij kinderen. Ze werken hierin samen met de voorschoolse kinderopvanggroepen op de locatie. Daarnaast blijkt uit de resultaten dat leerlingen die deelnamen aan de zomerschool hun prestatieniveau bij de start van het nieuwe schooljaar hebben weten te behouden. Bijna alle scholen hebben ook weer in 2025 gebruikgemaakt van het Gelijke Kansen Budget. Met dit budget zijn op diverse scholen, zowel binnen als buiten schooltijd, culturele en sportieve activiteiten georganiseerd. Hierdoor zijn ook kinderen bereikt die minder vanzelfsprekend deelnemen aan dit soort activiteiten. Daarnaast is op meerdere scholen geïnvesteerd in de opbouw en verbetering van een schoolbibliotheek en in het stimuleren van leesvaardigheid via gerichte ondersteuning.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

Door de combinatie van voorschoolse educatie en gemengde peutergroepen is er in 2025 voldoende specialisme beschikbaar voor de ondersteuning van jonge kinderen. In 2025 hebben de peuterconsulenten gericht ingezet op het terugdringen van non bereik door samenwerkingslijnen te versterken, signalering te verbeteren en ouders en professionals actief te adviseren, en sluiten sinds dit jaar structureel aan bij zowel de overleggen van de GGD en VE aanbieder om non-bereik gezamenlijk en systematisch terug te dringen. De intermediairs op de scholen hebben bijgedragen aan een verdere versterking van de samenwerking tussen onderwijs en ondersteuningsstructuren. De korte lijnen en regelmatige afstemming zorgen ervoor dat signalen van mogelijke problematiek vroegtijdig worden opgemerkt en besproken. Leerkrachten, intern begeleiders en andere professionals weten de intermediairs steeds beter te vinden, terwijl ouders de aanwezigheid van een vaste contactpersoon als toegankelijk en ondersteunend ervaren. Dit versterkt de preventieve aanpak en maakt tijdige en effectieve ondersteuning mogelijk.

Doelstelling 4: Versterken ondersteuningsstructuren in het onderwijs

In 2025 is verder geïnvesteerd in het versterken van ondersteuningsstructuren binnen het onderwijs. De intensivering

van onder meer jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk en de preventieve inzet op thema's zoals GGZ, verslaving en crimineel gedrag sinds 2023 is gecontinueerd, het zogeheten Preventief Jeugdteam (PJT) is goed bekend. Door een grotere aanwezigheid van professionals in en rondom de schoolomgeving worden meer leerlingen bereikt en kan er sneller en gericht worden aangesloten op signalen vanuit het onderwijs. De beschikbaarheid van groepstrainingen en interventies is vergroot. Daarnaast is de samenwerking tussen de betrokken organisaties, de scholen en de gemeentelijke toegang verder versterkt, waarbij ook de inzet van intermediairs onderwijs en jeugd vanuit de toegang heeft bijgedragen aan een betere aansluiting tussen onderwijs en zorg.

Doelstelling 5: Zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt brengen. Het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten staat hierbij voorop.

In schooljaar 2024 -2025 heeft het RBL 1773 verzuimmeldingen voor Walcheren behandeld, een verdere stijging die de toenemende complexiteit van de problematiek onder jongeren weerspiegelt. Door in te zetten op goede contacten met de scholen en vroegtijdige signalering weten we in veel gevallen ernstiger verzuim te voorkomen.

In samenwerking met Orionis is een vernieuwde werkwijze ontwikkeld waarbij jongeren tot 27 jaar in één gezamenlijke intake worden gesproken. Deze integrale aanpak - werk & inkomen en RBL in één gesprek - zorgt voor snellere besluitvorming en een completer beeld van de benodigde ondersteuning. Dit sluit aan bij de uitgangspunten vanuit de nieuwe wet van school naar duurzaam werk. Daarnaast is de aanpak voor kwetsbare jongeren uitgebreid: waar deze zich voorheen vooral richtte op VSO en PRO, wordt nu ook structureel samengewerkt met de Entree-opleiding, zodat jongeren met een kwetsbare startpositie eerder worden bereikt.

Verder zijn de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van een gezamenlijk Jongerenpunt Walcheren, waarin RBL, Orionis (en later andere ketenpartners) toewerken naar één herkenbare toegang voor alle jongeren met ondersteuningsvragen. Dit draagt bij aan betere vindbaarheid en aansluitende dienstverlening. De voorbereidingen voor de nieuwe VSV-tranche en de implementatie van de Wet Van school naar duurzaam werk zijn doorgezet.

Doelstelling 6: Thuiszitters (Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs) en voortijdig schoolverlaters (MBO) worden vaker toegeleid naar onderwijs, of als onderwijs niet passend is naar werk of hulpverlening.

De aanpak voor thuiszitters is verder doorontwikkeld. Meer jongeren zijn toegeleid naar onderwijs, werk of een passend zorgtraject, maar tegelijkertijd is het aantal thuiszitters opnieuw gestegen. De casussen vragen om intensieve samenwerking met scholen, samenwerkingsverbanden, zorgaanbieders, toegang en het RBL.

Waar in eerdere jaren vooral druk werd ervaren door de beperkte beschikbaarheid in de zorg, ligt de focus dit jaar vooral op het versterken van de samenwerking binnen de keten. Er zijn geen structurele oplossingen gekomen voor de landelijke tekorten in de zorg, maar er is wél intensiever samengewerkt met de toegang en met het samenwerkingsverband PVOW, waardoor casussen sneller en beter worden opgepakt. Daarnaast wordt met partners toegewerkt naar een verdere doorontwikkeling van de thuiszittersaanpak voor 2025–2026, zodat de stijgende aantallen en complexiteit blijvend kunnen worden opgevangen.

Doelstelling 7. Verzuimende leerlingen volgen na interventies van het RBL vaker de lessen.

Het RBL heeft in schooljaar 2024 -2025 in totaal RBL 1773 verzuimmeldingen onderzocht. Door vroegtijdige signalering, gesprekken met jongeren en ouders, en gerichte afspraken lukt het in veel gevallen om jongeren structureel terug te laten keren naar school.

De samenwerking met scholen blijft een cruciale succesfactor. Deze samenwerking vraagt echter om continu aandacht om relaties goed te houden en de lijntjes kort te houden. Daarop is ook actief ingezet via schoolbezoeken, startgesprekken en aanwezigheid op locatie. Tegelijkertijd merkt het RBL dat de huidige budgetten en formatie onvoldoende ruimte bieden om de intensieve begeleiding en de kwaliteitsstandaarden uit de landelijke *Methodische Aanpak Schoolverzuim* (MAS) blijvend te kunnen leveren. Daarom wordt een voorstel gedaan om de budgetten beter in lijn te brengen met de formatieve realiteit, aansluitend bij de landelijke normen.

Doelstelling 8: Het bevorderen van gedrag over duurzaamheid bij kinderen (en tevens hun ouders) zowel op jonge leeftijd als wanneer ze zelf volwassen zijn.

In 2025 hebben alle Walcherse scholen deelgenomen aan 1 of meer NME-activiteiten, met vernieuwde leskisten en extra aandacht voor biodiversiteit, waardoor duurzaam gedrag bij kinderen verder is gestimuleerd.

Doelstelling 9: Voldoen aan de zorgplicht voor onderwijshuisvesting t.b.v. primair- en voortgezet (speciaal) onderwijs

- Bij de KC de Aventurijn staan een aantal tijdelijke units voor de onderwijshuisvesting. Er loopt een onderzoek naar mogelijkheden voor het vervangen van tijdelijke onderwijshuisvesting door permanent onderwijshuisvesting bij Aventurijn.
- Bij de Franciscusschool staat een tijdelijke onderwijshuisvesting. Er is een onderzoek uitgevoerd naar mogelijkheden voor het vervangen van tijdelijke huisvesting door permanente huisvesting. In de loop van 2026 zal het gestart worden met de uitvoering.
- In gezamenlijkheid is er tot een keuze en besluit gekomen voor de invulling van 'Hart van Dauwendaele', hiermee worden de plannen om Wilgenhof en Element te vervangen concreet.

De herijking van het huisvestingsplan voor de scholen (SHP) is gestart en zal in Q3 van 2026 ter vaststelling voorgelegd worden.

Doelstelling 10: Faciliteren vestiging en uitbreiding hoger- en academisch onderwijs

De onderwijs- en onderzoeksinstituten UCR, HZ en Scalda zijn belangrijk voor de kennisinfrastructuur, de economie en de leefbaarheid van de stad. De gemeente faciliteert samen met de gemeente Vlissingen en de Provincie Zeeland het vervolgonderwijs. Zo is de toekomstvisie vervolgonderwijs afgelopen jaar raadsbreed aangenomen. In 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met een voorstel tot verbouwing van de UCR en heeft daar een budget voor vrijgemaakt. Het voorplein van de HZ op het Groene Woud is in 2025 opgeleverd waarbij de gemeente in capaciteit en geld deze ontwikkeling mede mogelijk heeft gemaakt, dit ook in samenhang met de aanpassingen aan het aansluitende Bolwerk. Samen met de gemeente Vlissingen, de HZ, de UCR en de organisaties die zich bezig houden met studentenhuysvesting heeft ook in 2025 overleg plaatsgevonden over de huidige en de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien

van de studentenhuysvesting in Middelburg en Vlissingen. Dit alles ter ondersteuning van het behoud en vergroting van de instroom van studenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1: Kinderen starten zonder achterstanden op de basisschool, door alle peuters voorschoolse educatie aan te bieden

In 2025 is opnieuw gezorgd voor een toereikend en goed verspreid aanbod van voorschoolse educatie in Middelburg, zodat peuters met een VVE-indicatie tijdig kunnen instromen. De peuterconsulenten, die in 2024 zijn gestart, hebben hun rol verder uitgebouwd. Zij blijven nauw samenwerken met betrokken organisaties, volgen signalen binnen het VVE-proces op en adviseren ouders en professionals wanneer de ontwikkeling van een peuter om extra aandacht vraagt. Waar dit nodig is, denken zij mee over een passende vervolgplek en zoeken zij actief naar oplossingen wanneer bestaande afspraken onvoldoende houvast bieden. Door ouders te ondersteunen en de samenwerking tussen partners te versterken, worden kinderen met (taal)achterstanden eerder in beeld gebracht en beter voorbereid op een goede start op de basisschool.

Doelstelling 2: Het bevorderen van de kansengelijkheid voor jeugd

In 2025 is de uitvoering van de onderwijsachterstandenbeleid-plannen verder voortgezet. Scholen en kinderopvangorganisaties werken op de locaties nauw samen om de ontwikkelkansen van kinderen te vergroten. Daarbij wordt ingezet op het versterken van ouderbetrokkenheid en het aanbieden van gerichte activiteiten zoals taalgroepen, tutorgroepen, een gesubsidieerd voorschools peuteraanbod en de inzet van de VoorleesExpress van de ZB. Ook is weer een zomerschool georganiseerd, waar peuters en kinderen met een (dreigende) ontwikkelachterstand gedurende drie weken een programma volgen met leren, spelen en ontspanning. Deze aanpak ondersteunt kinderen om tijdens de zomerperiode hun ontwikkeling vast te houden en eventuele achterstanden te beperken.

In 2025 is de samenwerking binnen de Lokale Educatieve Agenda en de Walcherse Regionale Educatieve Agenda voortgezet. Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en samenwerkingsverbanden blijven samenwerken aan passende

ondersteuning, inclusie en gelijke kansen. Naast de bestuurlijke overleggen en betrokkenheid, wordt er uitvoering gegeven aan het Gelijke Kansen Budget op de scholen van het primair onderwijs.

Doelstelling 3: Vroeg signaleren van problemen bij kinderen en jeugd

In 2025 is de inzet van de intermediairs vanuit de afdeling TIM voortgezet. Hun aanwezigheid op en rond de scholen draagt bij aan vroegtijdige signalering van zorgen bij kinderen en jongeren. Door regelmatig aan te sluiten bij vragen vanuit het onderwijs en actief mee te denken over casuïstiek, zijn de consultants zichtbaar en goed vindbaar voor zowel schoolpersoneel als ouders. Hierdoor worden signalen sneller gedeeld en kan ondersteuning eerder en laagdrempeliger worden georganiseerd.

Doelstelling 4: Versterken ondersteuningsstructuren in het onderwijs

De versterking van de ondersteuningsstructuren die in 2023 is gestart, is in 2025 voortgezet. Scholen hebben hierdoor kunnen blijven rekenen op de inzet van schoolmaatschappelijk werk, jongerenwerk en aanvullende begeleidings- en interventiemogelijkheden. Deze inzet draagt bij aan een integrale benadering rond leerlingen en maakt het mogelijk om zorgen vroeg te herkennen en tijdig passende ondersteuning te bieden.

De continuïteit van de inzet in 2025 heeft geleid tot verdere borging, betere samenwerking tussen partijen en een sterkere aansluiting tussen onderwijs en zorg. De intermediairs onderwijs en jeugd spelen hierin een belangrijke rol door de verbinding tussen scholen, TIM en andere betrokken partners te versterken.

Doelstelling 5: Zoveel mogelijk jongeren met een startkwalificatie op de arbeidsmarkt brengen. Het voorkomen van het vroegtijdig schoolverlaten staat hierbij voorop

De belangrijkste en overkoepelende doelstelling van het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) is het volgen van onderwijs door kinderen in onze gemeente. We werken hiertoe nauw samen met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, de collega's van de toegangen, de jeugdgezondheidszorg, buurtteams, sociale wijkteams en andere organisaties. Voor het behalen van deze doelstelling is namelijk een groot aantal partijen betrokken en verantwoordelijk. Onze consultants brengen sterke gespreksvaardigheden en een brede kennis van de regionale sociale kaart mee. Door de inzet van het regionale

VSV-programma en gemeentelijke VSV-projecten, werken we met gerichte maatregelen en trajecten aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

De invoering van de wet van "school naar duurzaam werk" en de ophoging van de leeftijd van het Doorstroompunt (begeleiding jongeren van 18 tot 23 jaar) naar 27 jaar is uitgesteld tot 1 januari 2026. De Zeeuwse projectgroep heeft de eerdere plannen verlengd, zodat de inzet bleef doorlopen en in 2025 het proces doorlopen om tot een Regionaal Programma te komen, deze wordt in januari 2026 ingediend. In 2025 is er gestart met een onderzoek naar een Walchers Jongerenpunt.

Doelstelling 6: Thuiszitters (Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs) en voortijdig schoolverlaters (MBO) worden vaker toegeleid naar onderwijs, of als onderwijs niet passend is naar werk of hulpverlening.

Dit is een verdieping van het eerdere doel, toegespitst op de directe rol en invloed van het RBL in het oplossen van thuiszitters VSV-casuïstiek. Het RBL is intern georganiseerd in een team dat het PO, VO en (V)SO bedient (primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs) en een team dat het MBO bedient. In het PO, VO, (V)SO team is er een RBL consultant "thuiszitters". In het "MBO" team hebben we ook een RBL consultant "kwetsbare jongeren". Met betrekking tot deze doelgroep is een methodiek ontwikkeld waarbij sprake is van een sluitende aanpak (Onderwijs/ Werk en Inkomen/RBL).

Er draait nu pilot (voor het tweede jaar) waaruit geëvalueerd is dat voortzetting van deze aandacht dringend nodig is. Als gevolg van de toename van de problematiek onder de jongeren, de lange wachtlijsten in de zorg en de personeel krapte, neemt het aantal thuiszitters alleen maar toe. Ten opzichte van 2024 is er in 2025 sprake van een lichte stijging. Hetgeen aangeeft dat de aanpak werkt maar dat het tij nog niet gekeerd is. In dit kader is de structurele toevoeging van een fte voor de thuiszitters aanpak een goede beslissing gebleken.

Doelstelling 7. Verzuimende leerlingen volgen na interventies van het RBL vaker de lessen.

Het RBL heeft de wettelijke taak om ongeoorloofd verzuim van leerplichtige kinderen en minderjarige jongeren tegen te gaan. Ook verzuim van meerderjarigen pakken wij –volgens bovenregionale afspraken– op. Wij hebben met name invloed ná het eerste verzuim: dan kunnen wij met kind/ouder(s) in gesprek. Ons doel

daarmee is dat kinderen na dit gesprek stoppen met verzuimen. In het gesprek doet de consulent onderzoek naar de oorzaak van het verzuim. Samen met kind, ouder(s) en (in afstemming met) school wordt gezocht naar het wegnemen van die oorzaak en worden afspraken gemaakt om het verzuim te stoppen. Handhaving kan bij minderjarigen aan de orde zijn, wanneer het verzuim terugkerend en verwijtbaar is. Vaker wordt een kind doorgeleid naar vrijwillige hulpverlening. Het RBL volgt hierin de landelijke richtlijn Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). De samenwerking met, en het tijdig en kwalitatief goed melden door, scholen is essentieel in de aanpak van verzuim. Het RBL investeert daartoe in de relatie met scholen, bijvoorbeeld door jaarlijkse schoolbezoeken, startgesprekken, werken op locatie en het geven van voorlichting.

Doelstelling 8: Het bevorderen van gedrag over duurzaamheid bij kinderen (en tevens hun ouders) zowel op jonge leeftijd als wanneer ze zelf volwassen zijn

Terra Maris heeft in 2025 het NME-programma uitgevoerd, leskisten geactualiseerd en een nieuwe expositie ingezet als startpunt voor biodiversiteitseducatie.

Doelstelling 9: Voldoen aan de zorgplicht voor onderwijshuisvesting t.b.v. primair- en voortgezet (speciaal) onderwijs

In 2025 is er besluitvorming geweest over is Project Hart van Dauwendaele voor de vervanging van CBS de Wilgenhof en OBS het Element. Hiermee wordt een locatie gecreëerd voor kinderopvang, onderwijs, wonen en welzijn.

Verder onderzoek is nodig naar de mogelijkheden voor het vervangen van de tijdelijke onderwijshuisvestingsvoorziening voor een permanente onderwijshuisvestingsvoorziening ten behoeve van kindcentrum Aventurijn. Hiervoor is ruimte opgenomen in het door de raad vastgestelde stedenbouwkundig plan Hart van Griffioen.

In 2025 is er een project gestart om te komen tot een samenwerking in onderzoek naar en evt verder planontwikkeling van toekomstbestendig Voortgezet onderwijs op Walcheren. Hierin worden de vervanging van het oude bouwdeel 1962 van locatie CSW van der Perre en nieuwbouw CSW Toorop in meegenomen.

Doelstelling 10: Faciliteren vestiging en uitbreiding vervolgonderwijs

Begin 2025 zijn we gestart met een participatief proces om te komen tot een toekomstvisie voor het vervolgonderwijs binnen onze gemeente, in samenhang met de functies in Vlissingen (Kenniswerf). Dit proces is doorlopen samen met de gemeente Vlissingen. We kiezen hierin voor een meer actieve en ontwikkelende rol. Zowel als het gaat om het aantrekken van nieuwe opleidingen, studenten als onderzoeksmiddelen als het verbeteren van de campussen ZEP en het Groenewoud. Dit betekent betaalbare en veilige huisvesting voor studenten en goede voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en welzijn. Ook gaan we het onderwijs nadrukkelijker betrekken bij onderzoeks-, opleidingsvragen en stageplekken. Doorontwikkeling van deze voorzieningen en die op de Kenniswerf in Vlissingen zijn essentieel voor de arbeidsmarkt en economie van Zeeland. De gemeenteraad van Middelburg heeft in de verlengde raadsvergadering de toekomstvisie op 8 januari 2026 unaniem vastgesteld. Om de gezamenlijke ambities van Middelburg en Vlissingen vorm te geven heeft de raad ingestemd met een strategisch partnerschap met Vlissingen. In 2026 wordt hiervoor een intentieverklaring tussen beide colleges gesloten om dit partnerschap uit te werken in een uitvoeringsagenda met de onderwijs- en onderzoeksinstituten. Deze agenda geeft concrete acties en mijlpalen tot 2035.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Middelburg	1,3	1,4	1,3	2,6	n nb
	Nederland	2,5	2,7	6,3	6,7	n nb
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	Middelburg	12	19	17	21	n nb
	Nederland	19	24	27	28	n nb
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	Middelburg	2	2,6	2,3	2,5	n nb
	Nederland	1,9	2,4	2,4	2,3	n nb

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	921	838	806	32
4.02.0 Onderwijshuisvesting	4.048	3.454	3.483	-30
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	4.443	4.583	4.679	-96
Totale Lasten	9.412	8.875	8.969	-94
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-131	-131	-124	-7
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-14	-14	0	-14
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.892	-2.892	-3.085	194
Totale Baten	-3.036	-3.036	-3.209	173
Totaal Onderwijs	6.376	5.839	5.760	79

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
4.03.0 Onderwijsbeleid en leerlingzaken			
Onderwijsachterstandenbeleid	-152	70	N
Het Onderwijsachterstandenbeleid is landelijk beleid gericht op het voorkomen en verminderen van achterstanden bij kinderen van 2 tot 12 jaar. De gemeente ontvangt hiervoor middelen van het Rijk via een specifieke uitkering (SPUK). Deze uitkering wordt per beschikking toegekend en moet besteed worden volgens de daarin opgenomen voorwaarden. De extra kosten voor subsidies aan partners en de inzet van de peuterconsulent kunnen worden gedekt uit de hogere SPUK-bijdrage. Niet bestede middelen mogen, binnen de geldende voorwaarden, worden meegenomen naar het volgende jaar.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Jongerenontmoetingspunt	-61	60	N
In het kader van de voorbereiding op de nieuwe Wet van School naar Duurzaamwerk zijn er middelen beschikbaar gesteld door de Arbeidsmarktregio (centrumgemeente Goes). Deze middelen zijn in 2025 volledig besteed aan onderzoek naar het ontwikkelen van een jongerenontmoetingspunt.			
Overig	119	43	
Totaal Onderwijs	-94	173	

Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Middelburg was ook het afgelopen jaar weer een vitale en bruisende stad waarin het prettig wonen, werken en recreëren was

en waar ruimte was voor verschillende festivals en evenementen. Een aantrekkelijke stad voor iedereen, voor jong en oud, met een aantrekkingskracht die tot ver buiten de regio reikte en waarin verschillende activiteiten en evenementen zijn ontplooid die hebben bijgedragen aan het gewenste imago en aan de promotie van de stad.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Lokaal Sportakkoord Middelburg 2023-2026
- Plan van aanpak Brede SPUK- regeling 2023-2026
- Evenementenbeleid Middelburg 2025-2028
- Middelburg visie op BOSS
- DNA Middelburg
- Terrassenbeleid Middelburg 2025
- Actieplan binnenstad 2015
- Nota Archeologische monumentenzorg Walcheren 2016-2022
- Cultuurvisie Middelburg 2028, “op Kunst&Cultuur kun je bouwen”
- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Communicatiebeleidsplan
- Groen Beleidsplan 2016 - 2026
- Beleidsplan Toerisme Middelburg 2030

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Middelburg moet een vitale en groene stad zijn waarin het prettig wonen, werken, participeren en recreëren is. Sport,

kunst en cultuur zijn daarbij voor iedere Middelburger bereikbaar en toegankelijk.

Middelburg moet daarnaast ook een gastvrije en bruisende stad zijn, waar het aangenaam is om te verblijven en te wonen en waar ruimte is voor festivals en evenementen voor jong en oud.

Tenslotte moet Middelburg ook een stad zijn die een aantrekkingskracht heeft die tot ver buiten de regio reikt en waarin kunst en cultuur erg waardevol zijn. Ze helpen Middelburg een aantrekkelijke gemeente te zijn, kunnen helpen bij het vinden van antwoorden op maatschappelijke vragen en dragen bij aan sociale doelen. Middelburg is het kloppend culturele hart van Zeeland en dat willen we verder hoorbaar, zichtbaar en voelbaar maken.

Doelstellingen

1. Versterken van de lokale culturele sector;
2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg;
3. Faciliteren van een onderscheidend evenementenaanbod, het hele jaar rond;

4. Investeren in vergroening en een ecologisch verantwoord groenbeheer in Middelburg.

Wat hebben we bereikt?

Doelstelling 1: Versterken van de lokale culturele sector

Via verschillende lijnen is in 2025 gewerkt aan de versterking van de Middelburgse cultuursector: de vaste basis aan voorzieningen, regionale samenwerkingen en ruimte voor groei en innovatie via een onderzoek naar een museale impuls voor de stad en het ondersteunen van vernieuwende projecten.

Doelstelling 2: Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Het afgelopen jaar hebben we als gemeente opnieuw deelgenomen aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur Zeeland en het Volwassenfonds Sport en Cultuur Zeeland. Mede hierdoor hebben we een belangrijke stap gezet om sport en cultuur voor iedereen in Middelburg bereikbaar en toegankelijk te maken, ook voor gezinnen met weinig geld.

Prestatie	Status
Jeugdfonds sport en cultuur	
Mogelijkheden bieden dat kinderen en jongeren uit gezinnen met weinig geld meedoen	volgens plan
Evenementen	
Mogelijkheden bieden voor gevarieerd aanbod cultuur activiteiten en evenementen	volgens plan

Doelstelling 3: Faciliteren van een onderscheidend evenementenaanbod, het hele jaar rond

We zijn er opnieuw in geslaagd om een gevarieerd aanbod van culturele en sportieve activiteiten en evenementen te presenteren en zo de levendigheid van de binnenstad te versterken en de uitstraling van Middelburg te verbeteren. Mede dankzij een nieuw en geactualiseerd evenementenbeleid en het aanstellen van een evenementencoördinator hebben er opnieuw diverse culturele en andersoortige evenementen in de gemeente Middelburg kunnen plaatsvinden, zowel 'vaste waardes' als nieuwe initiatieven.

woonomgeving waarin steeds meer steen is vervangen door groen en bij de inrichting waar meer is gestuurd op de afwisseling tussen gras, bloemenranden en bosplantsoenen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling 1 : Versterken van de lokale culturele sector Vernieuwing

In het kader van de projectsubsidie vernieuwende kunst zijn in 2025 21 subsidieaanvragen ontvangen. Hiervan ontvingen twaalf nieuwe projecten een subsidie. Het ging vooral om projecten gericht op actie cultuurparticipatie en amateurkunst. Opvallend is de toename van ondersteuningsvragen in de filmkunst, bijvoorbeeld bij het maken van documentaires over de lokale geschiedenis.

Doelstelling 4: Investeren in vergroening en een ecologisch verantwoord groenbeheer in Middelburg

Het afgelopen jaar zijn we er weer in geslaagd om te investeren in de vergroening van Middelburg en het realiseren van een ecologisch verantwoord groenbeheer. Dit is terug te zien in de

De vaste basis aan Middelburgse cultuurvoorzieningen werd in 2025 gehandhaafd. Vermeldenswaard is dat eind 2025 het besluit genomen is om de verzelfstandiging van poppodium De Spot, dat sinds het ontstaan onderdeel uitmaakte van de Middelburgse welzijnsorganisatie, te ondersteunen met een structurele subsidie. De taken uit de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken worden uitgevoerd door de ZB. Welke impact de aangekondigde provinciale bezuiniging heeft op de organisatie en of dit gevolgen heeft voor de subsidierelatie met de gemeente is nog niet duidelijk geworden.

Vanwege de Middelburgse bijdrage (minimaal € 150.000) uit eigen middelen aan hedendaagse beeldende kunst, ontvangen we een decentralisatieuitkering Beeldende Kunst en Vormgeving. Daarmee zijn onze uitgaven geborgd op het gebied van eigentijdse beeldende kunst zoals bij SBKM (Vleeshal), in 2025-2028 als 'presentatie-instelling' onderdeel van de landelijke Basisinfrastructuur met financiering vanuit het Rijk.

In 2025 is er ook gestart met een nieuwe directeur-bestuurder van de Vleeshal, die in 2025 50 jaar bestaat. Het feit dat Vleeshal 50 jaar jong is, wordt in 2026 op passende wijze gevierd, met de stad en met de (internationale) partners.

Haalbaarheidsonderzoek

In 2025 was er budget gereserveerd voor een haalbaarheidsonderzoek naar een historisch museum in Middelburg. Er is gekozen voor een bredere insteek van het onderzoek, met name omdat er meerdere ontwikkelingen tegelijkertijd spelen. Bureau Berenschot is gevraagd om de haalbaarheid en mogelijkheden van een museale impuls voor Middelburg te onderzoeken. Berenschot ziet vier (in elkaar passende) varianten om Middelburg cultureel aantrekkelijker te maken: de stad als museum, de ZB als cultuurhuis, het Zeeuws Verhaal centraal en de ontwikkeling van een museumkwartier. In de laatste twee varianten is een mogelijke rol weggelegd voor de realisatie van het Collectiecentrum Zeeland. Met de Provincie, en in afstemming met het Zeeuws Museum, is vervolgens een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de voorkeurslocatie (het Stadskantoor) en een alternatieve locatie (P+R aan de Oude Veerseweg) voor de vestiging van het Collectiecentrum Zeeland en het Zeeuws Museum.

De vorming van het collectiecentrum is een kans om zowel de Zeeuwse als onze eigen culturele basisinfrastructuur

toekomstgericht te versterken. De ontwikkeling raakt primair aan de toekomst van het Zeeuws Museum, maar kan tevens aan kracht winnen door de verbinding te zoeken met andere kennis- en onderzoeksfuncties in de Onderwijsregio Middelburg-Vlissingen. Daarmee sluit het naadloos aan bij de ambitie van Middelburg om de rol van provinciehoofdstad actief te verbinden met het toekomstperspectief van Zeeland 2050.

Kunst in de openbare ruimte

In 2024 is er budget beschikbaar gesteld voor het herstel en onderhoud van de Middelburgse collectie van kunstwerken en gedenktekens in de openbare ruimte. Na afronding van het aanbestedingstraject is in 2025 een overeenkomst afgesloten met Kunstwacht b.v. en gestart met de uitvoer van herstel van de eerste werken en van gepland onderhoud. Het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden zal gefaseerd uitgevoerd worden.

Samenwerking

Het college is in 2025 akkoord gegaan met het 'Convenant samenwerking cultuur en erfgoed Zeeuwse overheden 2026-2032'. In het convenant is de samenwerking tussen alle Zeeuwse gemeenten en Provincie Zeeland op het gebied van cultuur en erfgoed vastgelegd. Vanuit het convenant is de onderlinge uitwisseling, afstemming en bundeling van krachten binnen dit beleidsterrein vastgelegd.

Als stedelijke cultuurregio is er periodiek overleg met het rijk. Vanuit de Z5 en vanuit Walchers perspectief wordt aansluiting gezocht met de beweging van Zeeland 2050. Middelburg presenteert zich als de plek waar kennis, onderwijs, cultuur en erfgoed samenkomen.

Er is in 2024 besloten om vooralsnog geen gooi te doen naar Europese Culturele Hoofdstad. Wel is er samenwerking met Gent, concreet richt dit zich op de kanaalverbindingen tussen de Gent en de Zeeuwse steden onder de noemer Weefsel van Water.

Het bleek verder niet haalbaar om het idee van een Uitmarkt als opening van het culturele seizoen uit te voeren vanwege capaciteitsgebrek.

De uitvoering van Cultuureducatie met Kwaliteit 4 ging tenslotte in 2025 het eerste jaar in.

Cultureel erfgoed

In 2025 heeft Erfgoed Zeeland de 'Kerkenvisie' voor de gemeente Middelburg afgerond. Deze is beter te omschrijven als een inventarisatiedocument die tot stand is gekomen in nauwe samenwerking met het overgrote deel van de kerkeigenaren. Deze visie geeft goed inzicht in de toekomstige uitdagingen van deze vaak beeldbepalende gebouwen.

Om beter invulling te kunnen geven aan de wettelijke taken rondom het gebouwd erfgoed is bij de kadernota 2026-2029 een verzoek om formatie-uitbreiding ingediend waarmee de raad in 2025 heeft ingestemd. We verwachten dat de juiste kennis en kunde op de arbeidsmarkt beschikbaar zal zijn en dat het Erfgoed-team in 2026 versterkt zal worden.

Door de vele dossiers waar het afgelopen jaar aandacht voor werd gevraagd zijn we er nog niet in geslaagd om nieuw Erfgoedbeleid op te stellen. Hier zullen we in 2026 mee aan de slag te gaan.

Archeologie

Sinds begin 2025 is de WAD versterkt met een derde archeoloog. Hierdoor hebben we voor Middelburg twee grote onderzoeksprojecten kunnen doen, namelijk proefsleuvenonderzoeken Sint Laurens Noord en Cleene Hooge. Dit heeft de inhuur van externe bureaus bespaard. De WAD heeft ook veel aan publiekswerking gedaan door verschillende lessen op scholente geven, lezingen op twee congressen te verzorgen en presentaties te verzorgen bij verschillende evenementen.

Samen met de Provincie Zeeland en adviseurs archeologie van alle Zeeuwse gemeenten heeft de WAD ook de eerste stappen gezet naar een Samenwerking maritieme archeologie Zeeland. Het doel hiervan is om de maritieme archeologie beter in zicht te krijgen en waar mogelijk te beschermen. De minister van OC&W heeft hiervoor een financiële impuls in het vooruitzicht gesteld.

De WAD is tenslotte overgegaan van de afdeling V&H naar de afdeling Leefomgeving. Samen met de collega's van de gebouwde monumenten vormt de WAD nu het cluster Erfgoed. Hiermee beogen we een hechtere samenwerking tussen alle collega's belast met erfgoedzaken.

Doelstelling 2. Bevorderen van de deelname aan en de kwaliteit van het sportieve en culturele aanbod in Middelburg

Brede SPUK/GALA

Het ministerie van VWS heeft samen met de VNG en VSG tot en met 2026 alle beschikbare middelen rondom preventie, sporten en bewegen gebundeld en ondergebracht in één specifieke uitkering (SPUK). Deze regeling richt zich op verschillende thema's zoals: de Brede Regeling Combinatiefuncties, het Lokaal Sportakkoord, terugdringen gezondheidsachterstanden, kansrijke start, aanpak overgewicht, aanpak valpreventie, preventie, mentale gezondheid, leefomgeving, alcoholpreventie, versterken sociale basis, mantelzorg, een tegen eenzaamheid en welzijn op recept. Het afgelopen jaar hebben we vanuit het ministerie dan ook opnieuw financiële ruimte gekregen om hier interventies op te plegen.

Lokaal Sportakkoord Middelburg

Ter uitvoering van het thema Lokaal Sportakkoord hebben we voor 2025 opnieuw een uitvoeringsbudget mogen ontvangen van het Rijk. Dit budget is bedoeld om lokale sportieve projecten en samenwerkingsverbanden in Middelburg te stimuleren. In 2025 hebben we zo 44 nieuwe lokale initiatieven financieel kunnen ondersteunen, allemaal ingediend via ons participatieplatform middelburgontmoet.nl en getoetst door een onafhankelijke kerngroep. Alle initiatieven zijn terug te vinden en te volgen op ons participatieplatform via Berichten over Lokaal Sport & Preventie Akkoord Middelburg | in Doe Mee op Middelburg Ontmoet

Brede Regeling Combinatiefuncties

Het tweede sportieve thema is de Brede Regeling Combinatiefuncties. Met deze regeling proberen we verschillende sectoren als Sport, Cultuur, Gezondheid, Zorg en Onderwijs meer met elkaar te verbinden. Ook in 2025 heeft een team van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches zich weer ingezet om de verbinding tussen deze sectoren te realiseren. Samen met de gezamenlijke ministeries en VNG/VSG zetten ze zich in om vraaggericht de toeleiding en begeleiding naar sport-, beweeg- en cultuuraanbod te versterken, zodat meer Middelburgers actief betrokken raken bij en deelnemen aan sporten, bewegen en cultuur en daarmee gezonder, actiever en fitter worden. Het afgelopen jaar waren er opnieuw meer dan elf fte's werkzaam als combinatiefunctionaris of buurtsportcoach in Middelburg, onderverdeeld bij vier werkgevers: Vizita, de

gemeente Middelburg, Feel Fit Center Middelburg – Vlissingen en Cultuurpunt Walcheren.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

In 2025 hebben we als gemeente opnieuw deelgenomen aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur Zeeland. Hiermee kunnen kinderen en jongeren uit Middelburgse gezinnen met weinig geld toch lid worden van een sportclub of aan zwemmen, dans, muziek, beeldende kunst, theater of iets anders creatiefs deelnemen. Voor die kinderen betalen we de contributie/ het lesgeld en in bepaalde gevallen soms ook de benodigde attributen.

Het afgelopen jaar zijn er in totaal 594 aanvragen goedgekeurd, alweer 113 meer dan in 2024. Hiervan zijn 554 kinderen kosteloos lid geworden van een sportvereniging of gestart met zwemlessen en hebben 40 kinderen gebruik gemaakt van het culturele aanbod dat Middelburg te bieden heeft. De top drie sportactiviteiten waren zwemmen, voetbal en judo. De top drie cultuuractiviteiten waren dansen, muziek en scouting.

Volwassenfonds Sport en Cultuur

Sinds 2024 nemen we als gemeente ook deel aan het Volwassenfonds Sport en Cultuur waarmee ook volwassenen uit Middelburg met weinig geld lid kunnen worden van een sportclub of aan dans, muziek, beeldende kunst, theater of iets anders creatiefs kunnen deelnemen. Ook voor deze doelgroep betalen we vanaf nu de contributie of het lesgeld.

In het eerste jaar 2024 waren er nog 98 aanvragen goedgekeurd, voor het afgelopen jaar 2025 waren dit er 253 in totaal. Hiervan zijn 240 volwassenen kosteloos lid geworden van een sportvereniging en hebben dertien volwassenen gebruik gemaakt van het culturele aanbod dat Middelburg te bieden heeft. De top drie sportactiviteiten waren fitness, zwemmen en voetbal. De top drie cultuuractiviteiten waren yoga/pilates, muziek, zang en koor.

Sportaccommodaties

Na een geslaagde pilot bij voetbalvereniging Arnemuiden in 2024 zijn het afgelopen jaar ook op sportpark Veersepoort en bij voetbalvereniging Nieuwland succesvol robotmaaiers in gebruik genomen. Daarnaast is bij VV Nieuwland op veld 2 en de trainingsstrook ook een nieuwe beregeningsinstallatie aangelegd.

Op alle sportparken in Middelburg is de bestaande veldverlichting vervangen voor energiezuinige ledverlichting.

Op het tennispark bij MLTC/De Veste zijn na de renovatie van vier gravelbanen, de uitbreiding met twee padelbanen en de aanschaf en plaatsing van de geluidswal, allen voor rekening van de stichting en de tennisvereniging, het afgelopen jaar ook de zes kunstgrasbanen gerenoveerd. Mede dankzij een financiële bijdrage van de gemeente Middelburg van € 150.000,- voor de renovatie van de kunstgrasbanen is hiermee het volledige tennispark opgeknapt en kan het weer een zonnige toekomst tegemoed zien.

Tenslotte is er in samenwerking met de mountainbikevereniging De Zeeuwse Kust en de dorpsvereniging Sint Laurens gestart met de aanleg van een extra stuk mountainbikeroute op de geluidswal langs de N57 die aansluit op de huidige route vanaf De Belt langs het sportpark Veerse Poort. De route zal uiteindelijk een uitdagend parcours kennen dat geschikt zal zijn voor beginners, gevorderden, kinderen en volwassenen waarbij naast het mountainbiken ook aandacht zal zijn voor de biodiversiteit.

Doelstelling 3: Faciliteren van een onderscheidend evenementenaanbod, het hele jaar rond

Actualisatie evenementenbeleid

Op 13 maart 2025 is het Evenementenbeleid Gemeente Middelburg 2025-2028 vastgesteld door de raad. Naar aanleiding van de actualisatie van het evenementenbeleid is de Subsidieregeling Evenementen Middelburg 2025-2028 opgesteld en op 1 juli 2025 vastgesteld door het college. Daarnaast is een start gemaakt met het opstellen van locatieprofielen voor mogelijke evenementenlocaties.

Coördinatie van evenementen

Om de realisatie van het geactualiseerde evenementenbeleid te waarborgen is er ook een evenementencoördinator aangesteld. De evenementencoördinator is een vast aanspreekpunt voor inwoners en organisatoren en draagt daarmee bij aan een goede samenwerking tussen gemeente en evenementorganisatoren. Samen met de nieuwe subsidieregeling zorgt dit voor duidelijke communicatie over de richtlijnen en kaders waarbinnen evenementen georganiseerd kunnen worden.

Doelstelling 4: Investeren in vergroening en een ecologisch verantwoord groenbeheer in Middelburg

Vergroening en ecologisch verantwoord groenbeheer

Voor de verdere vergroening van de gemeente en een meer ecologisch verantwoord groenbeheer zijn op diverse locaties

in Middelburg kwetterbosjes aangelegd, onder andere aan de Sportlaan, in het Ella Fitzgeraldpark, rond het Hart van Zuid en aan de Oostperkweg. Daarnaast zijn op meer dan vijftig locaties bloemenweides ingezaaid, waaronder aan de Hoogaers, de Singels en in het Ella Fitzgeraldpark.

Op het Bolwerk is om het groen te herstellen en versterken onderhoud uitgevoerd volgens het principe van syntropisch groenbeheer en er tenslotte ook een pilot uitgevoerd met sinusmaaier op de Overloper, in het Erasmuspark en op het Bolwerk.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Aantal niet wekelijkse sporters (% van de bevolking van 19 jaar of ouder)	Middelburg	nmb	52,1	nmb	48	nmb
	Nederland	nmb	46,4	nmb	42,5	nmb

Wat heeft het gekost?

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	805	757	729	27
5.02.0 Sportaccommodaties	4.560	3.694	3.634	61
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	4.936	4.596	4.388	208
5.04.0 Musea	1.344	1.343	1.335	8
5.05.0 Cultureel erfgoed	1.290	9.208	5.490	3.719
5.06.0 Media	1.923	2.118	2.121	-3
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	5.261	5.318	5.890	-572
Totale Lasten	20.119	27.034	23.585	3.448
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	-307	-307	-288	-19
5.02.0 Sportaccommodaties	-1.027	-1.318	-1.346	28
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-631	-684	-693	9
5.04.0 Musea	-398	-398	-403	5
5.05.0 Cultureel erfgoed	-254	-254	-271	16
5.06.0 Media	0	-47	-47	0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	-110	-110	-150	40
Totale Baten	-2.727	-3.119	-3.198	80
Totaal Sport, cultuur en recreatie	17.392	23.915	20.387	3.528

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
5.02.0 Sportaccommodaties			
Sporthallen	56	0	J
Eind 2023 is een nieuw voordeliger contract afgesloten met de exploitant. In 2024 hebben we echter forse achterstallige beheerfacturen gekregen over 2023. Om die reden is toendertijd het budget niet aangepast. In 2025 is gebleken dat het budget structureel kan worden verlaagd.			
5.03.0 Cultuurpresentatie			
Zeeuwse muziekschool	77	0	N
Doordat de begeleidingscommissie alsmede de samenstellingscommissie van de Zeeuwse Muziekschool over de jaarstukken 2024 en de begroting 2026 geen positief besluit kon uitbrengen is er voorzichtigheidshalve besloten om de begroting niet bij te stellen.			
Evenementen	89	0	N
Voor de 80-jarige bevrijding hebben de evenementen al plaatsgevonden in 2024. Verder zijn geen aanvragen meer binnengekomen waardoor dit tot een voordeel heeft geleid.			
5.05.0 Cultureel erfgoed			
Restauratie Stadhuis	3710	0	N
Naar aanleiding van raadsvoorstel 25-125 is een bedrag van € 7.900.000 toegevoegd aan de voorziening voor de restauratie van de gevels van het Stadhuis. Boekhoudtechnisch wordt dit project gedekt middels een voorziening (voor achterstallig onderhoud moet op grond van wet- en regelgeving een voorziening worden gevormd) en een reserve. Op basis van de uitkomsten van de aanbestedingen is gebleken dat de middelen die benodigd zijn voor het noodzakelijk onderhoud lager zijn dan nu in de voorziening is opgenomen. Uw raad heeft besloten ook de overige werkzaamheden gelijk uit te voeren en daarom wordt voorgesteld deze middelen middels saldobestemming te reserveren in de afschrijvingsreserve. Per saldo verloopt dit budgetneutraal indien wordt ingestemd met de voorgestelde saldobestemming.			
5.07.0 Openbaar grond en recreatie			
Speelplaatsen	-54	0	N
Dit onderhoudsbudget fluctueert, omdat afgekeurde speeltoestellen moeten worden gerepareerd en dit is duurder dan het reguliere onderhoud.			
Visie op BOSS	-208	0	N
De verwachting was dat dit budget niet meer in 2025 zou worden besteed en is daarom overgeheveld naar 2026. Hierna zijn er nog uitgaven vooruitlopend op de jaarplanning gedaan, waardoor deze overschrijding is ontstaan. Dit budget wordt gedekt door de reserve investeringsfonds en is per saldo budgetneutraal.			
Plantsoenen - wijken	-193	0	N
In 2025 is er incidenteel extra inhuur geweest. De inschatting dat Orionis meer werkzaamheden zou kunnen uitvoeren is niet in alle gevallen uitgekomen. Waardoor er meer inzet nodig is geweest vanuit de markt. Het was een jaar waarin er bovengemiddeld veel beroep moest worden gedaan op dit budget.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Verbeteren bolwerken SIM subsidie Voor het onderhoud van de bolwerken ontvangen we subsidie. De kosten die betrekking hebben op het bolwerk worden apart verantwoord.	-75	0	N
Tractie en materieel groenbeheer Er zijn in 2025 meer reparaties aan machines noodzakelijk geweest. Deze uitgaven zijn in lijn met voorgaande jaren. Er is nieuw materiaal aangeschaft, waardoor de kosten in 2026 zullen dalen.	-95	0	N
Overig	141	80	N
Totaal Sport, Cultuur en Recreatie	3.448	80	

Sociaal Domein

Inleiding

Binnen het programma sociaal domein was 2025 een jaar dat in belangrijke mate bestond uit het verder uitwerken en voortzetten van reeds ingezet beleid. De beleidsdoelen uit het Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning (*preventie & normaliseren, kwaliteit van zorg- en dienstverlening en passende zorg*), vormden daarbij wederom een belangrijk kader. Zo werkten we bijvoorbeeld

aan het uitbreiden van niet-geïndiceerde voorzieningen, en hebben we een nieuwe bestuursovereenkomst voor het azc Swerf-Rust afgesloten met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Daarnaast hebben we in 2025 diverse beleidskaders ontwikkeld - zoals het beleidskader Mensenrechten en het beleidskader Jeugd 2025-2028 - en zijn we het proces gestart om te komen tot een ontwerp voor het Stevig lokaal team (SLT) Middelburg.

Hieronder leest u wat de resultaten zijn voor de gestelde doelen binnen het programma sociaal domein 2025.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Middelburgs Model voor zorg en ondersteuning (2021)
- Beleidsplan Sociaal Domein (2022)
- Integrale verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gemeente Middelburg (2024)
- Middelburgse woon-, zorg- en welzijnsvisie tot 2040

- Uitvoeringsagenda woon-, zorg- en welzijnsvisie gemeente Middelburg

Wat wilden we bereiken?

A Preventie & normaliseren

Door preventief te werken bevorderen we het weln en welbevinden van onze inwoners en voorkomen we de ontwikkeling van (zwaardere) zorg of ondersteuningsvragen. Zorgen voor laagdrempelige informatie en advies, en bereikbare en toegankelijke zorg en ondersteuning zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. We zoeken samen met onze inwoners naar oplossingen in of zo dicht mogelijk bij het gewone leven. We bieden ondersteuning dicht bij de leefwereld van kinderen en gezinnen; in de thuissituatie, de kinderopvang en op school.

Doelstellingen:

1. We ontwikkelen een beleidskader jeugd
2. We continueren de versterking van laagdrempelige voorzieningen in de wijk
3. We continueren onze inzet om de verschuiving van zwaardere en individuele zorg, naar lichtere en collectieve vormen van zorg en ondersteuning mogelijk te maken
4. Het sociaal team voert haar diensten uit conform het dienstverleningsconcept
5. We ontwikkelen een ontwerp voor het sterke lokale team jeugd

B Kwaliteit van zorg- en dienstverlening

Kwalitatief goede zorg- en dienstverlening komt direct ten goede aan onze inwoners. Dat betekent onder andere dat we werken met goedopgeleide medewerkers, die luisteren naar en kijken vanuit het perspectief van de inwoner. Zij worden ondersteund door de juiste werkprocessen in organisaties waarin voldoende ruimte is voor leren en verbeteren. Dat geldt voor de zorg- dienstverlening die direct onder gemeentelijke aansturing valt, als ook voor zorg- en dienstverlening die we subsidiëren of inkopen. Integraliteit en vergaande samenwerking tussen en binnen organisaties in het sociaal domein zijn belangrijke voorwaarden om de kwaliteit te kunnen bieden.

Doelstellingen:

1. We continueren onze inzet op het versterken van de samenwerking tussen de afdeling Toegang in Middelburg (TIM) en het Sociaal Team Middelburg.
2. We werken aan het versterken van de integraliteit tussen de Wmo en de Participatiewet.

3. We ontwikkelen een uitvoeringsagenda wonen-zorg- welzijn.
4. We verbeteren onze communicatie naar buiten toe, met aandacht voor laaggeletterdheid en eenvoudig taalgebruik.
5. We werken stapsgewijs aan het versterken van onze informatiepositie in het sociaal domein.

C Passende zorg

Iedere Middelburger moet kunnen rekenen op passende zorg. Onder passend verstaan we kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar. Veiligheid voor onze (jeugdige) inwoners heeft hierbij een hoge prioriteit. De zorg die we bieden is waardegedreven. Dat wil zeggen dat de zorg in samenspraak met de inwoner wordt ingevuld, en uitgaat van positieve gezondheid.

Doelstellingen:

1. We besteden de nieuwe contracten Jeugdhulp aan.
2. We ontwikkelen een nieuwe Verordening Jeugdhulp.
3. We besteden de nieuwe contracten Beschermd Wonen aan.
4. We besteden een nieuwe contract woningaanpassing Wmo aan.
5. We werken aan het beheersen van de steeds maar stijgende vraag en kosten naar Jeugdhulp.

D Bijdragen aan bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te wonen, toegang tot betaalbare zorg en het vrij zijn van schulden zijn noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. We willen ons de komende jaren inspannen om financiële de bestaanszekerheid van onze inwoners te versterken. Een belangrijk doel hierbij is het creëren van gelijke kansen voor kinderen in gezinnen met een minimum inkomen. Het beleidskader "Bestaanszekerheid, Meedoen en Inburgering" is daar de leidraad voor.

Doelstellingen:

1. We ontwikkelen een sluitende aanpak hulp bij schulden.
2. We houden vast aan een ruimhartig minimabeleid en onderzoeken waar we dit effectief kunnen versterken.
3. We zetten de samenwerking met het Jeugdeducatiefonds voort.

E Meedoen naar vermogen

We willen dat inwoners zich kunnen ontplooiën en naar vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. Iedereen verdient de kans om betekenisvol werk te doen. Of dat nu gaat om werk op de reguliere arbeidsmarkt, beschut werk, dagbesteding of vrijwilligerswerk. Als gemeente hebben we een taak om inwoners voor wie dat (tijdelijk) niet vanzelf gaat goede ondersteuning, begeleiding en scholingsmogelijkheden te bieden. Extra aandacht gaat hierbij uit naar de statushouders en (gezins-)migranten.

Doelstellingen:

1. We optimaliseren de governance bij de GR Orionis Walcheren.
2. We werken aan de ontwikkeling van een brede SROI-aanpak.
3. We stellen een transformatieplan voor een toekomstbestendig Werkleerbedrijf op.
4. We evalueren en continueren de uitvoering van de Wet inburgering.
5. We geven uitvoering aan de motie Vluchtelingen aan het werk.
6. We onderzoeken de kansen van het ontwikkelen van lokaal mensenrechtenbeleid.

F Bescherming van asielzoekers en Oekraïense ontheemden

Mensen op de vlucht voor oorlog of vervolging vanwege afkomst godsdienst, nationaliteit, seksuele voorkeur of politieke overtuiging verdienen onze bescherming. De gemeente Middelburg vangt al tientallen jaren mensen op die in Nederland een veilig onderkomen zoeken. Hier blijven we ons voor inspannen. Dit geldt zowel voor asielzoekers als voor Oekraïense ontheemden.

Doelstellingen:

1. We continueren de ontwikkeling van Cleene Hooge als locatie voor een nieuw AZC.
2. We geven uitwerking aan het in 2024 te nemen raadsbesluit aangaande de duur van openstelling AZC Swerf-Rust.
3. We continueren de opvang van Oekraïense ontheemden en zetten daarbij meer in op zelfredzaamheid.

Wat hebben we bereikt?

A Preventie & normaliseren

1: We ontwikkelen een beleidskader jeugd

Het beleidskader Jeugd 2025-2028 is op 25 september 2025 unaniem aangenomen door de gemeenteraad van de gemeente Middelburg.

2. We continueren de versterking van laagdrempelige voorzieningen in de wijk

Ook in 2025 is de subsidieregeling Algemene voorzieningen Sociaal Domein Middelburg 2023 - 2026 ingezet om diverse algemene voorzieningen te stimuleren, zoals:

- Inloopvoorzieningen;
- Welzijnswerk;
- Maatschappelijke dienstverlening;
- Sociaal team;
- Slachtofferhulp;
- Onafhankelijke cliëntondersteuning;
- Mantelzorgondersteuning;
- Vrijwilligersondersteuning.

Door de aanwezigheid van de algemene voorzieningen te stimuleren wordt preventief gewerkt en kunnen inwoners (blijven) deelnemen aan de maatschappij. Dit betekent ook dat er geen (of later) beroep wordt gedaan op de ondersteuning/zorg via de Wmo en/of de Jeugdwet. Naast de “gewone” algemene voorzieningen (mantelzorgondersteuning, vrijwilligersondersteuning, maatschappelijk werkt, welzijnswerk en onafhankelijke cliëntondersteuning) zetten we in op inloopvoorzieningen: dit zijn locaties waar activiteiten worden georganiseerd. Een aantal inloopvoorzieningen is gevestigd in een wijkcentrum of dorpshuis.

Daarnaast is, in de wijkcentra die we in eigen beheer hebben, het sociaal beheer geïmplementeerd. Sociaal beheer maakt een wijkcentrum laagdrempelig omdat het de drempel om binnen te lopen, mee te doen of hulp te vragen kleiner maakt. Door sociaal beheer worden de wijkcentra toegankelijker en uitnodigender. Bewoners voelen zich sneller welkom, activiteiten sluiten beter aan op wat er in de wijk speelt en vragen of zorgen worden sneller gesignaleerd. Zo worden de wijkvoorzieningen sterker, levendiger en beter verbonden met de buurt.

Tot slot hebben we het in 2023 gelanceerde online platform Middelburg Ontmoet in 2024 en 2025 verder ontwikkeld. Ook hebben we meer bekendheid bij onze inwoners aan het platform kunnen geven. Via diverse onderdelen op deze website, voor en door inwoners, brengen we voorliggende voorzieningen nog beter onder de aandacht.

3. We continueren onze inzet om de verschuiving van zwaardere en individuele zorg, naar lichtere en collectieve vormen van zorg en ondersteuning mogelijk te maken

De verschuiving van zwaardere, individuele jeugdhulp naar lichtere en meer collectieve vormen van ondersteuning blijft een belangrijk doel. Deze beweging vraagt om tijd, omdat het gaat om veranderingen in zowel de lokale werkwijze als in de samenwerking met verwijzers, aanbieders en partners in het sociaal domein. De ontwikkeling van het stevig lokale team (SLT) speelt hierin een centrale rol: door vroegtijdig en integraal te ondersteunen, kunnen we problemen eerder signaleren en escalatie in veel gevallen voorkomen. We zetten in op het verder ontwikkelen van collectieve en laagdrempelige voorzieningen, zodat gezinnen sneller passende ondersteuning kunnen ontvangen zonder direct aangewezen te zijn op specialistische jeugdhulp.

Hoewel directe effecten niet altijd onmiddellijk zichtbaar zullen zijn, blijft dit de meest kansrijke route om ondersteuning dichterbij inwoners te organiseren, hun zelfredzaamheid te vergroten en tegelijkertijd de inzet van zware zorg te verminderen. Deze koers draagt daarmee niet alleen bij aan het beheersen van de kosten, maar vooral aan het realiseren van passende en duurzame ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen.

4. Het sociaal team voert haar diensten uit conform het dienstverleningsconcept

Stichting Vizita heeft in 2025 haar dienstverlening verder doorontwikkeld. Op verschillende onderdelen komt dit overeen met het dienstverleningsconcept (2023) zoals een fysiek loket, website en zichtbaarheid op scholen en in de wijken. In 2025 is aandacht besteed aan de werkprocessen van de teams en de samenwerking tussen de verschillende vakgroepen van Vizita. Verder is een start gemaakt met het maken van werkafspraken van Stichting Vizita met Toegang in Middelburg (TIM) en Orionis Walcheren.

5. We ontwikkelen een ontwerp voor het sterke lokale team jeugd

Eind 2025 zijn we het proces gestart om te komen tot een ontwerp voor het Stevig lokaal team (SLT) Middelburg. Alle gemeenten in Nederland moeten in 2028 hun SLT's gerealiseerd hebben. Dit deden we samen met het brede netwerk van partijen dat straks zorg en ondersteuning moet gaan bieden vanuit het SLT. En met partijen die straks nauw moeten gaan samenwerken met het SLT. Daarvoor organiseerden we o.a. samen met de ondersteuningslijn van de VNG meerdere bijeenkomsten. In het beleidskader jeugd dat in 2025 werd vastgesteld, namen wij de kaders voor het SLT op. In 2026 wordt het ontwerp afgerond en vastgesteld door het college als basis voor de uitvoering van de volgende stap; de proof-of conceptfase in 2027.

B Kwaliteit van zorg- en dienstverlening

1. We continueren onze inzet op het versterken van de samenwerking tussen de afdeling Toegang in Middelburg (TIM) en het Sociaal Team Middelburg

Stichting Vizita heeft in 2025 tijd en aandacht besteed aan het inrichten en optimaliseren van haar eigen werkprocessen, teams en dienstverlening. In het najaar van 2025 is een start gemaakt met het doorontwikkelen van de klantroutes tussen sociaal team, Orionis Walcheren en TIM. Dit moet in 2026 verder vorm gaan krijgen.

2. We werken aan het versterken van de integraliteit tussen de Wmo en de Participatiewet

We hebben in 2025 een pilot uitgevoerd. Allereerst hebben de collega's van TIM en Orionis zich verdiept in elkaars werkwijze. Vervolgens bespraken ze 10 casussen anoniem. De pilot is hierna geëvalueerd.

Resultaten van de pilot zijn:

- Er is meer begrip voor elkaars werkwijze;
- Consulanten weten elkaar beter te vinden;
- De consulanten van TIM konden op de casussen goed advies geven;
- Orionis heeft meer kennis gekregen over voorliggende voorzieningen;
- Een deel van de problematiek kan via het voorliggende veld worden aangepakt (bijvoorbeeld thuisbegeleiding zonder indicatie).

Op basis van deze bevindingen zijn afspraken gemaakt voor een structurele samenwerking. Een volgende stap wordt in 2026 gezet en richt zich op een onderzoek naar een gezamenlijke intake, een verkorte werkprocedure en de afstemming tussen dagbesteding en een traject naar werk.

3. We ontwikkelen een uitvoeringsagenda wonen-zorg- welzijn

De gemeenteraad heeft tijdens haar vergadering van 25 september 2025 het uitvoeringsprogramma van de woon-, zorg-, welzijnsvisie vastgesteld.

4. We verbeteren onze communicatie naar buiten toe, met aandacht voor laaggeletterdheid en eenvoudig taalgebruik

We zijn gestart met een meeleespanel. Dit panel bestaat uit een aantal inwoners waar we diverse brieven aan voorleggen. Het panel geeft advies over hoe deze brieven beter leesbaar gemaakt kunnen worden voor laaggeletterden. De eerste brieven zijn door het meeleespanel gelezen en van commentaar voorzien. Deze brieven worden hierop aangepast. Daarnaast kijken we naar briefhoofden en lettertype. Via taalhuis is een aantal nieuwe groepen gestart. Het bereik van het taalhuis stijgt hierdoor. Door het meeleespanel en de uitbreiding van de groepen stimuleren we de continue aandacht voor laaggeletterdheid, ook wat onze eigen communicatie betreft. Hierdoor borgen we de resultaten.

5. We werken stapsgewijs aan het versterken van onze informatiepositie in het sociaal domein

In 2025 verscherpten we onze afspraken om de samenwerking tussen de domeinen data, beleid en toegang te verbeteren. We besloten de rapportage sociaal domein te koppelen aan het reguliere proces van planning- en controle. We investeerden in gesprekken met Vizita om het dataleveringsproces voor het sociaal team te stimuleren. We zien dat het toegroeien naar een voldoende goede informatiepositie voor het brede sociaal domein veel vraagt van ons als gemeente en onze partners buiten. Ook in 2026 zal dit nog volop aandacht vragen. De focus zal dan o.a. liggen op het bouwen van de juiste dashboards.

C Passende zorg

1. We besteden de nieuwe contracten Jeugdhulp aan

De eerder geuite verwachting dat er nieuwe, hervormingsgerichte contracten konden ingaan, is niet gerealiseerd. Voor de periode januari 2026 tot en met juni 2026 zijn daarom overbruggingscontracten met bijbehorende tarieven afgesloten.

Aansluitend wordt een overbruggingscontract voor de periode juni 2026 tot januari 2028 aanbesteed, dat inhoudelijk voortbouwt op het contract uit 2025 en de jaren daarvoor.

Het beleid blijft erop gericht om per 1 januari 2028 alsnog hervormingsgerichte contracten beschikbaar te hebben.

2. We ontwikkelen een nieuwe Verordening Jeugdhulp

In 2025 is de nieuwe Integrale verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke ondersteuning gemeente Middelburg 2026 ontwikkeld. De verordening is op 8 januari 2026 door de gemeenteraad vastgesteld met uitzondering van artikel 28, lid 1 (Hoogte PGB Jeugd) en artikel 46, lid 1 (Hoogte PGB Wmo). Voor deze artikelen blijven de gelijknamige artikelen uit de oude verordening van kracht. Daarmee wordt er geen verlaging van het PGB tarief naar 75% ingevoerd. Het college komt in het 3e kwartaal 2026 met een integraal voorstel over pgb's.

3. We besteden de nieuwe contracten Beschermd Wonen aan

Per 1 januari 2026 zijn de nieuwe contracten voor beschermd wonen ingegaan. Er zijn twee nieuwe producten toegevoegd, namelijk een perceel voor jongvolwassenen en het product time-out voorziening. Hiermee voldoen we aan de signalen en wensen van zowel gemeenten als zorgaanbieders.

4. We besteden een nieuw contract woningaanpassingen Wmo aan

De beoogde gezamenlijke Walcherse aanbesteding is niet gerealiseerd. De (Walcherse) aanbesteding is gepubliceerd maar heeft geen inschrijvers opgeleverd. Daarop is Walchers besloten van de aanbesteding af te zien. Middelburg organiseert de bouwkundige woningaanpassingen daarom zelf via een meervoudig onderhands traject, met eigen percelen/ productgroepen in samenhang met de bestaande contracten voor trapliften en hulpmiddelen. Dit sluit aan bij het beperkte en overwegend kleinschalige volume en beperkt het risico op non-interesse/non-inschrijving.

5. We werken aan het beheersen van de steeds maar stijgende vraag en kosten naar Jeugdhulp

Eerder is al genoemd dat de hervormingsgerichte regionale aanbesteding, die moest bijdragen aan het afremmen van de groei van de jeugdhulpkosten, niet is gerealiseerd. De regio werkt aan nieuwe, hervormingsgerichte contracten, maar deze zullen op

zijn vroegst in 2028 beschikbaar zijn. Dat betekent dat structurele effecten daarvan pas op langere termijn kunnen worden verwacht.

De huidige situatie vraagt om maatregelen die wel binnen onze eigen invloed liggen. Daarom richten we ons nu primair op het versterken van de lokale aanpak. Hoewel we voorzichtig moeten zijn met het doen van uitspraken over snelle resultaten, is duidelijk dat juist de lokale inzet de grootste kans biedt op positieve effecten. Door te investeren in een stevig lokaal team, heldere afspraken met verwijzers en het verder aanscherpen van onze werkwijze, vergroten we niet alleen de grip op de kostenontwikkeling, maar ook op de kwaliteit en toegankelijkheid van ondersteuning.

Ons belangrijkste doel blijft immers dat kinderen, jongeren en ouders tijdig passende hulp en ondersteuning krijgen, dicht bij huis en op een manier die daadwerkelijk helpt. Een sterke lokale organisatie is daarbij op dit moment de meest kansrijke route.

D Bijdragen aan bestaanszekerheid

1. We ontwikkelen een sluitende aanpak hulp bij schulden

Samen met Orionis hebben we het proces in kaart gebracht. Op een aantal onderdelen misten gerichte acties. Deze zijn in 2025 ontwikkeld. Concreet betekent dit dat:

- De Voorzieningswijzer is gelanceerd;
- Het lesprogramma Moneystart op het VSO/PRO en MBO gegeven werd;
- Orionis extra geld kreeg voor extra begeleiding en nazorg van klanten, uitbreiding van het instrument budgetbeheer en inzet op ketensamenwerking;
- Het netwerk kansrijke start een project rondom vroegsignalering uitvoert.

2. We houden vast aan een ruimhartig minimabeleid en onderzoeken waar we dit effectief kunnen versterken

In 2025:

- Hebben wij onze informatievoorziening verder afgestemd op doelgroepen, door te starten met Moneystart, het uitbreiden van de leskist Kansrijk en het ontwikkelen van foldermateriaal;
- Werkten we samen met Orionis een plan uit voor een meer integrale schuldhelpverlening;
- Zijn we aangesloten bij SUN Nederland en begon de voorbereiding voor het vormen van een lokaal noodhulpbureau;

- Vond er een werksessie met de commissie Maatschappelijke Zaken over het terugdringen van niet-gebruik minimaregelingen plaats;
- Organiseerden we ook dit jaar een eindejaarsactie (20x5 challenge);
- Hebben wij extra geïnvesteerd in het minimabeleid door 30 happy-boxen te verspreiden via de Voedselbank, organiseerden wij lokaal de verspreiding van babystartpakketten en breiden wij de Menstruatie Uitgifte Punten uit.

3. We zetten de samenwerking met het Jeugdeducatiefonds voort

In 2025 zijn zes scholen aangesloten. Al deze scholen hebben goed gebruik van het fonds gemaakt. De aanvragen variëren van excursies, schaatsen, gymkleding, kadootjes voor feestdagen tot individuele aanvragen als therapie voor rouwverwerking, fiets en een bed. Daarnaast biedt Bol.com in samenwerking met het jeugdeducatiefonds gratis boeken aan. In 2025 zijn er 240 boeken aan Middelburgse kinderen gegeven.

E Meedoen naar vermogen

1. We optimaliseren de governance bij de GR Orionis Walcheren

De drie Walcherse gemeenteraden hebben in hun vergadering van januari 2026 ingestemd met de laatste wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Orionis Walcheren. Het betrof de stemverhouding. Met deze wijziging is geregeld dat:

- Iedere gemeente twee leden in het algemeen bestuur heeft;
- Het stemgewicht afhankelijk is van het aantal inwoners
- Er geen vetorecht meer is;
- GR Orionis Walcheren voortaan alleen nog maar gewijzigd kan worden als alle drie de gemeenten daartoe besluiten.

Hiermee is het traject van de optimalisering van de governance afgesloten.

2. We werken aan de ontwikkeling van een brede SROI-aanpak

De DVO Groen heeft naar tevredenheid gewerkt. Deze wordt in 2026 voortgezet. Ook het Middelburgse actieplan Social Return is in uitvoering. Een gemeentebrede werkgroep monitort de uitvoering. De overeenkomst met de medewerker die via de bedrijfsanalyse is aangesteld, is verlengd. Het plan heeft op één onderdeel vertraging: vanwege ziekte bij Orionis Walcheren is de

Oekraïense ontheemden

Walcherse SROI-coördinator nog niet geworven. We zijn hierover in gesprek met Orionis Walcheren.

3. We stellen een transformatieplan voor een toekomstbestendig Werkleerbedrijf op

Het transformatieplan is opgesteld en door de drie Walcherse gemeenteraden in de vergaderingen van januari februari 2026 besproken. Het Algemeen Bestuur stelt het plan naar verwachting in maart 2026 vast.

4. We evalueren en continueren de uitvoering van de Wet inburgering

De evaluatie is uitgevoerd. De evaluatie bestond uit een kwalitatief deel (gesprekken met Stichting Vizita, Orionis en Vluchtelingenwerk) en een kwantitatief deel (enquête onder inburgeraars). De evaluatie leverde veel waardevolle informatie op. Inburgeraars waren over het algemeen heel positief. Zij voelen zich thuis in hun buurt, hebben sociale contacten en zijn tevreden over het Participatieverklaringstraject en de lessen Nederlands. Ook medewerkers van Stichting Vizita, Orionis Walcheren en Stichting Vluchtelingenwerk waren overwegend positief. Inburgeraars integreren beter, er is veel maatwerk en individuele begeleiding, de sleutelpersonen en de Meedoenbalie zijn van grote meerwaarde.

Natuurlijk kwamen er ook verbeterpunten uit de evaluatie. Hierover hebben we met de diverse organisaties afspraken gemaakt.

5. We geven uitvoering aan de motie Vluchtelingen aan het werk

Orionis heeft een plan van aanpak gemaakt. Dit richt zich op de groep statushouders uit zowel de oude als de nieuwe wet, die tot voor kort weinig of geen begeleiding kregen richting werk of participatie. Sinds de start van het project begin 2025 zijn meer dan 85 statushouders gesproken.

De intake is bewust breed opgezet. Orionis heeft bij ruim 85 statushouders een eerste verkenning gedaan. Daarbij keken ze niet alleen naar werk, maar ook naar zaken als gezondheid, thuissituatie, dagstructuur, motivatie en belemmeringen. Op basis van deze brede intake zijn ongeveer 35 deelnemers toegeleid naar het plan. Zij zijn gekoppeld aan een klantmanager en worden gericht begeleid richting werk – binnen een termijn van maximaal achttien maanden.

6. We onderzoeken de kansen van het ontwikkelen van lokaal mensenrechtenbeleid

Het beleidskader mensenrechten is vastgesteld, samen met de uitvoeringsagenda. Aan de acties op de uitvoeringsagenda zal de komende jaren uitvoering worden gegeven.

F Bescherming van asielzoekers en Oekraïense ontheemden

1. We continueren de ontwikkeling van Cleene Hooge als locatie voor een nieuw AZC

In 2025 is de gebiedsontwikkeling van Cleene Hooge verder vormgegeven. Een co-productie van gemeente, landschapsarchitect, COA en architect voor het COA heeft geleid tot ontwerpen voor de landschappelijke inrichting van het gebied en de gebouwen en het terrein van het azc. In 2025 heeft nog participatie plaatsgevonden over de groene inpassing van de nieuwe woonwijk op Cleene Hooge. De input hiervan is meegenomen in het beplantingsplan van de landschapsarchitect. Voorts is een start gemaakt met de ruimtelijke onderzoeken ten behoeve van de vergunningaanvragen.

Er is nog geen start gemaakt met de evaluatie van de participatie, omdat in het najaar nog participatie heeft plaatsgevonden over de groene inpassing.

Zodra de civieltechnische voorbereidingen en het bestek gereed zijn wordt de aannemer aanbesteed.

2. We geven uitwerking aan het in 2024 te nemen raadsbesluit aangaande de duur van openstelling AZC Swerf-Rust

Er is een nieuwe bestuursovereenkomst voor het azc Swerf-Rust afgesloten tussen gemeente en COA. Gemeente en Woongood hebben een start gemaakt met de voorbereiding van de planvorming op deze locatie voor de periode na het vertrek van het azc.

3. We continueren de opvang van Oekraïense ontheemden en zetten daarbij meer in op zelfredzaamheid

In 2025 zijn we gestart met het innen van de eigen bijdrage. Dit loopt goed. Verder stimuleren we bewoners om zich in te schrijven bij Woongood om zelfstandig te kunnen gaan huren. Bij vragen van bewoners maken we steeds meer de afweging of zij het zelf kunnen oplossen of dat wij dat voor hen moeten doen, bijvoorbeeld omdat ze in een gezamenlijke voorziening

wonen. Voor de nieuwe locatie Buitenruststraat, met veel gedeelde voorzieningen, voorzien we niet in algehele schoonmaak, maar enkel het trappenhuis, de entree en de keuken. Voor het overige doen de bewoners het zelf en maken hiervoor zelf afspraken met elkaar. In 2025 is het toezicht in de locaties gehalveerd, omdat steeds minder toezicht nodig is, maar deze vooral door bewoners werd ingezet om hen te helpen bij zaken die ze eigenlijk ondertussen zelf moeten kunnen doen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	804,8	822,2	817,9	831,7	nmb
	Nederland	805,5	825,4	836,6	850,2	nmb
Jongeren met een delict voor de rechter [%]	Middelburg	2,0	2,0	1,0	nmb	nmb
	Nederland	1,0	1,0	1,0	nmb	nmb
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	Middelburg	7,0	7,0	7	7	nmb
	Nederland	6,0	6,0	6	6	nmb
Netto arbeidsparticipatie [%]	Middelburg	70,8	71,90	73,00	73,7	nmb
	Nederland	70,4	72,20	73,00	73,2	nmb
Werkloze jongeren [%]	Middelburg	2,0	2,0	2	2	nmb
	Nederland	2,0	1	2	2	nmb
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	Middelburg	432,1	384,4	370,1	374,1	297,1
	Nederland	431,2	366,7	344,8	343,6	281,2
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	Middelburg	69,0	89,2	104,1	126,8	nmb
	Nederland	133,0	197,7	191,5	203,1	nmb
Jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	14,2	11,9	16,3	17,5	nmb
	Nederland	13,2	10,7	13,9	14	nmb
Jongeren met jeugdbescherming (in % van alle jongeren tot 18 jaar) [%]	Middelburg	1,7	1,4	1,5	1,5	nmb
	Nederland	1,2	1,1	1,1	1	nmb
Jongeren met jeugdreclassering (in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar) [%]	Middelburg	0,6	0,5	0,4	0,3	nmb
	Nederland	0,3	0,3	0,3	0,4	nmb
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo [per 10.000 inwoners]	Middelburg	720,0	700,0	710,0	730	680
	Nederland	702,0	710,0	700,0	720	660

Wat heeft het gekost?

Sociaal domein	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	8.039	11.685	10.367	1.318
6.03.0 Inkomensregelingen	35.846	37.934	37.427	507
6.04.0 WSW en beschut werken	5.631	6.214	6.389	-176
6.05.0 Arbeidsparticipatie	3.359	2.967	3.003	-36
6.21.0 Toegang en eerstel vz WMO	673	673	658	15
6.22.0 Toegang eerstelijns vz jeugd	1.983	2.137	1.916	220
6.23.0 Toegang en eerstel vz integr	6.123	6.396	6.373	23
6.60.0 Hulpmiddelen en diensten WMO	2.736	2.929	2.940	-11
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO	4.506	5.182	5.040	142
6.71.2 Begeleiding WMO	3.694	3.849	3.735	114
6.71.3 Dagbesteding WMO	2.637	2.522	2.449	73
6.75.1 Jeugdhulp ambulant lokaa	102	102	194	-92
6.75.2 Jeugdhulp ambulant regionaal	9.915	10.478	14.642	-4.164
6.75.3 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	756	-756
6.76.1 Jeugdhulp met verblijf lokaal	110	110	112	-2
6.76.2 Jeugdhulp met verblijf region	9.757	10.849	7.120	3.729
6.76.3 Jeugdhulp met verblijf landel	860	818	-0	818
6.79.1 PGB WMO	430	265	300	-35
6.79.2 PGB Jeugd	170	445	510	-65
6.81.2 Maatsch en vrouwenopv WMO	160	24	124	-101
6.82.1 Jeugdbescherming	1.469	1.281	1.269	12
6.82.2 Jeugdreclassering	242	227	187	40
6.92.0 Coördinatie en beleid jeugd	32	24	17	7
Totale Lasten	98.473	107.109	105.528	1.581
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-642	-5.133	-4.979	-155
6.03.0 Inkomensregelingen	-23.421	-24.131	-24.807	676
6.21.0 Toegang en eerstel vz WMO	0	0	13	-13
6.23.0 Toegang en eerstel vz integr	-58	-112	-229	117
6.60.0 Hulpmiddelen en diensten WMO	-172	-222	-238	17
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO	-362	-362	-408	46
6.81.2 Maatsch en vrouwenopv WMO	0	-581	-603	22
Totale Baten	-24.654	-30.541	-31.250	709
Totaal Sociaal domein	73.819	76.568	74.278	2.290

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post “overig” gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie			
Nieuwe wet inburgering	346	-445	N
De subsidies van de uitvoeringspartijen worden op basis van nacalculatie vastgesteld. Omdat de taakstelling lager is uitgevallen in 2025, zullen de nacalculaties dus ook uitwijzen dat er een lager subsidiebedrag moet worden vastgesteld. Deze te verwachten terug te betalen subsidie over 2025 is derhalve al voorzien in de exploitatie.			
Vluchtelingenopvang Oekraïne	583	247	N
De baten uit de specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden vallen hoger uit dan begroot. In de begroting is uitgegaan van een raming op basis van het aantal beschikbare opvangplekken vermenigvuldigd met het normbedrag per plek. In de realisatie is daarnaast ook de mogelijkheid benut om werkelijke kosten voor gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) en particuliere opvang Oekraïners (POO) te declareren. Deze kosten worden uitgevoerd via een dienstverleningsovereenkomst bij Orionis. Aangezien de verantwoording van deze werkelijke bestedingen pas aan het einde van het jaar beschikbaar komt, konden deze baten niet eerder worden bijgesteld. Dit leidt tot een hogere realisatie ten opzichte van de oorspronkelijke raming. Bij de najaarsbrief is een overheveling van € 7 miljoen voor aangemeld. Bij het opstellen van de jaarstukken is gebleken dat deze inschatting te laag is geweest en er minder uitgaven zijn gedaan dan ingeschat. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag aanvullend te reserveren via saldobestemming voor komende jaren.			
Vizita collectief	185	0	N
Het overschot hangt samen met een wijziging in de wijze van financiering gedurende het jaar, waardoor de uitgaven anders zijn verantwoord dan oorspronkelijk begroot. Om beschikbare middelen doelmatig in te zetten en te voorkomen dat middelen terugvloeien naar het Rijk, is achteraf gebruik gemaakt van middelen uit de Brede SPUK voor activiteiten die binnen de doelstellingen van deze regeling passen. Hierdoor zijn een deel van de kosten via deze specifieke uitkering gedekt. De definitieve inzet van de Brede SPUK middelen waren nog niet bekend tijdens de najaarsbrief.			
Participatietrajecten	53	0	N
Vanuit dit budget worden diversen initiatieven inzake participatie bekostigd. Bij de najaarsbrief was de verwachting dat dit budget ingezet zou worden in 2025, echter is het budget niet volledig besteed.			
Wijkcentra	-97	0	N
Bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 is € 82.000 gereserveerd voor het Sociaal beheer van de wijkcentra. Dit is ingezet voor de inhuur van personeel, maar dit heeft meer gekost en hierdoor is een incidenteel nadeel. Om dit in de toekomst te voorkomen heeft de gemeenteraad bij de begroting 2026 extra geld beschikbaar gesteld voor het sociaal beheer van de wijkcentra's.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
6.03.0 Inkomensregelingen			
TOZO	182	-182	N
De definitieve TOZO uitkeringen aan ondernemers zijn vastgesteld. Deze vaststellingen hebben geleid tot terugbetalingen en deze moeten terugbetaald worden aan het Rijk.			
Specifieke uitkering toeslagenproblematiek	-523	594	N
De gemeenschappelijke regeling Orionis voert de regeling toeslagenproblematiek uit. Jaarlijks wordt achteraf een opgave van de lasten en baten ontvangen die hieruit voortvloeien.			
GR Orionis Buig	214	224	N
Conform memo actieve informatie d.d. 2 december 2025 is de 4e begrotingswijziging 2025 niet verwerkt in de begroting, maar direct in het jaarrekeningresultaat. Tevens vindt voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening een afrekening plaats op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten binnen verschillende componenten binnen Orionis. Hierbij wordt het verschil gepresenteerd tussen de gerealiseerde uitgaven en de begrote bijdragen. Deze afrekening vindt plaats na de najaarsbrief. Daarnaast worden de inkomsten vanuit de BUIG altijd opgenomen op basis van de begroting van Orionis. Het definitieve BUIG-budget is vastgesteld door het Rijk en wijkt hiervan af.			
Minimabeleid	726	0	N
Bij het vaststellen van het beleidskader bestaanszekerheid is besloten om geld dat in het ene jaar over is, door te schuiven naar het volgende jaar. Dit om het budget beschikbaar te houden voor minima. Daarom is bij de najaarsbrief een overheveling aangevraagd. Wij menen dat deze overheveling voor 2026 voldoende is. Naast deze overheveling, resteert een positief saldo. Oorzaken hiervoor zijn: geen extra energietoeslag (rijksbeleid), minder kosten eindejaarsactie, latere start SUN, minder kosten Geldfit, geen verhoging collectieve zorgverzekering in 2025 en de uitbreiding minimaregelingen zijn nog niet gerealiseerd in afwachting van onderzoek naar niet-gebruik.			
6.04.0 Begeleide participatie			
Wet sociale werkvoorziening (Orionis)	-176	0	N
Zie toelichting GR Orionis BUIG taakveld 6.03.0 Inkomensregelingen			
6.22.0 Toegang eerstelijnsvoorzieningen jeugd			
Inkoop Jeugdzorg toegang	220	0	N
Bij de bestuursrapportages over het jaar 2025 is de begroting bijgesteld op basis van de ontvangen prognoses vanuit IJZ. De uiteindelijke realisatie van de jeugdlasten bedraagt € 25,6 miljoen ten opzichte van een begrote € 25,5 miljoen. Hiermee sluiten de werkelijke lasten nagenoeg aan op de (bijgestelde) begroting. De afwijking wordt verklaard door verschillen in de gerealiseerde zorginzet ten opzichte van de laatste prognoses. Conform de BBV worden de jeugdlasten binnen de wettelijk voorgeschreven taakvelden verantwoord. Gedurende het jaar 2025 heeft conform de BBV een wijziging plaatsgevonden binnen bepaalde taakvelden van de jeugdlasten. De administratieve verwerking heeft plaatsgevonden bij de afrekening vanuit IJZ en betreffen enkel een verschuiving van de lasten en zijn dus budgetneutraal.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
6.23.0 Toegang eerstelijnsvoorzieningen integraal			
TIM	-117	117	N
Gedurende het jaar zijn baten ontvangen wegens detachering aan buurgemeenten en subsidierelaties, deze afspraken zijn niet voorspelbaar en dus niet begroot. De middelen zijn ingezet ter dekking van de salarislasten.			
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO			
Huishoudelijke zorg	200	0	N
Binnen enkele WMO-voorzieningen wordt een overschot gepresenteerd, dit hangt samen met wachttijden bij aanbieders. Hierdoor is minder zorg geleverd dan geraamd. Gezien het karakter van de zorg en de daarbij horende onvoorspelbaarheid is voorzichtigheidshalve geen bijstelling van de begroting gedaan bij de najaarsbrief.			
Huishoudelijke hulp	-58	0	N
De vraag naar huishoudelijke hulp blijft structureel relatief hoog, onder andere door vergrijzing en langer zelfstandig wonen, waardoor meer inwoners een beroep doen op deze voorziening. Bij het opstellen van de begroting is dit onderdeel al bijgesteld met circa € 650.000. Echter is gebleken dat dit niet toereikend is geweest. De uitgaven binnen deze voorziening zijn moeilijk te begroten. De ontwikkeling wordt gedurende het jaar nauwlettend gemonitord. Indien nodig worden bijstellingen meegenomen in de bestuursrapportage.			
6.71.2 Begeleiding WMO			
Begeleiding	114	0	N
Zie toelichting Huishoudelijke Zorg taakveld 6.71.1.			
6.71.3 Dagbesteding WMO			
Dagbesteding	51	0	N
Zie toelichting Huishoudelijke Zorg taakveld 6.71.1.			
6.75.1 Jeugdhulp ambulant lokaal			
Vervoer geestelijke gezondheidszorg	-92	0	N
We zien een toename van het aanvragen aanvragen voor vervoer. Met ingang van 2026 is een nieuwe verordening vastgesteld, bij de tussenrapportages 2026 zal worden beoordeeld of het budget structureel moet worden bijgesteld.			
6.75.2 Jeugdhulp ambulant regionaal			
Inkoop Jeugdzorg ambulant regionaal	-4.164	0	N
Zie toelichting Inkoop Jeugdzorg toegang taakveld 6.22.0			
6.75.3 Jeugdhulp ambulant landelijk			
Inkoop Jeugdzorg ambulant landelijk	-756	0	N
Zie toelichting Inkoop Jeugdzorg toegang taakveld 6.22.0			
6.76.2 Jeugdhulp met verblijf regionaal			
Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.729	0	N

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Zie toelichting Inkoop Jeugdzorg toegang taakveld 6.22.0			
6.76.3 Jeugdhulp met verblijf landelijk			
Jeugdhulp met verblijf landelijk	818	0	N
Zie toelichting Inkoop Jeugdzorg toegang taakveld 6.22.0			
6.79.2 PGB Jeugd			
PGB jeugd	-65	0	N
Tijdens de jaarstukken 2024 is een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten aan de hand van het percentage werkelijk bestede lasten ten opzichte van het budget . Bij de werkelijke afrekening is gebleken dat het percentage hoger is uitgevallen dan vooraf ingeschat.			
6.81.2 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)			
Opvang dak en thuisloosheid	-99	0	N
Bij de bestemming van het jaarresultaat 2024 is budget beschikbaar gesteld voor preventiemiddelen. Tevens is er vanuit het Regiobudget beschermd wonen en opvang in 2025 wederom preventie middelen beschikbaar gesteld voor alle Zeeuwse gemeenten. En het CZW heeft in 2025 een eenmalige subsidie verstrekt voor de realisatie van een Skaeve Huse voorziening. Het tekort wordt veroorzaakt, doordat de overheveling bij de najaarsbrief te hoog is ingeschat. De toevoeging aan de reserve is hierdoor ook lager en per saldo is deze afwijking budgetneutraal.			
Overig	307	154	N
Totaal Sociaal Domein	1.581	709	

Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Volksgezondheid

De gemeente wil de gezondheid van de inwoners beschermen en bevorderen. Elke inwoner moet een gelijke kans hebben op een

gezond leven, ook als inwoners daar zelf niet toe in staat zijn (door sociaal en/of economische status).

Milieu

Een duurzame en energieneutrale maatschappij is één van de grootste uitdagingen van de komende decennia. Ook de gemeente Middelburg levert haar bijdrage hieraan. Sterker nog, de gemeente heeft een voorbeeldfunctie.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Middelburgs model "Inhoudelijk kader transformatieproces 'Beweging naar voren' "
- Plan van aanpak Brede SPUK;
- Preventie- en Handavingsplan 2023-2026;
- Omgevingsvisie Middelburg 2050;
- Klimaatbestendige Middelburgse samenleving 2018-2050
- Afvalbeleid Middelburg na pilotfase (2020-2027)
- Groenbeleidsplan Gemeente Middelburg 2016-2026
- Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026
- Regionale Energiestrategie Zeeland
- Regionale Structuur Warmte Zeeland

- Transitievisie Warmte
- Stedelijk Waterprogramma 2021-2030
- Lokaal hitteplan Middelburg

Wat wilden we bereiken?

Volksgezondheid

Maatschappelijk effect

Als gemeente Middelburg zetten we in op het versterken van de gezondheid en veerkracht van onze inwoners. Het doel is dat inwoners beter in staat zijn zelf keuzes te maken voor hun welzijn, elkaar te ondersteunen en bij te dragen aan een sterke, veerkrachtige gemeenschap. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Elke inwoner van Middelburg moet kansrijk, gezond en veerkrachtig opgroeien, leven en ouder worden. De leefomgeving nodigt uit tot gezonde keuzes, er is een sterke sociale basis en er zijn gelijke kansen voor iedereen. De fysieke en mentale gezondheid wordt vanaf het prille begin, de eerste 1.000 dagen, bevorderd en behouden en er is speciale aandacht voor inwoners in kwetsbare situaties.

Doelstellingen

We investeren in de gezondheid van onze inwoners. Gezonde inwoners zijn gelukkiger, weerbaarder en dit leidt tot een krachtigere samenleving. Binnen het gedachtegoed van Positieve Gezondheid wordt gezondheid gezien als het vermogen om je aan te passen en de eigen regie te voeren bij de uitdagingen van het leven. Het gaat verder dan de afwezigheid van ziekte en zorg en omvat zes dimensies: fysieke gezondheid, mentale balans, zingeving, kwaliteit van leven, sociale relaties en dagelijks functioneren. We denken in kansen in plaats van beperkingen.

Conform de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en in lijn met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Gezondheidsbeleid Zeeland (IZA), werkt de gemeente samen met inwoners, lokale en regionale zorg- en welzijnsinstellingen, de GGD en andere Zeeuwse gemeenten. De nadruk ligt op domein overstijgende samenwerking: we verbinden zorg, welzijn, onderwijs, sport en leefomgeving om effectief bij te dragen aan de gezondheid en vitaliteit van inwoners. Binnen dit kader stimuleren we eigen regie en veerkracht, bijvoorbeeld door voorlichting, ondersteuning bij gezonde keuzes en toegankelijke voorzieningen voor alle inwoners.

In 2025 heeft de gemeente zich actief ingezet om inwoners te ondersteunen bij gezonde keuzes en preventie te versterken. Op basis van gegevens en praktijkinzichten van GGD Zeeland zijn diverse acties en projecten uitgevoerd. Zo is de campagne “Jouw Kind, Jouw Keuze” uitgerold om ouders te informeren over vaccinaties en is een hitteplan opgesteld om inwoners, met extra aandacht voor kwetsbare groepen, tijdig te informeren en te beschermen bij extreme hitte. Deze maatregelen dragen bij aan een preventieve aanpak die aansluit bij de behoeften van inwoners en versterken de weerbaarheid van Middelburg tegen gezondheidsrisico's. Daarnaast is de gemeente in 2025 gestart met Gezondheidsbeleid.

In 2025 is het Middelburgs lokaal hitteplan vastgesteld door het college.

Milieu

Maatschappelijk effect

Een gezonde, duurzame, veilige samenleving en leefomgeving en een duurzame ontwikkeling van de gemeente.

Doelstellingen

1. Voorzien in de behoeften van de huidige generaties, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties te beperken om gezond en goed te kunnen leven.
2. Energieneutraal en klimaatadaptief in 2050.
3. Minder afval en meer hergebruik van grondstoffen.

Wat hebben we bereikt?

Volksgezondheid

Doelstellingen – Positieve Gezondheid

1. Terugdringen gezondheidsachterstanden
2. Kansrijke Start
3. Aanpak overgewicht
4. Aanpak valpreventie
5. Mentale gezondheid
6. Gezonde leefomgeving
7. Opgroeien kansrijke omgeving en vroegsignalering alcoholproblematiek

Uitvoeren wettelijke taken voortvloeiend uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG)

De GGD Zeeland speelt een belangrijke rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van inwoners in alle 13 Zeeuwse gemeenten, volgens de WPG. In 2024

lag de focus onder andere op de doorontwikkeling van de Jeugdgezondheidszorg, de versterking van Veilig Thuis en het uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma. De Middelburgse vaccinatiegraad is de afgelopen jaren gedaald, wat aanleiding gaf tot extra inspanningen op dit gebied.

Om deze trend te keren, is in samenwerking met de GGD in het najaar van 2024 een gerichte communicatiecampagne opgezet. Deze campagne richt zich op het verhogen van de vaccinatiegraad onder kinderen tot en met twaalf jaar in Middelburg. Het doel is om ouders beter te informeren over

het belang van vaccinaties, met speciale aandacht voor het corrigeren van misinformatie, het benadrukken van de voordelen en het wegnemen van eventuele zorgen. Om een zo breed mogelijk bereik te realiseren, wordt ingezet op toegankelijke en begrijpelijke communicatie die aansluit bij de informatiebehoeften van verschillende oudergroepen. Dit gebeurt via diverse kanalen, zoals informatiebijeenkomsten, digitale voorlichtingscampagnes en samenwerkingen met scholen en kinderopvanglocaties. Deze pilot loopt door in 2025, waarbij continu wordt geëvalueerd hoe de campagne nog effectiever kan worden ingezet.

Prestatie	Status
Uitvoeren werkagenda gezondheidsbeleid	
Middelburgse inwoners gezond maken én houden	Volgens plan
Lokale samenwerking tussen medisch en sociaal domein versterken	Volgens plan
Gezonde keuze is makkelijke keuze	Volgens plan
Implementatie vijf ketenaanpakken:	Volgens plan
1 Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI)	Volgens plan
2 Ketenaanpak kinderen met overgewicht en obesitas	Volgens plan
3 Valpreventie ouderen	Volgens plan
4 Welzijn op Recept	Volgens plan
5 Kansrijke start	Volgens plan
Verkennen dementievriendelijke stad	Volgens plan
Uitvoering van de wettelijke taken door de GGD Zeeland	Volgens plan
Prestatie	
Doorlopend uitvoering geven van strategisch project KEC	Volgens plan
Uitvoeren van (geactualiseerde) Regionale Energie Strategie	Volgens plan
Doorgaan uitvoeren warmtetransitie	Volgens plan
Mogelijkheden voor Europese subsidies blijven onderzoeken	Volgens plan
Uitvoering geven aan lopende Europese projecten	Volgens plan
Energiebesparing bevorderen bij inwoners (met lage inkomens)	Volgens plan
Bevorderen duurzame elektriciteitsopwekking en infrastructuur	Volgens plan
Duurzame gemeentelijke organisatie	
Uitvoeren Zeeuwse beleid Circulaire Economie	Volgens plan
Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen	Volgens plan
Uitvoeren routekaart gemeentelijk vastgoed	Volgens plan
Rapporteren zakelijk vervoer en woon-werkverkeer i.v.m. CO2 uitstoot	Volgens plan
Verduurzamen beheer en onderhoud	Volgens plan
Verdere toename energiebesparing Openbare verlichting (op weg naar 50% in 2030 t.o.v. 2013)	Volgens plan
Uitvoering Middelburgse visie Milieu - overig	
Vorbereiden op Omgevingswet waaronder uitvoering bodemtaken	Volgens plan
Vergroenen openbare ruimte, verwijderen verharding	Volgens plan
Uitvoeren Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ)	Volgens plan
Deelnemen aan Europese project(en) m.b.t. klimaatadaptatie	Volgens plan

Prestatie	Status
Klimaatbestendig maken van het openbaar groen	Volgens plan
Onderzoeken Basis Geluid Emissie (BGE) gereed in 2027	Volgens plan
Geluidsaneringen afronden	Volgens plan
Doorgaan met verhogen afvalscheidingspercentage	Gedeeltelijk volgens plan
Uitvoeren taken Externe Veiligheid	Volgens plan
Project zwerfafval en afvalscheiding voor basisscholen	Volgens plan
Milieuhandhaving	
Vergunningverlening en handhaving door Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) conform het Zeeuwse kwaliteitsniveau	Volgens plan
Uitvoeren handhavingsprogramma door de gemeente	Volgens plan
Milieuaspecten meenemen in Omgevingsplan(nen)	Volgens plan

Milieu

Doelstelling

1. Op nagenoeg alle veertien thema's uit de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025 zijn activiteiten uitgevoerd. De nadruk lag op de thema's energie, afval en klimaatadaptatie.
2. In 2025 is de Regionale Energiestrategie 2.0 (RES 2.0) vastgesteld. In september 2021 is de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland vastgesteld. In 2025 is gestart met de opvolger de Transitievisie Warmte.
3. De totale hoeveelheid fijn restafval, grofvuil en verbouwingsrestafval bedroeg in 2025 119 kg per inwoner. In 2020 was dit nog 225 kg per inwoner.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Volksgezondheid

Middelburgse inwoners gezond maken én houden

In 2025 heeft de gemeente zich actief ingezet om inwoners te ondersteunen bij gezonde keuzes en preventie te versterken. Op basis van gegevens en praktijkinzichten van GGD Zeeland zijn diverse acties en projecten uitgevoerd. Zo is de campagne "Jouw Kind, Jouw Keuze" uitgerold om ouders te informeren over vaccinaties en is een hitteplan opgesteld om inwoners, met extra aandacht voor kwetsbare groepen, tijdig te informeren en te beschermen bij extreme hitte. Deze maatregelen dragen bij aan een preventieve aanpak die aansluit bij de behoeften van inwoners en versterken de weerbaarheid van Middelburg tegen gezondheidsrisico's.

De lokale samenwerking tussen het medisch en het sociaal domein versterken

In 2025 is Kerngezond Middelburg van start gegaan als samenwerkingsverband tussen het medisch en sociaal domein, met als doel zorg en ondersteuning beter op elkaar af te stemmen en preventie te versterken. Het eerste jaar stond in het teken van fundamentvorming: het opbouwen van vertrouwen, het ontwikkelen van een gezamenlijke visie en het vaststellen van prioriteiten. Daarnaast zijn eerste verbeteringen in zorgprocessen opgestart en is geïnvesteerd in het versterken van de samenwerkingscultuur, met Positieve Gezondheid als gezamenlijk uitgangspunt. Kerngezond is zichtbaar gemaakt voor professionals en inwoners, en legt een basis voor verdere verdieping en uitbreiding in 2026.

Gezonde keuze is de makkelijke keuze

We blijven ons richten op het bevorderen van een gezonde leefstijl bij jongeren en het voorkomen van overgewicht, met aandacht voor voeding, beweging en drinkgedrag, en met actieve betrokkenheid van ouders en verzorgers. Via de JOGG-aanpak (Jongeren Op Gezond Gewicht) worden gezonde gewoontes op school en in de wijk gestimuleerd: basisscholen krijgen Beweegdetective-lessen van leefstijlcoaches, Kinderdiëtisten verzorgen voorlichting over voeding en locaties zoals Speelhof Hoogerzael en CitySeeds bieden smaaklessen, natuureducatie en moestuinactiviteiten. Tegelijkertijd biedt het Sport- en Preventieakkoord inwoners en partners de mogelijkheid zelf initiatieven in te dienen via MiddelburgOntmoet, waardoor gezondheid, beweging en sociale verbinding in de wijken worden versterkt. Ook op evenementen stimuleren we een gezonde omgeving, bijvoorbeeld door aandacht te vragen voor verantwoord alcoholgebruik en het stimuleren van rookvrije zones.

Op deze manier ontstaat een samenhangende aanpak waarin preventie, educatie en actieve leefstijl elkaar versterken en jongeren gemakkelijker gezonde keuzes kunnen maken.

Implementatie vijf ketenaanpakken

In 2025 is voortgebouwd op de uitvoering van de vijf ketenaanpakken, gericht op verschillende doelgroepen van jong tot oud. De belangrijkste focus lag op de ketenaanpakken Kansrijke Start, Kind naar Gezond Gewicht (KnGG) en valpreventie.

In 2025 is de ketenaanpak Kansrijke Start verder versterkt, met als doel (aanstaande) ouders te ondersteunen en kinderen een gezonde start te bieden in hun eerste levensjaren. De aanpak richt zich op zowel gezondheids- als sociaal-maatschappelijke factoren die bijdragen aan een kansrijke start. Een concreet voorbeeld is de uitgifte van babystartpakketten aan gezinnen met een minimuminkomen. Deze pakketten bevatten basisproducten zoals babykleding, hydrofiele luiers en verzorgingsartikelen, en kunnen zo nodig worden aangevuld met extra items zoals beddengoed of een kruik. Aanmeldingen verlopen via hulpverleners binnen het Kansrijke Start-netwerk, zonder inkomenscontrole. Tegelijkertijd is gewerkt aan het versterken van samenwerking tussen verloskundigen, consultatiebureaus, wijkteams en maatschappelijke partners, zodat gezinnen vroegtijdig signalen ontvangen en toegang hebben tot passende begeleiding. Deze integrale, doorlopende aanpak draagt bij aan zowel de gezondheid van het kind als de veerkracht en zelfredzaamheid van gezinnen.

In het vierde kwartaal van 2025 is in Middelburg de pilot Kind naar Gezond Gewicht (KnGG) gestart, gericht op kinderen met overgewicht, met speciale aandacht voor meerdere risicofactoren zoals onregelmatige voeding, beperkte beweging en psychosociale problematiek. Deze aanpak maakt deel uit van het landelijke JOGG-programma en richt zich op het totale welzijn van kind en gezin, waarmee een belangrijke stap is gezet in vroegtijdige ondersteuning en preventie. Voor Middelburg zijn twee centrale zorgverleners aangesteld.

De ketenaanpak valpreventie is verder vormgegeven. Huisartsen, fysiotherapeuten, apothekers, welzijnspartijen en de gemeente werken samen om ouderen te signaleren, screenen en door te verwijzen naar passend beweegaanbod. Tijdens de gecombineerde griep- en valpreventiedag deden 1.500 ouderen mee, waarvan 85 met matig risico instroomden in

beweeginterventies. Het jaar liet zien dat persoonlijk contact, duidelijke rolverdeling en voldoende capaciteit essentieel zijn voor effectieve uitvoering en verdere opschaling.

Ook de ketenaanpakken Welzijn op Recept en de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) zijn in ontwikkeling en/of worden verder verankerd. Voor elk van deze thema's is een goede aansluiting tussen het sociale en medische domein cruciaal en vereist samenwerking over domeingrenzen heen. Het samenwerkingsverband Kerngezond wordt hierbij gezien als aanjager om deze samenwerking te versterken en initiatieven lokaal te verbinden.

Meer inzet van digitale tools

Samen met Hersteltalent en de welzijnscoaches van Vizita is de pilot 'Evie' uitgevoerd. Dit programma combineerde digitale zelfhulpmodules met persoonlijke begeleiding, zodat inwoners laagdrempelig konden werken aan hun mentale veerkracht. Na grondige evaluatie bleek echter dat het programma onvoldoende aansloot bij de belevingswereld van de inwoners, waardoor er geen gebruik van is gemaakt. Voor 2026 wordt onderzocht hoe andere digitale tools beter kunnen worden ingezet, passend bij de behoeften en beleving van de doelgroep.

Verkennen 'dementievriendelijke stad'

In 2025 is een start gemaakt met het verkennen van een dementievriendelijke gemeente. Een projectleider is aangesteld om de aanpak te coördineren, waarbij gekeken wordt naar bewustwording, signalering en ondersteuning van ontmoetingsplekken. De eerste stappen worden concreet uitgewerkt in de wijken Middelburg-Zuid en Sint-Laurens, als basis voor verdere uitrol in de komende jaren.

Alcoholpreventie

De Alcoholwet verplicht gemeenten om zowel toezicht als preventie te organiseren. Daarmee sluit de wet direct aan bij het landelijke Preventieakkoord, waarin de NIX18-boodschap centraal staat: jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol en groeien op in een omgeving waarin dat vanzelfsprekend is. In Zeeland werken de dertien gemeenten samen met GGD Zeeland en het CZW-bureau aan de uitvoering van het Programmaplan Jeugd & Alcoholpreventie 2025–2028. Dit plan, dat op 9 september 2025 door het college is vastgesteld, legt de nadruk op een gezamenlijke en integrale aanpak van toezicht, handhaving en preventie. Door als gemeenten dezelfde boodschap uit

te dragen en gezamenlijk op te trekken, vergroten we de effectiviteit van ons beleid en beschermen we jongeren beter tegen vroegtijdig alcoholgebruik.

Uitvoeren wettelijke taken WPG

De GGD Zeeland speelt een belangrijke rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van inwoners in alle dertien Zeeuwse gemeenten, volgens de Wet Publieke Gezondheid. In 2024 lag de focus onder andere op de doorontwikkeling van de Jeugdgezondheidszorg, de versterking van Veilig Thuis en het uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma. De Middelburgse vaccinatiegraad is de afgelopen jaren gedaald, wat aanleiding gaf tot extra inspanningen op dit gebied. Om deze trend te keren, is in samenwerking met de GGD in het najaar van 2024 een gerichte communicatiecampagne opgezet. Deze campagne richt zich op het verhogen van de vaccinatiegraad onder kinderen tot en met twaalf jaar in Middelburg. Het doel is om ouders beter te informeren over het belang van vaccinaties, met speciale aandacht voor het corrigeren van misinformatie, het benadrukken van de voordelen en het wegnemen van eventuele zorgen.

Om een zo breed mogelijk bereik te realiseren, wordt ingezet op toegankelijke en begrijpelijke communicatie die aansluit bij de informatiebehoeften van verschillende oudergroepen. Dit gebeurt via diverse kanalen, zoals informatiebijeenkomsten, digitale voorlichtingscampagnes en samenwerkingen met scholen en kinderopvanglocaties. Deze pilot loopt door in 2025, waarbij continu wordt geëvalueerd hoe de campagne nog effectiever kan worden ingezet.

De gemeentelijke taak op het gebied van volksgezondheid is vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (WPG), waarbij de GGD Zeeland als uitvoeringspartner fungeert voor een groot deel van ons gezondheidsbeleid. In samenwerking met de GGD vormen we netwerken die bijdragen aan de realisatie van onze gezondheidsopgave.

Sinds 1 juli 2022 is de gemeente wettelijk verplicht een prenataal huisbezoek aan zwangeren en/of gezinnen in een kwetsbare situatie aan te bieden. Deze taak is in Zeeland weggelegd bij de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en is opgenomen in het basistakenpakket (BTP) van GGD Zeeland. Het doel van dit huisbezoek is om zwangere vrouwen en/of gezinnen in een kwetsbare situatie al in een vroeg stadium te voorzien van de

juiste hulp en ondersteuning op sociaal gebied. Dit nog voordat de reguliere huisbezoeken van de verloskundige plaatsvinden. Deze vroegtijdige ondersteuning draagt bij aan de bevordering van een gezonde ontwikkeling van het ongeboren kind en beperkt de mogelijke gezondheids- en ontwikkelingsrisico's voor het kind.

Daarnaast biedt GGD Zeeland aanvullende diensten aan, betreffende voor Middelburg Videohometraining en het 18 maanden huisbezoek. De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) kan door middel van deze aanvullende diensten de ontwikkeling van kinderen van dichtbij volgen, waardoor vroegtijdige signalering van eventuele opvoed- en ontwikkelingsproblemen mogelijk is. Het inzetten van deze laagdrempelige interventies draagt bij aan het voorkomen van grotere problemen op latere leeftijd.

Milieu

Uitvoering geven aan de Middelburgse Visie Milieu 2019-2025

“Duurzaamheid” loopt door alle portefeuilles en beleidsvelden heen. De meest effectieve manier is integraal meenemen, waarbij in voorstellen de bijdrage aan het behalen van de doelstellingen op duurzaamheid wordt meegenomen.

Thema - Klimaat en Energie (KEC) strategisch project Subsidies en acties

- Voor de tweede keer is er een warmtebeeldactie geweest, waarbij inwoners korting kregen op een warmtescan van hun woning.
- Het Zeeuws Isolatieprogramma is in volle gang. In 2025 zijn 1160 subsidie aanvragen gedaan. Tijdens een wekelijks spreekuur in de Zeeuwse Bibliotheek kunnen inwoners terecht met vragen.
- Met de resterende middelen uit het programma Proeftuin Aardgasvrije Wijken (warmtenet Dauwendaele) en compensatiegelden Aanlanding Wind op Zee is in 2025 gestart met de ontwikkeling van een subsidieaanbod, welke in inmiddels is opengesteld. In deze subsidieregeling voor inwoners worden op alle onderdelen voor KEC maatregelen aangeboden.
- Eind 2025 is een nieuwe aanpak ontwikkeld waarbij kleine isolatiemaatregelen worden aangeboden aan inwoners. In de uitvoering van de maatregelen sluiten we aan bij een bestaande Zeeuwse aanpak (het Isolatieteam Zeeland).
- In 2025 zijn we gestart met een pilot waarbij inwoners voor wie het ZIP niet toereikend is, aanspraak kunnen maken op een

aanvullende bijdrage voor isolatiemaatregelen. De pilot richt zich op huishoudens die ondanks de bestaande regelingen onvoldoende financiële ruimte hebben om noodzakelijke isolatieverbeteringen te realiseren.

- Een select aantal huishoudens wordt in deze pilot volledig ontzorgd: van de aanvraag tot en met de uitvoering van de maatregelen. Zo verlagen we de drempel voor bewoners.

De RES 2.0 (Regionale Energie Strategie 2.0) is in 2025 unaniem vastgesteld door alle gemeenteraden, Provinciale Staten en het Waterschap. Hiermee zet Zeeland een nieuwe stap richting een duurzamer en toekomstbestendig energiesysteem.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

Nederlandse overheden kopen jaarlijks voor ruim € 85 miljard in aan producten, werken en diensten. Hiermee hebben ze bij elkaar een enorme impact om de urgente vraagstukken van vandaag aan te pakken. Bij de gemeente Middelburg gaat het jaarlijks om ongeveer € 80 miljoen beïnvloedbare uitgaven. Met het Manifest MVOI worden de maatschappelijke opgaven zoals klimaatproblematiek, transitie naar een circulaire economie en grondstof-schaarste, concreet aangepakt. Elke keer wanneer een maatschappelijk verantwoorde keuze wordt gemaakt, snijdt het mes aan twee kanten; onze gemeentelijke organisatie draagt bij aan een betere wereld en we bewegen marktpartijen om steeds meer duurzame en sociale producten en diensten te ontwikkelen en te leveren. Het college heeft in 2025 Manifest MVOI ondertekend en daarnaast heeft het Managementteam opdracht gekregen de transitie naar MVOI op te starten. Er wordt gewerkt met een MVOI actieplan. Het manifest MVOI is verlengd tot 1 januari 2031.

Om deze ambities ook daadwerkelijk om te zetten in actie, is een gemeentelijk actieplan opgesteld. Dit plan is afgelopen jaar in nauwe samenwerking met collega's en de leden van het managementteam tot stand gekomen. Op donderdag 3 juli 2025 is het actieplan officieel vastgesteld door het Management Team. Met dit actieplan geven we concreet invulling aan ons Klimaat-, Energie- en Circulariteit (KEC) programma. Bovendien realiseren we hiermee één van de doelstellingen uit het Zeeuws beleid voor Circulaire Economie. Een mooie mijlpaal in onze gezamenlijke inzet voor een toekomstbestendige en verantwoorde gemeente!

Het gemeentelijk actieplan is daarnaast gepubliceerd op de website van PIANOo, het expertisecentrum aanbesteden van de Rijksoverheid. Zo maken we onze inzet ook landelijk zichtbaar.

Warmtetransitie (verduurzaming van woningen en bedrijven)

Transitie Visie Warmte

1. De kansen van een regionaal warmtenet en mini warmtenetten nader onderzoeken;
2. Onderzoeken hoe de wijk Veerse Poort als eerste aardgasvrij gemaakt kan worden door elektrificatie en met inwoners een wijkuitvoeringsplan (WUP) hiervoor opstellen.
3. Een subsidieregeling opstellen om o.a. gebouwen te verduurzamen.

Er is in 2025 een start gemaakt met de opvolger van de transitievisie warmte: het Warmteprogramma. Dit is een verplicht programma onder de omgevingswet. Samen met de andere Zeeuwse gemeenten is hiervoor een begeleidingstraject vanuit het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) gevolgd. Voor het opstellen van het warmteprogramma wordt zoveel mogelijk gezamenlijk met de andere Zeeuwse gemeenten opgetrokken.

De uitvoering van het programma richt zich voorlopig op de isolatieopgave, via het Zeeuws Isolatieprogramma. In 2025 is een start gemaakt met het ontwikkelen van een Zeeuws energieloket, ter vervanging van het Duurzaam Bouwloket.

Met Stedin is in kaart gebracht wat de status is van het elektriciteitsnetwerk, waar de knelpunten zitten en in hoeverre wijken en straten al klaar zijn voor een elektrische oplossing. Voor VvE's zijn drie verschillende informatie- en koplopersbijeenvakkomsten georganiseerd.

Het Ruimtelijk Beleidskader Grootchalige Elektriciteitsopslagsystemen (EOS) stuurt de landelijke en lokale inpassing van batterijparken. Het kader richt zich op het bundelen van opslag bij bestaande energie-infrastructuur, landschappelijke inpassing, en strenge veiligheidsnormen zoals de PGS 37-1.

Er is een verdiepend onderzoek gestart naar de mogelijkheden en financiële haalbaarheid van een warmtenet in de Griffioen. Het onderzoek naar restwarmte vanuit het Sloegebied loopt nog door.

Voor bedrijven is er een succesvolle pilot uitgevoerd waarin een selectie van bedrijven is geïnformeerd en bezocht door verduurzamingsexperts van onder andere Impuls Zeeland.

In 2025 is een nieuwe webpagina voor duurzaamheid gelanceerd. Met een speciale banner voor duurzaamheid worden berichten op social media extra gemarkeerd, waardoor ze herkenbaar en zichtbaar zijn voor inwoners.

Energie opwekken

Het bestemmingsplan voor de oude vuilstort aan de Oude Veerseweg is vastgesteld, waardoor daar energie opgewekt kan worden. Echter is inmiddels voor de noordkant van Middelburg ook invoedingscongestie.

Onderzoek in het energiezoekgebied is gestart. Gesprekken hebben plaatsgevonden met geïnteresseerde grondeigenaren, de dorpsraad en enkele bezorgde inwoners. De uitraag voor een quickscan wordt vormgegeven. Daarnaast wordt er ook een onderzoek opgestart naar luchtvaarttechnische (on)mogelijkheden.

Energiesysteem van de toekomst

- Naast de onderzoeken voor het energiezoekgebied is in 2025 onze motie over het stimuleren van decentrale energiesystemen unaniem in de ALV van de VNG aangenomen.
- In Arnstein is gestart met het uitvoeren van het zogenaamde smart grid.
- In 2025 is samen met de andere Zeeuwse gemeenten en de provincie, in nauw overleg met Tennet, Stedin, de Veiligheidsregio e.a. een aanvang gemaakt met het opstellen van beleid voor (vergunningplichtige) batterijen.
- De RES 2.0 is in 2025 door alle Zeeuwse overheden vastgesteld. Provincie Zeeland heeft de Energievisie Zeeland vastgesteld. Samen met de andere Walcherse gemeenten hebben we hier een inspraakreactie op gegeven die niet is verwerkt. Daarnaast heeft de Provincie Zeeland Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK) 2025-2027 vastgesteld.

Energiebesparing

In 2025 is een nieuwe webpagina voor duurzaamheid gelanceerd. Met een speciale banner voor duurzaamheid worden berichten op social media extra gemarkeerd, waardoor ze herkenbaar en zichtbaar zijn voor inwoners.

Verduurzamen monumenten

Eigenaren van woningen met een erfgoed-status hebben een brief met een brochure ontvangen, waarin ze gewezen worden op de mogelijkheden en regelingen, en de route voor het juiste vergunningsproces.

De in het derde kwartaal van 2024 op te starten actie op het gebied van een duurzaam monumentenpaspoort (samen met de gemeenten Veere en Schouwen-Duiveland) liep door tot in 2025. In 2025 is de 'Nieuwe' nota ruimtelijke kwaliteit vastgesteld waarin de verduurzamingsopgave voor gebouwen, waaronder monumenten, een belangrijk thema zal zijn. Daarnaast werken we aan het nieuw op te stellen erfgoedbeleid.

De Zeeuws-brede actie rondom het duurzaam monumentenpaspoort heeft ervoor gezorgd dat er in 2025 voor elf monumenten een dergelijk paspoort is opgesteld door Erfgoed Zeeland. In december 2025 is de nieuwe nota ruimtelijke kwaliteit ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. De nieuwe nota biedt met name binnen het beschermde stadsgezicht Middelburg meer mogelijkheden voor verduurzamingsmaatregelen zoals het plaatsen van zonnepanelen waarvoor een specifieke 'dakenkaart' aan de nota is toegevoegd. De nota is echter niet vastgesteld door de gemeenteraad en heeft het college verzocht in 2026 wederom een nieuwe nota op te stellen. Wel zullen onderdelen van de aangeboden NRK-2025 m.b.t. verduurzaming in de huidige nota ruimtelijke kwaliteit worden verwerkt. De raad heeft in 2025 ingestemd met de formatie-uitbreiding op het gebied van erfgoed waardoor we ruimte krijgen om eigenaren van rijks- en gemeentelijke monumenten actief te kunnen adviseren over verduurzamingsmaatregelen.

Zeeuws beleid Circulaire Economie 2025-2028

Op 30 januari 2025 heeft de gemeenteraad het Zeeuws beleid voor Circulaire economie 2025-2028; Zeeland Circulair vastgesteld. Nederland werkt toe naar een circulaire economie in 2050 met als richtinggevend doel: in 2030 gebruikt Nederland 50% minder primaire abiotische grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel). Als Zeeuwse gemeenten onderschrijven wij dit. De vier hoofdthema's van het circulair beleid van de Zeeuwse gemeenten zijn de meest relevante circulaire oplossingsrichtingen. Zij zijn afgeleid van de onderwerpen en sectoren waar het Rijk, de provincie en de regio zich op richten om te komen tot een 100%

circulaire economie in 2050 en 50% in 2030.

De vier hoofdthema's zijn als volgt:

- Bouw & Gebouwde omgeving;
- Nieuwbouw;
- Bestaande bouw;
- Gronduitgifte.

Gebiedsontwikkeling

- Infrastructuur & Openbare ruimte;
- Afval & Grondstoffen;
- Inkoop & Consumptie.

Bij ieder thema zijn doelstellingen en activiteiten ontwikkeld voor drie doelgroepen:

- Eigen organisatie;
- Inwoners;
- Bedrijven / externe organisaties.

Bedrijven

Milieuhandhaving

Middelburg heeft bijna 1.200 inrichtingen (bedrijven) in de zin van de Omgevingswet (voorheen: Wet milieubeheer). De gemeente is

voor deze inrichtingen het bevoegd gezag en heeft onder andere als taak de naleving van de milieuvorschriften te controleren. De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de hoogste categorie inrichtingen (totaal zo'n 350 bedrijven) is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD). De gemeente voert voor de 850 resterende milieubedrijven de VTH-taken zelf uit.

In 2025 zijn er door de milieutoezichthouders twee projecten uitgevoerd:

- Project ondermijning Arnestein: In het vervolg op het project Arnestein (ondermijning), dat van 2018 t/m 2021 heeft geduurd, namen de toezichthouders milieu ook in 2025 deel aan 'ondermijning' controles. De succesvolle samenwerking met de collega's van openbare orde en veiligheid, de RUD Zeeland, Politie, Belastingdienst etc. is voortgezet en vond in de gehele gemeente plaats.
- Project informatieplicht energiebesparing: RUD Zeeland is vanaf 2025 verantwoordelijk voor de informatieplicht energiebesparing waarbij de dossiers worden overgedragen.

Onderdeel	2021	2022	2023	2024	2025
Integrale milieucontrole op locatie	8	4	9	5	3
Integrale milieucontrole op locatie, in het kader van het project ondermijning Arnestein	24	47	22	22	52 (alleen gemeente)
Aspectcontrole milieutoezicht, project informatieplicht energiebesparing	72	134	84	60	RUD*
Hercontrole project ondermijning	15	13	8	3	3
Hercontrole project informatieplicht energiebesparing	190	32	22	12	RUD*
Hercontrole integrale milieucontrole	20	3	22	6	1
(voornemen) Last onder dwangsom	5	5	5	4	0

* Naar RUD dus 2025 niet meer van toepassing

STRATEGISCH PROJECT: Klimaat, Energie en Circulariteit (KEC)

Het doel is om in 2050 volledig energieneutraal te zijn en te streven naar een duurzaam gebouwde omgeving. Een omgeving die voorziet in de huidige behoefte én (economische) waarde heeft in de toekomst. De

gemeenteraad heeft Klimaat en Energie als strategisch project bestempeld. Later is daar door uw raad circulariteit aan toegevoegd.

Het strategisch project met actieprogramma Klimaat, Energie en Circulariteit is in 2024 voorbereid en in januari 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Duurzame gemeentelijke organisatie
Energiebesparing Openbare Verlichting

De landelijke doelstelling is een besparing van 50% in 2030 ten opzichte van 2013. Bij regulier onderhoud wordt het energieverbruik verder teruggebracht via investeringen die binnen de levensduur terug te verdienen zijn. Volgens het 'Fit for 55' – pakket van de Europese Commissie moet de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 55% omlaag ten opzichte van het niveau van 1990. Inmiddels heeft de gemeente Middelburg ten opzichte van 1994 67,6 % energie bespaard voor openbare verlichting. Ten opzichte van 2013 is 51,3% bespaard. Hiermee is al voldaan aan de landelijke doelstelling van 50% besparen ten opzichte van 2013. Ook is al voldaan aan het "Fit for 55"-pakket.

Energienutraal Middelburg – Gemeente als voorbeeld

In 2022 is in uw raad de Verduurzamingsstrategie en bijbehorende Routekaart voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld. De uitvoering van deze routekaart loopt door tot 2045.

Momenteel worden 30 van de 42 panden geïnventariseerd en de verduurzamingsmaatregelen bepaald. Het op termijn verduurzamen van deze 30 panden wordt voldaan aan de doelstelling, 55% CO2-emissiereductie voor 2030 ten opzichte van 1990. Voor veertien panden (thema sport- en welzijnsaccommodaties) zijn de verduurzamingsmaatregelen bekend en heeft de raad de benodigde kredieten beschikbaar gesteld.

Negen van deze panden kwamen in aanmerking voor een verduurzamingssubsidie (DuMaVa). Het totaal subsidiebedrag bedraagt € 1.1 miljoen.

Bij de verduurzaming van de panden of op andere technisch natuurlijke momenten wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om direct de toegankelijkheid van de gebouwen te verbeteren op grond van de verplichtingen vanuit de Wet Gelijke Behandeling voor personen met een chronische ziekte of handicap en het Besluit Algemene Toegankelijkheid.

Vanaf 1 juli 2024 moeten organisaties met meer dan 100 medewerkers rapporteren over zakelijk vervoer en woon-werkverkeer. Dit om de CO2 uitstoot hiervan terug te dringen.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

De Zeeuwse gemeenten hebben in 2024 samengewerkt aan gezamenlijk beleid en een uitvoeringsagenda voor circulaire economie. Dit beleid is begin 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Bodem

De bodem is de basis voor de meeste menselijke activiteiten. Om ontwikkelingen uit te kunnen blijven voeren is het doel de kansen en kwaliteiten van de bodem duurzaam benutten.

Omgevingswet - onderdeel bodem

Historische bodemverontreiniging

De bodem is de basis voor de meeste menselijke activiteiten. Om ontwikkelingen uit te kunnen blijven voeren is het doel de kansen en kwaliteiten van de bodem duurzaam benutten. Historische bodemverontreiniging (onder andere met lood) in relatie tot volksgezondheid. In Middelburg komt vooral binnen de stadsveste in het centrum, in de oude dorpskernen en langs de oude doorgaande wegen zoals de Noordweg historische bodemverontreiniging voor. In 2024 en 2025 is samen met de gemeenten Veere en Vlissingen gezocht naar samenwerking om zoveel mogelijk eenduidig één en ander op te nemen in het Omgevingsplan.

Bodemkwaliteitskaart PFAS Walcheren

Gezamenlijk met de Walcherse gemeenten is een bodemkwaliteitskaart voor PFAS op Walcheren voorbereid in 2024 en vastgesteld door het college in 2025.

Omgevingswet - onderdeel bodem

Vanuit het Zeeuws Platform Bodembeheer (samenwerking tussen de 13 Zeeuwse gemeenten, het Waterschap en Provincie Zeeland) wordt het vervallen van de Wet Bodembescherming in de nieuwe Omgevingswet verder voorbereid. De bevoegdheid die nu nog bij de Provincie Zeeland ligt, komt bij de gemeente te liggen. Vanuit de Rijksoverheid zijn er op dit moment geen specifieke financiële middelen om deze taken vanaf inwerkingtreding Omgevingswet uit te voeren.

Water en Klimaatadaptatie

Stedelijk Water Programma

In 2025 is in het kader van het Stedelijk Water Programma Middelburg 2021-2030 (SWP) 1,3 ha. verhard oppervlak van het gemengde rioolstelsel afgekoppeld. Daarnaast is ca. 0,1 km riool gerenoveerd/vervangen. Tevens zijn vier nieuwe projecten opgepakt op locaties waar in de toekomst wateroverlast wordt verwacht. Hiervoor zijn in het SWP middelen beschikbaar:

- Breeweg-Koninginnelaan;
- Schoutstraat-Prinsenlaan;
- Sint Antheunisstraat-Lambrechtsstraat;
- Julianalaan.

Klimaatadaptatie Strategie Zeeland (KaSZ)

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor de economie, gezondheid en veiligheid. In het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie willen versnellen en intensiveren. Voor de uitvoering van het Deltaplan is binnen Zeeland een gezamenlijke uitvoeringsagenda opgesteld. De gemeente Middelburg is één van de deelnemers van het Zeeuws Kernteam Klimaatadaptatie. Het Kernteam is bewaker van de uitvoering van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KaSZ).

Impulsregeling Klimaatadaptatie

Vanaf 1 januari 2021 heeft de gemeente via de Impulsregeling klimaatadaptatie een bijdrage van het Rijk aangevraagd om:

- Klimaatadaptatieve maatregelen versneld uit te laten voeren;
- Geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen;
- Nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken.

De maximale bijdrage van het Rijk is eenderde van de totaalkosten besteedt aan de uitvoering van klimaatadaptatieve maatregelen. De klimaatadaptatieve maatregelen dienen een positieve bijdrage te leveren aan het verkleinen van de kans op wateroverlast, droogte en overstromingen.

Klimaatbestendig groen in de Woonomgeving

Klimaatbestendig openbaar groen draagt bij aan de volksgezondheid door onder andere het verminderen of voorkomen van hittestress. Daarnaast kan dit openbaar groen

(extra) regenwater opvangen dat niet via het riool afgevoerd hoeft worden.

Om beter in te spelen op klimaatverandering hebben we in verschillende projecten de openbare ruimte klimaatadaptief ingericht. Dit gebeurde onder andere bij het burgerinitiatief aan de Vinkenhof en bij projecten aan de Oostperkweg, Meanderlaan en Arie van Driellaan.

De volgende projecten zijn goedgekeurd en in uitvoering:

- De Restauratie van de kademuur Korendijk-Kinderdijk is in 2025 afgerond. In 2025 zijn we gestart met de restauratie van de kademuren bij de Turfkaai en de flanken van de Dokbrug. Deze werken zijn nog in uitvoering en nog niet afgerond.
- Klimaatadaptatie Zeeland. Herinrichten, ontharden en vergroenen Meanderlaan in samenwerking met ZMF, HZ, Scalda, Woongood, CitySeeds en DSV zaden en het samen ontwikkelen en realiseren van jaarrond pluktuinen. Technische - en economische haalbaarheidsstudie voor lokale waterzuivering met hieraan gekoppeld systeem voor opwekken van energie voor de "wijk van de toekomst".

Europees projecten Programma periode 2022-2027

Cool Neighbourhoods

Het tegengaan van hitte risico's op wijkniveau. Gezamenlijk met de inwoners maken van wijkactieplannen. Herinrichten, ontharden en vergroenen van de leefomgeving en straten Dauwendaele en in de Binnenstad. Realiseren van locatie specifieke recreatieve groene omgevingen.

Cool Cities Network

Lokale/regionale overheden werken gezamenlijk aan het hittebestendiger maken van steden door het ontwikkelen van een Cool Network Strategy. Een integrale wijkgerichte aanpak en energietransitie met hieraan gekoppelde uitvoeringsprogramma van een netwerk van schaduwrijke routes en cool spots. Deze strategie is nodig om voor een cool netwerk strategie/plan. Binnen het project wordt een klimaatadaptatieve herinrichting van de Arie van Driellaan als voorbeeld gerealiseerd.

Green Teams

Pro-actieve klimaatadaptatie in planning en uitvoering voor de openbare ruimte. Green Teams biedt ons de mogelijkheid om gezamenlijk met andere partners te werken aan een strategie om

klimaatadaptatie onlosmakelijk onderdeel te laten zijn van onze projecten en activiteiten van ontwerp tot beheer en onderhoud.

Groene schoolpleinen

Dit jaar heeft de gemeente Middelburg weer bijgedragen aan de vergroening van schoolpleinen. Bij basisschool Herman Fraukeliusschool zijn tegels uit het plein gehaald. De vergroening brengt kinderen dicht bij natuur en levert een bijdrage aan de klimaatopgaven.

Geluid en lucht

Sinds de Omgevingswet in werking is, moet de Basis Geluid Emissie (BGE) van alle gemeentelijke wegen met meer dan 2500 motorvoertuigen per etmaal worden onderzocht en worden aangemeld bij het centraal register van het rijk CGGV. Dit moet geregeld zijn in 2026.

Met de komst van de Omgevingswet moeten gemeenten anders omgaan met het geluid. Geluid wordt net als geur geregeld in het Omgevingsplan. Dit geldt zowel voor geluid van Milieubelastende activiteiten (MBA), als van industrieterreinen, wegen en spoorwegen. De regeling voor hogere waarden voor geluidgevoelige gebouwen om hiervoor een apart besluit te nemen en deze op te nemen in het kadaster is vervallen. Dit moet nu worden geregeld en vastgelegd in het Omgevingsplan.

De gemeente Middelburg ondersteunt net als de andere Zeeuwse gemeenten de uitvoering van het Schone Luchtakkoord van de Provincie Zeeland. Daarnaast gaat de gemeente uitzoeken of en in hoeverre we uitvoering kunnen geven aan het Schone Lucht Akkoord door dwarsverbanden met andere beleidsvelden, thema's en organisaties inzichtelijk te maken en te bepalen waar er al bijgedragen wordt aan een verbeterde luchtkwaliteit.

Voor wat betreft houtstook voldoet Middelburg aan het Schone Lucht akkoord. Middelburg is aangesloten bij de Stookwijzer, waar klachten over houtstook kunnen worden gemeld. Middelburg volgt de ontwikkelingen van de pilotgroep houtstook om houtstook mogelijk in de toekomst te beperken.

Externe Veiligheid

In het afgelopen jaar heeft onze focus gelegen op het verfijnen en versterken van het beleid rondom externe veiligheid, met een speciale nadruk op de ontwikkeling van aandachtsgebieden en voorschriftengebieden. Deze inspanningen zetten we in het

komende jaar voort, waarbij het huidige beleid een grondige herziening zal ondergaan om ervoor te zorgen dat het volledig is afgestemd op de huidige en toekomstige veiligheidseisen.

Afval

Uitvoering afvalbeleidsplan

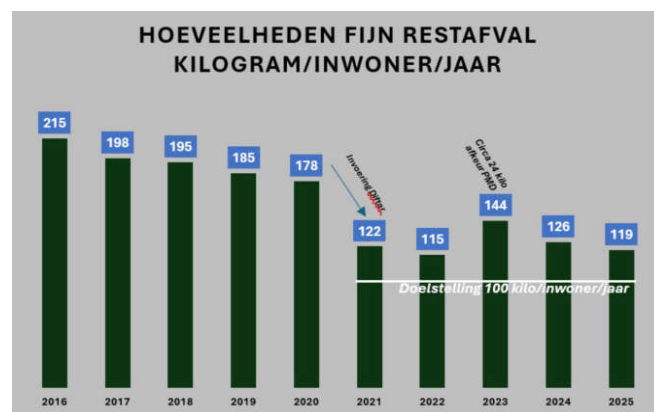
De landelijke doelen zijn:

- 2020: 100 kilo restafval;
- 2020-2025: 100 kilo restafval én focus op kwaliteit;
- 2050: Nederland Circulair: zo veel mogelijk recycling.

De ambitie is zoveel mogelijk hergebruik in 2050. Het is dus van groot belang om grondstoffen niet te veel te vervuilen met stoffen.

Per 1 januari 2021 is Diftar ingevoerd (apart betalen voor het aanbieden van restafval). De resultaten zijn erg positief. De hoeveelheid restafval is van gemiddeld 178 kilogram per inwoner in 2020 (voor invoering Diftar) sterk gezakt en bedroeg in 2025 nog maar 119 kilo per inwoner. In 2026 wordt Diftar voortgezet.

Deze hoeveelheden zijn exclusief grofvuil en verbouwingsrestafval van de milieustraten. De hoeveelheid grofvuil en verbouwingsrestafval tellen mee in de ambitie. In 2025 was dit 26 kilogram per inwoner.

Extra aanpak zwerfafval

Het project Schoon Zeeland is gericht op Natuur- en Milieueducatie van (basis)scholieren. Het blijkt namelijk dat er een verband is tussen gerichte educatie op school en kennis, houding en gedrag op latere leeftijd. Vanuit de extra aanpak zwerfafval vragen we jaarlijks scholen aandacht te schenken aan educatie. In 2025 zijn 21 gastlessen gegeven.

Rijdende milieustraat

Evaluatie rijdende milieustraat: Het inzetten van een 'rijdende milieustraat' is een goed voorbeeld van een inwoningerichte aanpak. Hierbij wordt tussen 9.00 uur en 16.00 uur een aantal grote (4 of 5) afzetcontainers bij elkaar op een centrale locatie in de wijk geplaatst. Inwoners kunnen **gratis** hun spullen komen brengen die op de milieustraat thuishoren.

De doelgroep, inwoners met een beperkte beurs en/of beperkte fysieke mobiliteit, hebben veelvuldig (circa 150 bezoekers per keer) gebruik gemaakt van de mogelijkheid om gratis hun (grof) afval af te geven. Totaal is er meer dan 35.000 kg aan afval en grondstoffen ingeleverd. Dit betrof dan met name grof huishoudelijk afval, wit- en bruingoed, tuinafval, matrassen, oud ijzer en papier/karton.

Verkeer en Vervoer

Energieneutraal Middelburg – Mobiliteit

Bij mobiliteit geldt eerst inzetten op energie besparen en dan hernieuwbare energie toepassen om de mobiliteit te verduurzamen. De fiets staat in het mobiliteitsbeleid op nummer één.

Zie voor verdere informatie over mobiliteit het hoofdstuk verkeer, vervoer en waterstaat van deze jaarrekening.

Bedrijven

Smart Grid Arnestein

In 2024 is het haalbaarheidsonderzoek naar een energy hub op Arnestein afgerond. Circa 10 bedrijven willen deelnemen. Een energiehandelsplatform en een groepstransportovereenkomst zijn de meest interessante scenario's, in combinatie met een collectief laadplein voor vrachtwagens. In Arnestein is gestart met het uitvoeren van het zogenaamde smart grid.

Europees project DETOCS

Bevorderen en stimuleren van investeringen in hernieuwbare-, en efficiënter energieverbruik bij MKB (Midden en Klein Bedrijf) met de focus op de toeristische sector door kennisuitwisseling en ontzorgen van de sector.

Milieuhandhaving

Middelburg heeft bijna 1.200 inrichtingen (bedrijven) in de zin van de Omgevingswet (voorheen: Wet milieubeheer). De gemeente is voor deze inrichtingen het bevoegd gezag en heeft onder andere als taak de naleving van de milieuvoorschriften te controleren. De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

van de hoogste categorie inrichtingen (totaal zo'n 350 bedrijven) is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD). De gemeente voert voor de 850 resterende milieubedrijven de VTH-taken zelf uit.

In 2025 zijn er door de milieutoezichthouders twee projecten uitgevoerd:

- Project ondermijning Arnestein: In het vervolg op het project Arnestein (ondermijning), dat van 2018 t/m 2021 heeft geduurd, namen de toezichthouders milieu ook in 2025 deel aan 'ondermijning' controles. De succesvolle samenwerking met de collega's van openbare orde en veiligheid, de RUD Zeeland, Politie, Belastingdienst etc. is voortgezet en vond in de gehele gemeente plaats.
- Project informatieplicht energiebesparing: RUD Zeeland is vanaf 2025 verantwoordelijk voor de informatieplicht energiebesparing waarbij de dossiers worden overgedragen.

Beleidsindicatoren

Milieu en volksgezondheid

Beleidsindicatoren		2021	2022	2023	2024	2025
Omvang huishoudelijk restafval totaal(kg/inwoner)	Middelburg	148,0	139,0	143,0	125,0	n nb
	Nederland	164,0	152,0	150,0	148,0	n nb
Hernieuwbare elektriciteit (%)	Middelburg	28,5	35,7	n nb	n nb	n nb
	Nederland	33,3	40,9	n nb	n nb	n nb

Wat heeft het gekost?

Volksgezondheid en milieu	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	3.220	3.325	3.366	-40
7.02.0 Riolering	4.853	4.851	5.252	-400
7.03.0 Afval	6.728	6.726	6.685	41
7.04.0 Milieubeheer	3.660	3.537	3.736	-198
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	2.097	2.220	2.332	-112
Totale Lasten	20.558	20.660	21.370	-710
Baten				
7.01.0 Volksgezondheid	-268	-268	-539	271
7.02.0 Riolering	-6.571	-6.777	-6.924	147
7.03.0 Afval	-8.462	-8.337	-8.360	23
7.04.0 Milieubeheer	-1.506	-1.253	-1.783	530
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-2.335	-2.335	-2.294	-41
Totale Baten	-19.142	-18.971	-19.900	930
Totaal Volksgezondheid en milieu	1.415	1.690	1.470	219

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post “overig” gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
7.01.0 Volksgezondheid			
GGD	144	0	N
GGD Zeeland heeft een positief resultaat over het jaar 2024 behaald. Een deel hiervan is terugbetaald aan de gemeenten. Daarnaast is op basis van de doorschuifregeling een terugaaf			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
met betrekking tot het BTW compensatiefonds ontvangen. Deze teruggaaf wordt jaarlijks achteraf berekend op basis van de werkelijke uitgaven.			
Valpreventie	-62	139	N
Sinds 2025 is de regeling van de Brede SPUK vereenvoudigt door ontschotting. Gemeente krijgen zo meer vrijheid om de middelen te verdelen over de verschillende doelen. Deze afwijking betreft dus een budgettaire verschuiving. De middelen van de Brede SPUK zijn volledig besteed.			
Integraal zorgakkoord	-190	190	N
In het kader van het Integraal Zorgakkoord, wat regionaal is afgesloten, heeft centrum gemeente Goes middelen beschikbaar gesteld aan Middelburg. Deze middelen zijn in oktober beschikbaar gesteld en zijn volledig besteed.			
7.02.0 Riolering			
Riolering	-400	125	N
Bij de bepaling van kostendekkendheid van de rioolheffing is er een lager bedrag toegevoegd aan de voorziening Riolerbeheer dan begroot. Enerzijds zijn er hogere kosten geweest voor energie, anderzijds zijn er bij projecten verbeteringen aan het riool aangebracht om de wateroverlast aan te pakken. Ook is de opbrengst van de rioolheffing hoger dan begroot doordat het aantal nieuwe woningen te laag is ingeschat.			
7.04.0 Milieubeheer			
CDOKE Klimaat en energiebeleid	-552	552	N
In 2025 is door indexatie een hoger bedrag van het Rijk ontvangen voor subsidie voor personele capaciteit op gebied van klimaat- en energiebeleid. Dit bedrag is gebruikt als dekking voor personele lasten.			
Klimaat- en energiebeleid	293	0	N
De projecten uit het vastgestelde KEC-actieplan hebben vertraging in de uitvoering opgelopen. Daarom is dit budget niet volledig besteed.			
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria			
Crematorium	-55	0	N
In 2025 zijn er een aantal incidentele uitgaven geweest bij het crematorium zoals de aanschaf van de dienstkleding van de medewerkers van het crematorium en de fijnstoffilter van de oven. Deze zorgen voor een overschrijding van het structurele budget.			
Overig	112	-76	
Totaal	-710	930	

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing richt zich op het planmatig inrichten van de leefruimte, waarbij rekening wordt gehouden met individuele en gemeenschappelijke belangen. Ook richt het programma zich op het realiseren van een afgewogen woningbestand, zodat er

altijd een woning is die past in ieders wooncarrière. Dat vraagt om het blijvend toevoegen van nieuwe woningen. Vanuit de Woonvisie willen we ons inzetten voor een vraaggerichte benadering vanuit de markt en voorzien in goede woningen voor alle doelgroepen en op een goede locatie. De gemeente heeft daarin de regiefunctie. Zowel in de bestaande bouw als in de nieuwbouw. Daarbij richt de gemeente zich op het aanbieden van verschillende woonmilieus door zowel stedelijke vernieuwing als nieuwbouwprojecten. Met Woongoed Middelburg en de Woningbouwvereniging Arnemuiden werken we samen bij renovatie, nieuwbouw en verduurzaming van woningen. Ook stimuleert de gemeente de bewoners om hun huis levensloopbestendig te maken en te verduurzamen.

Beleidskader

Vastgestelde gemeentelijke beleidsnota's:

- Omgevingsvisie Middelburg 2050
- Woonvisie 2023-2027 (2022) + Middelburgse woonagenda 2.0 (2024)
- Middelburgse woon-, zorg- en welzijnsvisie 2024-2040 (2024)
- Zeeuwse woondeal (2023) + aanvullend afsprakenkader ouderenhuisvesting (2024)
- Prestatieafspraken 2022-2025 gemeente + Woongoed + Huurdersvereniging Middelburg (2022)
- Prestatieafspraken 2023-2026 gemeente + WBV Arnemuiden + Huurdersbelangenvereniging Hoogaars (2023)
- Nota grondbeleid (2025)
- Vigerend Omgevingsplan
- Beleidsnota studentenhuisvesting 2023-2028 (2023)
- Beleidsregels huisvesting arbeidsmigranten in Middelburg (2023)
- Nadere regels en beleidsregels omzetten en splitsen zelfstandige woonruimte Middelburg (2023)
- Stec Groep | Kwalitatief woononderzoek Zeeland (KWOZ, 2025)

De woonagenda 2.0 wordt na besluitvorming door de gemeenteraad in mei 2026 vervangen door een 3.0-versie. De prestatieafspraken met Woongoed zijn met één jaar verlengd, zodat deze gelden tot eind 2026.

De huisvestingsverordening (herzien in 2025, inclusief de onderliggende onderbouwing qua schaarste) en het paraplubestemmingsplan wonen (vastgesteld in 2025) worden ingezet voor de regulering van de beschikbare woonruimte.

Wat wilden we bereiken?

Wonen

Maatschappelijk effect

De aanwezigheid van voldoende woningen en verschillende woonmilieus om de huidige en toekomstige huishoudens van Middelburg te kunnen huisvesten.

Doelstellingen

1. Er worden voldoende woningen gerealiseerd passend bij de (toekomstige) vraag, zowel qua aantallen als qua gewenste woningtypes. Daarbij ligt de focus op nultredenwoningen voor de groeiende groep ouderen. Op korte termijn wordt

ook gezocht naar locaties voor tijdelijke woningen voor diverse doelgroepen.

2. Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente.
3. We streven naar leefbare en gemengde wijken door per woningbouwlocatie en sloop-nieuwbouwlocatie de best passende en aanvullende woningen toe te voegen.
4. Herbesteden en renoveren hebben de voorkeur boven nieuwbouw; hieronder valt ook het stimuleren van wonen boven winkels.
5. Er wordt ingezet op het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de diverse doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen.
6. We streven naar een betaalbare woningvoorraad, waaronder 500 nieuw te realiseren sociale huurwoningen ten behoeve van Woongoed Middelburg in de periode tot en met 2030 oplopend naar 750 sociale huurwoningen in de periode tot en met 2035. Als richtlijn geldt 30% sociale huur op nieuwe woningbouwlocaties.
7. Tot en met 2030 worden er in Middelburg minimaal 2.280 woningen gerealiseerd (waaronder de onder 6 genoemde sociale huurwoningen), zoals afgesproken in de woondeal. Het streven is daarbij om tweederde van de woningen te realiseren binnen de categorie 'betaalbaar'. Door daarbij de focus te leggen op nultredenwoningen ontstaan mogelijkheden voor ouderen om door te stromen, waardoor verdere doorstroming op de woningmarkt mogelijk is, ook voor andere doelgroepen.
8. We voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten en voor andere bijzondere doelgroepen zoals statushouders, arbeidsmigranten en de uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang (zie programma Sociaal Domein).
9. We willen zorgen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving.
10. We kiezen voor kwalitatieve nieuwbouw: duurzaam en gericht op de lange termijn (niet snel en goedkoop).
11. Er wordt gewerkt aan een kwalitatieve en energetische verbetering van de bestaande woningvoorraad. Zowel in de huur- als koopsector.
12. We zetten in op het zoveel mogelijk wegnemen van belemmeringen voor energiebesparende maatregelen bij

monumenten, waarbij monumentale en architectonische waarden gerespecteerd worden.

13. Met het verstrekken van startersleningen verkleinen we voor starters de stap naar de koopwoningmarkt, waarmee we een bijdrage leveren aan het vergroten van de kansengelijkheid.
14. We voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders.

Ruimtelijke ordening

Maatschappelijk effect

Een stad met een goed woon- en leefklimaat, met passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën.

Doelstellingen

1. We zorgen dat er steeds genoeg nieuwe plannen zijn met woningbouw in het programma.
2. Bij woningbouw heeft inbreiden de voorkeur boven uitbreiden.
3. We werken aan het omzetten van bestemmingsplannen in deelopgevingsplannen.
4. We streven naar groene woonmilieus.

Grondexploitatie

Maatschappelijk effect

Grondbeleid en grondexploitatie is dienstbaar aan beleid voor wonen, werken en recreëren en is een middel om doelstellingen op deze terreinen te realiseren. Geld dat hiermee wordt verdiend kunnen we inzetten voor locaties die geld kosten. Meer informatie over grondbeleid en grondexploitatie staat in de paragraaf Grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Wonen

Maatschappelijk effect

Samen met ontwikkelaars en corporaties is gewerkt aan plannen om woningen in diverse woonmilieus en prijsklassen aan de markt toe te voegen.

Doelstelling 1: Er worden voldoende woningen gerealiseerd passend bij de (toekomstige) vraag, zowel qua aantallen als qua gewenste woningtypes. Daarbij ligt de focus op nultredenwoningen voor de groeiende groep ouderen. Op korte termijn wordt ook gezocht naar locaties voor tijdelijke woningen voor diverse doelgroepen

In 2025 zijn woningen opgeleverd in onder andere de plannen Mortiere, Essenvelt, Hazenburg en Sint Laurens.

Verder is gewerkt aan planvorming voor nieuw aanbod in de toekomst en zijn op diverse plekken (Mortiere, Essenvelt, Rittenburg, Sint Laurens zuid, Ravensteijnweg, Koudekerkseweg, Buitenruststraat) woningen in aanbouw. In de wijk 't Zand en op de locaties Bachtensteene/Burggang en Oosterscheldestraat is herstructurering van sociale huurwoningen gaande.

Begin 2024 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het advies van het inwonerberaad over nieuwe woningbouwlocaties voor de periode na 2030. Dat resulteerde in een vraag van de gemeenteraad voor nader onderzoek naar een aantal locaties, waarover in januari 2025 definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. Op een tweetal locaties waar begin 2025 voorkeursrecht is gevestigd, vinden nu gesprekken plaats over het verwerven van grond.

In 2025 waren op diverse plekken (Essenvelt, Koudekerkseweg, Rittenburg, Ravensteijnweg) nultredenwoningen in aanbouw, waarvan oplevering is voorzien in 2026.

Aan de Dampoortweg heeft Woongoed Middelburg twaalf flexwoningen gerealiseerd. De gemeente werkt aan een plan voor flexwoningen op de locatie Bachweg.

Doelstelling 2: Middelburg ziet kans om door middel van bijzondere en aantrekkelijke woonmilieus inwoners van buiten te trekken en om bewoners te behouden voor de gemeente

In de diverse binnen de gemeente Middelburg aanwezig woonmilieus zijn in 2025 woningen gerealiseerd. Uit een in 2023 uitgevoerd koopstromenonderzoek (met een update in 2024 en 2025) blijkt dat bij nieuwe koopwoningen (of bouwkwavels) in bijna 40% van de gevallen de nieuwe bewoners van buiten de gemeente Middelburg afkomstig zijn. Middelburg is in 2025 opnieuw gegroeid qua aantal inwoners, volledig door een positief migratiesaldo.

Doelstelling 3: We streven naar leefbare en gemengde wijken door per woningbouwlocatie en sloop-nieuwbouwlocatie de best passende en aanvullende woningen toe te voegen

Binnen de diverse woningbouwontwikkelingen is gestreefd naar een mix aan woningtypen. Door de gemeente en de corporatie wordt ook kritisch gekeken waar sociale huurwoningen aan de voorraad worden toegevoegd en waar dat beter niet kan.

Doelstelling 4: Herbestemmen en renoveren hebben de voorkeur boven nieuwbouw; hieronder valt ook het stimuleren van wonen boven winkels.

Het eind 2024 aangekochte politiekantoor in Dauwendaele is in 2025 geschikt gemaakt voor bewoning door vluchtelingen uit Oekraïne. Voor de langere termijn wordt onderzocht of definitieve transformatie een mogelijkheid is. Door Woongoed wordt gewerkt aan een plan voor herbestemming van de oude Acaciahof aan de Zuidsingel. Voor wonen boven winkels is de conclusie getrokken dat het toevoegen van extra woningen om diverse redenen helaas weinig kansrijk is.

Doelstelling 5: Er wordt ingezet op het behouden van gelijke kansen in de huursector voor de diverse doelgroepen waaronder jongeren, senioren en gezinnen

In 2025 was bij Woongoed Middelburg de gemiddelde inschrijftijd bij het aangaan van een huurovereenkomst zo'n 22 maanden, drie maanden langer dan het jaar ervoor. Het aantal reacties per huurwoning nam verder toe naar 423 per geadverteerde woning (in 2024 nog 352 reacties). Het aantal verhuringen in 2025 bedroeg 381, waarvan 79 nieuwbouwwoningen. Van de beschikbaar komende woningen werden er 99 verhuurd via loting, 133 via inschrijfduur en 149 via directe bemiddeling. Binnen het verband van Zuidwestwonen is per 1 juni 2025 de maximale inschrijfduur op vijf jaar gesteld in plaats van drie jaar, zodat woningzoekenden langer de tijd hebben om een passende woning te vinden. Voor de lange termijn moet meer nieuw aanbod worden toegevoegd.

Doelstelling 6: We streven naar een betaalbare woningvoorraad, waaronder 500 nieuw te realiseren sociale huurwoningen ten behoeve van Woongoed Middelburg in de periode tot en met 2030 oplopend naar 750 sociale huurwoningen in de periode tot en met 2035. Als richtlijn geldt 30% sociale huur op nieuwe woningbouwlocaties

In de planvorming voor de nieuwbouwlocatie Sint Laurens noord werkt Woongoed samen met een ontwikkelaar aan een plan met een substantieel deel sociale huurwoningen. Op andere plekken zijn ook plannen met sociale woningbouw in voorbereiding (Churchillaan, Mortiere, Essenvelt, Swerfrust, Hart van Dauwendaele, Hart van Griffioen). Afspraken over locaties voor de 750 sociale huurwoningen voor Woongoed zijn in 2024 in aanvulling op de prestatieafspraken vastgelegd.

Doelstelling 7: Tot en met 2030 worden er in Middelburg minimaal 2.280 woningen gerealiseerd (waaronder de onder 6 genoemde sociale huurwoningen), zoals afgesproken in de woondeal. Het streven is daarbij om tweederde van de woningen te realiseren binnen de categorie 'betaalbaar'. Door daarbij de focus te leggen op nultredenwoningen ontstaan mogelijkheden voor ouderen om door te stromen, waardoor verdere doorstroming op de woningmarkt mogelijk is, ook voor andere doelgroepen

Deze doelstelling geldt voor de periode 2022-2030. Eind 2025 zijn er circa 800 woningen gerealiseerd en zijn er 170 woningen in aanbouw. Daarnaast is het merendeel van de woningen inmiddels onderdeel van de harde plancapaciteit. Omdat het deels gaat om projecten uit de 'pijplijn' is overall nog geen sprake van tweederde betaalbaar.

Doelstelling 8: We voorzien in voldoende huisvesting voor (toekomstige) studenten en voor andere bijzondere doelgroepen zoals statushouders, arbeidsmigranten en de uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang

In 2025 is nieuwe studentenhuysvesting (46 stuks) gerealiseerd op de locatie Poelendaesingel. Ook is toekomstige vraag en aanbod beter in beeld gebracht. Door terugval van het aantal aanmeldingen bij met name de UCR als gevolg van de Wet Internationalisering in Balans wordt de komende jaren leegstand voorzien in Middelburg, zodat tijdelijk ook andere doelgroepen hun plek krijgen in de studentenhuysvesting, met name jongeren. Zie ook het programma Sociaal Domein.

Doelstelling 9: We willen dat iedere bewoner van Middelburg zo lang mogelijk optimaal kan blijven functioneren in een zelfgekozen woning en woonomgeving

In 2025 zijn de voorwaarden voor de blijverslening aangepast, zodat deze beter past bij de huidige tijdsomstandigheden. Bij verzoeken om woningaanpassingen gaan we met inwoner(s) in gesprek en wegen we af of we de woning gaan aanpassen of dat de betreffende inwoner beter kan verhuizen. Dat is van meer factoren afhankelijk dan enkel het genoemde bedrag. De (nieuwe) afwegingsfactoren staan in de Nadere regels jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gemeente Middelburg 2024 (3.8), die eind 2023 zijn vastgesteld. Als de inwoner wil verhuizen is een verhuiskostenvergoeding mogelijk als tegemoetkoming in de kosten die de inwoner moet maken.

Doelstelling 10: We kiezen voor kwalitatieve nieuwbouw: duurzaam en gericht op de lange termijn (niet snel en goedkoop)

In de diverse nieuwbouwplannen was conform de uitgangspunten in de woonvisie aandacht voor woningen gericht op doorstroming. In Essenveld wordt op het gebied van duurzaamheid bewust een stapje extra gezet.

Doelstelling 11: Er wordt gewerkt aan een kwalitatieve en energetische verbetering van de bestaande woningvoorraad. Zowel in de koop- als huursector

Corporaties werkten toe naar gemiddeld label A in 2025 en hebben dit ook behaald (met uitzondering van te slopen woningen en monumentenpanden). Voor de particuliere markt is door de gemeente ingezet op stimulering en communicatie. Er is in 2025 een start gemaakt met het opstellen van het Warmteprogramma. Ook is gestart met het ontwikkelen van een Zeeuws energieloket, ter vervanging van het Duurzaam Bouwloket. Met de resterende middelen uit het programma Proeftuin aardgasvrije wijken en compensatiegelden Aanlanding wind op zee is in 2025 gestart met de ontwikkeling van een subsidieaanbod, wat in 2026 verder wordt vormgegeven.

Doelstelling 12: We zetten in op het zoveel mogelijk wegnemen van belemmeringen voor energiebesparende maatregelen bij monumenten, waarbij monumentale en architectonische waarden gerespecteerd worden

Belemmeringen die ervaren worden bij het verduurzamen van monumenten worden niet veroorzaakt door wet- en regelgeving zoals onderzoek heeft uitgewezen. Eigenaren van woningen met een erfgoedstatus hebben een brief met brochure ontvangen, waarin wordt gewezen op mogelijkheden, regelingen en de route voor het juiste vergunningsproces. Met de gevraagde formatie-uitbreiding is door de raad in 2025 ingestemd. We hopen dat er op de arbeidsmarkt kennis en kunde met betrekking tot het gebouwd erfgoed en verduurzaming beschikbaar is, zodat we actiever kunnen adviseren over de instandhouding en verduurzaming van het erfgoed.

In 2025 is de dakenkaart, waarmee snel inzicht kan worden verkregen over waar er wel en waar er geen zonnepanelen mogelijk zijn, als onderdeel van de nieuwe Nota Ruimtelijke Kwaliteit ter vaststelling aan de raad voorgelegd. De raad heeft om haar moverende redenen de nota echter nog niet vastgesteld.

We hopen in ieder geval de dakenkaart in 2026 aan het vigerende beleid toe te kunnen voegen.

Ook in 2025 werd actief deelgenomen aan de werkgroep Duurzaamheid van de Federatie Grote Monumentengemeenten die onder meer als klankbord fungeert voor de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Doelstelling 13: Met het verstrekken van startersleningen verkleinen we voor starters de stap naar de koopwoningmarkt, waarmee we een bijdrage leveren aan het vergroten van de kansengelijkheid

In 2025 zijn 74 aanvragen voor startersleningen toegewezen, iets meer dan het jaar ervoor. Het budget dat in 2025 is overgebleven, wordt meegenomen naar 2026.

Doelstelling 14: Voldoen aan de taakstelling huisvesting statushouders

De taakstelling voor 2025 is behaald, er werden vier personen meer gehuisvest dan de taakstelling was. De taakstelling voor de eerste helft van 2026 komt uit op 42 personen (rekening houdend met het overschot van 2025 op 38 personen).

Ruimtelijke ordening

Maatschappelijk effect

Middelburg heeft een goed woonklimaat. Ook is er passende woonruimte voor alle doelgroepen en leeftijdscategorieën beschikbaar. Voor bepaalde doelgroepen (ouderen die willen verhuizen naar een nultredenwoning en kopers die afhankelijk zijn van goedkoop aanbod) neemt de druk wel toe. Met name in de sociale huur is dringend nieuw aanbod nodig.

Doelstelling 1: We zorgen dat er steeds genoeg nieuwe plannen zijn met woningbouw in het programma

In 2025 is planvorming voor diverse locaties gecontinueerd en is planvorming voor nieuwe locaties gestart.

Doelstelling 2: Bij woningbouw heeft inbreiden de voorkeur boven uitbreiden

Dit blijft het uitgangspunt, maar tegelijkertijd is duidelijk dat er gezien de verwachte huishoudensgroei nieuwe uitbreidingslocaties nodig zijn. Ook in 2025 zijn weer nieuwe woningen gerealiseerd binnen de bestaande stad middels transformatie.

Doelstelling 3: We werken aan het omzetten van bestemmingsplannen in deelomgevingsplannen

De bestemmingsplannen zijn per 1 januari 2024 van rechtswege overgegaan in een (tijdelijk) omgevingsplan. In 2024 is gewerkt aan de eerste wijziging van het omgevingsplan, die begin 2025 is vastgesteld. Met deze eerste wijziging is een eerste set regels uit het tijdelijke deel omgevingsplan omgezet naar het nieuwe omgevingsplan. Vervolgens is gewerkt aan een tweede wijziging, die naar verwachting eind 2026 in procedure kan worden gebracht.

Doelstelling 4: We streven naar groene woonmilieus

Dit blijft het uitgangspunt. Dit houdt in dat we het principe hanteren van 3-30-300 uit de Omgevingsvisie Middelburg 2050. Oftewel, drie bomen zichtbaar vanuit elk huis, 30% boomkruisbedekking in elke buurt en elke woning maximaal 300 meter vanaf een park of groene ruimte. In 2025 is verder gewerkt aan een plan voor (een deel van) Cleene Hooge, wat een uitermate groene woonomgeving kan worden.

Grondexploitatie

Maatschappelijk effect

Ook in 2025 was het grondbedrijf door de ontwikkeling van diverse 'eigen' gronden dienstbaar aan (ander) beleid.

Prestatie	Status
Gevarieerd woonaanbod	Volgens plan
Bouw van levensloopbestendige woningen verspreid over de gemeente	Volgens plan
Locaties voor de bouw van sociale huurwoningen	Gedeeltelijk volgens plan
Verhuiscoach c.q. seniorenmakelaar	Niet volgens plan
In de sociale huursector hebben woningen in 2025 een gemiddeld energielabel A	Volgens plan
Nieuwbouw energieneutrale woningen voor een eerlijke meerprijs	Gedeeltelijk volgens plan
Minimaal 60 startersleningen per jaar verstrekken	Volgens plan
Voldoen aan taakstelling huisvesting statushouders	Volgens plan
Verdere implementatie Omgevingswet	Gedeeltelijk volgens plan
Groene woonmilieus	Volgens plan
Verkoop bouwrijpe gronden	Volgens plan
Bouw- en woonrijp maken van gronden	Volgens plan

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wonen

Gevarieerd woonaanbod

Er is in 2025 gewerkt aan diverse nieuwbouwplannen met een gedifferentieerd woningaanbod. Zowel wat prijscategorie betreft als woningtypologie en doelgroepen. Hierbij is samengewerkt met Woongoed en de Woningbouwvereniging Arnhem en op de locatie Veerseweg. De sloop van de woningen aan de Van Vollenhovenstraat en omgeving heeft eind 2025 plaatsgevonden.

Het is niet gelukt om volgens plan in 2025 tijdelijke woningen te realiseren voor de huisvesting van diverse doelgroepen, waaronder Oekraïense vluchtelingen. Er ligt een plan voor de locatie Bachweg, maar realisatie blijkt (vooral financieel) dermate complex dat dit nog niet van de grond is gekomen. Wel is het oude politiekantoor in Dauwendaele omgevormd tot een tijdelijke woonlocatie voor Oekraïners, zodat de vraag minder urgent is geworden.

Nieuwbouw sociale woningvoorraad

In 2025 zijn door Woongoed flexwoningen opgeleverd aan de Dampoortweg. In Essenveld en aan de Buitenruststraat (voormalig kantoor Woongoed) zijn sociale huurwoningen in aanbouw. Ook worden door Woongoed woningen gerealiseerd in de herstructureringslocaties 't Zand, Bachtensteene/Burggang en Oosterscheldestraat. Qua planvorming is gewerkt aan plannen voor de locaties Essenveld, Mortiere, Churchillaan, Sint Laurens noord, Zuidsingel 128 en Swerfrust. De locaties Buitenruststraat (voormalig kantoor politie) en Schenge zijn niet langer in beeld als ontwikkellocatie voor Woongoed.

Met de Woningbouwvereniging Arnhem is gewerkt aan planvorming voor vervangende nieuwbouw in de kern van Arnhem en op de locatie Veerseweg. De sloop van de woningen aan de Van Vollenhovenstraat en omgeving heeft eind 2025 plaatsgevonden.

Uitvoering woondeal

Begin 2023 is tussen het Rijk, de provincie en de Zeeuwse gemeente de Zeeuwse woondeal gesloten. Hierin staan afspraken over het minimaal te realiseren woningen per gemeente. De 'taakstelling' voor Middelburg tot en met 2030 is (bruto) minimaal 2.280 woningen. Per eind 2025 zijn er circa 800 woningen gerealiseerd en zijn er 170 woningen in aanbouw. Daarnaast is het merendeel van de woningen inmiddels onderdeel van de harde plancapaciteit.

Levensloopbestendig wonen: nieuwbouw

Er wordt blijvend ingezet op het toevoegen van nultredenwoningen op nieuwbouwlocaties. Van de in 2025 opgeleverde en de op dit moment in aanbouw zijnde woningen is een substantieel deel een nultredenwoning.

Levensloopbestendig wonen: bestaande voorraad

In 2025 is de verordening voor de blijverslening aangepast, waardoor de mogelijkheden om hiervan gebruik te maken zijn verruimd. Dat heeft inmiddels geleid tot diverse informatieverzoeken en één aanvraag. Onderzocht wordt of de blijverslening kan worden vervangen door een lening in het kader van 'duurzaam langer thuis', waarin maatregelen in het kader van levensloopbestendigheid en duurzaamheid worden gecombineerd. Dit in samenwerking met de provincie Zeeland.

Verhuiscoach

Woongoed is vanaf 2023 succesvol aan de slag met een verhuiscoach, waardoor huurders zijn verhuisd naar een andere, meer passende woning. In 2025 heeft de gemeenteraad besloten over een financiële bijdrage als vergoeding voor verhuiskosten van deze huurders. In het uitvoeringsprogramma van de Middelburgse visie op wonen, zorg en welzijn wordt ook een variant voor de koopwoningmarkt onderzocht. In 2025 is hier nog geen uitvoering aan gegeven.

Ondersteuning woon- en zorgcoöperaties

Naar aanleiding van een in juli 2024 aangenomen amendement is in de periode 2025 tot en met 2028 geld beschikbaar om startende woon- en/of zorgcoöperaties financieel te ondersteunen. In het uitvoeringsprogramma bij de visie voor wonen, zorg en welzijn wordt dit verder vormgegeven. In 2025 is hier nog geen uitvoering aan gegeven.

Energiebesparende maatregelen

Corporaties hebben gewerkt aan verduurzaming van hun bezit. Voor de particuliere markt is door de gemeente ingezet op stimulering door middel van subsidies en op communicatie. In de nieuwbouw is landelijke regelgeving leidend, maar waar mogelijk kunnen aanvullende afspraken moet ontwikkelaars worden gemaakt. In de huidige markt is dat echter lastig realiseerbaar, zodat BENG vaak het hoogst haalbare is.

Startersleningen

In 2025 zijn 74 startersleningen toegewezen, fors meer dan de vooraf gestelde doelstelling van minimaal 60 en ook iets meer dan de 67 in het jaar ervoor.

Huisvesting statushouders

In 2025 is de taakstelling gehaald: er werden vier personen meer gehuisvest dan volgens de taakstelling zou moeten.

Ruimtelijke ordening**Implementatie Omgevingswet**

Begin 2025 is een eerste wijziging van het omgevingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Met deze eerste wijziging is een eerste set regels uit het tijdelijke deel omgevingsplan omgezet naar het nieuwe omgevingsplan. Vervolgens is gewerkt aan een tweede wijziging, die naar verwachting eind 2026 in procedure kan worden gebracht.

Groene woonmilieus

Bij de planvorming van nieuwe woningen en wijken is er blijvend aandacht voor vergroening.

Grondexploitatie**De verkoop van bouwrijpe gronden**

In 2025 is grond verkocht in de plannen Sint Laurens noord en zuid, Mortiere, Essenvelt en Churchilllaan.

Bouw- en woonrijp maken van gronden

In 2025 werden er geen nieuwe locaties bouwrijp gemaakt. Er werd (deels) woonrijp gemaakt in de plannen Sint Laurens zuid, Essenvelt, Rittenburg fase 3 en Veersepoort.

Beleidsindicatoren

nbn= data nog niet bekend

Beleidsindicatoren	Kolom1	2021	2022	2023	2024	2025
Gemiddelde WOZ-waarde (in 1.000 euro's)	Middelburg	213	231	259	288	306
	Nederland	290	317	368	379	398
Demografische druk (%)	Middelburg	80,7	81,1	80,7	80	79,8
	Nederland	70,1	70,3	70,3	70,4	70,7
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	786	876	890	848	910
	Nederland	733	823	860	928	957
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	Middelburg	860	949	976	892	970
	Nederland	810	905	942	1014	1050
Nieuw gebouwde woningen (per 1000 woningen)	Middelburg	3,6	10,6	10,5	7,7	nbn
	Nederland	8,9	9,3	9	8,4	nbn

Wat heeft het gekost?

Volkshuisv, leefomgev en sted vern	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	1.173	1.372	1.290	82
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	2.703	6.761	6.737	24
8.03.0 Wonen en bouwen	3.739	4.667	4.935	-268
Totale Lasten	7.615	12.800	12.962	-162
Baten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	-7	-7	-24	16
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-2.472	-6.255	-6.700	445
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.673	-2.673	-3.607	934
Totale Baten	-4.152	-8.935	-10.331	1.395
Totaal Volkshuisv, leefomgev en sted vern	3.463	3.864	2.631	1.233

Toelichting op het financiële resultaat (+ voordeel / - nadeel)

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we alleen afwijkingen van € 50.000 of hoger

toelichten. De post "overig" gaat telkens over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
8.02.0 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)			
Grondexploitatie wonen	0	445	N
Grondbedrijf exploitaties kennen een lange doorlooptijd. Bij de begroting wordt per afzonderlijk project altijd voor het betreffende begrotingsjaar een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten en baten voor dit specifieke begrotingsjaar. De afwijkingen worden hier dus veroorzaakt door vertraging dan wel versnelling in de fasering van de grondcomplexen. Per saldo zijn deze afwijkingen neutraal, omdat deze wordt opgevangen door de mutaties van de boekwaarde van het grondbedrijf. De winstneming van de complexen wordt toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.			
8.03.0 Wonen en bouwen			
Algemene adviezen grondbank	-90	90	N
Vanuit de grondbank wordt de kwaliteit opgewaardeerd naar bomen- en bermengrond. Deze grond wordt weer in projecten gebruikt. Voor het leveren van grond vanuit het depot wordt een vergoeding ontvangen. De inkomsten worden gebruikt voor het Akoetisch landschap.			
Nationaal Isolatieprogramma	-167	167	N
Voor het verduurzamen van woningen is subsidie voor de burger beschikbaar gesteld. Hier is meer gebruik van gemaakt dan vooraf was ingeschat. Hier staat specifieke uitkering van het Rijk tegenover.			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
Verduurzaming woningvoorraad De projecten uit het vastgestelde KEC-actieplan hebben vertraging in de uitvoering opgelopen. Daarom is dit budget niet volledig besteed.	58	0	N
Algemeen woonbeleid Er zijn veel kosten gemaakt vanwege politieke prioriteiten, onder andere advisering over een aangepaste huisvestingsverordening en bijbehorende onderzoeken ter onderbouwing van schaarste op de woningmarkt.	-72	0	N
Leges bouwvergunningen De doorlooptijd van een aantal grote bouwprojecten (waaronder de 37 woningen/ appartementen aan de van Vollenhovenstraat in Arnemuiden, Mortiere fase 12/13: 48 woningen en 80 appartementen aan de Sir Winston Churchillaan) is langer, waardoor de leges niet in 2025 zijn ontvangen.	0	-165	N
Wet betaalbare huur De Wet betaalbare huur is op 1 juli 2023 in werking getreden en de Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegdheid om toezicht te houden en handhavend op te treden. Hiervoor ontvangen we middelen van het Rijk. We hanteren een reactieve aanpak, waardoor we in 2025 wel een aantal vragen hebben gehad maar geen concrete casussen hebben gehad.	90	0	J
Automatisering bouw en woningtoezicht In 2025 zijn meer kosten gemaakt voor personeel van derden, dit komt doordat er meer uren ingezet zijn rondom de software van de omgevingswet. Daarnaast zijn ook een aantal noodzakelijke softwarepakketten aangeschaft.	-132	0	J
Realisatiestimulans Vanuit het Rijk is de specifieke uitkering Realisatiestimulans beschikbaar gesteld in november 2025. Deze regeling is bedoeld om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren. Voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart ontvangt de gemeente € 7.000. In 2025 is bij 109 woningen de bouw gestart. Middels raadsvoorstel 26-003 heeft de gemeenteraad besloten de ontvangen middelen vanuit de realisatiestimulans toe te voegen aan het investeringsfonds. Bij de bestemming van het jaarresultaat 2025 zal dit worden opgenomen.	0	763	N
Overig	151	95	
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-162	1.395	

Paragrafen

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Middelburg onderkent het belang van risicomanagement. Het gaat hierbij om het beheersen van risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf worden de risico's in relatie tot de financiële weerstand gelegd. Daarnaast wordt ingegaan op de risico's die andere dan financiële gevolgen hebben voor de gemeente. Te denken valt hierbij aan imagoschade.

Deze paragraaf is als rapportage een onderdeel van het risicomanagementproces en geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht van de gemeente indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen.

De paragraaf verwoordt in het kort uit welke componenten het weerstandsvermogen bestaat en waar de uitgangspunten van het risicomanagement zijn vastgelegd (beleid). Verder wordt inzicht gegeven in:

- de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's)
- de opbouw van de weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen)
- het weerstandsvermogen (koppeling van de risico's en de weerstandscapaciteit).

Tot slot wordt inzicht gegeven in de risico's waarvan de gevolgen niet (alleen) financieel van aard zijn.

Beleidskader

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat de gemeente voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in een risicomanagementbeleidsnotitie. Dit beleid is in 2020 herzien en in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Belangrijkste wijziging is dat de focus van risicomanagement wordt verbreed. Voorheen lag de focus voornamelijk op risico's met financiële gevolgen. Nu worden risico's met andere gevolgen in kaart gebracht, zoals imagoschade. In dit beleidsstuk is de werkwijze

vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van het risicomanagementproces. Op basis van dit beleidsstuk is deze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgesteld.

De gemeente is verplicht zowel in de programmabegroting als in de programmarekening de risico's te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden.

Bij het opstellen van de programmabegroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn. Dat betekent evenwel niet dat in de gemeentelijke huishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft ook de gemeente bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële nadelen.

Wat is weerstandsvermogen?

Het weerstandsvermogen bestaat uit:

- De weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt over hoe risico's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust is dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico's met financiële gevolgen

Uitkomsten inventarisatie

Het risicoprofiel is zeer divers van aard. Zowel grote als relatief kleinere risico's, risico's met interne of externe oorzaak en operationeel dan wel strategisch van aard zijn genoemd.

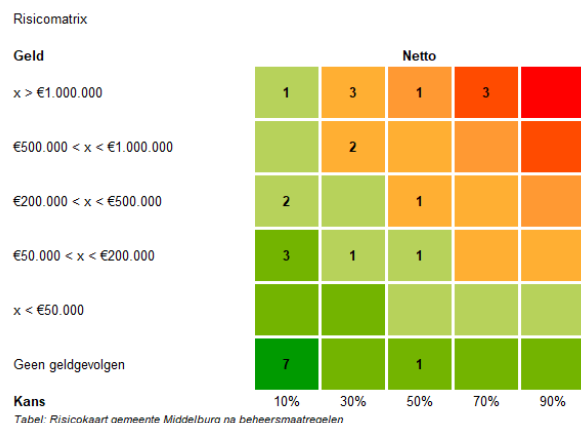
Om het risicoprofiel te structureren wordt gebruik gemaakt van risicocategorieën. Hierdoor kunnen risico's naar soort worden gerangschikt. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore (kans x gevolg) is, voor en na het implementeren van beheersmaatregelen. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken wordt elk risico gekwantificeerd op kans van voorkomen en geldelijk gevolg. Voor zowel kans als gevolg is een vijftal klassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal).

Beheersmaatregelen

Soms is het mogelijk om voor de geïdentificeerde risico's beheersmaatregelen te treffen. De getroffen maatregelen zijn bedoeld om óf de kans van een risico te verlagen óf de gevolgen te reduceren. Hierdoor neemt de risicoscore af en neemt de totale impact van de risico's op de organisatie ook af. Beheersmaatregelen zijn te onderscheiden in twee categorieën; financieringsmaatregelen en control-maatregelen. Een financieringsmaatregel is een maatregel waarbij het risico niet gereduceerd wordt, maar dat er financieel gezien dekking voorhanden is als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Om risicomanagement effectief te laten zijn is het daarnaast wenselijk om bij het benoemen van beheersmaatregelen te kijken naar control-maatregelen. Dit zijn maatregelen die de kans van optreden of de directe gevolgen van een risico kunnen reduceren.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans van optreden en gevolg, wordt gebruik gemaakt van de risicokaart (zie de figuur hieronder). De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het uitvoeren van beheersmaatregelen.

In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de korte termijn kostenreductie gerealiseerd worden en op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen.

Een risico dat zich bevindt tegen of in het rode gebied, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. De gemeente Middelburg kent een aantal van deze risico's. Dit zijn ook de risico's die een zware weging hebben binnen de top 10 van de gesignaleerde risico's binnen onze gemeente, gelet op financiële impact op de organisatie.

Weerstandscapaciteit

Op basis van het geconsolideerde risicoprofiel van de gemeente Middelburg kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder vermogen aan worden gehouden.

In totaal zijn er voor de gemeente 26 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Het onderdeel "wijzigingen in risicoprofiel" verderop in deze paragraaf, bevat een toelichting op hoofdlijnen op de mutaties die binnen het risicoprofiel hebben plaatsgevonden.

Rekening houdend met de inschatting van kans op voorkomen en verwacht geldelijk gevolg, kan op basis van de Monte Carlo techniek bepaald worden dat in 90% van de simulaties het totale risicobedrag niet boven de € 21,7 miljoen uitstijgt.

Risico top 10

In de hiernavolgende tabel wordt de top 10 risico's van de gemeente Middelburg gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft in grote lijnen de weging van het betreffende risico aan ten opzichte van het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van 99% in het totaal van de geïnventariseerde risico's.

Top 10 risico's gemeente Middelburg

Belangrijkste risico's	Invloed (%)
Vertraging en lagere opbrengstontwikkeling van lopende en geplande grondexploitaties (woningen en bedrijventerrein) ten opzichte van de prognoses in het basisscenario Grondbedrijf waardoor het saldo van de reserve grondbedrijf nadelig beïnvloed wordt (scenario: Grondbedrijf risicoscenario).	45%
Stijgende tendens ten aanzien van kosten jeugdhulp (obv prognosemodel Inkooporganisatie Jeugd)	31%
Het niet-, deels- of vertraagd realiseren van de in de begroting opgenomen taakstelling op Jeugd	5%
Zwakke financiële positie van (cruciale) partners (maatschappelijke dienstverlening) in de zorgketen kan leiden tot noodzakelijke steunmaatregelen vanuit gemeente(n) en/of hogere tarieven bij aanbesteding	5%
Tegenvallende parkeeropbrengsten (naheffingen)	4%
Hogere financieringslasten agv stijgende rente mbt herfinanciering en/of aanvullende financieringsbehoefte	3%
Zwakke financiële positie van (cruciale) partners (Jeugdzorg/WMO) in de zorgketen kan leiden tot noodzakelijke steunmaatregelen vanuit gemeente(n) en/of hogere tarieven bij aanbesteding	3%
Garantstelling (gemeentegarantie) geldleningen aan derden	1%
(Onvoorziene) ontwikkelingen binnen de GR'en leidt tot aanvullende bijdragen vanuit de deelnemers	1%
Hogere inflatie dan waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden	1%

Wijzigingen in risicoprofiel ten opzichte van risicoprofiel Begroting 2026

De omvang van het risicoprofiel is ten opzichte van de vorige rapportage (begroting 2026) met € 3,7 miljoen toegenomen naar € 21,7 miljoen. De stijging van het risicoprofiel wordt met name veroorzaakt doordat op basis van de meest recente prognoses (maart 2026) ten aanzien van de Jeugdhulp een scherpe stijging van de kosten wordt verwacht. Naast het eerder geformuleerde risico waarbij de mogelijkheid bestaat dat de in de begroting verwerkte taakstelling op de Jeugdkosten niet (volledig) wordt gerealiseerd wordt is nu een aanvullend risico opgenomen als gevolg van doorstijgende kosten met betrekking tot Jeugdhulp, waarvoor op dit moment onvoldoende dekking binnen de begroting beschikbaar is. Daarnaast blijken ook de financiële problemen bij één van de ketenpartners (Vizita) op het

gebed van maatschappelijke dienstverlening een meer structureel karakter te krijgen. Dit risico heeft binnen het risicoprofiel dan ook een zwaardere weging gekregen. Ook dient rekening gehouden te worden met tegenvallende inkomsten parkeeropbrengsten, in het bijzonder op het gebied van boetes/naheffingen. Als gevolg van de introductie van de scanauto zijn de inkomsten uit boetes/naheffingen in de meerjarenraming naar boven bijgesteld, echter in de praktijk blijven de opbrengsten achter bij deze ramingen. Een gestegen betalingsbereidheid als gevolg van de introductie van de scanauto is hier debet aan, maar geeft tevens een stukje compensatie (hogere parkeerinkomsten) aan de achterblijvende inkomsten vanuit naheffingen. In 2026 zullen deze effecten verder worden geanalyseerd en indien nodig zal de begroting daar op aangepast worden. Daartegenover staat een iets lagere weging van de risico's binnen het grondbedrijf. Het geactualiseerde

risicoscenario grondbedrijf (doorrekening dd februari 2026) toont een niets minder negatief beeld dan de doorrekening van een jaar geleden. Met name de hogere m2 prijzen waarmee is gerekend voor zowel bedrijventerreinen als woningbouwkavels dragen hieraan bij.

Bovenstaande verschuivingen, naast een aantal minder significante wijzigingen binnen het risicoprofiel, heeft per saldo een negatief effect op de omvang van het risicoprofiel (stijging € 3,7 miljoen).

Weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen is het van belang dat de gemeente over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit kan gevonden worden in de navolgende componenten.

Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld; de gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen.

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag van € 200.000 voor handen. Dit bedrag is afgestemd met de provincie en akkoord bevonden.

Vrij besteedbare reserves

Als vrij besteedbare reserves beschouwen wij de algemene reserves en de bestemmingsreserves waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs.

Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien:

- het desbetreffende actief vrij verhandelbaar is
- de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen.

De gemeentelijke aandelen in ZEH (voorheen PZEM), GBE Aqua (Evide-aandelenbezit) en de B.N.G., gewaardeerd tegen de nominale waarde, kunnen niet tot de weerstandscapaciteit gerekend worden zolang zij niet vrij verhandelbaar zijn. Wanneer dit wel het geval is, kan de eventuele opbrengst ter versteviging van de weerstandscapaciteit worden ingezet.

De gemeente beschikt daarnaast over een groot aantal panden waarvan de verwachte verkoopwaarde hoger is dan de huidige boekwaarde. Aangezien de meeste van deze panden door de gemeente verhuurd worden of in gebruik gegeven zijn, nemen wij voorzichtigheidshalve deze stille reserves niet mee in de berekening van de weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Ontwikkeling
Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit (x1000 €) per 1 januari	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Reserve Grondbedrijf (op basis van Basisscenario Grondbedrijf feb. 2026)	461	297	9.837	11.207	12.513	13.929
Algemene Reserve	32.020	36.218	25.933	28.924	32.908	37.989

Onvoorzien	202	202	202	202	202	202
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari	32.683	36.717	35.972	40.333	45.623	52.120

Wijzigingen in weerstandscapaciteit t.o.v. projectie weerstandscapaciteit Begroting 2026

In het overzicht hierboven wordt de meest recente prognose afgegeven voor wat betreft de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. Deze prognose ligt per 1 januari 2029 met € 45,6 miljoen ongeveer € 9,2 miljoen hoger dan de prognoses ten tijde van het opstellen van de begroting 2026.

De toename van de weerstandscapaciteit wordt grotendeels veroorzaakt door de fors hogere stand van de algemene reserve ten opzichte van eerdere verwachtingen. De groei van de algemene reserve (+ € 9,9 miljoen) kan grotendeels verklaard worden door het gerealiseerde rekeningsaldo over begrotingsjaar 2025. De reserve Grondbedrijf laat daartegenover in het basisscenario een licht neerwaarts aangepaste groei zien (- 0.7 miljoen). Voor een actueel beeld van de ontwikkelingen binnen het grondbedrijf wordt verwezen naar de paragraaf grondbedrijf in deze jaarrekening.

Als gevolg van bovenstaande effecten stijgt de beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2029 per saldo met € 9,2 miljoen.

Ontwikkeling weerstandsratio

Weerstandsratio	2025	2026	2027	2028	2029
Gemiddelde weerstandscapaciteit	34.700	36.345	38.153	42.978	48.872
Risicoomvang per maart 2026	21.700	21.700	21.700	21.700	21.700
Weerstandsratio	1,60	1,67	1,76	1,98	2,25

Beoordeling weerstandsvermogen

Bij de waardering van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel:

Waarderingstabel

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende

Weerstandsvermogen

In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf kan een relatie worden gelegd tussen deze twee componenten om het weerstandsvermogen van de gemeente Middelburg te bepalen en daarover een oordeel te vellen.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Voor Middelburg betekent dit per april 2026, gebaseerd op de gemiddelde weerstandscapaciteit in 2026, een ratio van 1.7 (€ 36,3 miljoen weerstandscapaciteit / € 21,7 miljoen risicoprofiel).

Indien de huidige omvang van het risicoprofiel afgezet wordt tegen de gemiddelde weerstandscapaciteit in de komende jaren zien we dat de ratio zich als volgt ontwikkelt:

D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Gegeven de ratio van 1.7 voor begrotingsjaar 2026 betekent dit voor Middelburg dat het weerstandsvermogen gekwalificeerd kan worden als "ruim voldoende". Ten tijde van het opstellen van de begroting 2026 (augustus 2025) werd voor 2026 een weerstandsratio van 2.0 verwacht. Geconcludeerd kan worden dat de relatief forse stijging van het risicoprofiel in 2026 een negatieve impact heeft op de berekende weerstandsratio voor 2026 (afname 0.3).

Om een goed beeld te verkrijgen van de financiële weerbaarheid van de organisatie is het van belang om ook de ontwikkeling van de ratio op de middellange termijn te bekijken. Op basis van de huidige aannames ten aanzien van het risicoprofiel en weerstandscapaciteit zien we de weerstandsratio in periode 2026-2029 geleidelijk stijgen tot 2.3; een ratio wat de kwalificatie "uitstekend" kent en ruim boven de streefwaarde ligt (1.4) die de raad heeft vastgesteld bij de besluitvorming over de herijking van het risicomanagementbeleid in het eerste kwartaal 2021. De getroffen maatregelen in het Financieel Herstelplan 2020-2024 versterkt door de positieve ontwikkeling van de algemene reserve als gevolg van gerealiseerde rekeningsaldi in voorgaande jaren (2020 t/m 2025) hebben een sterk fundament gelegd onder de financiële weerbaarheid van onze gemeente. Bij de begroting 2027 wordt, in lijn met de gemaakte afspraak bij de kadernota 2024-2027, bekeken of het surplus van het weerstandsvermogen binnen de algemene reserve dat uitstijgt boven de 1.4 afgeroomd kan worden en toegevoegd kan worden aan de reeds beschikbare ruimte voor toekomstige investeringen (investeringsfonds). Als gevolg van de stijging van het risicoprofiel met € 3.7 mln lijkt dat vooralsnog niet het geval.

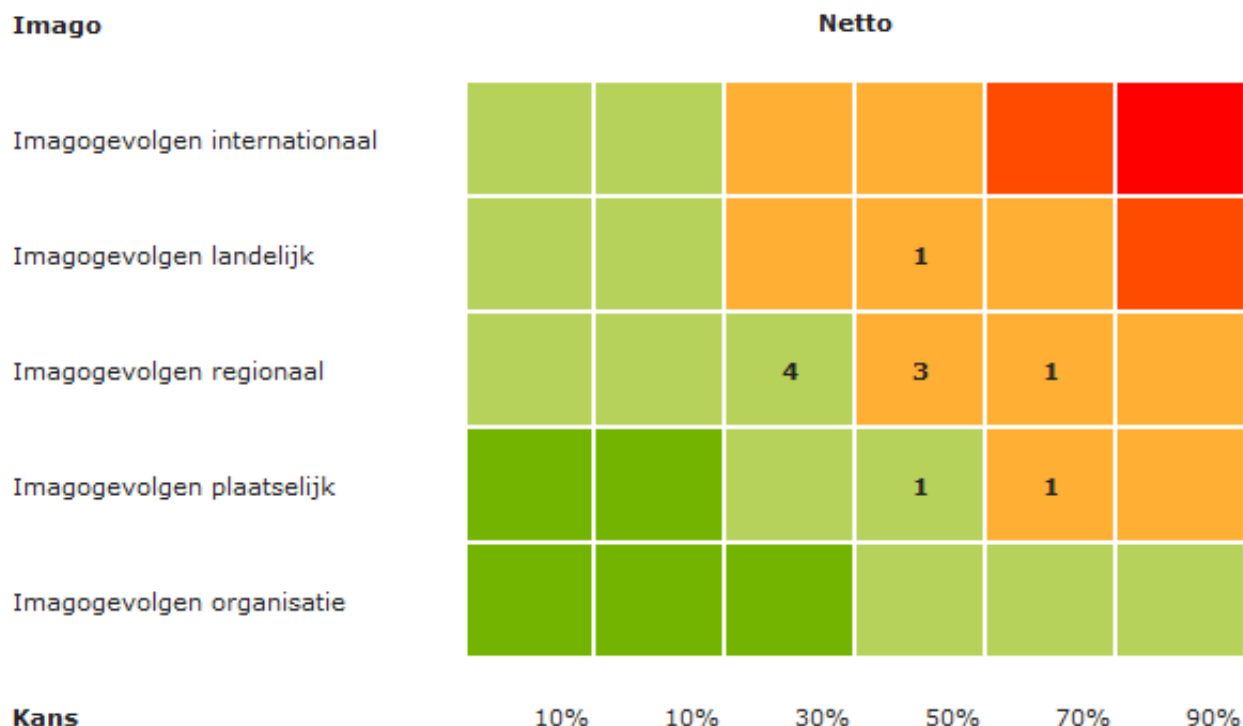
Rekening houdend met de inschattingen en aannames op dit moment kan gesteld worden dat in de periode 2026-2029 voldoende reserves (weerstandscapaciteit) beschikbaar zijn om de te verwachten financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen. Gelet op de huidige economische- en geopolitieke ontwikkelingen en hiermee gepaard gaande onzekerheden moet de ontwikkeling van het weerstandsvermogen nadrukkelijk gevolgd blijven worden. De ontwikkelingen ten aanzien van de geo-politieke spanningen, inflatie, het Sociaal Domein en het Grondbedrijf zijn cruciale factoren die het weerstandsvermogen sterk kunnen beïnvloeden.

Risico's met niet-financiële gevolgen

Deze subparagraaf vertoont overeenkomsten met de subparagraaf risico's met financiële gevolgen. De overeenkomsten richten zich op de onderdelen uitkomsten inventarisatie en beheersmaatregelen. Gebaseerd hierop geven we onderstaand inzicht in de risicokaart en lichten we de opgenomen risico's toe.

Risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kans van optreden en gevolg, maken we gebruik van de risicokaart. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee is direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

Tabel: Risicokaart niet-financiële gevolgen gemeente Middelburg na beheersmaatregelen

De toelichting op de risicokaart en hoe deze te interpreteren, is opgenomen bij de subparagraaf risico's met financiële gevolgen. In de risicotabel lichten wij geven we de top 10 van de geïnventariseerde risico's met niet-financiële gevolgen weer. Aan de risico's is een risicoscore gekoppeld, de kans maal het gevolg hiervan. De maximale risicoscore betreft 25.

Geïnventariseerde risico's		Risicoscore
1	Continuïteit ICT De afhankelijkheid van de beschikbaarheid van de ICT voor de gemeente en haar inwoners en organisaties is groot. Voor het maken van afspraken tot aan het aanvragen van nieuwe documenten dient de ICT in werking te zijn. Het gevolg van dit risico is belemmering van de bedrijfscontinuïteit en dienstverlening waardoor de inwoners en organisaties niet juist, volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.	12
2	Privacy en bescherming van persoonsgegevens Oorzaak is een beperkt privacy volwassenheidsniveau van de gemeente op gebied van de verwerking en bescherming van persoonsgegevens waardoor de kans op (menselijke) fouten wordt vergroot. Daarnaast is er een gebrek aan vastlegging en verantwoording (basisadministratie) waardoor de gemeente niet aantoonbaar kan voldoen aan de AVG en aanverwante wetgeving. Dit terwijl er een duidelijke toename van externe dreigingen is. Het gevolg van dit risico is hogere kans op incidenten, datalekken en niet- of niet-aantoonbare naleving van wettelijke privacy- en gegevensbeschermingsverplichtingen met mogelijke juridische-, financiële- en operationele gevolgen, reputatie-/imago schade én aantasting van vertrouwen in de gemeente.	12
3	Klachten De bestuurders en ambtenaren van de gemeente hebben dagelijks talloze contacten met inwoners en organisaties en voeren taken uit voor hen. Deze contacten of handelingen kunnen niet naar wens verlopen, waardoor er eventueel een klachtenprocedure of juridisch traject wordt gestart.	9

Geïntervieweerde risico's	Risicoscore
Het gevolg van dit risico is dat het vertrouwen van de inwoners en organisaties in het reilen en zeilen van de gemeentelijke organisatie wordt aangetast.	
4 Informatiebeveiliging	9
Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Een norm, en hulpmiddel, om aan alle eisen op het gebied van informatiebeveiliging te kunnen voldoen.	
Het gevolg van dit risico is onder andere cybercrime en ransomware (losgeld eisen om geblokkeerde gegevens vrij te geven).	
5 Participatie	9
De gemeente voert opgaven en projecten uit met soms grote impact op de omgeving. Bij participatie is het belangrijk dat belanghebbenden aan de voorkant weten wat de kaders voor de participatie zijn, zoals de beïnvloedingsruimte en het doel van participatie. Dit vraagt om duidelijke kaders aan de voorkant, waaraan het college of soms zelfs de gemeenteraad zich committeert. Wanneer de wederzijdse verwachtingen niet helder en op elkaar afgestemd zijn, kunnen belanghebbenden tijdens of na afloop van het proces teleurgesteld zijn over de uitkomst en het proces.	
Het gevolg is dat het vertrouwen in de gemeente (zowel de politiek als het ambtelijk apparaat) afneemt.	
6 Beheer applicaties	8
In 2021 is een doelmatigheidsonderzoek naar het functioneel- en applicatiebeheer uitgevoerd. Hierin is naar voren gekomen dat een beleid op het beheer en toezicht op applicaties onvoldoende geborgd is. Ondanks activiteiten en plannen is dit nog het geval.	
Het gevolg van dit risico is onvolledige werking en/of uitval van een applicatie, waardoor eventueel de inwoners en organisaties niet juist, - volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.	
7 Actualiteit wetgeving	6
Regelmatig worden nieuwe en gewijzigde wetten doorgevoerd. De organisatie dient deze signalen vroegtijdig op te pakken en de organisatie hier klaar voor te maken. Voorbeelden van wetgeving zijn de Omgevingswet, Rechtmatigheidsverantwoording en Wetten op elektronisch gebied.	
Het gevolg van dit risico is onder andere dat de organisatie niet voldoet aan de wet- en regelgeving, de gemeentelijke dienstverlening niet aansluit op de kaders en de inwoners en organisaties niet juist, -volledig en/of tijdig kunnen worden bediend.	
8 Gemeenschappelijke regelingen	6
Een deel van de (wettelijk) gemeentelijke taken zijn uitbesteed aan andere organisaties in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De betrokkenheid bij de regelingen varieert sterk.	
Het gevolg van het risico is dat overeengekomen afspraken niet worden gerealiseerd binnen de financiële- en beleidskaders.	
9 Integriteit	6
Integriteit heeft te maken met kwaliteit en professionaliteit en is een voorwaarde voor het vertrouwen van de inwoners en organisaties in de gemeentelijke organisatie. Een oorzaak van het risico kan zijn dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan integriteit binnen de gemeente.	
Het gevolg van dit risico is dat ambtenaren, bestuurders en/of bestuursorganen (onbewust) in strijd met het integriteitsbeleid kunnen handelen, waardoor het vertrouwen van de inwoners en organisaties in het reilen en zeilen van de gemeente wordt aangetast.	
10 Informatiebeheer	6
De oorzaak van dit risico is onder andere dat de stukken uit de processen niet aangeleverd worden ter archivering, waardoor deze niet worden bewaard en ontsloten.	
Het gevolg van dit risico is dat negatieve implicaties kunnen ontstaan bij het afleggen van verantwoording en bewijsvoering.	

Wijzigingen in risicoprofiel ten opzichte van risicoprofiel begroting 2025

Ten opzichte van de voorgaande inventarisatie, bij de Begroting 2026, vonden er geen wijzigingen plaats. De risico's zijn dezelfde en de scores zijn onveranderd. Er is een risico dat ook op een risicoscore van 6 uitkomt. Deze laten we wel zien in de risicokaart maar namen we niet mee in bovenstaande tabel omdat we de

top 10 aangeven. We kiezen ervoor om de bestaande risico's te presenteren en het extra risico hieronder te noemen.

Het extra risico dat ook op een risicoscore van 6 uitkomt betreft het niet (volledig) kunnen voldoen aan de taakstelling huisvesting vergunninghouders. Het gevolg van dit risico is onder andere dat de Provincie als toezichthouder als uiterste middel de indeelplaats-

stelling inzet, waarbij de statushouder op kosten van de gemeente alsnog gehuisvest wordt. Daarnaast kan dit vertraging oplopen in de inburgeringstrajecten, waardoor het inburgeringsproces schade op kan lopen.

Opgetreden imago-risico

Naast deze risico's die niet optraden was er afgelopen jaar wel een gebeurtenis met veel impact op de gemeente Middelburg. Het betreft de publiciteit door de schorsing van de gemeentesecretaris in augustus. Deze gebeurtenis heeft meerdere keren in diverse media, zowel lokaal, regionaal als landelijk, aandacht gekregen. Deze gebeurtenis heeft uiteindelijk geleid tot een rechterlijke zitting en uitspraak in 2026.

Financiële kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV) stelt vijf kengetallen verplicht. Doel hiervan is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie

van hun gemeente. In de regeling van de minister is expliciet opgenomen de wijze waarop de kengetallen moeten worden berekend. Onderstaand de berekende kengetallen voor de gemeente Middelburg en een toelichting per kengetal.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
netto schuldquote	19%	48%	5%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	14%	34%	0%
solvabiliteitsratio	41%	37%	47%
structurele exploitatieruimte	22%	0%	9%
grondexploitatie	16%	23%	14%
belastingcapaciteit	89%	89%	91%

Voor de signaleringswaarden sluiten we aan bij de waarden zoals deze door toezichthouders bij gemeenten wordt gehanteerd. Categorie A is een laag risico (groen), categorie B gemiddeld risico (oranje) en categorie C hoog risico (rood).

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	>0%	0	<0%
grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De netto schuldquote neemt af met 14%, van 19% in 2024 naar 5% in 2025.

Daarnaast is een flinke daling te zien ten opzichte van de begroting 2025. Bij de begroting 2025 in een prognose gemaakt op basis van de verwachte investeringen. Op basis hiervan was de verwachting dat het saldo van de schatkist zou afnemen en nieuwe leningen afgesloten zouden moeten worden. In 2025 blijkt het saldo van de middelen in de schatkist te zijn toegenomen en hierdoor zijn geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. Dit resulteert in een daling van de netto schuldquote.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in inclusief als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Dit noemen we de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, op voorwaarde dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c BBV). In 2024 is per abuis alle financiële vaste activa opgenomen in de berekening in plaats van alleen de doorgeleende gelden. Daarom is het kengetal van 2024 gecorrigeerd in de jaarstukken 2025.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen in 2024 is gedaald met 14% ten opzichte van 2025.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio bedraagt in 2025 47%. Dit ratio is met 6% gestegen ten op zichte van 2024.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. In de jaarrekening 2025 is de structurele exploitatieruimte circa € 17,1 miljoen. Het saldo 2025 wordt grotendeels bepaald door incidentele afwijkingen.

Grondexploitatie

Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. De boekwaarde van het grondbedrijf is eind 2025 gedaald ten opzichte van 2024, door de met name de verkoop van gronden. Het kengetal in 2025 is verbeterd ten opzichte van 2024, van 16% naar 14%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de jaarrekening 2025 komt het kengetal voor de belastingcapaciteit uit op 91%. Voor een nadere toelichting zie paragraaf lokale heffingen, onderdeel lokale lastendruk.

Lokale heffingen

Inleiding

Algemeen

De lokale lasten zijn een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, betaald door burgers en bedrijven. Deze inkomsten worden verkregen op grond van publiekrechtelijke regels.

De lokale lasten kunnen worden onderverdeeld in heffingen waarvan de hoogte van de tarieven gekoppeld is aan de kosten, zoals de rioolheffing en de afvalstoffenheffing en heffingen waar dit niet het geval is, zoals de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting.

Beleidskader

Het college heeft de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De totale gemeentelijke lasten voor burger en bedrijfsleven worden trendmatig verhoogd en daarnaast wordt er stapsgewijs verhoogd naar het Zeeuwse gemiddelde.
- Indien er sprake is van meer dan trendmatige verhoging van lokale lasten, dan dient deze vergezeld te gaan van een heldere, acceptabele en verdedigbare verantwoording.

Overzicht belastingen en heffingen

Tarieven 2025

Het beleidsuitgangspunt bij alle heffingen is dat de jaarlijkse verhoging beperkt blijft tot de inflatiecorrectie. Dit heeft tot gevolg dat alle heffingen trendmatig worden verhoogd (3,45%). Behalve de parkeertarieven die niet zijn verhoogd.

Overzicht belastingen en heffingen

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel)
Lokale lasten				
OZB	-15.403	-15.713	-15.737	24
Rioolheffingen	-6.536	-6.536	-6.661	125
Reinigingsheffingen	-7.798	-7.673	-7.617	-56
Overige heffingen				
Precariobelasting	-300	-380	-372	-9
Naheffing parkeerbelasting	-1.365	-280	-333	53
Forensenbelasting	-490	-490	-500	9
Reclamebelasting	-138	-138	-176	37
Toeristenbelasting	-1.209	-1.209	-1.407	198
Totaal	-33.240	-32.420	-32.801	381

Algemeen

In het resultaat per heffing zijn de verminderingen reeds verwerkt en indien van toepassing.

Reinigingsheffingen

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht. In 2025 valt de opbrengst van de afvalstoffenheffing € 56.000 lager uit dan geraamd, als gevolg van een lagere opbrengst reinigingsrechten dan waarmee oorspronkelijk rekening is gehouden. Daarnaast wordt over voorgaande jaren een Voordeel van € 44.000 verantwoord, als gevolg van het aantal ledigingen.

Rioolheffingen

De rioolheffingen bestaan uit eigendom en gebruiksheffingen voor zowel woningen als niet-woningen. In 2025 is sprake van een meeropbrengst van € 125.000, voornamelijk door een hoger waterverbruik dan in 2024. Daarnaast is bij de afwikkeling van de nog te ontvangen bedragen over voorgaande jaren een klein nadeel van € 567 verwerkt.

Onroerende-zaakbelastingen

De opbrengst van de OZB 2025 is € 24.000 hoger dan geraamd. Deze beperkte afwijking is niet nader onderzocht. Daarnaast is over voorgaande jaren een positief resultaat van € 8.483 verwerkt.

Toeristenbelasting

De definitieve aanslagen 2025 zijn eind maart 2026 conform de planning opgelegd. De definitieve aanslag 2025 laat een meeropbrengst zien van circa 198.000,- dit komt door meer overnachtingen ten opzichte van 2024. Over de oude jaren wordt nog een voordeel gemeld van € 5.560.

Parkeerbelasting

De opbrengst van de naheffingen parkeerbelastingen 2025 laat een meeropbrengst zien van € 53.000. Dit komt door de invoering van de scanauto, hierdoor worden er meer naheffingsaanslagen opgelegd

Precariobelasting

De precariobelasting 2025 is in november 2025 opgelegd na controle ter plaatse. De opbrengst is € 9.00 lager dan geraamd. Over de oude jaren wordt een tekort gemeld van € 46.841. Dit komt door de bezwaren die voortkwamen uit de opgelegde aanslagen die waren opgelegd eind 2024 en afgehandeld zijn in 2025.

Forensenbelasting

De opbrengst van de forensenbelasting 2025 laat een meeropbrengst zien van € 9.000. Hierin zit nog wel een nadeel van € 75.000 op basis van de nog op te leggen aanslagen forensenbelasting. Over de oude jaren wordt een nadeel gemeld

van € 12 040. Wegens een te hoog ingeschatte nog te ontvangen post over 2024.

Lokale lastendruk

Reclamebelasting

De aanslag van de reclamebelasting 2025 is € 37.000 hoger dan geraamd. Dit komt door uitgevoerde controles. Over de oude jaren wordt een opbrengst gemeld van € 8.507.

Onderstaande tabel toont een overzicht van de lokale lastendruk van een meerpersoonshuishouden in de Zeeuwse gemeenten.

COELO Atlas lokale lasten 2025		Meerpersoonshuishoudens in een koopwoning				
Gemeenten	OZB eig.	WOZ waarde	OZB	AFV	RIOG	TOTAAL
	%	€	€	€	€	€
Noord-Beveland	0,0888	349.000	310	284	198	792
Tholen	0,0993	336.000	333	305	210	848
Veere	0,0769	474.000	364	325	171	861
Kapelle	0,0822	412.000	338	264	323	926
Sluis	0,0803	365.000	293	356	281	931
Reimerswaal	0,0850	349.000	297	347	318	962
Middelburg	0,1031	372.000	384	344	242	970
Borsele	0,0990	374.000	370	390	218	978
Hulst	0,0977	346.000	338	348	320	1.006
Terneuzen	0,1242	300.000	372	432	260	1.064
Vlissingen	0,1212	318.000	385	395	285	1.065
Goes	0,1118	410.000	458	300	313	1.071
Schouwen-Duiveland	0,0948	470.000	445	376	265	1.087

Het bedrag van de onroerendezaakbelasting is gebaseerd op de door de Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) aangegeven gemiddelde WOZ waarde van een woning per gemeente. Deze houdt geen rekening met sociale huur woningen.

COELO Atlas lokale lasten 2025		Meerpersoonshuishoudens in een huurhuis		
Gemeenten		AFV	RIOG	TOTAAL
		€	€	€
Noord-Beveland		284	198	482
Veere		325	171	496
Tholen		305	210	515
Middelburg		344	242	586
Kapelle		264	323	587
Borsele		390	218	608
Goes		300	313	613
Sluis		356	281	638
Schouwen-Duiveland		376	265	641
Reimerswaal		347	318	665
Hulst		348	320	668
Vlissingen		395	285	680

Terneuzen	432	260	692
-----------	-----	-----	-----

Kengetallen

Vaststelling gemeentelijke belastingcapaciteit in %:			
Belastingcapaciteit (E/F) x 100%		Rekening 2024	Rekening 2025
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		372	384
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		234	242
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin		286	344
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin		0	0
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)		892	970
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar		994	1052
belastingcapaciteit		90%	92%

In bovenstaand overzicht worden de kengetallen van de woonlasten van een gezin getoond. De woonlasten van 2025 zijn hoger t.o.v. 2024 omdat de onroerendezaakbelasting, de rioolheffingen gestegen zijn. De benutte betalingscapaciteit is gestegen van 90% naar 92% omdat de gemiddelde landelijke woonlasten extra zijn gestegen.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Kwijtschelding wordt de volgende heffingen verleend:

	Begroting 2025	Realisatie 2025
Afvalstoffenheffing	399	395
Rioolheffingen uitsluitend voor gebruikersheffing	73	88
TOTAAL	472	483

Aanvullend zijn de volgende voorwaarden vastgesteld:

- Alle natuurlijke personen komen in aanmerking voor kwijtschelding
- Kleine ondernemers komen in aanmerking voor hun privébelastingen
- de normbedragen voor kwijtschelding worden gesteld op 100%

Sinds 2010 wordt deelgenomen aan de automatische beoordeling van een deel van de kwijtscheldingsaanvragen. Dit gebeurt bij de Stichting Inlichtingenbureau, opgericht door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Geautomatiseerde kwijtscheldingen

In 2025 is voor de afvalstoffenheffing in 728 gevallen geautomatiseerde kwijtschelding verleend. Voor de rioolheffing ligt dit aantal ook op 728

Handmatig beoordeelde verzoeken om kwijtschelding

Daarnaast zijn door Sabewa Zeeland handmatig de kwijtscheldingsverzoeken beoordeeld die niet in aanmerking kwamen voor de geautomatiseerde afhandeling omdat er extra informatie moest worden verzameld. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing waren dit 939 verzoeken.

Kostenonderbouwing tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Middelburg uitgangspunt. In de onderstaande gegevens worden de totale gerealiseerde kosten en baten in 2025 met elkaar vergeleken en wordt het kostendeckingspercentage genoemd.

Reinigingsrechten

Omschrijving	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Kosten taakveld 7.3 Afval	6.681.382	6.625.871
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	333.546	329.020
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	399.946	404.121
Opbrengsten Taakveld 7.3 afval	-662.850	-741.126
Netto kosten taakveld	6.752.024	6.617.886
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	718.279	757.060
BTW	934.452	976.214
Totale kosten	8.404.756	8.351.160
Opbrengsten heffingen	7.711.311	7.546.647
Kostendeckendheid	91,75%	90,37%

Marktgelden

Omschrijving	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Kosten taakveld	122.134	131.631
Opbrengsten Taakveld		
Netto kosten taakveld	122.134	131.631
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	39.277	39.277
Totale kosten	161.411	170.908
Opbrengsten heffingen	78.018	57.936
Kostendeckendheid	48%	34%

Rioolheffing

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Kosten taakveld 7.1 Riool	4.802.102	5.180.358
Kosten taakveld 2.1 Verkeer en Wegen	353.559	348.762
Kosten taakveld 6.1 Inkomensregeling	76.989	92.399
Opbrengsten Taakveld 7.1 Riool	-34.986	-214.588
Netto kosten taakveld	5.197.664	5.406.930
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	419.107	422.372
BTW	920.197	831.936
Totale kosten	6.536.968	6.661.238
Opbrengsten heffingen	6.535.779	6.661.238
Kostendeckendheid	100%	100%

Begrafenisrechten

Omschrijving	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Kosten taakveld 7.5 begraven en crematoria	1.075.560	1.054.396
Opbrengsten Taakveld	0	0
Netto kosten taakveld	1.075.560	1.054.396
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	289.552	245.727
Totale kosten	1.365.112	1.300.123
Opbrengsten heffingen	806.076	981.981
Kostendeckendheid	59%	76%

Scheepvaartrechten

Omschrijving	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Kosten taakveld 2.04.0 Econ havens en waterwegen	180.735	153.608
Opbrengsten Taakveld		
Netto kosten taakveld	180.735	153.608
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	14.498	14.498
Totale kosten	195.233	168.106
Opbrengsten heffingen	105.176	163.590
Kostendeckendheid	54%	97%

Naheffingsaanslag parkeren

Omschrijving	Begroting 2025	Werkelijk 2025
A. Vaste informatieverwerkingskosten	137.572	430.722
B. Variabele informatieverwerkingskosten	0	0
C. Kosten van afschrijving	297.434	83.306
D. Kosten van interest	30.293	26.986
E. Personeelskosten	711.904	711.904
Opbrengsten Taakveld	0	0
Netto kosten taakveld	1.177.202	1.252.917
Toe te rekenen kosten:		
F. Overheadkosten	355.952	355.952
Totale kosten	1.533.154	1.608.869
Opbrengsten heffingen	1.364.751	333.006
Kostendeckendheid	89%	21%¹

1 De scanauto is operationeel vanaf september 2025 waardoor de opbrengst van de naheffingsaanslagen een vertekend beeld geeft. Sinds de ingebruikname blijkt dat de

verwachte toename van het aantal naheffingsaanslagen te ambitieus is geweest. Dit is bij de najaarsbrief gemeld.

De werkelijke kosten 2024 zijn lager, omdat in de begroting rekening is gehouden met kapitaallasten voor de restauratie van de Bierkaai. Echter deze werkzaamheden worden in 2025 uitgevoerd.

Leges Titel I, II en III

Omdat de leges over tal van producten wordt geheven is in onderstaande tabel de kostendekking per hoofdstuk in de legesverordening aangegeven. Tevens is het kostendeckingspercentage per titel weergegeven en vervolgens per hoofdstuk.

Per hoofdstuk wordt duidelijk dat bij een aantal producten de baten beduidend hoger zijn dan de kosten. Door kruissubsidiering toe te passen op de verschillende hoofdstukken per titel is er sprake van een kostendekking van 110% bij Titel 1, een kostendekking van 49% bij Titel 2 en een kostendekking van 20% bij Titel 3. Het totaal van alle titels gezamenlijk laat een kostendekking zien van 65%.

		Lasten	Baten	Kostendeckendheid
Totaal		3.845.580	2.487.750	65%
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening	1.028.946	1.129.321	110%
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	49.102	69.115	141%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	633.369	731.128	115%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	170.420	195.385	115%
Paragraaf 1.4	Verstrekingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	32.311	38.249	118%
Paragraaf 1.5	Bestuursstukken	-	-	
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie	-	-	
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	83.665	87.367	104%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief	-	-	
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	13.740	4.362	32%
Paragraaf 1.10	Diversen	46.340	3.714	8%
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	2.747.773	1.344.439	49%
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen	-	-	
Paragraaf 2.2	Voorfase	717.829	36.859	5%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	1.947.676	1.271.801	65%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	951	29	3%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten	-	-	
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten	-	-	
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	9.506	184	2%
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	951	87	9%

		Lasten	Bat	Kostendekkendheid
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften	-	-	
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid	-	-	
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	-	-	
Paragraaf 2.12	Modaliteiten (vermeerderingen)	70.861	63.124	89%
Paragraaf 2.13	Vermindering	-	-27.644	
Paragraaf 2.14	Teruggaaf	-	-	
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallen onder	68.861	13.990	20%
	Hoofdstuk 2			
Paragraaf 3.1	Horeca	53.337	10.804	20%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven	-	-	
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet	-	-	
Paragraaf 3.4	Organiseren evenement of markt	-	-	
Paragraaf 3.5	Standplaatsen	-	-	
Paragraaf 3.6	Huisvestingswet 2014	-	-	
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	-	-	
Paragraaf 3.8	Diverse	15.524	3.187	21%

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over het onderhoud van de kapitaalgoederen van de Gemeente Middelburg. Hierbij zijn de vastgestelde beleids- en/of beheerplannen leidend.

Beleidskader

De gemeenteraad en het college hebben in het verleden verschillende beleids- en beheerplannen vastgesteld. In onderstaande tabel worden de plannen benoemd waarbij een

koppeling met de programma's is gemaakt. De plannen hebben een meerjarig karakter. In de toelichtende tekst wordt beschreven op welke termijn een nieuw beleidsplan wordt opgesteld en met welke zaken rekening wordt gehouden.

Kapitaalgoederen	Prog	Beleids-/beheerplan	Vastgesteld	Looptijd	Actualisatie
Begraafplaatsen en crematorium	VM	Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium	2001	2001–2030	2031

Bouwkundige objecten	div	Nota Kaders onderhoud gebouwen,	2017	2018–2027	2028
Beleidskader civieltechnische kunstwerken	VVM	Notitie beheer en onderhoud civieltechnische kunstwerken 2025–2034	2024	2025–2034	2029
Openbaar groen	VM	Groenbeleidsplan Middelburg 2016–2026	2017	2016–2026	2027
Openbare verlichting	VVM	Beleidsplan Openbare Verlichting 2025–2034	2025	2025–2034	2034
Riolering	VM	Stedelijk Waterprogramma 2021–2030	2021	2021–2030	2030
Speelplaatsen	VM	Visie op BOSS in de openbare ruimte	2025	2025-2035	2035
Sportvelden	SCR	Lokaal sportakkoord Middelburg 2024	2023	2024–2026	2026
Verkeersregelinstallaties	VVM	Beheerplan verkeerslichten (o.b.v. programma 17-2-2016)	-	2015–2025	2026
Waterwegen	VVM	Stedelijk Waterprogramma 2021–2030	2021	2021–2030	2030
		Overeenkomst Beheer en onderhoud van oppervlaktewater in Bebouwd gebied (BOB)	2025	2025-2035	2035
Wegen	VVM	Beheerplan wegen 2024–2033	2023	2024–2034	2028

Programma's

div = diverse

SCR = Sport, cultuur en recreatie

VM = Volksgezondheid en milieu

VVM = Verkeer, vervoer en waterstaat

Begraafplaatsen en crematorium

Wat wilden we bereiken?

In het Beleidsplan begraafplaatsen en crematorium (toekomstverkenning 2001–2030) is bepaald dat er mogelijkheden moet blijven bestaan voor begraven in alle kernen en is als doel aangegeven een regionaal functionerend crematorium waarbij wordt gestreefd naar een kostendekkende exploitatie, in samenhang met de exploitatie van de begraafplaatsen.

Wat hebben we bereikt?

In alle kernen hebben naar behoefte begrafenissen plaatsgevonden. Het onderhoud op de begraafplaatsen is uitgevoerd. Er is een kwaliteitsslag gemaakt aan het crematorium.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Begraafplaatsen

Een groot aantal plechtigheden is verzorgd inclusief het uitvoeren van de begrafenissen. Om de toegankelijkheid te kunnen garanderen was voor 2024 budget gereserveerd voor lokaal herstel van de paden op de begraafplaats aan de Westelijk Oude Havendijk. Vanwege de aanstaande bouw van een loods achter het crematorium is het herstellen van de paden uitgesteld tot nadat de loods is gerealiseerd. Om het begraven in Sint Laurens te kunnen garanderen voor een periode tot 2050, is in het bestemmingsplan voor Sint Laurens fase 1 een stuk grond gereserveerd voor het uitbreiden van de bestaande begraafplaats. In 2022 is een plan gemaakt voor uitbreiding. In 2023 zijn de eerste werkzaamheden uitgevoerd om het aangewezen uitbreidingsgebied geschikt te maken voor twee laags begraven. De werkzaamheden lopen door tot en met uiterlijk 2026.

Begrafenissen per locatie per jaar

Begrafenissen per locatie per jaar (totaal)

Locaties	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Westelijke Oude Havendijk	145	123	116	125	99	138	106	115	102	103
Noordweg Sint Laurens	19	20	17	28	29	19	18	20	20	28
Oude Dijk Nieuw- en Sint Joosland	7	10	7	10	12	12	6	13	19	10
Oude Rijksweg Nieuw- en Sint Joosland			2	0	0	0	0	0	1	0
Radermacherstraat Arнемuiden	0		1	2	1	1	0	1	0	0
Veerseweg Arнемuiden	25	26	31	26	28	36	33	40	29	31
Kleverskerke	1	1	3	0	2	3	1	2	3	3
Joodse begraafplaats	0			0	0	0	0	0	0	0
Aantal	197	180	177	191	171	209	164	191	174	175

Totaal hebben 175 begrafenissen plaatsgevonden. Dat is vergelijkbaar met de 174 van 2024. Verwacht wordt dat er in de toekomst een dalende lijn te zien zal zijn. De verklaring is dat nabestaanden vaker kiezen voor cremeren.

de bandbreedte van het aantal crematies in de afgelopen vijf jaar en kan daarmee worden gezien als een reguliere schommeling in de jaarcijfers.

Crematorium

In 2025 zijn er 757 crematies uitgevoerd. Dat is een afname van 44 crematies ten opzichte van 2024. Deze daling past binnen

Crematies per jaar

Crematies per jaar (totaal)

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal	1075	1030	938	728	743	884	850	761	801	757

In 2025 zijn diverse renovatie- en verbeterwerkzaamheden aan de voorzieningen van het crematorium en de begraafplaats succesvol afgerond. Zo zijn de aula, de wachtruimte, de ontvangkamer voor as-afgifte, de familiekamer, de entree met toiletten en de kantoorruimten volledig gerenoveerd. Daarnaast is de voertuigenloods achter het crematorium opgeleverd.

Naast deze ontwikkelingen zijn in 2025 ook twee belangrijke evenementen georganiseerd. In juni vond opnieuw het herdenkingsconcert plaats op de begraafplaats en in mei werd op de begraafplaats in Middelburg het KNIL-monument officieel onthuld.

Verder is een cateringbrochure ontwikkeld voor nabestaanden en uitvaartondernemers, waarmee de dienstverlening tijdens plechtigheden verder is geprofessionaliseerd. Ook is een nieuwe website gerealiseerd ter ondersteuning van informatievoorziening en bereikbaarheid.

Om de dienstverlening verder te verbeteren, is budget beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar de wensen van ondernemers. De uitvoering van dit onderzoek staat gepland voor 2026.

Bouwkundige objecten

Wat wilden we bereiken?

Het onderhouden van de gemeentelijke bouwkundige objecten (zoals gebouwen, muren en poorten) op het conditieniveau zoals vastgelegd in de nota ‘Kaders onderhoud gebouwen, civieltechnische kunstwerken, kademuren en glooiingen’ richt zich op het onderhouden van de gemeentelijke gebouwen en civieltechnische kunstwerken op conditieniveau 3 (redelijke conditie) voor de periode 2018–2027.

Wat hebben we bereikt?

Het onderhouden van de bouwkundige objecten is grotendeels binnen de geraamde kosten uitgevoerd. Indien nodig zijn onderdelen voor uitvoering doorgeschoven naar 2026. De budgettaire afwijkingen die hierdoor ontstaan, worden opgevangen door de voorziening onderhoud gebouwen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het planmatig onderhoud is uitgevoerd. De uitvoering is in samenhang met het huisvestingsbeleid, onderwijsbeleid, sportbeleid, wijkaanpak, parkeerbeleid en monumentenbeleid gepland. Ook niet-planmatig onderhoud (zoals vernielingen, klachtenonderhoud en onvoorziene zaken) is waar nodig uitgevoerd.

Civieltechnische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken zijn bouwwerken in de openbare ruimte zoals: bruggen, duikers, tunnels, coupures, viaducten, steigers, geluidschermen, kademuren en glooiingen. Afgekort gebruiken we ook wel het woord kunstwerken. Hieronder volgt een verantwoording per onderdeel.

Wat wilden we bereiken?

Beheer

Speerpunten in het beheer waren: gebruiksveiligheid, schadebeelden en belastbaarheid van kunstwerken.

Onderhoud

Om de onderhoudsstaat van kunstwerken te borgen zijn conditiescores vastgesteld, afhankelijk van het objectsoort. Daarbij is een onderhoudsplanning opgesteld voor correctief en planmatig onderhoud.

Vervanging en renovatie (investeringen)

De belangrijkste vervangings- en renovatieopgaven waren het opstarten van de renovatie kademuur Turfkaai en het afronden van de restauratie kademuur Korendijk-Kinderdijk.

Wat hebben we bereikt?

Beheer

We hebben een deel van het areaal geschouwd en daarmee inzicht gekregen in de gebruiksveiligheid. We hebben objecten nader onderzocht, zodat we de informatie hebben om gericht onderhoud uit te kunnen voeren. Om de belastbaarheid inzichtelijk

te maken en technische gegevens van onze civiele kunstwerken aan te vullen hebben we archiefonderzoek uitgevoerd. Relevante informatie hebben we toegevoegd aan ons beheersysteem. De voorbereidingen voor het uitvoeren van verificatieberekeningen op de belastbaarheid van de kunstwerken is opgestart.

Onderhoud

We hebben onderhoud uitgevoerd om de conditie te verbeteren. Van diverse kunstwerken is de conditie op niveau gebracht. Wanneer er vanuit de schouw gebreken naar voren kwamen, zijn maatregelen getroffen zodat ze werden opgelost.

Vervanging en renovatie (investeringen)

Met de renovatie van de kademuur aan de Turfkaai is eind van het jaar gestart met de uitvoering. De restauratie aan de kademuur Korendijk-Kinderdijk is volgens planning opgeleverd. In combinatie met een onderhoudsproject van wegen en riolen hebben we een aanvullende vervanging uit weten te voeren. De houten fietsvoetgangersbrug bij Meiveld-Schoutstraat is vervangen door een grond dam met daarover een fietspad en daarin een duiker voor de waterafvoer.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben we op de onderdelen beheer, onderhoud en investeringen vooruitgang geboekt. Hieronder volgt een korte samenvatting van de acties die we hebben uitgevoerd.

Beheer

- planvoorbereiding van beheer en onderhoudsprojecten
- technische inspecties van diverse objecten;
- monitoring van diverse kademuren
- nadere onderzoeken ten behoeve van onderhoud- en investeringsprojecten
- herberekening op de sterkte/belastbaarheid van diverse objecten
- meldingenregistratie in het beheersysteem

Onderhoud

- planmatig onderhoud
- niet-planmatig onderhoud (naar aanleiding van de schouw, klachten en onvoorziene gebreken)

Vervanging en renovatie (investeringen)

- start renovatie kademuur
- oplevering restauratie kademuur

- fiets-voetgangersbrug Meiveld vervangen door grondtram

Openbaar groen

Wat wilden we bereiken?

Het groenbeleidsplan 'Middelburg 2016–2026, Milieubewust en functioneel openbaar groen' is op 30 januari 2017 door de raad vastgesteld. De hoofdpunten van het beleidsplan zijn:

- behouden en versterken van de hoofdgroenstructuur (randvoorwaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen);
- toegankelijkheid van de hoofdgroenstructuur (de groene buffers van de stad) bevorderen;
- een groene inrichting van de wijken en speelplaatsen in stand houden en waar mogelijk verbeteren;
- zorgvuldig omgaan met uitgifte van groen;
- milieubewust beheren en differentiatie in de kwaliteitsniveaus van het groenbeheer van de verschillende gebieden aanhouden;
- inspelen in de groeninrichting op klimaatverandering;
- behoud van de beheerkwaliteit van het groen, ook op begraafplaatsen;
- bevorderen van biodiversiteit;
- het onderzoeken van de mogelijkheden voor het ontwikkelen van stadslandbouw;
- bij aanleg en inrichting kiezen voor duurzame concepten en beplantingen.

Wat hebben we bereikt?

Aan de in het groenbeleidsplan opgenomen doelen wordt gewerkt in een periode van 2016–2026. Door externe en interne ontwikkelingen zal bijstelling van het beleid plaatsvinden in deze periode. In 2025 zijn vooral aan de orde geweest:

- bevorderen van biodiversiteit, stadsnatuur en werken binnen de Wet natuurbescherming;
- bescherming van het (volwassen) bomenbestand in de gemeente Middelburg;
- toepassen van inheemse flora in combinatie met 'ontstening' wat in komende jaren breder zal worden toegepast met een gunstiger leefklimaat en grotere biodiversiteit tot gevolg;
- stapsgewijze overgang naar elektrisch gereedschap.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het onderhoud is uitgevoerd volgens het groenbeheerplan, aan:

- 212 hectare openbaar groen met 24.694 bomen;
- 31 hectare groen op sportaccommodaties met 379 bomen;
- 11 hectare groen op de begraafplaatsen met 1.398 bomen;
- 114 hectare waterlopen en oevers.

Het onderhoud is deels uitgevoerd met eigen medewerkers en met een belangrijke inzet van Orionis, en incidenteel met aannemers.

Daarnaast:

- is ecologisch groenbeheer verder geïntegreerd in de uitvoering;
- is biodiversiteit geïmplementeerd in de aanpak bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals Cleene Hooze, Veerse Poort 5, Rittenburg en uitbreiding van Sint Laurens;
- zijn er kwetterbosjes aangelegd, onder andere aan de Sportlaan, Oostperkweg en het Hart van Zuid;
- is het grasbeheer verder geëxtensieerd ter bevordering van de biodiversiteit, resultaten van extensief grasbeheer worden in het Interreg project Polliconnect gemonitord;
- zijn ruim 50 kruidenrijke stroken aangelegd;
- is een aantal speeltuinen opgeknapt en vergroend bijvoorbeeld bij de Noordwal en van Epenpark;
- is bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte verharding omgevormd tot groen, bijvoorbeeld aan de Oostperkweg en met een burgerinitiatief in de Vinkenhof;
- zijn delen van het bolwerk onderhouden volgens principes van syntropisch groenbeheer.

Openbare verlichting

Wat wilden we bereiken?

Voor dit kapitaalgoed is in 2025 het beleidsplan openbare verlichting 2025–2034 vastgesteld.

Sinds 1 januari 2008 wordt het beheer en onderhoud van de openbare verlichting uitgevoerd volgens het gezamenlijk contract van de Samenwerking openbare verlichting Zeeland. Het contract van beheer en onderhoud loopt vier jaar met mogelijkheid om één jaar te verlengen. Na deze periode wordt het contract opnieuw aanbesteed. Op 8 april 2021 is het huidige contract voor beheer en onderhoud ingegaan. Het beheer en onderhoud wordt afgestemd met de overige Zeeuwse gemeenten. Binnen onze gemeentegrenzen worden de werkzaamheden afgestemd met overige onderhoudswerkzaamheden in de buitenruimte. Het

huidige contract loopt af op 1 april 2026. Inmiddels is de nieuwe aanbesteding afgerond en zal de nieuwe aannemer per 1 april 2026 gaan beginnen met het nieuwe contract

Wat hebben we bereikt?

In 2025 is de openbare verlichting op diverse plaatsen in Middelburg vernieuwd. Door het toepassen van energiezuinige lampen is een besparing van ongeveer 80.000 kWh gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In diverse woonstraten/wijken onder andere de Stroomwijk en de Griffioen zijn lichtmasten en armaturen met conventionele lampen vervangen door dimbare ledverlichting. In 2026 staat de Binnenstad en Dauwendaele op het programma voor vervanging.

Riolering

Wat wilden we bereiken?

Het Stedelijk Waterprogramma 2021–2030 is op 11 maart 2021 door de raad vastgesteld (SWP 2021–2030). In dit beleidsdocument wordt weergegeven hoe de Gemeente Middelburg omgaat met het oppervlaktewaterbeheer en de gemeentelijke zorgplicht voor de rioleringen (afval-, hemel- en grondwater). In het plan staat omschreven hoe zo doeltreffend mogelijk en tegen zo laag mogelijke maatschappelijke lasten het beheer zal worden uitgevoerd.

In het SWP is het Stedelijk Waterplan geïntegreerd. Het totaalplan dient als input voor de Omgevingsvisie (inmiddels vastgesteld) en voor het Omgevingsprogramma. Het is in overeenstemming met de Middelburgse Visie Milieu.

Jaarlijks wordt een deel van het rioleringssysteem geïnspecteerd. De kwaliteit van de riolering staat beschreven in het SWP 2021-2030 en wordt over het algemeen als voldoende tot goed beoordeeld. De kwaliteit van de riolering zal jaarlijks niet veel wijzigen, vanwege de standaard lange levensduur van riolering (60-70 jaar, en soms nog langer).

De uitvoering van werkzaamheden aan de rioleringen wordt zoveel mogelijk afgestemd met andere werkzaamheden in de buitenruimte, zoals herstructureringswerkzaamheden van stadsdelen en onderhoud en reconstructies van wegen. Daarnaast vindt afstemming plaats met andere beheerders waaronder de Provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen.

Speerpunt voor 2025 was de vervanging of renovatie van ongeveer 3,4 km riolering. Mede in het kader van de hemelwaterzorgplicht proberen we jaarlijks 1% (3,3 ha) van de aangesloten verharding (peildatum 2000) van de gemengde rioolstelsels af te koppelen.

Wat hebben we bereikt?

Het benodigde onderhoud aan riolen en installaties is uitgevoerd, net als een zeer klein deel van de geplande vervangingen en renovaties (totaal ongeveer 0,1 km).

Er is slechts 1,3 ha verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde rioleringsstelsels. Daardoor zitten we met het afkoppelen niet meer op het schema van 1% per jaar (23,3% afgekoppeld in 25 jaar).

De eerste reden van deze vertraging is de integrale afstemming van de werkzaamheden met andere disciplines, bewoners en nutsbedrijven. De kwaliteit van het plan wordt hierdoor beter, er is minder overlast maar er ontstaan afhankelijkheden in de uitvoering. Ook worden door deze werkwijze de integrale doelen gerealiseerd van andere beleidsvelden zoals wegen, verkeer, groen en klimaatmaatregelen.

Een tweede reden is dat prioriteit ligt bij het begeleiden van ontwikkelings- en uitbreidingslocaties, waardoor minder tijd kan worden besteed aan de voorbereiding en begeleiding van de geplande beheer- en onderhoudsprojecten.

Algemeen geldt dat de financiële middelen die in een bepaald jaar niet worden uitgegeven aan de rioleringzorg, worden opgenomen (gedoteerd) in de rioolvoorziening. Wanneer onderhoudswerken in een later stadium worden uitgevoerd zullen de benodigde middelen weer uit deze voorziening worden onttrokken. De rioolheffing is een doelheffing, dat wil zeggen dat inkomsten daaruit niet aan andere voorzieningen mogen worden uitgegeven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is onderhoud gepleegd aan ongeveer 63 km riolering, alle (18.940) kolken, alle (92) gemalen/pompputten/tunnels in bebouwd gebied en alle (85) pompputten in het buitengebied. Het technisch onderhoud aan de installaties is uitgevoerd in samenwerkingsverband met het waterschap.

Speelplaatsen

Wat wilden we bereiken?

In januari 2025 is de visie op bewegen, ontmoeten, sporten en spelen (BOSS) in de openbare ruimte door de gemeenteraad vastgesteld. Met deze visie is het eerdere beleid, dat zich richtte op spelen voor kinderen tot 18 jaar, verbreed naar een integrale BOSS-benadering voor alle leeftijden. Bij de visie is tevens een uitvoeringsplan opgesteld dat in de komende zes jaar wordt gerealiseerd. Met onder andere:

- onderhouden plekken voor bewegen ontmoeten sporten en spelen op onderhoudsniveau B;
- ondersteunen van natuureducatie bij Speelhof Hoogerzael;
- ondersteunen van speeltuinverenigingen bij investeringen, beheer en onderhoud;
- ontwikkelen of versterken van plekken voor bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in Middelburg binnen zes jaar;
- stimuleren van beweegvriendelijke, sportieve en gezonde samenleving;
- versterken van natuurlijkspelen en natuureducatie.

In 2025 stond de wijkaanpak van BOSS-plekken in Zuid en Dauwendaele gepland.

Wat hebben we bereikt?

Het versterken van het bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in de openbare ruimte.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er zijn vier inspecties uitgevoerd, evenals regulier onderhoud, calamiteitenonderhoud. Ook bij de speeltuinverenigingen.

In de wijken Zuid en Dauwendaele is op verschillende BOSS-locaties input verzameld voor het vergroenen en versterken van deze plekken. Op basis van deze inbreng zijn ontwerpen voor nieuwe BOSS-plekken opgesteld. De uitvoering van deze plannen staat gepland voor begin 2026.

Er zijn enkele locaties vergroend en versterkt die dringend aandacht vroegen, zoals Noordwal en Van Epenpark.

Het schoolplein van basisschool De Cypressenhof en de directe omgeving zijn groen en klimaatadaptief ingericht. Deze plek is uitgetroefd tot een BOSS-plek die toegankelijk is voor de hele buurt en draagt bij aan een prettige, groene leefomgeving.

Er is een externe coördinator voor natuureducatie aangesteld bij Speelhof Hoogerzael.

Er zijn watertappunten gerealiseerd bij:

- Nieuw speelland;
- Schoolplein van ABS;
- basisschool de Palmenhof.

Sportvelden

Wat wilden we bereiken?

Toekomstbestendige en duurzame sportvoorzieningen in de gemeente Middelburg.

Wat hebben we bereikt?

Sportvoorzieningen van voldoende kwantiteit en kwaliteit binnen de kaderstelling. Het beleid is in 2023 geactualiseerd in het lokaal sportakkoord.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om zes sportcomplexen (De Sprong, Kruitmolen, Nieuwland, Arnemuiden, Sint-Laurens en Veerse-Poort) en 31,7 ha aan areaal inclusief verhardingen. Hier hebben we de volgende maatregelen uitgevoerd:

- jaarrond onderhoud van de velden, waarbij onderscheid gemaakt wordt in dagelijks onderhoud en grootonderhoud;
- vervangen van de armaturen van buitensportverlichting door ledverlichting;
- renovatie van veld 2 bij KV SWIFT;
- aanleg van beregeningsinstallatie bij VV Nieuwland;
- installatie van robotmaaiers bij sportpark Veerse Poort en VV Nieuwland.

Verkeersregelininstallaties

Wat wilden we bereiken?

We willen een goed functionerend verkeerslichtenareaal door:

- uitvoering te geven aan het tijdig vervangen van afgeschreven verkeersregelininstallaties;
- adequaat te reageren op storingen in de verkeersregelininstallatie (eerstelijnsonderhoud);
- jaarlijks preventief en correctief onderhoud aan de installaties uit te voeren (tweedelijnsonderhoud);
- het uitvoeren van verkeerskundig onderhoud de verkeerslichtenregeling af te stemmen op de verkeerssituatie en verkeersaanbod;
- geen verkeersregelininstallaties toe te passen op kruispunten waar een fysieke maatregel (bijvoorbeeld rotonde of

voorrangskruising) een betere oplossing is. Bij vervanging vooraf een nut-en-noodzaakonderzoek uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

Met het Netwerk Management Systeem kunnen we in real time de goede werking van de verkeersregelininstallaties monitoren. Op meldingen in het NMS met betrekking tot storingen of onjuiste werkingen kunnen we snel actie ondernemen. 1 medewerker is na instructie door Goudappel inmiddels bekend met het gebruik van het NMS. De komende tijd zullen meerdere collega's over het gebruik en de werking van het NMS geïnstrueerd worden.

We hebben het eerste- en tweedelijnsonderhoud voor 2025 uitbesteed aan de firma Istimewa.

Het tweejaarlijkse verkeerskundig onderhoud, waarbij de kwaliteit van de verkeersafwikkeling op de kruispunten wordt beoordeeld

op basis van de actuele verkeersintensiteiten, is in 2025 uitgevoerd door adviesbureau Goudappel.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De voorbereiding voor vervanging van de VRI op het kruispunt Stromenweg/Grevelingenstraat is in 2025 gestart. We gaan bij vervanging van een VRI standaard uit van een iVRI-ready verkeersregelautomaat. Deze automaat kan in de toekomst aangepast worden naar een intelligente (i)VRI, maar functioneert nu nog als standaard VRI. Goudappel heeft opdracht gekregen voor het opstellen van het bestek en maken van tekeningen. Eind 2025 is de aanbestedingsprocedure gestart. Na gunning wordt de uitvoering van de vervanging verder begeleidt door Goudappel (realisatie vervanging in 2026).

In 2024 was de voorbereiding van de vervanging van de VRI op het kruispunt Laan der Verenigde Naties/Breeweg gepland. Door capaciteitsproblemen binnen het cluster Mobiliteit hebben we dit moeten doorschuiven naar 2025. In de voorbereiding is onderzocht of een VRI op deze kruising nog noodzakelijk is en of dat een alternatieve en duurzamere kruispuntoplossing mogelijk is. Uit dit onderzoek blijkt dat een rotonde op dit kruispunt een goede en veilige oplossing is. In het kader van een leerproject voor studenten Civiele Techniek van Scaldia is de inpassing van een rotonde op dit kruispunt nader verkend.

De gemeenteraad heeft via de Kadernota een krediet beschikbaar gesteld om deze rotonde te realiseren.

In 2020 is een motie aangenomen om te onderzoeken of de VRI op de kruising Sandberglaan/Laan der Verenigde Naties/President Rooseveltlaan vervangen kan worden door een rotonde. In 2021 is het verkeerskundig onderzoek gestart en de inpasbaarheid van een rotonde onderzocht. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van een nieuw kerkgebouw grenzend aan het kruispunt. Inmiddels is de nieuwe kerk gereed en worden de aanpassing aan de weginfrastructuur voorbereid. Een rotonde op genoemd kruispunt is inpasbaar. Een definitief voorstel voor reconstructie en vrijgave van het in de kadernota 2025–2028 gereserveerde krediet zal aan de raad worden voorgelegd.

In K3/2025 is door Goudappel het tweejaarlijkse verkeerskundig onderhoud uitgevoerd naar de verkeersafwikkeling op de kruispunten op basis van het actuele verkeersaanbod. Dit onderzoek is in december 2025 afgerond met een rapport

van bevindingen en aanbevelingen. De aanbevelingen worden in K1/2026 uitgevoerd.

Het jaarlijkse preventieve en correctieve onderhoud is uitgevoerd door Istimewa in samenwerking met de leverancier van de verkeersregelinstallaties. Aandachts- en herstelpunten zijn uitgevoerd.

Waterwegen

Wat wilden we bereiken?

Met het zorgdragen voor waterlopen beogen we een goede kwaliteit en afvoer van het oppervlaktewater naar het Kanaal door Walcheren. Het belangrijkste document was het stedelijk waterplan (Waterplan Middelburg 2005–2009). Dit waterplan is geactualiseerd in 2021 en zal als Stedelijk Waterprogramma (gecombineerd met het voormalig gemeentelijk rioleringsplan) worden opgenomen in het Omgevingsprogramma van de gemeente. Een Omgevingsprogramma bevat de concrete uitwerkingen en acties die nodig zijn om de in de Omgevingsvisie afgesproken ambities te bereiken.

Wat hebben we bereikt?

Oppervlaktewater binnen stedelijk gebied

Op basis van de overeenkomst Beheer Openbaar water Bebouwd gebied (BOB, door het college vastgesteld op 4 februari 2025 voor de periode 2025–2033 als vervolg op de eerdere overeenkomst) hebben we samen met het waterschap Scheldestromen zorggedragen voor het onderhoud van de waterlopen. Het areaal en het actuele beheer zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan. Het gaat om wateroppervlak inclusief slootkanten/oeveren met een totale omvang van 114 ha aan areaal in 2025 is de nieuwe overeenkomst door het college getekend.

De in de beheerplannen beoogde kwaliteit is geleverd. Op dit moment is er geen achterstallig baggerwerk in de gemeente. Door het baggerwerk op peil te houden, verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater en wordt een goede afvoer gegarandeerd.

Oppervlaktewater buiten stedelijk gebied

Om de afvoer en berging van het oppervlaktewater klimaatbestendig te maken, heeft het waterschap de capaciteit ervan getoetst aan de Planvorming Wateropgave (PWO) Walcheren. Dit PWO is een gekalibreerd watersysteemmodel voor

heel Walcheren, en vormt de basis voor de peilbesluiten van het waterschap.

Oppervlaktewater en riolering in stedelijk gebied

Verder heeft de SAZ+ (Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland, bestaande uit alle Zeeuwse gemeenten, het waterschap Scheldestromen en Evides) in 2017 een stresstest uitgevoerd op het stedelijk water (oppervlaktewater en riolering). Het doel van deze stresstest was om locaties in beeld te brengen die gevoelig kunnen zijn voor extreem weer zoals korte hevige neerslag, langdurige neerslag of droogte. De resultaten van de stresstest zijn verder verfijnd en zijn verwerkt in het nieuwe Stedelijk Waterprogramma, dat in het voorjaar van 2021 is vastgesteld door de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2025 is onderhoud volgens de BOB-overeenkomst uitgevoerd aan oppervlaktewater in de stad. De aanbevelingen uit de PWO zijn door het waterschap gedeeltelijk al uitgevoerd (Dauwendaele) en andere zullen komende jaren volgen (Klarenbeek).

In de Koninginnelaan is een oever geheel opnieuw geprofileerd, in de Domburgse watergang, Veersesingel en Seissingel zijn stukken beschoeiing vervangen.

Er zijn voorbereidingen getroffen voor het baggeren van de Veesewatergang en de Vlissingewatergang. Uitkomende bagger willen we op Cleene Hooge verwerken.

Wegen

Wat wilden we bereiken?

Het realiseren van de 35 geplande onderhoudsprojecten van de jaarplanning wegen en riolen, en het verminderen van de hoeveelheid achterstallig onderhoud. Daarnaast lag de focus bij de onderhoudsprojecten op het ontstenen/vergroenen van de verharding om een groenere omgeving te bevorderen.

Wat hebben we bereikt?

Planning wegen- en rioolonderhoud 2025

In 2025 zijn 19 van de in totaal 35 geplande onderhoudsprojecten afgerond en 3 onderhoudsprojecten zijn nog in uitvoering. De overige 13 projecten zijn doorgeschoven naar 2026.

Klimaatmaatregelen

Het klimaat verandert. We krijgen in de toekomst vaker te maken met wateroverlast en perioden met droogte en hitte. Door het klimaatbestendiger maken van de leefomgeving zorgen we ervoor dat er meer ruimte komt voor groen en dat er minder stenen worden teruggebracht.

In 2025 hebben we ongeveer 4.500 m² verharding vervangen door groen of omgevormd naar een halfverharding.

Achterstallig onderhoud

Het percentage achterstallig onderhoud is begin 2025 bepaald op 14,5% (ongeveer 400.000 m²) van het totale areaal. De totale oppervlakte van het wegenareaal bedraagt ongeveer 2,7 miljoen m². Op basis van de uitgevoerde onderhoudsprojecten (onder andere Kleverskerkseweg/Kanaalweg, Koninginnelaan en Kruisweg) en het uitgevoerde klein onderhoud in de Veersepoort/Klarenbeek is naar schatting ongeveer 25.000 m² achterstallig onderhoud weggewerkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Planning wegen- en rioolonderhoud 2025.

Er zijn 19 van de 35 projecten gerealiseerd, 3 zijn nog in uitvoering. De overige 13 projecten zijn om diverse redenen vertraagd en doorgeschoven naar 2026:

De eerste reden van deze vertraging is de integrale afstemming van de werkzaamheden met andere disciplines, bewoners en nutsbedrijven. De kwaliteit van het plan wordt hierdoor beter, er is minder overlast en er ontstaan afhankelijkheden in de uitvoering. Ook worden door deze werkwijze de integrale doelen gerealiseerd van andere beleidsvelden zoals verkeer, groen, riolen en klimaatmaatregelen. Aan de andere kant is het een intensievere werkwijze die de doorlooptijd van projecten aanzienlijk verlengt en meer inzet van de eigen medewerkers vraagt.

Een tweede reden is dat prioriteit ligt bij het begeleiden van ontwikkelings- en uitbreidingslocaties, waardoor minder tijd kan worden besteed aan de voorbereiding en begeleiding van de geplande beheer- en onderhoudsprojecten.

Een derde reden is het capaciteitsprobleem bij de nutsbedrijven Stedin en Evides bij de voorbereiding en uitvoering van kabel- en leidingwerkzaamheden.

Klimaatmaatregelen

Bij het integraal ontwerpen en de afstemming met andere disciplines, bewoners en nutsbedrijven wordt gekeken naar kansen om te ontstenen of bestratingsmateriaal om te vormen naar een halfverharding. Waar mogelijk wordt het verhard oppervlak omgevormd naar bijvoorbeeld halfverharding en/of groen. Ook worden goede bestratingsmaterialen hergebruikt.

Voorbeelden zijn de Breeweg, Koninginnelaan, Kruisweg en Langevielesingel waar 2.500 m² verharding is omgevormd naar groen of halfverharding. Bij klein onderhoud wordt op kleinere schaal gekeken naar ontstenen of het omvormen van bestratingsmateriaal. In totaal is bij het klein onderhoud ongeveer 300 m² verharding omgevormd naar groen of halfverharding.

Achterstallig onderhoud

Over het gehele wegareaal gezien, staat de kwaliteit van het wegareaal onder druk. Enerzijds doordat de prioriteit op andere werkvelden ligt (waaronder ontwikkelingslocaties), anderzijds is er een tekort aan capaciteit, zowel in de eigen organisatie als bij externe partijen.

Het percentage achterstallig onderhoud wegen was in 2023 18%, in 2024 16,4% en is in 2025 verder afgenomen naar 14,5%. Er wordt nog niet voldaan aan het gestelde ambitieniveau C, omdat het achterstallig onderhoud meer dan 10% bedraagt. In het Wegenbeheerplan 2024-2033 is afgesproken hoe de hoeveelheid achterstallig onderhoud de komende jaren wordt teruggebracht.

Naast het projectmatig onderhoud wordt een deel van het budget besteed aan het kleinschalig onderhoud, omdat de schadebeelden van de wegonderdelen hier om vragen. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare budget en voor een deel uit de reserve wegen. Met dit kleinschalig onderhoud wordt meestal een geringe beeldkwaliteitsverbetering (van achterstallig naar C-niveau) bereikt. Door in elk jaar een andere wijk het klein onderhoud uit te voeren, kunnen we het teveel aan achterstallig onderhoud langzaam gaan inlopen.

In 2025 is met de gerealiseerde onderhoudsprojecten en het klein onderhoud ongeveer 25.000 m² achterstallig onderhoud weggewerkt.

Financiën kapitaalgoederen

Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Begraafplaatsen en crematorium	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	209.320	218.865
		Jaarlijks onderhoud	733.516	763.222
		Subtotaal	942.836	982.087
Openbaar groen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	130.037	130.037
		Jaarlijks onderhoud	2.413.928	2.676.275
		Subtotaal	2.543.965	2.806.311
Openbare verlichting	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	58.522	58.522
		Jaarlijks onderhoud	554.216	572.894
		Subtotaal	612.738	631.416
Riolering	Volksgezondheid en milieu	Kapitaallasten	38.817	33.683
		Jaarlijks onderhoud	1.151.605	1.171.424
		Storting in voorziening	3.356.746	3.623.021
		Subtotaal	4.547.169	4.828.129
Speelplaatsen	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	60.276	60.276
		Jaarlijks onderhoud	116.982	96.671
		Subtotaal	177.257	156.946
Sportvelden	Sport, cultuur en recreatie	Kapitaallasten	417.841	417.841
		Jaarlijks onderhoud	256.698	277.262

Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
		Subtotaal	674.539	695.103
Verkeersregelininstallaties	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	121.244	121.244
		Jaarlijks onderhoud	132.683	183.305
		Subtotaal	253.927	304.549
Waterwegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	96.772	96.772
		Jaarlijks onderhoud	10.936	22.282
		Subtotaal	107.708	119.053
Wegen	Verkeer, vervoer en waterstaat	Kapitaallasten	470.959	470.959
		Jaarlijks onderhoud	3.345.549	4.209.298
		Toevoeging reserve	0	217.896
		Subtotaal	3.816.509	4.898.153
		Totaal	13.676.648	15.421.748
Omschrijving	Programma		Begroting	Rekening
Gebouwen en civiel-technische kunstwerken (GBP)	Bestuur en ondersteuning	Dotatie aan voorziening	2.854.391	2.854.391
	Verkeer, vervoer en waterstaat	Dotatie aan voorziening	1.030.068	1.030.068
		Totaal	3.884.459	3.884.459

Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie voert de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer uit met als doel de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Beleidskader

Middelburg geeft uitvoering aan de treasuryfunctie binnen de normen van:

- Wet financiering decentrale overheden (kasgeldlimiet en renterisicobeheer)
- Financiële verordening
- Treasury statuut van de gemeente Middelburg

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume uitstaande schuld, dat in een jaar aan een renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum renterisico, dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Kasgeldlimiet

Het hulpmiddel om renterisico's op korte financiering te beperken is de kasgeldlimiet. Als referentiekader voor de bepaling van de kasgeldlimiet geldt het begrotingstotaal en een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage voor gemeenten van 8,5%. Voor 2025 betekent dit een kasgeldlimiet van € 19,0 miljoen. Financiering van activiteiten mag binnen deze limiet plaatsvinden door middel van kortlopende financieringsmogelijkheden.

In onderstaande tabel is te zien dat de gemeente Middelburg in het jaar 2025 over voldoende liquiditeiten beschikt. De gemiddelde stand van de schatkist is opgenomen bij de netto vlottende middelen. In het jaar 2025 is de totale netto vlottende schuld ruim binnen het kasgeldlimiet gebleven.

Ontwikkeling	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
kasgeldlimiet *€1.000				

Toegestane kasgeldlimiet

In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
In bedrag	18.969	18.969	18.969	18.969
Gemiddelde vlottende schuld	1.426	1.014	240	0
Gemiddelde vlottende middelen	-55.384	-63.009	-64.816	-75.718
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) / overschot vlottende middelen (-)	-53.958	-61.995	-64.576	-75.718
Ruimte onder kasgeldlimiet	72.927	80.964	83.545	94.687

Renterisiconorm

Deze renterisiconorm houdt in dat in een jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering of renteherziening in aanmerking mag komen. Bij de gemeentelijke financiering is in 2025 (ruimschoots) aan deze norm voldaan.

Ontwikkeling renterisiconorm *€1.000	
Totale begrotingstotaal	223.164
Norm 20%	44.633
Aflossing	20.379
Renteherziening	0
Ruimte onder de renterisiconorm	24.254

Rente

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren, hebben er toe geleid dat in het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moet worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Dit percentage wordt berekend door de totale boekwaarde van de bezittingen te delen door werkelijk betaalde rente. De (rente)omslag voor het jaar 2025 was in lijn met voorgaande jaren in de initiele begroting vastgesteld op 1,5%.

Eind 2023 heeft de commissie BBV een nieuwe rentenotitie gepubliceerd. De belangrijkste wijziging betreft de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Per 1 januari 2024 wordt niet langer de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemd vermogen, maar wordt de renteomslag ook gebruikt voor de rentetoerekening aan de grondexploitaties.

Bij de Najaarsbrief 2025 is de omslagrente opnieuw berekend volgens de rentenotitie 2023 van de commissie BBV. Met name als gevolg van de hoge rentebaten op de uitstaande liquiditeiten binnen de Rijksschatkist is de omslagrente voor begrotingsjaar 2025 neerwaarts bijgesteld van 1,5% naar 0,30%. Het positieve renteresultaat in 2025 van € 131.000 ontstaat doordat de gehanteerde omslagrente van 0,30% iets hoger is dan de werkelijke berekende omslagrente 0,24%.

Berekening renteomslag * € 1.000	Rekening 2025
Externe rentelasten korte en lange financiering	2.191
af: Externe rentebaten	-1.725
Saldo rentelasten en rentebaten	466
Rente over voorzieningen tegen contante waarde (+)	52
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	518
Boekwaarde 1/1/2024	
Berekend % omslagrente	0,24%
Te hanteren omslagrente	0,30%
Berekening renteresultaat	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	518
Toe te rekenen rente (begroot)	649
Renteresultaat	131

Leningportefeuille

Onderstaand een overzicht van de totale aangetrokken lang- en kortlopende geldleningen. In het jaar 2025 is er een bedrag afgelost van € 20,4 miljoen op de langlopende financiering. Er zijn in 2025 geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken.

Aangetrokken geldleningen * € 1.000	31/12 2025	31/12 2024
Langlopende leningen t.b.v eigen financiering	77.391	93.480
Langlopende leningen t.b.v woningbouw	0	4.290
Kortlopende leningen en rekening courant saldo BNG	0	0

Verstrekte geldleningen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de verstrekte geldleningen per 31 december. In het jaar 2025 zijn er aanvullende bedragen voor de startersleningen beschikbaar gesteld (per saldo € 2.4 mln in geheel 2025) en is het uitstaande bedrag op de rekening courant positie met het Stadsgewestelijke Zwembad Vastgoed BV van € 0.5 toegenomen tot € 1.75 mln. Een specificatie van de overige verstrekte geldleningen is opgenomen bij de toelichting van de balans, onderdeel Financiële vaste activa.

Verstrekte geldleningen * € 1.000	31/12 2025	31/12 2024
Langlopende verstrekte leningen t.b.v. woningbouw	0	4.290
Overige verstrekte leningen minus voorziening voor oninbaarheid	11.057	8.307

Gewaarborgde geldleningen

Naast de meer reguliere financiering kent de gemeente ook de gewaarborgde geldleningen voor onder andere Woongoed. Deze leningen zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Het waarborgfonds kent een getrappt garantieniveau. De gemeente loopt daarbij risico in derde aanleg.

Gewaarborgde geldleningen * € 1.000	31/12 2025	31/12 2024
Woningbouw	120.740	138.206
Overige gewaarborgde leningen	10.321	10.976

Een specificatie van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen bij de toelichting op de balans. Hierin zijn de geldnemers van de overige verstrekte gewaarborgde geldleningen vermeld.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk

moeten uitzetten. Hiermee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt. Voor de gemeente Middelburg is de drempel voor het verplicht schatkistbankieren € 4,5 miljoen, 2% van het begrotingstotaal. Een overzicht van het schatkistbankieren is opgenomen bij de toelichting op de liquide middelen.

Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van de Gemeente Middelburg. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Het betreft beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan. Over de volgende onderdelen wordt in de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht gegeven in de uitvoering over het jaar 2023:

- Personeel en organisatie
- Dienstverlening
- Communicatie
- Juridische Zaken
- Informatie en Automatisering
- Documentaire/Digitale informatievoorziening
- Inkoop
- Informatiebeveiliging
- Privacybescherming
- Financieel Beleid/Beheer
- AO/IC
- Toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording

Personeel en Organisatie

Onboarding nieuwe medewerkers

In 2025 is sterk ingezet op de professionalisering van onboarding van nieuwe medewerkers. Er is een app ontwikkeld waarmee we nieuwe collega's een warm en overzichtelijk welkom geven. Zij kunnen al vóór hun eerste werkdag ontdekken wat onze organisatie te bieden heeft en zich stap voor stap voorbereiden op een goede start. Door informatie gefaseerd aan te bieden sluit de inhoud steeds goed aan bij de fase van het inwerktraject waarin de medewerker zich bevindt.

In 2025 zijn 61 vacatures ingevuld, waarvan 49 extern en 12 intern.

Bijeenkomst ambtenaar & Integriteit

Als onderdeel van het inwerktraject zijn we in 2025 gestart met het organiseren van de bijeenkomst Ambtenaar & Integriteit. Tijdens deze bijeenkomst informeren we nieuwe medewerkers

over de gedragscode, ondermijning en een veilige publieke taak en besteden we aandacht aan het belang van informatieveiligheid en privacy. Aansluitend aan deze bijeenkomst worden de nieuwe medewerkers beëdigd. Dit is een extra bijeenkomst, naast de al bestaande bijeenkomst voor nieuwe medewerkers, waar onder andere aandacht wordt besteed aan politieke sensitiviteit.

Optimalisatie personeelsinformatiesysteem

In 2025 is gestart met een optimalisatietraject om het personeelsinformatiesysteem efficiënter en gebruiksvriendelijker te maken. Steeds meer aanvragen kunnen via een app ingediend en goedgekeurd worden. Per soort aanvraag wordt een nieuw proces gebouwd aan de hand van de cao en/of lokale regelgeving en in de app opgenomen. Ook andere informatie zoals salarisstroken, zijn gemakkelijk via deze weg beschikbaar voor medewerkers.

Organisatieontwikkeling

In 2025 is de implementatie van de herziene taakverdeling tussen afdelingshoofden, coördinatoren en strategisch adviseurs uitgewerkt. Ook de ontwikkelopgaven zoals het leertraject voor coördinatoren, is in 2025 voorbereid zodat in 2026 gestart kon worden met de implementatie en uitvoering. Hierover is eind 2024 een besluit genomen. Daarnaast is ook de meer evenwichtige verdeling van taken over afdelingen voorbereid en besloten met als daadwerkelijke ingangsdatum 1 januari 2026.

Visie op werken

Het project Visie op werken is in 2025 doorgezet en afgerond. Het doel is o.a. om een prettige werkomgeving te creëren, die de samenwerking bevordert en ervoor zorgt dat we een aantrekkelijke werkgever zijn en blijven. Hiervoor zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd welke input hebben geleverd voor een werkomgeving die moet bijdragen aan betrokken en vitale medewerkers. In de loop van 2025 is er oriënterend gesproken over mogelijkheden om een museum c.q. collectiecentrum in het Stadskantoor te huisvesten, dit wordt verder onderzocht in 2026.

In-, door- en uitstroomproces

In 2024 is het in-, door- en uitstroomproces doorgelicht. Hieruit is een implementatieadvies gekomen om dit proces meer te automatiseren en veiliger in te richten op het gebied van informatieveiligheid en privacy. In 2025 is een start gemaakt met de implementatie. Aanvragen en wijzigingen worden nu via

Topdesk ontvangen en verwerkt. De volledige werking wordt verder geoptimaliseerd in 2026.

Dienstverlening

In 2025 is ervoor gekozen om de tevredenheid van de gebruiker als indicator voor de kwaliteit van de dienstverlening af te waarderen. In plaats daarvan werken we een indicatorenset uit die meer inzicht biedt en gerichte sturingsinformatie oplevert. We werken bovendien niet meer met een grote, allesomvattende uitvoeringsagenda. In plaats daarvan kiezen we ieder jaar enkele duidelijke prioriteiten om aan te werken. Een datagedreven aanpak en inzet op de vier actielijnen uit de visie op dienstverlening blijven daarbij onverminderd belangrijk:

- Persoonlijk en met aandacht
- Eenvoudige procedures
- Toegankelijkheid en inclusie
- Versnelde digitalisering

Voor iedere actielijn willen we één speerpunt voor het komende jaar benoemen. Door herprioritering van opdrachten en wisseling van medewerkers was er in 2025 echter substantieel minder capaciteit beschikbaar voor dienstverlening en is dit proces niet volledig afgerond.

In 2025 is gewerkt aan vereenvoudiging van het taalniveau van brieven en webpagina's in samenspraak met inwoners. Verder is er gewerkt aan verdere digitalisering van de dienstverlening en verbeterde toegankelijkheid van de gemeentelijke website. Het aanpassen van de ontvangsthall heeft vertraging opgelopen vanwege het huisvestingsvraagstuk.

Communicatie

Website

Alle websites en apps die overheden in de lucht hebben, moeten voldoen qua toegankelijkheid. Dat houdt in dat ze volledig geraadpleegd kunnen worden door mensen met een visuele of lichamelijke beperking. Dit is een van de aspecten waar we constant alert op zijn en wat we ook laten toetsen door een onafhankelijk bureau. Dat hebben we afgelopen jaar weer laten doen. En met succes. De samenvatting van het rapport begon met: "Het onderzoek is uitgevoerd tussen 28 juli 2025 en 08 augustus 2025. Er wordt voldaan aan 33 van 33 succescriteria

(100 %). Onze onderzoeker heeft 0 problemen opgeschreven waarbij gebruikers met een functiebeperking mogelijk tegen problemen aanlopen.

We bleven ook in 2025 bezig met het nog verder uitfaseren van pdf's die op onze website staan. Dit deden we onder andere door de teksten om te zetten naar webpagina's en pdf formulieren om te zetten naar online invulbare formulieren die wel voldoen qua toegankelijkheid.

Daarnaast hebben we informatie over de Wmo en Jeugdwet op onze website veranderd zodat deze duidelijker en overzichtelijker is.

Afgelopen jaar hebben we de voorbereidingen getroffen voor het aanbieden van een vertaalmogelijkheid voor de website. Zodat in het nieuwe jaar ook buitenlandse bezoekers van onze website de informatie in het Engels en Duits kunnen lezen.

Zie ook de informatie in het programma Bestuur en Ondersteuning.

Middelburg Ontmoet

In 2025 ontwikkelde het online community platform Middelburg Ontmoet zich steeds verder. Het groeit qua aantal gebruikers, een schrijfgroep van een aantal enthousiaste Middelburgers ontstond en scheef een heel divers aantal berichten. Uiteraard werd de platform ook ingezet voor participatie, bijvoorbeeld voor het beleidsplan toerisme, het evenementenbeleid, fiets- en parkeerbeleid en Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten.

Op Middelburg Ontmoet staat ook de sociale netwerkkaart. Dat is een overzicht van organisaties die inwoners helpen om zich fit te voelen en mee te doen in de maatschappij. Denk aan sportclubs, culturele verenigingen, ontmoetingsplekken en aan organisaties waar je terecht kunt met vragen over thema's als opgroeien, wonen, zorg en omgaan met geld. De indeling van de sociale kaart is gebaseerd op Positieve Gezondheid.

Zie ook de informatie in het programma Bestuur en Ondersteuning.

Sociale media

Gemeente Middelburg is actief op Facebook, Instagram, X (voorheen Twitter) en LinkedIn. En uiteraard ook op Middelburg Ontmoet. We gebruiken sociale media om informatie te zenden, bijvoorbeeld nieuwsberichten, aankondigingen van

raadsvergaderingen en (werk)bezoeken van college(leden). Maar ook om mensen uit te nodigen voor bijeenkomsten of het invullen van een enquête. Onze wethouders zijn ook actief op een of meerdere sociale media.

Brieven testen

In 2025 zijn we voor het eerst met een lezerspanel bij elkaar gekomen. We hebben een aantal veel verstuurd brieven voorgelegd aan mensen die de Nederlandse taal minder machtig zijn. Zij hebben ons geholpen door aan te geven wat ze duidelijk en minder duidelijk vonden aan de brieven. De opmerkingen nemen we zeker mee in het verbeteren van onze uitgaande brieven. In 2026 krijgt dit zeker een vervolg.

Overig

De communicatieadviseurs en medewerkers van het cluster Communicatie zijn in 2025 ook ingezet op vele andere projecten en lijnactiviteiten. Denk aan het opstellen van visie op vervolgonderwijs, horecabeleid, diverse Europese projecten, azc, fiets- en parkeerbeleid, burgerberaad, gebiedsontsluiting Veerse Meer zuid, YouChoose, renovatie kademuren, Hart voor Dauwendaele, Hart voor Griffioen en afval.

Juridische zaken

Bezwaarschriften en geschillen

In 2025 heeft de kamer Algemene Zaken van de Commissie bezwaarschriften 10 keer vergaderd en 26 adviezen uitgebracht. Hiervan zijn 5 bezwaarschriften gegrond en 16 bezwaarschriften ongegrond verklaard. In 1 geval was er sprake van een combinatie gegrond/ongegrond. 4 bezwaarschriften zijn niet-ontvankelijk verklaard. Aan vergoedingen en reiskosten voor de commissieleden werd in totaal € 6.930,00 betaald.

Door de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren geldt voor ambtenaren het private arbeidsrecht. In 2025 heeft de Regionale Geschillencommissie geen individuele geschillen tussen gemeente en werknemer behandeld.

Klachten

De informele behandeling van klachten in 2025 laat ook dit jaar zien dat vlot en persoonlijk contact gelegd door de klachtbehandelaar bijzonder op prijs wordt gesteld door de klager. Deze persoonlijke contacten zorgden ervoor dat de meeste klachten snel naar tevredenheid van klager werden opgelost. In

2025 zijn 41 klachten behandeld waarvan zes ter behandeling aan de klachtencommissie zijn voorgelegd. De klachtencommissie heeft geadviseerd om vijf klachten ongegrond en één klacht niet-ontvankelijk te verklaren. Geen van deze klachten zijn voorgelegd aan de Nationale Ombudsman. Aan vergoedingen en reiskosten voor de commissieleden werd in totaal € 3.800,00 betaald.

Verzekeringen

Met ingang van 1 januari 2021 heeft de gemeente bij AON assurantiën een nieuw brandcontract met een looptijd van 3 jaar. Echter, als gevolg van de schadelast van de gemeente Middelburg (én landelijke) hadden de verzekeraars het gemeentelijk brandcontract per 1 januari 2023 pro-forma opgezegd. De verzekeraars hebben het brandcontract verlengd tot 1 januari 2024 en daarna tot 1 januari 2025. De verzekering wordt per jaar verlengd. Eén verzekeraar heeft een premieverhoging van 10% doorgevoerd. De andere verzekeraars hebben de premie niet gewijzigd.

De aansprakelijkheidsverzekering heeft de gemeente na een Europese aanbesteding per 1 januari 2020 ondergebracht bij Melior verzekeringen in Almelo. Melior verzekeringen en Centraal beheer zijn nagenoeg de enige aanbieders van aansprakelijkheidsverzekeringen voor (gemeentelijke) overheden. De aansprakelijkheidsverzekering wordt per jaar verlengd.

Naast bovengenoemde verzekeringen heeft de gemeente nog een derde grote verzekering, dit betreft de Construction All Risks (CAR) verzekering, deze is afgesloten bij Centraal beheer. Deze verzekering dekt de risico's bij infrastructurele werken.

Informatievoorziening en Informatiebeheer

In het organisatieplan is 'digitaal versnellen' benoemd als één van de vijf speerpunten. Dit heeft o.a. geleid tot het opstellen van een Programma Digitalisering voor de periode 2022-2025. Dit programma fungeert als uitvoeringsprogramma voor de I-Visie die in juni 2020 is vastgesteld. In 2025 is gestart met het opstellen van een nieuwe I-Visie

Het programma heeft aandacht voor de digitale dienstverlening, regievoering en samenwerking, datagedreven werken, de (samen)werkplek, de vaardigheden en bewustzijn van de medewerker en innovatie binnen de afdelingen. Maar wellicht

net zo belangrijk is het op orde houden en verbeteren van de bestaande informatiehuishouding.

De focus ligt voornamelijk op de juiste informatievoorziening realiseren om onze dienstverlening en bedrijfsvoering te ondersteunen.

In 2025 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

Project informatiearchitectuur

Het applicatielandschap is in beeld gebracht en vastgelegd in een architectuurplaat. Deze is ook per afdeling beschikbaar. Vervolgens is er aandacht geweest voor de procesarchitectuur van een aantal afdelingen.

Verbeterplan Informatiebeheer

Het Verbeterplan Informatiebeheer 2022/2023 is geactualiseerd en in lijn gebracht met de aanbevelingen uit de KPI rapportages van Provincie Zeeland en het Zeeuws Archief n.a.v. de laatste inspecties. Het Kwaliteitssysteem Informatiebeheer is ontwikkeld en zal in 2026 worden geïmplementeerd. Archiven uit het voormalige zaak-/documentsysteem zijn overgebracht naar het Zeeuws Archief. Voorbereidingen zijn getroffen ter bevordering van het integraal informatiebeheer, waarbij cluster Informatiebeheer en Functioneel Beheer in 2026 onderdeel zullen uitmaken van afdeling Bedrijfsvoering, waarvan het i-cluster al onderdeel uitmaakt.

Verbeterplan Functioneel beheer

Het verbeterplan Functioneel beheer is als het gevolg van andere prioriteiten slechts ten dele gerealiseerd. Door de organisatieontwikkeling lagen prioriteiten elders waardoor onderdelen zijn uitgesteld tot na de ingang van de vernieuwde organisatie.

Het volgende is gerealiseerd:

- Door de her-invoering van Topdesk zijn er bij meer functioneel beheerders Topdesk ingevoerd om incidenten vast te leggen. Hierdoor gebruiken meer en meer functioneel beheerders dezelfde wijze van ontvangst en afhandeling van incidenten.

- Selfguide is aangeschaft tbv gelijke manier van vastleggen van handleidingen.

Implementatie nieuwe wetgeving

De implementatie van wetgeving met een directe relatie op de informatievoorziening is een doorlopend proces gezien de vele nieuwe wetten waarvan de invoering de komende jaren is gepland (o.a. Digital Decade). In 2025 is o.a. aandacht geweest voor de Wet digitale overheid en de omgevingswet en een aantal Europese wetten en verordeningen.

Microsoft 365

In 2025 is het project rondom de invoering van nagenoeg afgerond. Vanaf maart 2026 zullen de verdere ontwikkelingen 'in de lijn' worden opgepakt.

Project digitaliseren uitgaande post

In 2025 is de aanbesteding voor alle uitgaande post van de gemeente uitgevoerd. Er is een projectleider aangetrokken die de opdracht heeft om de technische implementatie te begeleiden, waarna de organisatorische aansluiting van de verschillende afdelingen op het digitaal versturen van post via mijn overheid kan plaatsvinden.

Aansluiten op E-depot

In 2025 zijn de zaakdossiers van de periode 2011-2019, welke gevormd zijn in het zaakstelsel Green Valley, uitgeplaatst naar het Zeeuws Archief. Op de uitgeplaatste dossiers vindt in 2026 een kwalitatieve verrijking plaats om uiteindelijk definitief te kunnen worden overgebracht naar het e-depot. In 2026 zal een concreet implementatieplan worden opgesteld t.b.v. het structureel overdragen van digitale archiefbescheiden.

Digitale handtekening

In 2025 zijn de voorbereidingen getroffen voor het introduceren van de mogelijkheid om digitaal te kunnen ondertekenen vanaf februari 2026 is dit operationeel.

Scansoftware informatiebeheer

In 2025 zijn de in 2024 aangeschafte scanners ingesteld om te kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen zoals gesteld in het Handboek vervanging gemeente Middelburg 2017. Het handboek is in 2025 geactualiseerd en zal in 2026 worden geëffectueerd. Tegelijkertijd is onderzoek gedaan naar een duurzame scanoplossing ter vervanging van de huidige scanoplossing. Deze duurzame scanoplossing zal in 2026 worden geïmplementeerd.

Inkoop

Borging van de rechtmatigheid en doelmatigheid van inkoop zijn speerpunten binnen de organisatie. De formats van aanbestedingsdocumenten zijn verder gestandaardiseerd. Marktverkenning wordt vaker ingezet zodat er doelmatiger wordt ingekocht. Tevens is het contractmanagement, inclusief contractbeheersysteem, geoptimaliseerd door vernieuwing van het systeem met koppeling naar het zaakstelsel. Er is continue aandacht vanuit inkoop gericht het vergroten van de kennis en het bewustzijn met betrekking tot de inkoopdoelstellingen bij de (nieuwe) medewerkers door het geven van kennissessies en het aansluiten bij cluster- en/of afdelingsoverleggen.

Op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen is in 2025 het Manifest ondertekend en wordt er met een MVOI-actieplan gewerkt. Naast MVOI-ambities van de gehele organisatie en afdelingsoverstijgende acties, zijn er acties en ambities bepaald per afdeling.

Aanbestedende diensten (waaronder gemeenten) moeten opdrachten die groter of gelijk zijn aan de Europese drempelwaarden op het Europees digitaal platform voor aanbestedingen plaatsen. Gemeente Middelburg gebruikt hiervoor TenderNed, hét online marktplaats voor aanbestedingen van de Nederlandse overheid. In 2025 zijn door de gemeente Middelburg 10 Europese openbare en 32 meervoudig onderhandse aanbestedingen via TenderNed georganiseerd, dat zijn er 10 meer dan in 2024.

De unieke Zeeuwse inkoop netwerk-samenwerking is gecontinueerd en waar mogelijk geïntensiveerd in gezamenlijke projecten.

Informatiebeveiliging

In 2025 heeft de gemeente Middelburg verdere stappen gezet in het versterken van de informatieveiligheid en het professionaliseren van de organisatie op dit vlak. Een betrouwbare, actuele en volledige informatievoorziening is essentieel voor een goed functionerende overheid en vormt de basis voor het beschermen van de rechten van zowel inwoners als ondernemers. Dit vraagt om een integrale benadering, zorgvuldig opdrachtgeverschap en continu bewustzijn van risico's. Alle onderdelen van de organisatie leveren hieraan een belangrijke bijdrage.

Het proces van informatiebeveiliging richt zich primair op de bescherming van gemeentelijke informatie, maar biedt ook kansen, zoals het verantwoord inzetten van elektronische dienstverlening en het stimuleren van nieuwe en innovatieve werkmethoden. De focus ligt op het uitwisselen van informatie in alle vormen, inclusief digitaal, op papier en mondeling. Hierbij gaat het niet alleen om het beschermen van privacy, maar ook om het waarborgen van vitale maatschappelijke functies die door informatie worden ondersteund, zoals verkeer, vervoer, openbare orde en veiligheid. Het draait niet alleen om ICT; het vereist ook verantwoordelijk en bewust gedrag van alle medewerkers binnen de organisatie.

De gemeente Middelburg heeft de volgende activiteiten in 2025 uitgevoerd:

- De bewustwordingscampagne is in 2025 vernieuwd en opnieuw verplicht gesteld voor alle medewerkers. De focus lag op phishing en andere vormen van social engineering, wat heeft geleid tot een hoger bewustzijnsniveau en een betere digitale weerbaarheid. Daarnaast is verkend hoe de trainingen kunnen worden uitgebreid, onder meer met functiespecifieke modules en scenario-oefeningen. Ook zijn nieuwe initiatieven ontwikkeld, zoals korte intranetberichten en een verbeterde onboarding voor nieuwe medewerkers.
- In 2025 is verder gewerkt aan de actualisatie van het Gemeentelijk Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid. Het vernieuwde beleid, waarin onder andere de nieuwe wetgeving zoals de Cyberbeveiligingswet is verwerkt, is inmiddels vrijwel afgerond en zal in 2026 worden ingevoerd.
- De CISO heeft in 2025 verder gewerkt aan het verhogen van de digitale weerbaarheid. Er zijn risico-inventarisaties

uitgevoerd op vitale primaire processen, waaronder processen met gegevens in de cloud, en samen met andere gemeenten en leveranciers zijn aanvullende beveiligingsafspraken gemaakt.

- De ENSIA-cyclus is in 2025 opnieuw doorlopen voor de DigiD-applicaties en de Suwinet-aansluiting van de gemeente. Nieuw hierbij is dat de DigiD-verantwoording niet langer via het college loopt, maar rechtstreeks bij Logius wordt ingediend. Ook is opnieuw gekeken naar 'werking', naast 'opzet' en 'bestaan'. Deze uitgebreidere controle heeft bijgedragen aan een hogere mate van zekerheid over de effectiviteit van de informatiebeveiligingsmaatregelen.

Privacybescherming

In 2025 is het privacybeleid van de gemeente herzien en opnieuw gepubliceerd. Dit beleid vormt het kader voor de omgang met persoonsgegevens binnen de organisatie en geeft invulling aan de verplichtingen uit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

De eerste organisatorische stappen om de implementatie van dit beleid te ondersteunen zijn gezet. Zo is structureel overleg ingericht tussen het management en het Privacy Office. Ook is voor elke afdeling een Contactpersoon Privacy (CP) aangewezen die voor de afdeling als eerste aanspreekpunt fungeert, bijdraagt aan het stimuleren van een privacybewuste cultuur op de afdeling én een belangrijke signalerende en coördinerende rol vervult.

De verdere operationalisering van het privacybeleid is nog in ontwikkeling. Cruciaal onderdeel hiervan is de realisatie van de basisadministratie van de gemeente op het gebied van privacy. Deze privacyadministratie omvat onder meer een actueel en volledig verwerkingsregister, gedocumenteerde procedures en aantoonbare borging van privacy in werkprocessen. Het is in 2025 niet gelukt deze basis privacyadministratie te realiseren. In de dagelijkse dynamiek binnen de organisatie, waarin verschillende prioriteiten om voorrang strijden, bleek hiervoor zowel binnen het Privacy Office als op de afdelingen onvoldoende tijd en capaciteit beschikbaar. Er zijn op dit vlak wel een aantal concrete stappen gezet. Zo is in 2025 tooling aangeschaft die het privacymanagement binnen de organisatie structureel kan ondersteunen. Deze tooling zal, onder meer, gebruikt worden voor het documenteren en beheren van het verwerkingsregister en het voeren van een adequate administratie met betrekking tot Data Protection Impact Assessments (DPIA's), datalekken en

verzoeken van betrokkenen die hun privacyrechten uitoefenen. Ook biedt deze tooling uitgebreide mogelijkheden op het gebied van risicobeheer, monitoring van beheersmaatregelen, uitvoering van toezicht en managementrapportages. Met de aanschaf van deze tooling is dus een belangrijke randvoorwaarde gecreëerd voor efficiënte en meer gestructureerde inrichting van de privacyadministratie, in tegenstelling tot eerder gebruikte tooling die hiervoor minder geschikt bleek. Wel moet nog een hoop werk worden verricht om de mogelijkheden van deze tooling optimaal te benutten.

Een ander doel voor 2025 was het vergroten van de privacykennis en het stimuleren van een privacybewuste cultuur binnen de gemeente. Zoals reeds beschreven, beschikt elke afdeling inmiddels over een CP. Deze medewerkers hebben, in aanvulling op de voor elke medewerker verplichte scholingen over privacy en informatieveiligheid via de Middelburg Academie, in mei 2025 een basistraining AVG gevolgd via ICTRecht. Ook worden vanuit het Privacy Office sessies voor de CP georganiseerd om actuele privacykwesties met elkaar te bespreken en de opgedane kennis te borgen dan wel uit te breiden. Verder geeft de Privacy Officer ca. elke 6 weken een presentatie over zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens tijdens de bijeenkomst 'Ambtenaar en integriteit', een bijeenkomst voor nieuwe medewerkers die voorafgaat aan het afleggen van de ambtseed. Tot slot is de 'privacy-etalage' op het intranet van de gemeente in 2025 gerealiseerd, waar medewerkers zowel uitgebreide informatie over dit onderwerp als bijvoorbeeld actuele formats voor uitvoering van DPIA's en sluiten van relevante overeenkomsten kunnen vinden.

Hoewel het in 2025 niet is gelukt de ambities op het gebied van privacy binnen de gemeente volledig te realiseren, is dit jaar wel vooruitgang geboekt op basis waarvan in 2026 verder kan worden gebouwd met als doel het privacyvolwassenheidsniveau van de gemeente naar het minimaal vereiste niveau te brengen.

Financieel Beleid/Beheer

Financiën vervult binnen de gemeentelijke organisatie een belangrijke rol in het realiseren van bestuurlijke en organisatorische doelstellingen. Control zorgt toetst of de inzet van publieke middelen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend plaatsvindt, en vormt daarmee een essentiële pijler onder de kwaliteit van de uitkomsten in de politieke keuzes die worden

gedaan. Het organisatiebelang staat centraal en de inzet van mensen, geld en informatie wordt daar optimaal op afgestemd. Daarbij kiezen we voor een integrale benadering met respect voor ieders rol, positie en verantwoordelijkheid. De bijdrage van Bedrijfsvoering beperkt zich dan niet tot het geven van adviezen aan het eind van de voorbereiding van een besluit, maar er wordt vanaf het begin samengewerkt. Medewerkers van Bedrijfsvoering bieden actief ondersteuning aan en coördineren zelf intern de vragen voor interne klanten en werken continu aan onze meerwaarde.

Financiën ondersteunt de organisatie door:

- Het opstellen, bewaken en analyseren van de Planning & Control-cyclus, waaronder de begroting, tussentijdse rapportages en de jaarrekening;
- Het adviseren van bestuur en management over financiële consequenties van beleidskeuzes en strategische ontwikkelingen;
- Het bewaken van financiële kaders, zoals budgetten, reserves en voorzieningen, zodat keuzes passen binnen de vastgestelde financiële ruimte;
- Het ontwikkelen en toepassen van kaders, richtlijnen en interne beheersingsmaatregelen die bijdragen aan transparantie, uniformiteit en betrouwbaarheid van financiële informatie;
- Het tijdig signaleren van risico's en kansen, en het ondersteunen bij het opstellen van beheersmaatregelen of het benutten van mogelijkheden;

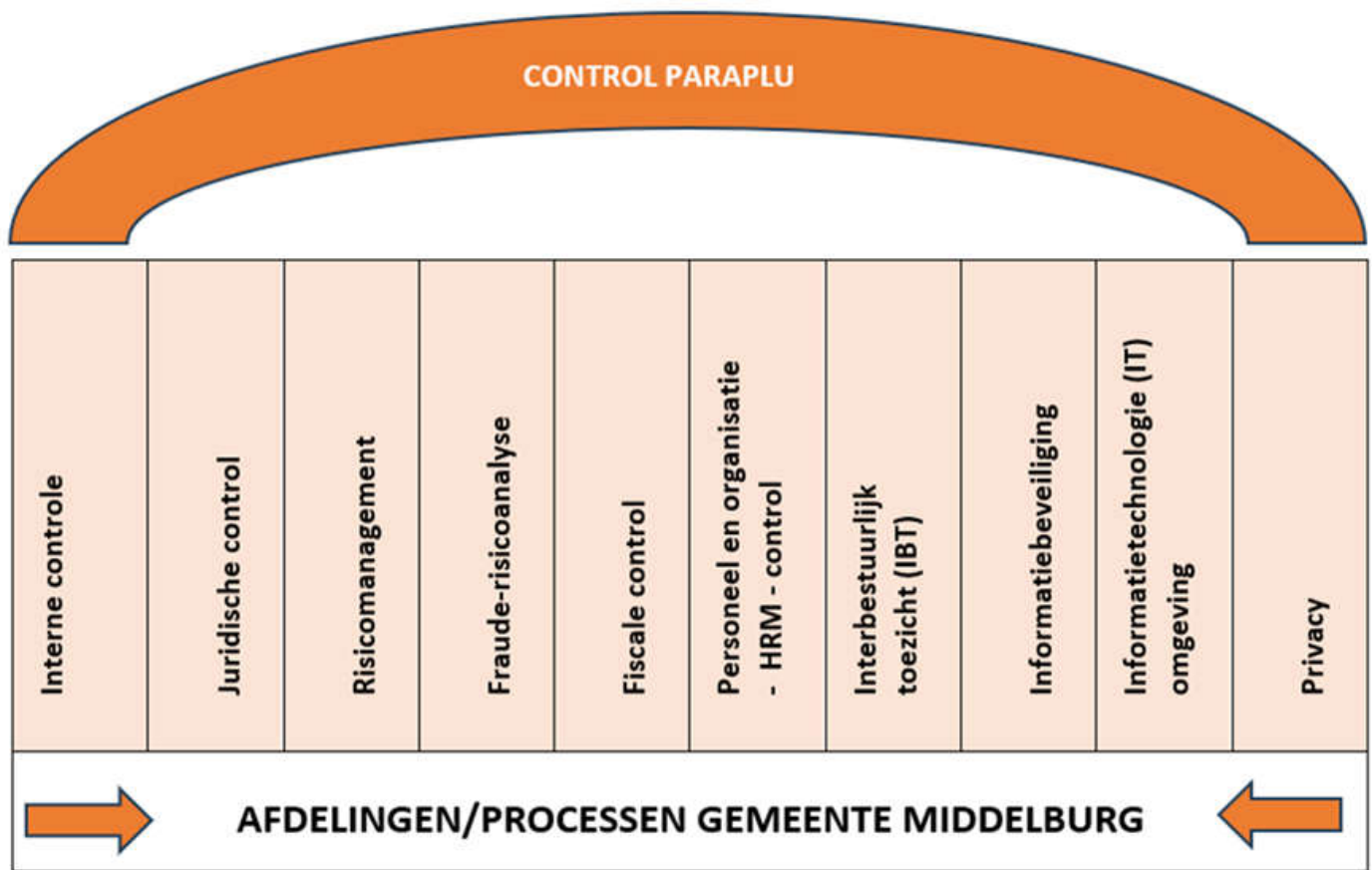
- Het faciliteren van vakafdelingen met financiële expertise vanaf de start van projecten, programma's en beleidsontwikkeling, zodat financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid goed in beeld zijn;
- Het financieel beheer richt zich op administratieve verwerking van, crediteuren, banken, kas en BTW-aangiften.

Daarmee is Financiën niet alleen een controlerende en administratieve discipline, maar vooral een strategische partner van de vakafdelingen. In nauwe samenwerking wordt gewerkt aan het realiseren van maatschappelijke opgaven binnen verantwoord financieel beheer. De financiële functie draagt zo bij aan een toekomstbestendige, wendbare en transparante organisatie waarin middelen optimaal worden ingezet voor het publieke belang.

AO/IC

Een geïntegreerde aanpak

In mei 2025 stelde het college het plan 'Middelburg in Control 2025-2028' vast. Eind juni 2025 is dit plan gepresenteerd aan de Auditcommissie van de gemeente. Dit plan gaat over de interne beheersing van de gemeente Middelburg op basis van de Control paraplu.

Het plan Middelburg in Control 2025-2028 betreft het volgende:

- Integratie van op dit moment tien control onderdelen volgens bovenstaand figuur;
- Verschuiving van gegevensgerichte controles achteraf naar borging controles in de processen;
- Processen;
- Jaarlijks terugkerende activiteiten en fasering;
- Afstemming met accountant en Belastingdienst;
- Doelmatig- en doeltreffendheid onderzoek art 213a;
- Rapportagestructuur;
- Management Control Systeem;
- Integrale ondersteuning met één softwaresysteem, TrustBound GRC.

Bij interne beheersing gaat het om opzet, bestaan en werking. We geven hieraan invulling door voor de in het plan genoemde processen per proces een risicoanalyse uit te voeren. Hierbij besteden we aandacht aan alle onderdelen die in de Control paraplu worden genoemd. Met deze risicoanalyse richten we vervolgens de interne beheersing met beheersmaatregelen het

desbetreffende proces in (opzet) en toetsen we de werking van de hiervoor genoemde beheersmaatregelen met een deelwaarneming (bestaan). Tenslotte nemen we een aantal steekproeven (werking). Als de toets – bestaan – geen bijzonderheden oplevert kunnen we volstaan met een beperkt aantal steekproeven. Deze wijze van interne beheersing is in de lijn van de bedoeling van de invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college, leidt tot een doelmatig controlproces en heeft positieve doorwerking op de organisatieontwikkeling.

In de 2e helft van 2025 startten wij met de uitwerking van risicoanalyses per proces, en de invoering daarvan in TrustBound GRC. In 2026 gaan we hiermee verder. Op processen die nog niet zijn omgezet voeren we nog interne controle op de oude werkwijze uit.

We werkten in 2025 aan de processen: uitgaande subsidies, inkoop en aanbesteding, de sociaal domein processen Wmo, jeugd en Pgb, samenwerkingsverbanden en de betalingsorganisatie.

Daarnaast vond adhoc advisering plaats op het moment dat we verbetermogelijkheden waarnemen in de processen op het gebied van doelmatig- doeltreffend- en rechtmatigheid. In dat geval wachten we niet tot een proces aan de beurt is.

Doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoek

Vanuit de door de gemeenteraad vastgestelde verordening doelmatig- en doeltreffendheid van het gevoerde beleid (213a Gw) voerden wij in 2025 één themaonderzoek uit, Werken in Opgaven en Projecten. Het college stelde het onderzoeksrapport vast en gaf de organisatie opdracht tot het uitwerken van de aanbevelingen in een verbeterplan. Zodra deze is vastgesteld leggen we de stukken ter kennisname aan de gemeenteraad voor.

We troffen voorbereidingen om vanaf 2026 volledig te voldoen aan de verordening. We stelden eind 2025 een onderzoeksplan op voor de jaren 2026-2028. Dit plan legden wij voor aan de auditcommissie. Daarnaast stelden we een toetsingskader op voor organisatieonderzoek. Ook dit legden wij voor aan de auditcommissie.

De controller van de gemeente Middelburg maakt deel uit van de Zeeuwse controllers die doelmatigheidsonderzoeken doen bij de verbonden partijen. In 2025 werd een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd bij het SVWO. Dit onderzoek was eind 2025 nog niet afgerond. Een doelmatigheidsonderzoek bij RUD Zeeland werd doorgeschoven naar 2026 vanwege de ontwikkelingen rondom robuuste RUD. De controller van de gemeente Middelburg was bij beide onderzoeken niet betrokken. De controller staat in 2026 op de planning voor een doelmatigheidsonderzoek bij de Zeeuwse Muziekschool.

Rapportagestructuur

Vanuit Middelburg in Control 2025-2028 is één controllersrapportage opgesteld, aangeboden aan de betrokkenen, MT, College en voorgelegd aan de auditcommissie. Aan de Belastingdienst is een fiscaal jaarverslag verstrekt over 2024. Ook zijn de wensen van control kenbaar gemaakt voor een organisatie breed dashboard, waarop voor alle lagen van de organisatie (raad, college, MT, afdelingen) de juiste data wordt gepresenteerd om in control te kunnen zijn. Dit krijgt in 2026 een vervolg.

Ook is gestart met de doorontwikkeling van de programmabegroting vanaf 2027. Dit door het voorstellen van een

nieuwe programmaplan met een andere indeling van programma's en een andere structuur binnen de programma's.

Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Het IBT betreft wettelijk geregeld toezicht door de provincie Zeeland op de domeinen informatie en archief, omgevingsrecht, erfgoed en archeologie en huisvesting vergunninghouders. In 2023 stelde de provincie Zeeland het beleidskader 'Interbestuurlijk Toezicht (IBT) 2023-2027' vast. Het is de bedoeling van de provincie om jaarlijks een 'Uitvoeringagenda Generiek bestuurlijk toezicht' te verstrekken. In 2025 ontvingen we de definitieve beoordelingsbrief over 2023. Het resultaat hiervan was:

Archief & informatiebeheer:	Goed
Huisvesting vergunninghouders:	Goed
Omgevingsrecht:	Redelijk
Erfgoed en monumenten:	Zeeuws breed geen beoordeling ivm te weinig informatie

Wij informeerden de gemeenteraad hierover met een memo actief. In november ontvingen we een eerste concept beoordeling 2024 waarop de gemeenten en het waterschap konden reageren. Wij gaven een ambtelijke reactie op het concept. Ook waren er enkele ambtelijke toezichtgesprekken. De definitieve beoordeling over 2024 volgt begin 2026. Op dat moment brengen wij de definitieve beoordeling over 2024 in het bestuurlijk proces.

Toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 stelt het college een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) op voor de gemeenteraad. De accountant geeft hierdoor geen oordeel meer over de rechtmatigheid. Wel neemt de accountant de RMV mee in zijn controle op getrouwheid. De accountant beoordeelt of de RMV getrouw is opgesteld.

Begrotingsrechtmatigheid

In 2025 stelden wij de rechtmatigheidsverantwoording op met als resultaat onrechtmatig. We overschreden de rechtmatigheidsgrens met ca. € 140.000. Alle onrechtmatigheden op de exploitatie zijn volgens de afspraken

met de raad in de financiële verordening aan te merken als acceptabel. Voor het rechtmatigheidsoordeel bij investering staat in de financiële verordening een grensbedrag genoemd van € 10.000 voor individuele kredieten. Het sublid 5d van artikel 9c Begrotingscriterium in de financiële verordening waarin vermeld is 'overschrijding past binnen bestaand beleid' is niet geldig voor investeringen. In 2026 stellen we de gemeenteraad voor om dit ook van toepassing te verklaren op investeringen.

De overschrijding op investeringen bedraagt afgerond € 125.000. Dit bestaat uit diverse bedragen. Hiervan zijn er negen kredieten met geringe bedragen onder de € 10.000, en daarnaast twee investeringen boven de € 10.000. Dit betreft:

Kruitmolen basketbalinstallatie speelveld	€ 14.500
Herstel gymzaal Kruisweg Nehalennia	€ 87.500

Omdat beide overschrijding lager zijn dan € 100.000 lichten wij deze verder niet toe.

Inkoop en aanbesteding

Dit valt onder het voorwaardecriterium rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Hiervoor zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Hieronder geven wij aan welke acties we ondernamen om tot het oordeel te komen geen onrechtmatigheden bij M&O:

- Uitvoering van de beheersmaatregelen zoals deze zijn beschreven in de fraude-risicoanalyse welke in 2024 is vastgesteld met daarin M&O;
- Inbrengen van deze beheersmaatregelen in de risicoanalyses per proces van Middelburg in Control;
- Gebruik van aanvraagformulieren met ontvankelijkheidcontroles daarop voor diverse processen, zoals subsidies en vergunningen;
- Gesprekken over interne beheersing in de organisatie waaruit blijkt dat beheersmaatregelen worden uitgevoerd.

Wet open overheid

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) heeft als doel om de transparantie van de overheid te vergroten door het openbaar maken van overheidsinformatie te bevorderen. Als gevolg hiervan zijn er een aantal juridische verplichtingen omtrent publiceren die verband houden met de Woo, waaronder:

1. Actieve openbaarmaking: Een belangrijk onderdeel van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van 17 informatiecategorieën door alle bestuursorganen. Deze verplichting is nu nog niet van kracht, maar treedt gefaseerd in werking (per informatiecategorie) omdat organisaties tijd nodig hebben de openbaarmaking van de verschillende categorieën voor te bereiden en in te richten.
2. Passieve openbaarmaking: Naast de actieve openbaarmaking, kan een ieder de gemeente verzoeken om openbaarmaking van publieke informatie. Hierbij moet duidelijk worden vermeld op welke documenten dan wel aangelegenheid het verzoek betrekking. Deze procedure is geregeld in hoofdstuk 4 Woo.
3. Toegankelijkheid van informatie: Overheidsinstanties moeten ervoor zorgen dat informatie die zij actief openbaar maken, toegankelijk is voor een breed publiek. Dit betekent dat de informatie digitaal beschikbaar moet zijn en in een toegankelijk format, zoals pdf of html.
4. Informatiebeheer: Overheidsinstanties zijn verplicht om hun informatie op een zorgvuldige en duurzame wijze te beheren. Dit betekent dat zij moeten zorgen voor een goede archivering en dat informatie niet verloren gaat.
5. Registeren van informatie. Concreet betekent dit, vastleggen:
 - De datum waarop het document is geproduceerd;
 - De aard van het document (bijvoorbeeld: rapport, brief, memo);
 - De identiteit van de auteur(s) van het document;
 - De identiteit van de ontvanger(s) van het document;
 - Het onderwerp van het document.
 - Daarnaast moeten overheidsinstanties ook bijhouden of een document openbaar gemaakt is of niet, en zo ja, op welke datum dit heeft plaatsgevonden.

Beleidsvoornemens

Beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de 'wet open overheid' (Woo):

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en beoogt een transparantere en beter toegankelijke overheid. In reactie hierop heeft de gemeente Middelburg de informatie op haar website geactualiseerd, zodat inwoners duidelijk kunnen zien hoe zij een Woo-verzoek kunnen indienen en waar specifieke informatie beschikbaar is. Daarnaast heeft de gemeente adviesbureau KB&P opdracht gegeven een impactanalyse uit te voeren en een implementatieplan op te stellen.

Op basis van het adviesrapport heeft het college in juli 2023 besloten de Woo te implementeren op basisniveau. Dit betekent dat de gemeente de wettelijke fasering van de Woo volgt, waarbij de implementatie is uitgespreid over de periode 2021-2026. Voor gemeenten zijn 11 informatiecategorieën vastgesteld die in drie fasen openbaar gemaakt moeten worden.

Gerealiseerd beleid in relatie tot beleidsvoornemens

De eerste fase van de Woo-implementatie is reeds in 2024 voltooid. Binnen deze fase zijn vier informatiecategorieën actief openbaar gemaakt:

1. Bereikbaarheidsgegevens – contactgegevens van de gemeente
2. Organisatie en werkwijze – het gemeentelijk organogram
3. Vergaderstukken – bestuurs- en raadsstukken
4. Woo-verzoeken en besluiten (extra nog niet wettelijk vereiste).
Er is ook specifiek aandacht voor het publiceren van de gedane Woo-verzoeken met betrekking tot het nieuwe AZC Cleene Hooge (publiceren op de open-info pagina, ook te raadplegen via de link in de Woo-index.)
5. Daarnaast zijn een Woo-contactpersoon en een Roo-redacteur aangesteld om de implementatie en naleving van de wet te waarborgen.

De Woo-contactpersoon binnen de gemeente Middelburg heeft als taak om:

- Woo-verzoeken, overeenkomstig het daarvoor vastgestelde stappenplan, in eerste instantie in goede banen te leiden, zoals het registreren, verzoeken om nadere informatie, afhandelen of doorzetten.

- Intern en extern te communiceren over de Woo, bijvoorbeeld door medewerkers en inwoners te informeren over de procedures.
- Samenwerking binnen de organisatie te bevorderen om te zorgen dat de juiste informatie tijdig wordt verzameld en openbaar gemaakt. Een en ander is en zal geschieden in samenwerking met het cluster communicatie. Dit valt samen met het Customer Succes Traject (samenwerking functioneel beheer en informatiebeheer).
- Zorgen voor actieve openbaarmaking, oftewel het proactief publiceren van bepaalde informatiecategorieën zoals voorgeschreven door de Woo.

De Woo-contactpersoon fungeert dus als een schakel tussen burgers, collega's en bestuurders als het gaat om overheidsinformatie en transparantie. De Woo-redacteur ervoor dat overheidsinformatie duidelijk, vindbaar en correct openbaar wordt gemaakt, in lijn met de eisen van de Woo.

Woo-verzoeken afgedaan in 2025

In 2025 zijn er 43 Woo-verzoeken ingediend. Hiervan zijn er 37 afgehandeld.

Fase 2

In 2025 bleek echter landelijk dat de invoering (volgens wettelijk voorgestaan schema) moeilijker is dan voorzien:

- er was meer tijd nodig voor technische en organisatorische voorbereiding
- de generieke Woo-voorziening moest nog verder worden ontwikkeld (= de landelijke digitale infrastructuur (portaal + koppelingen) waarmee alle overheden Woo-informatie actief openbaar maken en doorzoekbaar maken voor burgers.
- met medeoverheden (VNG, provincies, waterschappen) moest verder worden afgestemd over kosten en implementatie.

Daarom kon de definitieve verplichting voor tranche 2 in 2025 nog niet worden vastgesteld.

Ook is er in 2025 aandacht geweest voor:

- Het opstellen van een richtlijn voor een correct gebruik en archiveren van e-mail en Whatsapp
- De verplichte informatiecategorieën doorlopen aan de hand van de Woo-match, dit is een tool ontwikkeld door de VNG, en

- Het opstellen van een Informatiebeheerplan

Het Middelburgse Woo-project is tijdens fase 1 aangemerkt als een portfolio-project. Nu het project loopt en aan alle randvoorwaarden is voldaan voor wat betreft het voldoen aan het wettelijk implementatietraject, wordt het project, mede ook gelet op de landelijke ontwikkelingen, in fase 2 en fase 3 (vooralsnog) voortgezet als een lijnproject.

Er blijft in deze constructie geanticipeerd worden op

- Het implementeren van 2 nieuwe informatiecategorieën conform de VNG Handreiking ('Adviezen en Adviescolleges' en 'Jaarplannen en -verslagen').

Met deze stapsgewijze implementatie van de Woo heeft de gemeente Middelburg ook in 2025 gewerkt en blijft zij werken aan een transparante en toegankelijke informatievoorziening voor inwoners en andere belanghebbenden.

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is bestuurlijk en financieel betrokken bij vele partijen, de zogenaamde verbonden partijen. Onder verbonden partijen wordt verstaan Gemeenschappelijke regelingen (GR-en), stichtingen en deelnemingen in vennootschappen. In de meeste gevallen voeren deze partijen taken uit voor de gemeente.

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is als volgt gedefinieerd:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft”.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een

financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf dient volgens het Besluit Begroting en Verantwoording ten minste te bevatten de visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen en de beleidsvoornemens van de verbonden partij.

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de verbonden partijen waarin de gemeente participeert. Het cijfermatig overzicht, zoals hieronder gepresenteerd, is gebaseerd op de cijfers uit de jaarrekening 2024 van de betreffende partijen. Bij het opstellen van deze paragraaf zijn de gegevens van onze gelieerde partijen over 2025 nog niet voorhanden. Deze cijfers worden opgenomen in de geactualiseerde paragraaf verbonden partijen die we in de begroting 2027 opnemen.

Bedragen x € 1.000	Bijdrage	Rekening	Eigen vermogen		Vreemd vermogen lang		Vreemd vermogen kort	
	Begroot	Resultaat	01/01 2024	31/12 2024	01/01 2024	31/12 2024	01/01 2024	31/12 2024
Gemeenschappelijke								
Regeling								
GR Veiligheidsregio Zeeland	4.005	-687	1.709	1.718	27.979	23.288	5.762	6.660
GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst								
Zeeland (GGD) ¹	3.478	-1.202	7.423	6.516	108	355	33.505	31.663
GR De Zeeuwse Muziekschool	494	21	-48	-27	0	0	1.165	1.032
GR Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/ Middelburg (SGB)	441	-109	203	93	8.618	8.769	672	562
GR Zeeuws Archief	681	302	2.449	2.751	3.108	4.018	1.677	1.597
GR Orionis ²	43.940	1.481	1.062	2.081	16418	16.234	8.469	6.768
GR Regionale Uitvoeringsdienst								
Zeeland (RUD)	723	-661	542	1.038	442	1.038	702	2.412
Openbaar Lichaam Afvalstoffenheffing								
Zeeland (OLAZ)	2.724	130	638	1.653	7.700	15.600	4.708	4.923
Vennootschappen/ stichtingen								
BV Monumentenbeheer Middelburg	0	32	1.501	1.534	32	37	10	8
Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed BV	0	128	277	405	7.974	7.376	2.534	2.181
Gemeentelijke Vervoerscentrale B.V.	0	7	529	531	174	163	1.746	2.385
NV Economische Impuls Zeeland	60							
GBE-Aqua B.V.	Dividend 2026: 347k							
ZEH N.V.	Dividend 2026: 5.778k							
BNG	Dividend 105	Dividend 2025						
Stedin Holding NV	Dividend 2026: 5k							

1 Bijdrage is excl. Jeugdhulpkosten

2 Betreft de Exploitatiebijdrage (dus niet de extra bijdrage, doorbet WSW, BUIG etc)

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regelingen voeren in de meeste gevallen een gemeentelijke taak uit, soms op het gebied van beleid, soms op het gebied van beheer en in een aantal gevallen zowel op het gebied van beleid en beheer. Er is dus sprake van verlengd lokaal bestuur. Het onderbrengen van gemeentelijke taken in een gemeenschappelijke regeling gebeurt meestal als de gemeente die taak niet alleen kan uitvoeren of als het niet doelmatig of doeltreffend is om deze taak alleen uit te voeren. In onderstaand overzicht worden de gemeenschappelijke regelingen weergegeven waarin de gemeente Middelburg participeert.

Overzicht Gemeenschappelijke Regelingen

GR Veiligheidsregio Zeeland
GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
GR De Zeeuwse Muziekschool
GR Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg
GR Zeeuws Archief
GR Orionis
GR Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)

De betrokkenheid bij de regelingen varieert sterk. Middelburg heeft wel in alle bovengenoemde regelingen een vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur. Bij een aantal regelingen is de Middelburgse vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur tevens lid van het Dagelijks Bestuur. De financiële betrokkenheid bij de gemeenschappelijke regelingen bestaat meestal uit een jaarlijkse bijdrage.

Deelname aan een gemeenschappelijke regeling brengt ook risico's met zich mee. Behalve de in de begroting opgenomen jaarlijkse bijdrage is de gemeente naar rato verantwoordelijk voor eventuele tekorten. Het is daarom belangrijk om de gang van zaken bij een gemeenschappelijke regeling goed te volgen om zo nodig tijdig te kunnen anticiperen op ongewenste ontwikkelingen. Risico's bij de gemeenschappelijke regelingen kunnen zich uiteindelijk vertalen naar (financiële) risico's bij de deelnemende gemeenten. Vaak openbaren deze risico's zich in financiële zin, namelijk in de vorm van een extra financiële bijdrage aan de betreffende GR, maar daarnaast dient ook rekening gehouden te worden met politieke risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt op basis van de aanwezige informatie een vertaalslag gemaakt van deze risico's.

Veiligheidsregio

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel: het openbaar lichaam heeft tot doel het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van (a) Brandweerzorg, (b) Geneeskundig hulpverlening bij ongevallen en rampen, (c) Rampenbestrijding en crisisbeheersing en (d) het beheer van een centrale gemeenschappelijke meldkamer voor politie, brandweer en ambulancezorg.

Programma

Veiligheid

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Voor Zeeuwse begrippen zijn er in 2025 veel GRIP incidenten geweest. Zeven keer is vanuit de operationele hoofdstructuur opgeschaald naar GRIP: vijf keer naar GRIP 1 en twee keer naar GRIP 2. Verder is de afdeling Crisisbeheersing, mede door de beschikbaar gestelde landelijke gelden, in 2025 gegroeid en verder doorontwikkeld. Hiermee krijgt de transformatie naar een informatiegestuurde organisatie, die is voorbereid op elk type crisis, steeds meer vorm. Op impactvolle thema's worden flinke stappen gezet.

In september 2025 is een visitatiecommissie bij de VRZ op bezoek is geweest. De commissie heeft geconstateerd dat de VRZ heel veel werk verzet met een krappe financiering, waardoor de organisatie kwetsbaar is. Daarom is de directie in gesprek gegaan met het bestuur over de toekomst van de organisatie en wat zij als organisatie bieden op het gebied van veiligheid aan de samenleving. Deze gesprekken hebben ertoe geleid dat ook het bestuur heeft aangegeven geen opties te zien voor bezuinigingen. Eind 2025 is daarom door het bestuur besloten een lobbyplan op te stellen om aanvullende financiële middelen te verkrijgen voor interregionale taken die de VRZ uitvoert, zoals taken op het gebied van nucleaire veiligheid, scheepsincidentbestrijding en advisering omtrent opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Dit zijn taken

die horen bij de risico's en activiteiten van onze provincie, die bovenregionale impact hebben, maar waarvoor nauwelijks of geen aanvullende financiële middelen voor worden ontvangen en zorgen voor een disbalans in onze financiering.

Naast de 'reguliere' werkzaamheden zijn ook stappen gezet binnen het traject samenwerking GGD/VRZ. In 2025 is een programmamanager gestart en zijn binnen de drie sporen de benodigde werkzaamheden verricht. De verwachting is dat in 2026 besluitvorming kan plaatsvinden over de governance, de samenvoeging van de bedrijfsvoering en het ontwerp van het nieuwe hoofdkantoor.

Risico's

VRZ vermeldt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de concept-jaarrekening 2025 dat de beschikbare weerstandscapaciteit (reserves) onvoldoende is om de impact van gesignaleerde risico's op te kunnen vangen. Het weerstandratio per eind 2025 is ruim onvoldoende, hetgeen betekent dat de omvang van het risicoprofiel groter is dan de vrije reserves waarmee financiële tegenvallers opgevangen kunnen worden. Dit kan betekenen dat, indien de algemene reserve verder uitgehold wordt en ontoereikend is om tegenvallers op te vangen, op enig moment een verzoek gedaan kan worden richting de deelnemers voor een aanvullende bijdrage.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats

Goes

Doel

De Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland voert taken uit conform bepalingen in de Wet publieke gezondheidszorg (WPG).

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

De Zeeuwse uitdagingen blijven onverminderd groot, zoals verschillen in gezondheid tussen wijken en druk op het dagelijks welzijn. Juist daarom blijft GGD Zeeland zich inzetten op het versterken van preventie en de uitvoering van wettelijke taken. De GGD vervulde een coördinerende rol binnen de IZA- en GALA-ketenaanpakken en startte met de ontwikkeling van de Strategische Visie 2035. Daarnaast kende 2025 een intensief jaar op het gebied van infectieziektebestrijding en vaccinaties, met onder meer extra vaccinatierondes en blijvende aandacht voor een achterblijvende vaccinatiegraad.

De Jeugdgezondheidszorg zette verdere stappen in vernieuwing en efficiëntie, met nieuwe werkwijzen, digitalisering en betere monitoring. De samenwerking met gemeenten, scholen en geboortezorg is hierbij verstevigd. De druk op Veilig Thuis Zeeland nam verder toe, maar door procesverbeteringen en samenwerking zijn wachtlijsten en doorlooptijden verkort. Daarnaast is de inzet van wijk-GGD'ers in Zeeland verder uitgebreid, onder meer in Middelburg, gericht op inwoners met complexe problematiek en het voorkomen van escalaties.

In 2025 hebben de algemeen besturen van GGD Zeeland en Veiligheidsregio Zeeland besloten het traject te starten voor een intensievere samenwerking tussen beide organisaties. Daarbij zijn voorgenomen besluiten genomen over gezamenlijke bedrijfsvoering, het toewerken naar één gemeenschappelijke regeling en gezamenlijke huisvesting in Goes-West, met als doel een toekomstbestendige organisatie van gezondheid en veiligheid in Zeeland. In 2025 zijn de kaders en het vervolgproces vastgesteld; verdere besluitvorming volgt in 2026.

Risico's

Aanhoudende arbeidsmarktkrapte blijft een risico, met name voor Veilig Thuis. Veel preventieve activiteiten zijn afhankelijk van tijdelijke Rijksmiddelen (SPUK), wat onzekerheid geeft over structurele borging. Daarnaast vraagt verdere vernieuwing van JGZ en de strategische koers blijvende afstemming en besluitvorming met gemeenten.

De Zeeuwse muziekschool

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

De Gemeenschappelijke Regeling Zeeuwse Muziekschool heeft tot doel bestuurlijke en organisatorische samenwerking waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Alle Zeeuwse gemeenten met uitzondering van Sluis, Terneuzen en Vlissingen.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Na de corona-epidemie manifesteerde zich een flink financieel tekort bij Muziekschool Zeeland. Het bestuur heeft hierop actie genomen door het opstellen van een herstelplan. Daarmee zijn er structurele bezuinigingen gerealiseerd. De P&C cyclus bleek onvoldoende op orde en aan een nieuwe inrichting hiervan is hoge prioriteit gegeven. Er worden nu periodiek managementrapportages opgeleverd voor het dagelijks bestuur, zodat er meer inzicht is. Naast onvoldoende inzicht vanuit de P&C cyclus speelden een aantal factoren een belangrijke rol in het ontstane tekort, zoals: een na ijlfeffect van Covid 19; extra cao lasten die niet parallel liepen met de VZG richtlijn; gestegen energiekosten en hoog ziekteverzuim.

Dit ziekteverzuim speelde in 2025 ook nog. Door de overgang naar een nieuwe accountant en extra aanpassingen om de jaarstukken aan de voorwaarden van de BBV te laten voldoen, vallen de accountantskosten ook aanzienlijk hoger uit dan verwacht. Daarom wordt in 2025, anders dan begroot, een negatief resultaat verwacht (ca. € 110.000 op de totale GR).

In 2027 treden de gemeente Tholen en Reimerswaal uit de GR. De financiële impact daarvan wordt berekend door Deloitte.

In 2025 heeft Blueyard het onderzoek naar muziekonderwijs opgeleverd dat is uitgevoerd in opdracht van de gemeenten en de Provincie. Een van de aanbevelingen van het rapport is om de GR om te vormen naar een stichting. M.b.t. deze aanbeveling

heeft de Muziekschool Blueyard gevraagd een vervolgonderzoek in gang te zetten naar de juridische, organisatorische, financiële en inhoudelijke consequenties hiervan. Uitkomst van dit onderzoek wordt in 2026 verwacht.

Provincie Zeeland heeft de begroting 2026 goed noch afgekeurd. De Muziekschool is daarmee onder preventief toezicht komen te staan. Een gewijzigde begroting 2026 wordt in Q1 2026 aan de provincie aangeboden met als doel een begroting op te kunnen leveren die wel goedgekeurd wordt door de provincie.

Risico's

Het risico is dat door inkrimping van de GR de kosten voor de instandhouding van de GR zullen stijgen en het aanbod van muziekonderwijs in Zeeland versnippert.

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen/Middelburg

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest alsmede brandkranen en financiering FLO regeling.

Programma

Veiligheid

Partijen

Gemeente Vlissingen en Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2014 is de Stadsgewestelijke Brandweer (SGB) overgegaan naar de VRZ, inclusief alle personeel, voertuigen en materieel. Alleen het beheer en onderhoud van de gebouwen (kazernes), brandkranen en de financiering van de FLO-regeling van de oud-medewerkers (nu VRZ) vallen nog onder de verantwoordelijkheid van de SGB. Vanuit de deelnemende gemeenten worden met betrekking tot de SGB de volgende taken uitgevoerd:

- Financieel beheer (gemeente Middelburg),
- Bestuursondersteuning (gemeente Middelburg),

- Technisch beheer (gemeente Vlissingen) en
- Archiefvoering (gemeente Vlissingen).

Risico's

Op dit moment zijn binnen de SGB geen risico's aanwezig waarvan wordt verwacht dat de impact uitstijgt boven de aanwezige reserves.

Zeeuws Archief

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het Zeeuws Archief beheert en bewaart belangrijke bronnen over de Zeeuwse geschiedenis in het algemeen en Middelburg in het bijzonder. Het ZA maakt dit cultureel erfgoed zichtbaar en toegankelijk voor iedereen die in het verleden van Zeeland en haar bewoners is geïnteresseerd. Onderdeel van het programma Sport, Cultuur en Recreatie van de programmabegroting is het vergroten van de aandacht voor het cultureel erfgoed en de historie van Middelburg. Het ZA speelt hierin een belangrijke rol.

Kerntaken: (1) Beheer en behoud: het op een geordende en toegankelijke manier bewaren en beheren van de collectie en (2) Beschikbaarstelling: het bevorderen van een zo groot mogelijk publieksbereik en een zo groot mogelijk gebruik van de collectie.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie.

Partijen

Rijk (Ministerie VWS), gemeenten Middelburg en Veere, de Provincie (in de vorm van DVO).

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

Ontwikkelingen

2025 heeft bij het Zeeuws Archief vooral in het teken gestaan van de benodigde voorbereidingen op de wijzigingen in de Archiefwet 20xx. De Tweede Kamer heeft op 18 februari 2025 ingestemd met het wetsvoorstel, die naar verwachting op 1 januari 2027 in werking treedt. Onderdeel van de Archiefwet is een uittreding van het Rijk uit de gemeenschappelijke regelingen van alle Regionaal Historische Centra (RHC), waaronder het Zeeuws Archief. Via een

Specifieke Uitkering blijft het Rijk wel langdurig aan de archieven verbonden. Dat is extra bevestigd door ondertekening van een convenant met de RHC's.

De hoogte van de SPUK is gelijk aan de bijdrage van het Rijk als deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling van een RHC in het laatste jaar voor uittreding van het Rijk uit genoemde gemeenschappelijke regeling.

Om te voldoen aan de veranderende wettelijke kaders en de bestuurlijke basis van het Zeeuws Archief voldoende breed te houden, is in 2025 gewerkt aan een tweedelige wijziging van de gemeenschappelijke regeling die in 2026 van start gaat.

Voor beide wijzigingen is een zienswijzeprocedure en toestemmingsprocedure doorlopen met Middelburg, Veere, het Rijk, waarbij Vlissingen, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, het Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland tot de gemeenschappelijke regeling toetreden. Zodra de Archiefwet 20xx in werking treedt, wijzigt de gemeenschappelijke regeling nogmaals en is het Rijk niet langer onderdeel.

Risico's

Op grond van artikel 3.2, eerste lid, van de nieuwe Archiefwet is de minister verplicht om een specifieke uitkering te verstrekken voor de uitvoering van taken die de minister aan de RHC's heeft overgedragen. De taakoverdracht is in beginsel voor onbepaalde tijd maar kan in een aantal specifieke gevallen worden beëindigd:

- Op eigen verzoek van het RHC;
- Bij gebrekkig beheer of aanmerkelijk tekortschieten door het RHC waardoor de toegankelijkheid van de collecties in gevaar komt;
- Bij een beleidsmatige heroverweging door de minister. In dit laatste geval zal de financiële rijksbijdrage nog vijf jaar doorlopen.

Orionis Walcheren

Vestigingsplaats

Vlissingen

Doel

Orionis Walcheren geeft uitvoering aan de Participatiewet (inclusief de Sw-wetgeving). Daarnaast voert Orionis Walcheren ook bijzondere bijstand, minimabeleid en gemeentelijke

schuldhulpverlening uit. Het uitvoering geven aan de Participatiewet betreft meer dan alleen het verstrekken van de bijstandsuitkering. Deelnemen aan de samenleving staat centraal. Zoveel mogelijk door een reguliere baan bij een werkgever. En als dit niet mogelijk is door maatschappelijke participatie.

Orionis Walcheren ondersteunt en start activiteiten op het gebied van scholing en werkervaring die leiden tot herintreding van mensen op de arbeidsmarkt dan wel het aanbieden van passend werk of passende activiteiten in het kader van de Participatiewet.

Uitgangspunt is dat werk boven inkomen gaat. Alle inspanningen zijn gericht op arbeidsinschakeling, waarbij iedereen naar vermogen participeert. Als inwoners niet zelf voldoende inkomsten genereren, wordt dit door Orionis Walcheren aangevuld met een inkomensvoorziening volgens de Participatiewet. Daarnaast voert Orionis Walcheren wettelijk verplichte taken voor de schuldhulpverlening integraal uit. En voert zij onze minimaregelingen uit, zoals de regeling Sport, Cultuur, Onderwijs, de regeling chronisch zieken/gehandicapten en de collectieve zorgverzekering.

Aan verbonden partij zijn alle taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet- en regelgeving van de WOntwWB en de Wsw en de daarbij behorende/aanverwante algemeen verbindende voorschriften aan de raad, het college of de burgemeester zijn opgedragen inclusief het vaststellen van verordeningen aan de raden en colleges, voor zover bovengenoemde wetgeving toelaat, overgedragen aan Orionis Walcheren. Uitzondering hierop is het gemeentelijk armoedebelief (inclusief individuele en categoriale bijzondere bijstand). De deelnemende gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beleid, maar de uitvoering hiervan is opgedragen aan Orionis Walcheren.

Programma

Sociaal Domein

Partijen

Gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Participatiewet: het aantal plaatsingen op werk was in 2025 conform de begroting. Dit mede dankzij de voortzetting en uitbreiding van de methode “werken naar Vermogen” en de extra investering van de Walcherse gemeenten om 200 klanten extra in een re-integratietraject te kunnen begeleiden.

Door de rijksoverheid is een wetsvoorstel Participatiewet in Balans opgesteld. Doel is om meer uit te gaan van vertrouwen. De eerste fase bevat een twintigtal wijzigingen. Orionis bereidde de uitvoering van deze wijzigingen voor.

Wet Sociale Werkvoorziening: de afgelopen jaren stonden in het teken van een rendementsverbetering. In 2024 concludeerde de rijksoverheid dat een transitie nodig is bij de werkontwikkelbedrijven in Nederland. Aanleiding voor deze conclusie is een aantal constatering:

- De infrastructuur is onvoldoende aangepast aan bijvoorbeeld de hogere begeleidingsbehoefte van de doelgroep;
- De betaalbaarheid staat onder druk;
- Er is meer focus nodig op zo regulier mogelijk werken;
- De huidige werksoorten zijn niet passend om mensen uit de bijstand te re-integreren.

Daarom werd iedere regio verplicht om een transitieplan op te stellen. Het rijk stelde hiervoor in 2025 budget beschikbaar.

Voor elk werkontwikkelbedrijf gelden voortaan twee verplichte maatschappelijke functies:

- Vangnetfunctie: ondersteuning voor mensen die (nog) niet in staat zijn om regulier te werken.
- Springplankfunctie: begeleiding voor mensen die een opstap nodig hebben naar een reguliere baan.

Orionis en de gemeenten werkten in 2025 aan het transitieplan.

Schuldhulpverlening: steeds meer mensen doen een beroep op schuldhulpverlening. Samen met Orionis werkten we een aantal maatregelen uit om deze mensen beter en sneller te kunnen helpen. Hierbij besteedden we vooral aandacht aan preventie, begeleiding en nazorg.

Risico's

- Tegenvallen rijksvergoeding BUIG: de gemeente Vlissingen ontving in 2025 beduidend minder rijksbijdrage dan begroot. De gemeente Vlissingen heeft inmiddels hiertegen beroep aangetekend. Ook voor 2026 heeft Vlissingen een lagere bijdrage toegekend gekregen. Omdat we in de GR Orionis samenwerken op basis van solidariteit, komt een deel van dit tekort ten last van de gemeenten Middelburg en Veere. Of de lagere rijksbijdrage leidt tot daadwerkelijke extra gemeentelijke bijdragen, hangt echter van meerdere factoren af. Een belangrijke factor is bijvoorbeeld de uitstroom naar werk op Walcheren in relatie tot de uitstroom in de rest van Nederland.
- Het transitieplan voor het Werkontwikkelbedrijf kent een bijgestelde kostenraming ten opzichte van eerdere jaren. Waar eerder jaren op basis van het K+V-rapport nog uitgaven van een positief resultaat, is dit met het transitieplan bijgesteld naar een licht negatief resultaat.

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Primair richt de RUD zich op het verlenen van milieuvergunningen en behandeling van meldingen in het kader van de Omgevingswet. Tevens worden vergunningen, meldingen en ontheffingen behandeld in het kader van Vuurwerkbesluit en de Wet luchtvaart. Daarnaast is ook het toezicht op en de handhaving van alle andere binnen de RUD Zeeland ondergebrachte wetgevingen georganiseerd, zoals het toezicht op bodemsaneringen, grondstromen en ontgrondingen alsmede het toezicht op de natuurwetgeving, zwembaden en zwemplaatsen, luchtvaarten vuurwerktaken en op provinciale verordeningen.

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Provincie Zeeland; alle 13 Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

Het contract voor huisvesting en de uitvoering van PIOFAC-taken, dat oorspronkelijk liep tot 31 december 2023 en later was verlengd, is beëindigd. Er is een nieuwe huisvestingslocatie gevonden in Middelburg. Er is een huurovereenkomst gesloten met Onroerend Goed Maatschap Rijkse voor een periode van vijf jaar. Eind 2025 is de verhuizing gestart en per 1 januari 2026 is de RUD operationeel vanaf de nieuwe locatie. Voor de uitvoering van de PIOFAC-taken is per 1 januari 2026 een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de Provincie Zeeland voor een periode van vijf jaar.

RUD Zeeland werkt aan de versterking van de organisatie om in april 2026 te voldoen aan de zes criteria voor een robuuste omgevingsdienst, zoals vastgesteld door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Deze transitie is ingezet na de goedkeuring van het plan van aanpak (Robuuste RUD) door het Algemeen Bestuur op 9 september 2024. De tweede voortgangsrapportage is opgesteld over de periode 1 december 2024 tot en met 31 mei 2025 en laat een duidelijke voortgang zien. Naar aanleiding hiervan is de verwachting dat de RUD op 1 april 2026 robuust is.

Op 8 december 2025 is door het Algemeen Bestuur besloten dat per 1 januari 2026 de naam Omgevingsdienst Zeeland in communicatieve uitingen wordt gebruikt naast de formele duiding GR RUD-Zeeland. Met dit besluit wordt een nieuwe start gemarkeerd waarmee naast een fysieke en digitale verhuizing, ook een moment wordt gemarkeerd in de ontwikkeling van de huidige uitvoeringsdienst naar een volwaardige omgevingsdienst.

Half oktober 2025 is vanuit de gezamenlijke besturen van de GGD, VRZ en RUD opdracht gegeven aan de directeurs van de drie organisaties om een vervolgerkenning uit te voeren naar huisvesting van de RUD in de beoogde nieuwbouw van GGD/VRZ op de locatie Goes-West. Omdat de inhoudelijke samenwerking tussen de drie organisaties wordt vormgegeven door een gezamenlijke agenda, hebben de GGD en VRZ de mogelijkheid opgehouden voor de RUD om alsnog aan te haken bij gezamenlijke huisvesting van de drie organisaties. Het Dagelijks Bestuur heeft hierover een negatieve principe-uitspraak gedaan.

Risico's

De organisatie bevindt zich momenteel in een turbulente periode. Het aanhaken bij een omvangrijk project als nieuwbouw legt wederom extra druk op zowel de mensen als de middelen.

Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats

Kapelle

Doel

Het openbaar lichaam heeft tot doel de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering.

Ter uitvoering van het hierboven omschreven doel heeft het openbaar lichaam de volgende taken: (a) de zorg voor de verwijdering van afvalstoffen, (b) het desgevraagd adviseren van de deelnemers over het uitvoeren van relevante bepalingen van de Wet milieubeheer en de daaruit voortvloeiende voorschriften, (c) het vaststellen van de tarieven voor de verwijdering van afvalstoffen, (d) het uitvoeren of doen uitvoeren van andere taken op het gebied van de afvalstoffenverwijdering, zo het algemeen bestuur daartoe besluit, met dien verstande dat aldus aan deelnemers zonder hun instemming geen andere verplichtingen kunnen worden opgelegd dan die voort vloeien uit deze regeling, (e) het geven van voorlichting op het gebied van afvalpreventie en -verwijdering en (f) het op verzoek van een of meerdere deelnemers uitvoeren of doen uitvoeren van een andere taak op het gebied van afvalstoffenverwijdering.

Programma

Volksgezondheid en Milieu

Partijen

Alle 13 Zeeuwse gemeenten

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging in Algemeen Bestuur

Ontwikkelingen

We zetten ons in om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te verminderen en het afvalscheidingspercentage te verbeteren. Tot en met 2020 was het streefdoel: de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner terugbrengen tot onder de 100 kilo. Er ligt

vanuit Europa een nieuwe norm: in 2030 moet 60 procent en in 2035 65 procent van al ons afval recycelen worden. Van kilo's restafval gaan we naar een percentage te recycelen materiaal in het totale huishoudelijke afval. Met het gezamenlijk doel dat in 2050 geen verspilling van grondstoffen meer plaatsvindt. Wij blijven (voor nu vooral) sturen in hoofdzaak op de kilo's restafval.

De hoeveelheid restafval bedroeg in 2025 119 kilo per inwoner (exclusief grofvuil en verbouwingsrestafval). Deze hoeveelheden zijn exclusief grofvuil en verbouwingsrestafval van de milieustraten die meetellen in de ambitie. In 2025 was dit 26 kilogram per inwoner. De toegangscontrole op de Zeeuwse milieustraten is ingevoerd om bedrijfsafval te weren en inwoners verder te stimuleren tot afvalscheiding. Er wordt verder gewerkt aan de toekomstbestendigheid van de milieustraten. Naast wet- en regelgeving wordt onderzocht of meer invulling gegeven kan worden aan waar en op welke wijze kringloop en/of demontage kan worden ingebed op de milieustraat, alsook mogelijkheden tot milieueducatie.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

Vennootschappen

Hieronder volgen de deelnemingen in vennootschappen waarin de gemeente een bestuurlijk (of stemrecht) en financieel belang heeft. De aan de gemeente gelieerde BV's/NV's zijn:

Overzicht Vennootschappen

BV Monumentenbeheer Middelburg
NV Economische Impuls Zeeland
Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.
Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.
ZEH NV (voorheen PZEM)
BNG
GBE Aqua BV

BV Monumentenbeheer Middelburg

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Het doel van de vennootschap is restauratie, onderhoud en beheer van monumenten of gebouwen die vanwege hun historie

of architectuur belangrijk zijn of voor het stadsbeeld karakteristiek zijn. Speciale aandacht gaat uit naar gebouwen die verloren dreigen te gaan. Het werkgebied van de BV is de gemeente Middelburg. Een BV kan sneller opereren dan een gemeente en kan bovendien vaak meer subsidie krijgen. Mede door de activiteiten van de BV MM weet de gemeente haar positie als een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfsgemeente te versterken.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Gemeente Middelburg

Bestuurlijk belang

Lid van de Raad van Commissarissen

Ontwikkelingen

De huidige omstandigheden op de onroerend goed markt zijn zodanig dat de BV Monumentenbeheer daar momenteel geen actieve rol in kan spelen. De activiteiten in 2025 hebben zich beperkt tot de beheerstaken van het eigen onroerend goed.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

NV Economische Impuls Zeeland

Vestigingsplaats:

Vlissingen

Doel:

Impuls stimuleert en faciliteert (kennis)economische ontwikkelingen in de meest brede zin van het woord.

Programma:

Economie

Partijen:

Gemeente Middelburg, overige Zeeuwse gemeenten, de Provincie Zeeland, bedrijfsleven en Stichting SER Zeeland

Bestuurlijk belang:

vertegenwoordiging in AVA

Ontwikkelingen:

De werkzaamheden richten zich met name op verkenning naar kansrijke ontwikkelingen, acquisitie activiteiten om bedrijven aan te trekken en zich te vestigen in Zeeland en zullen innovatieve startende en groeiende bedrijven begeleid en gefaciliteerd worden op het gebied van financiering. De focus verschuift hierbij steeds nadrukkelijker naar vraagstukken op het gebied van verduurzaming.

Risico's:

Geen risico's.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Vestigingsplaats

Vlissingen

Doel

De vennootschap heeft ten doel het beheren en (doen) exploiteren van het Vrijburgbad (Stadsgewestelijk Zwembad). Insteek is dat alle inwoners tegen betaalbare tarieven moeten kunnen deelnemen aan activiteiten in het Stadsgewestelijk Zwembad. Fitness, verenigingen, schoolzwemmen en instructiezwemmen zijn de belangrijkste vormen van activiteiten die momenteel in het Vrijburgbad tot uitvoering worden gebracht. De gemeente ondersteunt op deze wijze het Middelburgs sportbeleid.

Programma

Sport, Cultuur en Recreatie

Partijen

Gemeente Middelburg en Vlissingen beide voor 50% aandeelhouder, Sportfondsen Middelburg-Vlissingen BV (exploitant).

Bestuurlijk belang

Aandeelhouder, lid van directie

Ontwikkelingen

Met ingang van 1 januari 2024 is een huur- en exploitatieovereenkomst aangegaan met de nieuwe exploitant Sportfondsen Middelburg-Vlissingen BV (Feel Fit Center Middelburg-Vlissingen). In 2025 is een investeringsplanning opgesteld voor de jaren 2026-2030.

Risico's

Geen risico's waarbij de gemeente Middelburg direct financieel benadeeld wordt.

Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.

Vestigingsplaats

Terneuzen

Doel

De Gemeentelijke Vervoerscentrale verzorgt de planning en regie van voertuigen voor doelgroepenvervoer dat onder verantwoording van de gemeente valt.

Programma

Sociaal Domein en Onderwijs

Partijen

De gemeenten in de regio Zeeuws Vlaanderen, Oosterschelderegio, Walcheren en de Provincie Zeeland zijn aandeelhouder

Bestuurlijk belang

Iedere zes weken vindt een bestuurlijk overleg plaats. Hierin zijn ook de Walcherse gemeenten vertegenwoordigd. Vanuit de gemeente Middelburg sluit wethouder mevrouw Treurniet aan bij dit bestuurlijk overleg.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een intentieverklaring voor de nieuwe gemeenschappelijke regeling over het omvormen van de GVZ naar de Mobiliteitscentrale Zeeland (MCZ). Deze intentieverklaring dient ondertekend te worden door de 13 Zeeuwse gemeenten en de Provincie Zeeland. Dit is ingegeven door het feit dat 1 januari 2025 de Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS) van start gaat. Het is de bedoeling dat de MCZ ook de regie over het fijnmazig vervoer gaat voeren.

Risico's

Geen bijzondere risico's.

ZEH NV (voorheen PZEM)

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

ZEH (voormalig PZEM) is een houdstermaatschappij met belangen in een aantal deelnemingen en een aanzienlijke financiële positie. De organisatie van ZEH kenmerkt zich als een compacte beheerorganisatie. De grootste en belangrijkste deelneming is een aandelenbelang van 70% in de Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), waarin onder andere de kerncentrale Borssele is ondergebracht. ZEH draagt vanuit goed rentmeesterschap zorg voor de deelnemingen en de financiële positie om de huidige aandeelhouderswaarde te behouden.

Programma

Bestuur en Ondersteuning

Partijen

Alle Zeeuwse gemeenten, gemeente Bergen op Zoom, Woensdrecht, Goeree-Overflakkee en de Provincies Zeeland, Noord Brabant en Zuid Holland.

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (5,779%).

Ontwikkelingen

Na verkoop van de onderdelen Indaver, Delta Retail, Enduris (netwerkbedrijf), het aandelenbezit Evides en de Wholesaleactiviteiten blijft de gemeente aandeelhouder van de overblijvende activiteiten van voormalig PZEM, nu ZEH (Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij). Naast een paar kleinere deelnemingen betreft dit hoofdzakelijk het belang van 70% in EPZ. Op het gebied van kernenergie hebben de aandeelhouders van PZEM een brief vanuit het Ministerie van Economische Zaken ontvangen om medewerking te verlenen aan het onderzoek voor het realiseren van één of meerdere nieuwe kerncentrales in Nederland. Daarnaast vinden gesprekken plaats tussen het Rijk en ZEH en haar aandeelhouders rondom de overdracht van het EPZ belang.

Risico's:

Geen risico's waarbij de gemeente Middelburg direct financieel benadeeld wordt.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats

Den Haag

Doel

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is deze bank essentieel voor de publieke taak.

Kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven te voorzien in lange kredietverlening aan decentrale overheden en in kredietverlening onder garantie van overheden. BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen, (1) het behoud van substantiële marktaandeelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein en (2) het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

Programma

Bestuur en Ondersteuning

Partijen

Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (€ 0,1 miljoen).

Ontwikkelingen

Reguliere uitvoering kerntaken.

Risico's

Geen

GBE-Aqua B.V

Vestigingsplaats:

Middelburg

Doel:

De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap.

Programma:

Bestuur en Ondersteuning

Partijen:

Alle 13 Zeeuwse gemeenten, de Provincie Zeeland en de gemeenten Goeree-Overflakkee, Woensdrecht en Bergen op Zoom.

Bestuurlijk belang:

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (5,785%).

Ontwikkelingen:

Hoofdtak van de B.V. is het beheer van de aandelen en het uitoefenen van stemrecht uit hoofde van het aandelenbezit in Evides. In 2024 is de lening van € 370 miljoen die is aangetrokken voor de aankoop van het aandelenpakket Evides van PZEM (nu ZEH) versneld afgelost. Vanaf 2025 kunnen de dividenduitkeringen vanuit ZEH vrij worden ingezet binnen de gemeentelijke begroting.

Risico's:

Geen risico's.

Stedin Holding NV

Vestigingsplaats:

Rotterdam

Doel:

Stedin is de onafhankelijke netbeheerder binnen Stedin Groep. Stedin Groep beheert het deel van het elektriciteitsnetwerk en het gasnetwerk in haar verzorgingsgebied in de Randstad en de provincies Utrecht en Zeeland. Ook een deel van Noord-Holland en Friesland behoort tot het werkgebied.

Stedin is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van deze transport- en distributienetten voor elektriciteit, gas en warmte. Het telt ruim 2 miljoen particuliere en zakelijke klanten. DNWG Groep beheert het energienet voor zo'n 200.000 Zeeuwse huishoudens en bedrijven. DNWG Infra legt netwerken aan en onderhoudt deze.

Programma:

Bestuur en Ondersteuning

Partijen:

Nederlandse Staat, diverse Provincies en diverse gemeenten (w.o. Gemeente Middelburg).

Risico's

Geen bijzondere risico's.

Bestuurlijk belang:

De gemeente heeft zeggenschap in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (€ 0.5 miljoen)

Ontwikkelingen:

Reguliere uitvoering kerntaken.

Risico's:

Geen risico's.

Stichtingen

Hieronder de stichting waarmee de gemeente zowel bestuurlijk als financieel verbonden is.

Overzicht Stichtingen

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Stichting Roosevelt Academy Fonds

Vestigingsplaats

Middelburg

Doel

Genereren van rendement op belegd vermogen ten behoeve van University College Roosevelt (UCR)

Programma

Onderwijs

Partijen

De gemeente Middelburg en de UCR

Bestuurlijk belang

Ambtelijke vertegenwoordiging in stichtingsbestuur.

Ontwikkelingen

Beleggen en beheer hoofdsom met als doel het behaalde rendement aan te wenden voor de financiering van nieuwe ontwikkelingen binnen de UCR.

Grondbeleid

Inleiding

In de Nota Grondbeleid 2025 is vastgelegd dat voor de bestaande grondposities van de gemeente per definitie sprake blijft van een actief grondbeleid en dat voor nieuwe ontwikkelingen per situatie zal worden beoordeeld welke vorm van grondbeleid de voorkeur heeft. In de Nota van 2025 is wel vastgelegd dat eerder een actieve benadering wordt gekozen, om meer mogelijkheden tot regie en meer zekerheid over het behalen van de doelstellingen te verkrijgen. Voor het huidige grondbezit blijft actief grondbeleid een gegeven, de functieverandering en verkoop van grond in bezit van de gemeente wordt in eigen hand gehouden. Diverse andere plannen worden door de gemeente gefaciliteerd.

Een actief grondbeleid betekent dat de exploitatie ten behoeve van de functieverandering of herontwikkeling van gronden in eigen hand wordt gehouden. De verwerving van de gronden en de nodige bewerkingen zijn of worden door en onder regie van de gemeente uitgevoerd. Daarna kunnen de gronden bouwrijp voor een marktconforme prijs (in principe gebaseerd op residuele

waarde) worden verkocht. In het verleden zijn in dit kader diverse gronden verworven, waardoor het accent de afgelopen jaren vooral heeft gelegen en nog ligt op planontwikkeling, (tijdelijk) beheer en verkoop van deze gronden. Dat betekent dat er diverse grondexploitaties lopen, dat er gronden gereserveerd zijn voor ontwikkelingen in de toekomst en dat er kostenverhaal plaats vindt voor plannen van derden. Gelet op de tekorten op de woningmarkt en de gesloten Woondeal wordt thans in toenemende mate weer gekozen voor een actievere aanpak, getuige onder meer het vestigen van voorkeursrechten op de locaties Brigdamseweg en Poppenroede.

Beleidskader

Het grondbeleid is geen doel op zich maar dienstbaar aan algemene en specifieke beleidsdoelstellingen van de gemeente. De belangrijkste leidraad zal de komende jaren de Omgevingsvisie Middelburg 2050 zijn. Dit is een verplicht document onder de Omgevingswet en de opvolger van de vroegere Kwaliteitsatlas.

De volgende programma's worden mede door het gevoerde grondbeleid gerealiseerd:

Programma	
Verkeer, vervoer en waterstaat	Aanleg van nieuwe infrastructuur en parkeervoorzieningen ten behoeve van (nieuwbouw)locaties voor woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijventerreinen
Onderwijs	Nieuwe locaties voor onderwijsdoeleinden.
Sport, cultuur en recreatie	Nieuwe locaties voor sport, recreatie, evenementen et cetera
Sociaal domein	Woon-zorgcomplexen gecombineerd met welzijnsvoorzieningen in de verschillende woonservicezones
Volksgezondheid en milieu	Groenvoorzieningen, water en milieudoelstellingen op nieuwbouwlocaties
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Woningbouw op nieuwe locaties evenals herstructurering in bestaande wijken
Economie	Aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, kantorenlocaties, gebieden voor toerisme en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen
Algemene dekkingsmiddelen	Gerealiseerde winsten op grondexploitaties kunnen, als zij niet meer nodig zijn voor afdekking van risico's in het grondbedrijf, ingezet worden als dekkingsmiddel voor andere publieke doeleinden

Financiële positie grondbedrijf

In het grondbedrijf wordt het verschil tussen investeringen en opbrengsten in een bepaald jaar in principe niet als verlies of winst genomen, maar bijgeschreven op de boekwaarde van een plan. De boekwaarde van een plan bestaat uit het opgetelde verschil tussen investeringen en opbrengsten. Bij het afsluiten van een plan

vormt het op dat moment resterende positieve of negatieve saldo een winst of verlies. Bij een winstgevend plan dient ook tussentijds winst genomen te worden. Tegenover de boekwaarden van de bouwgrond in exploitatie staan de Voorziening Grondbedrijf (als correctie op deze boekwaarde) en de Reserve Grondbedrijf.

Per peildatum februari 2026 is opnieuw een complete doorrekening en risicoanalyse gemaakt van het grondbedrijf voor de komende twintig jaar in de vertrouwelijke nota 'Grondbedrijf 2025-2045, doorrekening en risicoanalyse februari 2026'. Deze is ter kennis gebracht van de gemeenteraad en vormt de basis voor deze paragraaf.

Hierna volgt een toelichting op het resultaat van het grondbedrijf over 2025, gevolgd door een toelichting op de ontwikkeling van de boekwaarde en de stand van de Voorziening en de Reserve grondbedrijf.

Resultaat 2025 grondbedrijf

In 2025 heeft het grondbedrijf een negatief resultaat behaald van € 29.000. Dit verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door de overige exploitatieverliezen.

Hieronder is opgenomen hoe het resultaat is bepaald. De verschillende bedragen worden daaronder toegelicht. Er kan sprake zijn van kleine afrondingsverschillen.

Resultaat Grondbedrijf 2025 (x € 1.000)		
Winst afgesloten complexen ⁽¹⁾	773	
Tussentijdse winstneming op bouwgrond in exploitatie ⁽²⁾	-53	
Overige exploitatiewinsten ⁽³⁾	50	
Renteresultaat over voorziening	52	822
Verlies afgesloten complexen ⁽⁴⁾	-121	
Overige exploitatieverliezen ⁽⁵⁾	-659	-780
Mutatie voorziening lopende complexen ⁽⁶⁾	-635	
Waarvan voeding vanuit de complexen ⁽⁷⁾	564	-71
Resultaat Grondbedrijf 2025		-29

Reserve Grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo reserve grondbedrijf per 01/01	461
Verrekening resultaat over 2025	-29
Aandeel vennootschapsbelasting	-135
Saldo Reserve Grondbedrijf per 31/12	297

Per 01-01-2025 bedroeg de Reserve Grondbedrijf € 0.5 miljoen als gevolg van het negatieve resultaat over 2024. Als gevolg van de geleden overige exploitatieverliezen, de toename van de Voorziening en de vennootschapsbelastingplicht, is de Reserve per 31-12-2025 afgenomen tot € 297.000.

Voorziening Grondbedrijf (x € 1.000)	
Saldo voorziening grondbedrijf per 01/01	17.291
Vrijval afgesloten plannen ⁽⁴⁾	-359
Mutatie overige plannen ⁽⁶⁾	635
Saldo voorziening grondbedrijf per 31/12	17.567

Voor alle afgesloten plannen samen kon in 2025 een bedrag van € 0.4 miljoen vrijvallen. Voor de lopende exploitaties inclusief de nakomende kosten voor afgesloten plannen is een verhoging van € 0.6 miljoen nodig. Hierdoor bedraagt de Voorziening Grondbedrijf € 17.6 miljoen per 31-12-2025.

(1) Winst afgesloten complexen (x € 1.000)	
Veersepoort fase V	370
Ramsburg Watergang	403
Totaal	773

De eigen exploitaties Veersepoort fase V en Ramsburg Watergang sluiten beide af met een winst van € 0.4 miljoen. Dit is de winst die resteert na het rechtstreeks ten laste van deze exploitaties boeken van het bedrag dat nodig is voor de nakomende kosten.

(2) Winst tussentijds op Bouwgrond In Exploitatie (x € 1.000)	
Mortiere SOK	137
Essenvelt	-295
Ramsburg Kantorenstrook	-12
Walcherseweg	117
Totaal	-53

Voor deze complexen (Bouwgrond In Exploitatie) geldt dat op basis van de BBV-voorschriften tussentijds winst genomen dient te worden naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en gemaakte kosten. Als de totale winst door planwijzigingen afneemt, dient de winstneming gecorrigeerd te worden. Voor het complex Essenvelt is een deel van winstneming uit eerdere jaren teruggedraaid. Voor Ramsburg Kantorenstrook is de winstneming uit 2018 na een eerdere terugname in 2021 met deze terugname nu geheel teruggenomen. Als gevolg van hogere verkoopprijzen, is de te nemen winst voor de Walcherseweg substantieel.

(3) Overige exploitatiewinsten (x € 1.000)	
Cleene Hooge agrarische gronden	31
Ramsburg Oost	1
Sint Laurens Oost	18
Totaal	50

Op drie strategische gronden is in 2025 een bescheiden winst gemaakt als gevolg van een positief saldo tussen ontvangen pacht enerzijds en kosten van beheer en onderhoud anderzijds.

(4) Verlies afgesloten complexen (x € 1.000)	kosten 2025	vrijval vz 2025	Saldo
Nieuwland Zuid (verlies € 90, vrijval voorziening € 67)	90	67	-23
Sportlaan 25 (verlies € 2, vrijval voorziening € 1)	2	1	-1
Kanaalweg West (verlies € 4, vrijval voorziening € 5)	4	5	1
Stromenpoort (verlies € 0, herwaardering voorziening € 8)	0	-8	-8
Rittenburg III (verlies € 384, vrijval voorziening € 294)	384	294	-90
Totaal	480	359	-121

Bij complexen die worden afgesloten, wordt in de voorziening een bedrag opgenomen voor nakomende kosten indien daar sprake van is. Uit bovenstaande tabel blijkt dat er in 2025 een nadelig verschil was van € 121.000 ten opzichte van het bedrag dat in de voorziening was opgenomen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een herwaardering voor het complex Rittenburg III waar nog woonrijpwerkzaamheden moeten plaatsvinden.

(5) Overige exploitatieverliezen (x € 1.000)	
Private exploitaties	-7

⁽⁵⁾ Overige exploitatieverliezen (x € 1.000)	
Hart van Griffioen	-229
Algemene kosten Grondbedrijf	-248
Nabetaling aan Rijksvastgoedbedrijf i.v.m. meerwaardebeding in overeenk. Krooneveldweg	-175
Totaal	-659

Op de private exploitatie Koudekerkseweg 135 was in 2025 sprake van een verlies, doordat de kosten hoger uitgevallen zijn dan de ontvangen exploitatiebijdrage. Voor Hart van Griffioen gaat het net als in 2024 om planvoorbereidingskosten voor externe advisering en de intern gemaakte uren. Dit bedrag zal in 2026 als bijdrage worden gestort vanuit het investeringsfonds, zodat het grondbedrijf deze kosten niet draagt. In 2025 was een nabetaling verschuldigd aan het Rijksvastgoedbedrijf in verband met een meerwaardebeding in de aankoopovereenkomst voor

de Krooneveldweg. De *Algemene kosten Grondbedrijf* werden tot en met 2020 volgens een bepaalde verdeelsleutel aan het einde van elk jaar over de diverse complexen verdeeld. Vanaf 2021 worden deze jaarlijks als verlies genomen ten laste van de Reserve Grondbedrijf.

Voor verwachte verliezen wordt het verlies meteen genomen zodra dit verwacht wordt door een bedrag aan de voorziening toe te voegen.

⁽⁶⁾ Mutatie voorziening lopende exploitaties (x € 1.000)	
Ramsburg Watergang	-90
Veersepoort fase V	-35
Mortiere Bedrijventerrein Zuid	525
Herstructurering Arnestein	-118
Punt Arnestein	20
Ramsburg Kantorenstrook	-49
Sint Laurens Zuid	442
Rittenburg III	-439
Trekdiijk	-11
Cleene Hooge	-300
Churchill-Haan	-272
Koudekerkseweg 14	-2
Ramsburg Dampoorthof	-316
Private exploitaties	10
Totaal	-635

In bovenstaande tabel is weergegeven met welke bedragen de Voorziening Grondbedrijf is aangepast voor de lopende exploitaties waarop een verlies wordt verwacht. De voorziening is verhoogd. Omdat dit een verlies is, wordt dit negatief weergegeven. Omdat de voorziening voor deze plannen op contante waarde wordt gevormd, is er (als er geen andere wijzigingen zijn) jaarlijks een toevoeging nodig ter grootte van de rente waarmee het verwachte verlies contant is gemaakt. Daarnaast kunnen er ontwikkelingen zijn in de exploitaties waardoor de hoogte van de voorziening in positieve (vrijval, positief getal) of negatieve (toevoeging, negatief getal) zin moet worden bijgesteld. Het verlies op het complex Mortiere Bedrijventerrein-Zuid is verlaagd doordat de uitgifteprijzen voor bedrijfskavels zijn verhoogd. Hierdoor kan een deel van de voorziening vrijvallen. Het verlies op Cleene Hooge neemt verder toe, onder andere als gevolg van de nieuwe rotonde. Op Ramsburg Dampoorthof moest een deel van de subsidie voor bodemsanering worden teruggestort, waardoor het verlies is toegenomen. Voor Rittenburg III gaat het om kosten voor woonrijpmaken voor het laatste deel, deze kosten zijn rechtstreeks ten laste van het complex geboekt.

⁽⁷⁾ Geboekt ten laste van in 2025 afgesloten complexen (x € 1.000)	
Ramsburg Watergang	90

(7) Geboekt ten laste van in 2025 afgesloten complexen (x € 1.000)

Veersepoort fase V	35
Rittenburg III	439
Totaal	564

In deze tabel wordt weergegeven welke bedragen aan nakomende kosten bij het afsluiten van een complex rechtstreeks ten laste van de exploitaties zijn geboekt en naar de Voorziening Grondbedrijf zijn gebracht. Bij de bepaling van het resultaat is dus met deze nakomende kosten rekening gehouden. Door deze handelswijze wordt het resultaat op deze exploitaties juist weergegeven.

Boekwaarde grondbedrijf

De bruto boekwaarde is in 2025 afgenomen doordat meer verkopen zijn gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt. Door verplichte tussentijdse winstneming ten gunste van de Reserve Grondbedrijf wordt een klein deel van deze boekwaardeafname weer teniet gedaan. De woningbouwplannen hebben veruit het grootste aandeel in de verkoopopbrengsten. Op volgorde van de hoogte van de verkopen zijn dit Sint Laurens Zuid, Churchill-laan, Ramsburg Watergang (de woningen), Mortiere SOK, Essenvelt en Sint Laurens Noord. De omzet is wel lager dan werd verwacht, voornamelijk door het trage verkooptempo van de laanwoningen in Essenvelt. Op de complexen met gronden voor bedrijven en voorzieningen zijn opbrengsten behaald binnen de complexen Ramsburg Dampoorthof, Ramsburg Watergang (dagbesteding en kantoor) en Herstructurering Arnestein (Siloplein).

Als gevolg van de tijdelijke waardecorrectie (afboeking) voor Trekdijs is de netto boekwaarde in 2025 net zoals in 2022, 2023 en 2024 extra laag. In het basisscenario van de Doorrekening Grondbedrijf is aangenomen dat de gemeenteraad in 2026 een besluit neemt over de bedrijvenprogrammering Walcheren, wat aanleiding geeft om een nieuw plan voor Trekdijs in procedure te brengen. In dat geval kan de waardecorrectie van 2022 weer vervallen. Indien de raad in 2026 besluit de ontwikkeling door te zetten, stijgt de netto boekwaarde in 2026 aanzienlijk, evenals de Reserve Grondbedrijf, terwijl ook de bruto boekwaarde toeneemt. Als besloten wordt om de ontwikkeling volledig te stoppen, dan zal de tijdelijke waardecorrectie definitief worden en dit bedrag (€ 8.2 miljoen per 31-12-2026) definitief als verlies moeten worden genomen. Dit is in het risicoscenario van de Doorrekening Grondbedrijf verwerkt.

Ontwikkeling boekwaarde grondbedrijf x € 1.000

Jaar	Bruto boekwaarde complexen	af: voorziening grondbedrijf	Netto boekwaarde complexen
31-12-2024	65.028	17.291	47.737
31-12-2025	60.164	17.567	42.597
31-12-2026 (verwacht)	62.769	8.045	54.724
31-12-2027 (verwacht)	59.245	7.948	51.297
31-12-2028 (verwacht)	53.335	7.597	45.738

Voorziening grondbedrijf

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de gemeente voor verwachte verliezen op grondexploitaties een voorziening vormen. In de Nota Grondbeleid 2025 is als uitgangspunt genomen dat de voorziening gevormd wordt:

- voor onvermijdbare verliezen;
- op basis van door de gemeenteraad vastgestelde exploitatieopzetten;
- op basis van contante waarde (waarbij conform de BBV-voorschriften momenteel wordt gerekend met 2,0%);
- ten laste van het jaarresultaat van het grondbedrijf en daarmee de Reserve Grondbedrijf. Voor plannen die afgesloten worden en waar sprake is van nog verwachte kosten (nakomende kosten), worden die kosten rechtstreeks ten laste van deze plannen geboekt.

De Voorziening Grondbedrijf wordt dus op contante waarde gevormd ten laste van de Reserve Grondbedrijf. Zodra de verlieslatende plannen worden afgesloten, kan het negatieve resultaat worden verrekend met het daarvoor beschikbare bedrag in de Voorziening Grondbedrijf. Daarnaast worden ook bedragen aan de Voorziening Grondbedrijf toegevoegd voor verwachte nakomende kosten van plannen die inmiddels afgesloten zijn (dat gebeurt normaliter als de laatste verkopen hebben plaatsgevonden). De omvang van de Voorziening Grondbedrijf

is per 1 januari 2026 op het vereiste niveau gebracht van
€ 17.567.000, met daarbij de volgende specificatie:

Voorziening Grondbedrijf in verband met onvermijdbaar geachte verliezen en waardecorrectie (x € 1.000)	
Ramsburg Watergang (nakomende kosten)	90
Stromenpoort (nakomende kosten)	223
Veersepoort fase V (nakomende kosten)	35
Rittenburg III (nakomende kosten)	439
Private exploitaties (kosten > exploitatiebijdrage)	4
Mortiere Bedrijventerrein Zuid (verwacht verlies)	1349
Herstructurering Arnestein (verwacht verlies)	1007
Punt Arnestein (verwacht verlies)	209
Sint Laurens Zuid (verwacht verlies)	929
Cleene Hooge (verwacht verlies)	4222
Ramsburg Dampoorthof (verwacht verlies)	659
Koudekerkseweg 14 (verwacht verlies)	23
Churchill-laan (verwacht verlies)	272
Ramsburg Kantorenstrook (verwacht verlies)	49
Trekdijs (voorlopige waardecorrectie)	8057
Totaal	17.567

Een deel van de bedragen is voor nakomende kosten voor eerder afgesloten complexen, waarin alle verkopen zijn gerealiseerd. Voor de plannen met een verwacht verlies is het opgenomen bedrag gebaseerd op de vastgestelde exploitatieopzet, herkend naar de laatste stand van zaken. Voor Trekdijs is een voorlopige waardecorrectie opgenomen.

Reserve grondbedrijf

Voor de risico's is het wenselijk dat een buffer aanwezig is. Deze buffer is de Reserve Grondbedrijf. In de Nota Grondbeleid 2025 zijn voor deze buffer de volgende normen vastgesteld:

- Op eindwaarde is het saldo van de reserve positief;
- Bij doorberekening van een risicoscenario is het saldo eveneens positief op eindwaarde;
- Bij doorberekening van een risicoscenario wordt de reserve de eerstkomende vijf jaar niet negatief;

- De Reserve Grondbedrijf dient minimaal 10% van de netto boekwaarde van de Bouwgrond In Exploitatie + 10% van de nog te maken kosten voor deze Bouwgrond In Exploitatie te zijn. Bij een hogere reserve kan desgewenst afgewogen worden om het meerdere in te zetten voor andere doeleinden door dit meerdere saldo of een deel daarvan toe te voegen aan de Algemene Reserve van de gemeente.
- De Reserve Grondbedrijf is maximaal gelijk aan de boekwaarde van de Bouwgrond In Exploitatie plus de nog te maken kosten voor deze Bouwgrond In Exploitatie. Als de reserve boven deze norm komt, vindt in elk geval afdracht plaats aan de Algemene Reserve van de gemeente.

De Reserve Grondbedrijf wordt in principe gevormd uit de winsten op grondexploitatie. Op winstgevendende plannen wordt conform het BBV tussentijdse winstneming toegepast.

Jaar	Netto boekwaarde	Saldo Reserve Grondbedrijf (in het basisscenario)	Norm Reserve Grondbedrijf
31-12-2024	47.737	461	
31-12-2025	42.597	297	12.733

Jaar	Netto boekwaarde	Saldo Reserve Grondbedrijf (in het basisscenario)	Norm Reserve Grondbedrijf
31-12-2026 (verwacht)	54.724	9.837	12.069
31-12-2027 (verwacht)	51.297	11.207	12.148
31-12-2028 (verwacht)	45.738	12.513	11.124

In 2025 is de Reserve Grondbedrijf afgenomen van € 0.5 miljoen per 01-01-2025 naar minder dan € 0.3 miljoen per 31-12-2025. De overige exploitatieverliezen zijn hier de voornaamste oorzaak voor.

Met de aanname dat de besluitvorming over het bedrijventerreinprogramma Walcheren aanleiding geeft om Trekdijsk te ontwikkelen en derhalve de exploitatie voort te zetten - waardoor de tijdelijke waardecorrectie voor Trekdijsk zou vervallen - zal de reserve per eind 2026 € 9.8 miljoen bedragen. Daarmee zou nog niet voldaan zijn aan de normen vanuit de interne Nota Grondbeleid. De norm dat de reserve minimaal 10% van de netto boekwaarde plus 10% van de nog te maken kosten voor Bouwgrond In Exploitatie dient te zijn, wordt in het basisscenario in 2028 behaald. De komende jaren zal het saldo van de reserve naar verwachting jaarlijks stijgen in het basisscenario.

In het risicoscenario wordt de Reserve Grondbedrijf vanaf 2028 negatief. Ook eindigt de reserve niet meer positief, waardoor de reserve gedurende de gehele looptijd van de berekening niet voldoet aan de in de Nota Grondbeleid gestelde normen. De conclusie is dan ook dat het saldo van de Reserve Grondbedrijf vanaf 2028 onvoldoende is om de risico's in het grondbedrijf op te kunnen vangen. De risico's zullen zich wellicht niet in volle omvang gaan voordoen, maar met een positieve reserve van slechts € 297.000 per 31-12-2025, is er niet veel nodig om de reserve negatief te laten worden.

Indien de raad in 2026 zou besluiten om de ontwikkeling van Trekdijsk niet voort te zetten, is het gevolg dat een bedrag van € 8.2 miljoen uit de Voorziening Grondbedrijf niet kan vrijvallen ten gunste van de Reserve Grondbedrijf. Indien de reserve negatief wordt, is aanvulling vanuit de reguliere exploitatie of Algemene Reserve noodzakelijk. Om de Reserve Grondbedrijf te laten voldoen aan de gestelde normen (positieve reserve in risicoscenario op eindwaarde en gedurende de eerste vijf jaar) zou een bijdrage uit de reguliere exploitatie / Algemene Reserve nodig

zijn van circa € 5.5 miljoen in 2026. Uitsluitend om het saldo in dit scenario gedurende de eerstkomende 5 jaar positief te houden is een bedrag van € 1.1 miljoen nodig. Op eindwaarde wordt de Reserve Grondbedrijf met die bijdrage in dit scenario vanaf 2035 negatief en groeit het nadelig saldo daarna verder. De normen zijn intern vastgesteld, waardoor geen aanvulling nodig is zolang de reserve nog positief is. Op basis van wetgeving moet de reserve wel worden aangevuld zodra die negatief is.

Risico's grondbedrijf

Jaarlijks wordt een doorrekening met enkele scenario's gemaakt om te bepalen of de reserve aan de eisen voldoet. Kort samengevat zijn nu de volgende scenario's doorgerekend:

Basisscenario

Een scenario gebaseerd op de stand van zaken in de verschillende grondexploitaties waarbij het programma van nieuwe locaties waarvoor nog geen afspraken waren gemaakt aansluit op de Woondeal (30% sociale woningbouw, 40% 'Betaalbaar' en 30% 'Vrije sector'). Ten opzichte van de Doorrekening van 2025 kent het scenario bijna 400 woningen meer. Daarvan zijn 150 woningen gesitueerd op eigen locaties. Het overige deel van de toename is voorzien op locaties van derden, waar voor een groot deel nog locaties voor gevonden moeten worden. In totaal worden in dit scenario 3.790 woningen gerealiseerd tot en met 2046. Het grootste deel van de woningen wordt in 2027-2031 opgeleverd met in 2030 de hoogste grondopbrengsten. In dit scenario wordt 15,8 hectare bedrijventerrein verkocht.

Risicoscenario

In dit scenario wordt er vanuit gegaan dat het langer duurt voordat de nieuwbouwwoningen gerealiseerd kunnen worden, waardoor een deel van de woningen pas na 2046 gebouwd wordt. Een gebrek aan vraag is hier niet zozeer debet aan. Een langere doorlooptijd zou het gevolg zijn van capaciteitsgebrek en een langere tijd die nodig is om plannen te realiseren, bijvoorbeeld door de keuze voor ontwikkeling

van hoge woningaantallen op ingewikkelde binnenstedelijke locaties, politieke besluiten voor nieuwe buitenstedelijke locaties waarvoor grote investeringen noodzakelijk zijn, stikstofproblematiek, problematiek met spuitzones en onvoldoende investeringscapaciteit bij woningcorporaties. In het risicoscenario wordt uitgegaan van een hogere kostenstijging en lagere opbrengstenstijging. In het risicoscenario is het uitgangspunt dat de gemeenteraad besluit om volledig af te zien van de ontwikkeling van Trekdijs als bedrijventerrein en dat de bestemming van deze gronden agrarisch blijft. Daarnaast zijn enkele specifieke risico's meegenomen in de plannen Mortiere SOK (het niet tot ontwikkeling komen van de kantorenlocatie), minder woningen in Sint Laurens Oost (bij een keuze voor een kleinere ontwikkeling) en Zuid (geen plaanpassingen voor (deels) compenseren hoge voorbelastingskosten), Cleene Hooge (lagere verkoopprijs voor het niet tot woningbouw te ontwikkelen gebied door gemeentelijke eisen), Oranjepolder (minder woningen door spuitzones) en Hazenburg Noord (niet kunnen ontwikkelen fase 2 door verkeersproblematiek).

Verder is in het risicoscenario een hogere bijdrage uit het investeringsfonds nodig voor Hart van Griffoen. Als gevolg van de hoge complexiteit en de afhankelijkheden van dit project, bestaat de kans dat de bouw van de woningen veel langer duurt of helemaal niet van de grond komt. Vertraging leidt tot hogere kosten, waardoor het tekort op dit plan ook zou toenemen bij hetzelfde aantal woningen. In plaats van de € 8.6 miljoen uit het basisscenario, kan in het risicoscenario de onrendabele top oplopen tot € 12.5 miljoen. In lijn met eerdere besluitvorming ligt het vervolgens voor de hand om de aanvullende dekking ten laste te brengen van het investeringsfonds. Gezien de doorlooptijd, complexiteit en uitvoerbaarheid van elementen in het plan zijn er vooralsnog genoeg bijsturingsmogelijkheden binnen het plan aanwezig waardoor dit risico laag wordt ingeschat.

De doorberekende scenario's vormen de inbreng voor de paragraaf Weerstandsvermogen van de jaarrekening en begroting:

- Het basisscenario in de eerdergenoemde doorrekening van het grondbedrijf wordt gebruikt om de verwachte ontwikkeling van de Reserve Grondbedrijf, als onderdeel van de weerstandscapaciteit van de gemeente, in te schatten.
- Het verschil tussen basisscenario en risicoscenario is als risico vertaald in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Actuele prognose grondbedrijf

Op alle in exploitatie genomen plannen werd op basis van het basisscenario eind 2025 per saldo een resterende nog te nemen winst verwacht van circa € 12.9 miljoen op contante waarde per 1 januari 2026. Nog te nemen winst wordt verwacht op de complexen Sint Laurens Noord, Oranjepolder, Hazenburg Noord, Mortiere Ensemble, Mortiere SOK, Walcherseweg, Essenveld en Trekdijs. Verliezen worden verwacht op de complexen Cleene Hooge, Sint Laurens Zuid, Koudekerkseweg 14, Mortiere Bedrijventerrein-Zuid, Ramsburg Kantorenstrook, Ramsburg Dampoorthof, Churchill-Haan, Punt Arnestein en Herstructurering Arnestein. Voor deze verliezen zijn, op basis van de vastgestelde exploitatieopzetten en de herrekening per 1 januari 2026, toereikende bedragen in de Voorziening Grondbedrijf opgenomen (deze verliezen zijn dus al genomen). De onrendabele top op Hart van Griffoen wordt gedekt uit het investeringsfonds. Bij deze berekeningen is uitgegaan van de aanname dat de gemeenteraad in het kader van de besluitvorming over het bedrijventerreinprogramma Walcheren, aanleiding ziet om een omgevingsplanherziening voor Trekdijs in procedure te brengen in welk geval de waardecorrectie op Trekdijs kan worden teruggedraaid. In dat geval is er een positief resultaat op netto contante waarde per 1-1-2026 van € 3.9 miljoen. Als besloten wordt om Trekdijs niet meer te ontwikkelen, moet € 8.1 miljoen worden afgeboekt per 01-01-2026.

Van de boekwaarde en resultaatsverwachting op de Bouwgrond In Exploitatie (BIE) per 1 januari 2026 kan conform artikel 52d van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de volgende opstelling worden gemaakt:

OVERZICHT CF ART. 52d BBV		bedragen x € 1.000
a. Boekwaarde in exploitatie genomen gronden per 1-1-2025		€ 58.576
b. Vermeerderingen in het begrotingsjaar		€ 3.697
c. Verminderingen in het begrotingsjaar		€ 8.561
d. Boekwaarde aan het eind van het begrotingsjaar		€ 53.712
e. Geraamde nog te maken kosten		€ 64.710
f. Geraamde nog te realiseren opbrengsten		€ 107.917
g. Het geraamde nog te realiseren eindresultaat		€ -10.505
h. Gevormde voorziening voor verliesgevende complexen (op contante waarde)		€ 16.776
Per saldo nog te realiseren winst (op nominale waarde)		€ 6.271

In deze tabel zijn de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten van het plan Trekdijs niet opgenomen. Wel opgenomen is het bedrag in de Voorziening Grondbedrijf wat nodig is om de boekwaarde, in het geval besloten gaat worden dat er geen ontwikkeling plaatsvindt, definitief af te waarderen naar agrarische waarde en aan de opbrengsten is deze resterende agrarische waarde toegevoegd.

De per saldo nog te realiseren winst op Bouwgrond In Exploitatie, op nominale waarde is € 6.3 miljoen. De onderbouwing van de nog te maken kosten (e) en te realiseren opbrengsten (f) is te vinden in de vastgestelde exploitatieopzetten en de nota 'Grondbedrijf Middelburg 2025-2045, doorrekening en risicoanalyse februari 2026'.

De bruto boekwaarde van alle gronden in het grondbedrijf bedraagt per 1 januari 2026 € 53.7 miljoen. Ten opzichte van de boekwaarde begin 2025 is dit per saldo een afname met circa € 4.9 miljoen.

De verwachting is dat de boekwaarde van zowel de plannen die in exploitatie genomen zijn als van het hele grondbedrijf vanaf 2026 gestaag zal dalen, ondanks dat in de berekening rekening is gehouden met nieuwe grondaankopen tot een bepaald bedrag aan de Brigdamseweg en Poppenroede.

In de volgende tabel is globaal aangegeven hoe de Reserve Grondbedrijf zich naar verwachting de eerstkomende jaren (basisscenario) zal ontwikkelen en hoe deze ontwikkeling tot stand komt. Door afronding kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Tabel verwachte resultaten Grondbedrijf (in miljoenen €)						
	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Saldo reserve Grondbedrijf per 01/01	€ 0,3	€ 9,8	€ 11,2	€ 12,5	€ 13,9	€ 15,0
Plannen per 01/2026 in exploitatie*	€ -0,3	€ 1,4	€ 0,7	€ 0,2	€ 0,4	€ 1,3
Strategische gronden**	€ -	€ -	€ 0,4	€ -	€ 0,2	€ 0,9
Overige gronden en panden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Algemene kosten Grondbedrijf	€ -0,2	€ -0,3	€ -0,3	€ -0,3	€ -0,3	€ -0,3
Mutatie voorziening	€ 9,5	€ 0,1	€ 0,4	€ 1,3	€ 0,6	€ -0,1
Rente voorziening/reserves	€ 0,3	€ 0,1	€ 0,1	€ 0,1	€ 0,1	€ 0,1
Saldo reserve Grondbedrijf per 31/12	€ 9,8	€ 11,2	€ 12,5	€ 13,9	€ 15,0	€ 16,9

* Hazenburg Noord fase 1, Essenvelt, Mortiere Bedrijventerrein-Zuid, Mortiere Ensemble, Mortiere SOK, Ramsburg Kantorenstrook, Oranjepolder, Sint Laurens Zuid, Sint Laurens Noord, Trekdijs, Walcherseweg, Ramsburg Dampoorthof, Cleene Hooge, Punt Arnestein, Herstructurering Arnestein, Koudekerkseweg 14, Churchillaan en Hart van Griffioen

** Sint Laurens Oost, Cleene Hooge agrarische gronden, Ramsburg Oost, Hazenburg Noord fase 2, Schenge 6-8 en Buitenruststraat 237

Toelichting per complex

Binnen het grondbedrijf valt vanaf 2016 de volgende indeling de maken:

1. Bouwgrond In Exploitatie (BIE). Dit zijn gronden waarvoor een exploitatieopzet is vastgesteld.
2. Materiële Vaste Activa (MVA) c.q. strategische gronden. Volgens het BBV zijn dit 'overige gronden zonder vaste bestemming, die [op dit moment] geen onderdeel zijn van een transformatieproces'. Uitgangspunt hierbij is dus dat op termijn een bouwgrondexploitatie wordt vastgesteld. Tot en met 2015 was dit de categorie 'Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG)'. Voor alle locaties binnen deze categorie geldt dat ze strategisch worden aangehouden voor toekomstige ontwikkelingen (of ruilingen).

Alle complexen worden hierna per categorie toegelicht.

Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Afgesloten complexen

Dit betreft de complexen Stroompoort, Ramsburg Watergang, Veersepoort fase V en Rittenburg III. Alle gronden in deze plannen zijn verkocht, op één restkavel in de Veersepoort fase V na die in een apart complex is ondergebracht. Er zijn in de Voorziening Grondbedrijf bedragen opgenomen voor resterende kosten woonrijpmaken.

Essenvelt

Alle vrije bouwkvavels zijn verkocht. De laanwoningen van de eerste fase zijn bewoond. De grond voor de tweede fase wordt naar verwachting eind dit jaar geleverd. Ook de luxe appartementen van 'De Heeren van Essen' zijn opgeleverd en zo goed als bewoond. Het 'Middengebied' wordt verdicht van 105 naar 189 woningen. Na lang wachten is duidelijk geworden dat stikstof geen obstakel meer vormt. Het woonprogramma zal voldoen aan de afspraken uit de Woondeal: 1/3 sociale huur, 1/3 'betaalbaar' en 1/3 'duur'. Het definitieve ontwerp en Beeldkwaliteitsplan moeten in het tweede kwartaal gereed zijn. Zonder tegenslagen kan de bouw in 2027 in fases starten, afhankelijk van de snelheid van de verkoop. Aan de zuidrand van het plan komen nog vijf appartementengebouwen. Het is de bedoeling dat voor twee gebouwen de verkoop in september start. Aan de oostkant van de Oude Vlissingseweg komen vrije bouwkvavels. Het streven is

om de verkoop na de zomer te starten. Verder resteren nog de lamelwoningen, hiervoor is geen termijn bekend.

Koudekerkseweg 14

Het plan bestaat uit de realisatie van 5 grondgebonden woningen op de plek waar vroeger een tankstation gevestigd was. Begin 2024 is de planologische procedure gestart. Er is beroep ingesteld tegen het besluit om medewerking te verlenen aan een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan. Eind 2025 heeft de rechtbank het beroep ongegrond verklaard. De belanghebbende heeft hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank. De gemeente wacht nu op een zittingsdatum bij de Raad van State.

Hazenburg Noord fase 1

Het veruit grootste deel van Hazenburg Noord fase 1 is voltooid. Alleen het meest noordelijke deel resteert nog. Van de 10 vrije bouwkvavels, is er één nog niet verkocht. Oorspronkelijk zou een projectontwikkelaar 36 projectmatige woningen ontwikkelen. Door een tekort aan kopers, is onderzocht of een deel van de woningen voor de Woningbouwvereniging Arnemuiden (WBVA) gebouwd zou kunnen worden. De conclusie was dat de bouwkosten voor de WBVA veel te hoog waren. Het plan is nu aangepast: in plaats van 36 komen er 24 projectmatige woningen. Het programma bestaat onder andere uit rijwoningen in de klasse 'Betaalbare koop', rijwoningen in de vrije sector en levensloopbestendige woningen. Op de gronden die de ontwikkelaar niet afneemt, geeft de gemeente negen vrije bouwkvavels uit. Alle kvavels zijn gereserveerd.

Mortiere SOK-gebied

De grond in dit plan wordt in delen doorverkocht aan een consortium dat ook voor het aanleggen en afbouwen van het gehele openbare gebied zorgdraagt. Tijdens de crisis van 2008 en later liep de verkoop terug, maar kwam de afgelopen jaren weer goed op gang. In 2025 is ook weer grond verkocht. De afgelopen jaren had meer grond verkocht kunnen worden als er geen vertraging was geweest, en nog steeds is, als gevolg van juridische procedures. Dit complex bevat ook nog grond voor kantoren, de verwachting is echter dat zo'n ontwikkeling niet van de grond zal komen.

Mortiere Bedrijventerrein-Zuid

In 2025 is geen grond verkocht. Dat heeft echter niet te maken met een gebrek aan vraag. Binnen dit complex is momenteel nog

2 hectare vrij beschikbaar. Dit zijn de laatste vrij beschikbare bedrijfskavels in de gemeente Middelburg. Daarom is besloten om deze grond alleen uit te geven aan bedrijven uit de gemeente voor wie de urgentie voor nieuwe huisvesting zeer hoog is. Hierbij kan gedacht worden aan een bedrijf dat door veranderde regelgeving de bedrijfsvoering aan moet passen en daardoor meer ruimte nodig heeft, of een bedrijf dat op de huidige locatie hinder veroorzaakt voor de omgeving. Het verkooptempo van de gronden binnen dit complex is derhalve lager dan commercieel mogelijk zou zijn.

Mortiere Ensemble

In beginsel zijn nog vier kavels beschikbaar. Echter is in 2024 besloten om deze kavels niet te verkopen aan bedrijven, maar aan te houden voor het plaatsen van flexwoningen. Woongood had op dat moment echter geen interesse. Vervolgens is een marktconsultatie uitgevoerd of te bezien of een marktpartij de ontwikkeling zou kunnen oppakken onder de door de gemeente gestelde voorwaarden, maar er bleken geen marktpartijen geïnteresseerd. Nu zijn meerdere scenario's in beeld: alsnog flexwoningen door Woongood of eenheden voor Oekraïners. In de doorrekening is als uitgangspunt genomen dat gedurende 5 jaar Oekraïners worden opgevangen op deze gronden. Na 5 jaar kunnen de laatste vier kavels alsnog verkocht worden aan bedrijven en voorzieningen.

Ramsburg Kantorenstrook

Dit is het gebied dat tussen de Oostperkweg en de Heerlijkheidsweg ligt, aangevuld met een perceel grond uit het vroegere bedrijventerrein Ramsburg dat nooit is uitgegeven. Het gebied is grotendeels ingevuld. De laatste kavels zijn begin 2026 verkocht. Er is sprake van meerkosten doordat de kavel verontreinigd is met puin wat eerst afgevoerd moet worden. Daarna is bodemsanering nodig.

Walcherseweg

Vooruitlopend op de exploitatieopzet, die in oktober 2018 is vastgesteld, is hier in 2016 al grond uitgegeven ten behoeve van een tandartsenpraktijk. Eind 2019 is grond verkocht aan De Ontmoetingskerk, voor het realiseren van een nieuwe kerk ter vervanging van de locatie in de Stromenwijk. De kerk is inmiddels gerealiseerd. De uitgifte van twee vrije bouwkavels voor woningen resteert nog. Door capaciteitsgebrek kan hier voorlopig geen uitvoering aan worden gegeven.

Ramsburg Dampoorthof

Dit is een deelgebied van Ramsburg waar in 2019 de eerste kavel is verkocht. Inmiddels zijn alle kavels verkocht, onder andere aan een gezondheidscentrum en een schoonheidssalon. Eén kavel wordt voor maximaal vijf jaar verhuurd aan Woongood voor de huisvesting van jongeren met problemen. Na die periode kan de kavel definitief gesaneerd en verkocht worden aan een bedrijf of maatschappelijke instelling. Door hogere bodemsaneringskosten en het deels moeten terugbetalen van een bodemsaneringssubsidie, is het resultaat op dit plan verder verslechterd.

Trekdiijk

Op 22 januari 2018 heeft de gemeenteraad een exploitatieopzet vastgesteld om deze locatie als bedrijventerrein te ontwikkelen. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 is besloten om tijd uit te trekken voor een participatieproject waarbij ook alternatieve mogelijkheden werden onderzocht. Eind 2019 heeft dit geleid tot een keuze voor een ontwikkelvariant. Op basis hiervan is een nieuwe exploitatieopzet opgesteld, die in mei 2020 is vastgesteld. Het bestemmingsplan voor fase 1 is door de gemeenteraad vastgesteld, maar is in april 2023 door de Raad van State vernietigd. Op 1 februari 2024 heeft de raad besloten om Trekdiijk te onderzoeken als mogelijke locatie voor woningbouw. In het onderzoek is voor verschillende aspecten onderzoek uitgevoerd, zoals milieubelemmeringen, afstand tot voorzieningen en de toets met de Omgevingsverordening Zeeland. In het onderzoek is geconcludeerd dat Trekdiijk niet geschikt is als woningbouwlocatie. Op 30 januari 2025 heeft de raad besloten dat Trekdiijk niet wordt aangewezen als woningbouwlocatie. De gemeenteraad zal een besluit moeten nemen of zij de ontwikkeling als bedrijventerrein verder wil brengen door een omgevingsplanherziening in procedure te brengen wat tegemoet komt aan de bezwaren van de Raad van State, dan wel een keuze te maken voor een alternatieve invulling voor Trekdiijk of de bestemming (agrarisch) te laten zoals die nu is. In de tweede helft van 2026 wordt besluitvorming over de bedrijventerreinenprogrammering Walcheren verwacht. Afhankelijk van dit programma kan er aanleiding zijn om de ontwikkeling voort te zetten dan wel te staken (of iets daar tussen in). Afhankelijk van deze nog te maken keuze is sprake van nauwelijks of geen gevolgen (bij het ontwikkelen van een bedrijventerrein) tot grote gevolgen voor het grondbedrijf (bij het definitief afwaarderen).

Sint Laurens Zuid

Het plan Sint Laurens Zuid wordt gefaseerd ontwikkeld. In 2023 is de grond voor de sociale huurwoningen en voor de eerste projectmatig te bouwen koopwoningen verkocht. In 2024 en 2025 is opnieuw grond verkocht voor de projectmatige koopwoningen, alle gronden van de eerste fase zijn geleverd. Eind 2024 is de verkoop van de vrije bouwkvavels van start gegaan. 11 van de 14 kvavels zijn verkocht en 3 zijn gereserveerd. Voor de tweede fase moet nog een definitief plan gemaakt worden en een planologische procedure worden doorlopen. Het plan was aanvankelijk kostendekkend, maar inmiddels is een verlies ontstaan, met name door hogere kosten voor bouwrijpmaken. De locatie is gelegen in een laaggelegen gebied met veel veen. Hierdoor is sprake van hoge voorbelastingkosten. Om het verlies te beperken, zijn planaanpassingen nodig en/of veranderingen in de wijze van uitvoering. In het basisscenario is de aanname dat dit lukt en in het risicoscenario dat dit niet lukt.

Sint Laurens Noord

Ook dit plan wordt gefaseerd ontwikkeld. Het oorspronkelijke plan kende een beperkt aantal woningen en bood ruimte voor vrije kvavels, waaronder landhuiskvavels, projectmatige en sociale woningbouw, speciale woonvormen zoals bijvoorbeeld een 'Knarrenhof' en het tijdelijk gebruik van een kavel voor zeven kleine huisjes. De kleine huisjes zijn geplaatst en drie grote vrije bouwkvavels langs de Wilgenhoekweg zijn verkocht. Gelet op de Woondeal en de wens om meer sociale woningbouw en betaalbare woningen te bouwen, is in samenwerking met Woongoed en een projectontwikkelaar een aangepast plan gemaakt. Het vorig jaar genoemde risico dat in de westelijke zone geen woningen mogelijk zijn als gevolg van een spuitzone, is werkelijkheid geworden. In 2025 is duidelijk geworden dat een rotonde op de Wilgenhoekweg noodzakelijk is voor de ontsluiting van het gebied. Dit kost geld en ruimte, wat leidt tot minder woningen en lagere opbrengsten. Door de verlaging van het woningaantal en de hogere kosten, is de winst op dit plan bijna geheel verdampt.

Cleene Hooge

In 2008 is circa 55 hectare grond aangekocht met als doel hier na 2020 maximaal 900 woningen te bouwen. In de Herziene Kwaliteitsatlas is het gehele gebied benoemd als (reserve)locatie voor woningbouw. In 2019 is door de gemeenteraad een ontwikkelingsvisie voor dit gebied opgesteld. Die visie gaat uit van een bescheiden ontwikkeling, passend bij het landschap, die qua resultaat, na eerst afboeking van een kleine € 7 miljoen in

2019, uit moet komen op '0'. Het grootste deel van het gebied houdt in die visie de agrarische functie. In 2023 heeft de raad besloten dat op circa de helft van het te ontwikkelen deel een nieuw asielzoekerscentrum zal komen. Conform de ontwikkelvisie komen op de andere helft van het te ontwikkelen deel reguliere woningen, zodat op het plan geen verder verlies zou worden geleden. Op 14 november 2024 heeft de raad besloten dat er een nieuwe toegangsweg en rotonde moeten komen. In september 2025 is de herziene exploitatieopzet vastgesteld en heeft de gemeenteraad besloten om maximaal 105 woningen te bouwen. Het verlies op dit plan neemt verder toe doordat voor de rotonde kvavels en leidingen verlegd moeten worden.

Oranjepolder

Eerder is m.b.t. deze ontwikkeling afgesproken dat hier landhuiskvavels kunnen worden aangeboden zodra de laatste van zes landhuiskvavels in Hazenburg verkocht is. Dat is inmiddels al lange tijd het geval. In 2023 kwam het verzoek van de Woningbouwvereniging Arnhem (WBVA) om op een deel van de gronden (tijdelijke) woningen te realiseren i.v.m. sloop-nieuwbouw in het dorp. Hiertoe is een grondaanbieding gedaan waarbij ook in overweging is gegeven om op deze locatie te kiezen voor permanente woningen. De sloop-nieuwbouw in het dorp wordt al gerealiseerd. Voor dit plan wordt daarom alleen nog gekeken naar permanente woningbouw. In 2025 is duidelijk geworden dat ook hier sprake is van een spuitzone. Na afspraken met de grondeigenaar kon het plan doorgang vinden. Echter kon de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (welstand) zich niet vinden in het plan. Daarna is lange tijd gewerkt aan een alternatief plan. De WBVA heeft aangegeven dat alternatieve plan niet te willen uitvoeren en in overleg te willen over een alternatief. De WBVA heeft nog niet besloten of zij in dit gebied nog willen ontwikkelen. Als de WBVA niet kan ontwikkelen, komen er grote kvavels voor vrijstaande woningen in plaats van sociale huurwoningen. In dat geval blijft het noordelijke deel agrarisch.

Churchill-Iaan

Aanvankelijk zou Zorgstroom hier zorgwoningen en Woongoed appartementen realiseren. Door een landelijke wijziging uit 2022 in het beleid van ouderenhuisvesting en ouderenzorg, kon Zorgstroom de zorgwoningen niet meer ontwikkelen. Woongoed bouwt daarom drie in plaats van twee appartementengebouwen met in totaal 80 appartementen, waarvan 65 in de sociale huur en 15 in de nieuwe categorie middenhuur. De grond is eind 2025

geleverd. De bouw start in het tweede of derde kwartaal van 2026. Er resteren nog kosten voor bouwrijpmaken en woonrijpmaken.

Punt Arnestein

In december 2020 is hiervoor een exploitatieopzet vastgesteld. Hier heeft sloop plaatsgevonden met de bedoeling een plan te ontwikkelen waarmee de kwaliteit van het gebied kan worden verhoogd. De inschrijving heeft echter niet geleid tot selectie omdat de plannen niet passend waren qua beoogde functies dan wel ruimtelijke kwaliteit. In 2022 zijn op deze locatie tijdelijke wooneenheden voor Oekraïense vluchtelingen geplaatst. In 2023 is nog een extra laag op de wooneenheden geplaatst. Net als vorig jaar is de looptijd van het plan met een jaar verlengd, omdat er nog geen duidelijkheid is wanneer de opvang voor Oekraïners beëindigd kan worden.

Herstructurering Arnestein

Het uitgangspunt van deze ontwikkeling is om zoveel mogelijk van de bestaande bebouwing te handhaven en op te waarderen waardoor kosten bespaard kunnen worden. Aanvankelijk zou het beste resultaat, zowel kwalitatief als financieel, kunnen worden bereikt als de gemeente zelf zou investeren in het opknappen van de loodsen. Later bleken de door een extern bureau geraamde kosten voor verbouwing veel te laag ingeschat. Hierna is onderzocht welke uitvoering het minste risico geeft. De conclusie was dat het verkopen van de loodsen in de huidige staat het minste risico oplevert. Conform het raadsbesluit van 29-09-2022 zijn de loodsen en percelen fasegewijs te koop aangeboden. In 2023 zijn de eerste twee loodsen en het eerste perceel verkocht. In 2024 zijn twee loodsen verkocht. In 2025 is de laatste loods verkocht. Er resteert nog één te ruilen perceel. Het gebied moet nog woonrijp worden gemaakt.

Hart van Griffioen

In 2024 en 2025 is onder begeleiding van externe adviesbureaus aan dit plan gewerkt. Begin 2026 zijn het stedenbouwkundig plan en de grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. Het plan is om circa 236 nieuwe woningen, circa 3.700 m² commerciële ruimte en circa 2.900 m² aan maatschappelijke voorzieningen te realiseren. Verhuizing van het CSW uit dit gebied is hiervoor noodzakelijk. Door de afhankelijkheden, de vele grondeigenaren en de omvang van het plan, is er sprake van een ingewikkeld project met veel risico's. De onrendabele top op dit plan is dermate hoog dat het grondbedrijf dat niet kan dragen. Op 8 januari 2026 heeft de gemeenteraad besloten

om de onrendabele top van 8.6 miljoen euro te dekken uit het Investeringsfonds. Deze grondexploitatie heeft daarom geen effect op het resultaat van het grondbedrijf. In het basisscenario is aangenomen dat de eerste woningen in 2031 worden opgeleverd. In het risicoscenario is dat zeven jaar later.

Materiële vaste activa (MVA)

Sint Laurens Oost

Het uitgangspunt is dat ontwikkeling van het gebied ten oosten van het dorp voor het grootste deel na de ontwikkeling van Sint Laurens Zuid en Noord zal komen. In het verleden is daarbij gedacht aan een zeer extensieve ontwikkeling. Gelet op de uitgangspunten van de Woondeal en de benodigde woningaantallen om in het woningtekort te kunnen voorzien, is in de doorrekening van het grondbedrijf nu uitgegaan van een programma met meer sociale woningbouw (30%) en 'betaalbare woningen' (40%) en ook een hoger woningaantal (300). In 2026 is een perceel aangekocht om een goede ontsluiting mogelijk te maken.

Ramsburg Oost

Vanwege de ligging wordt deze locatie strategisch aangehouden. Een deel van de locatie (in alle voorgaande plannen zou dit agrarisch blijven) is een voormalige vuilstort die de komende jaren afgedekt moet worden. Omdat tevens behoefte was aan een depot voor baggerslib (om afvoerkosten te voorkomen) wordt werk met werk gemaakt en is het uitgedroogde slib hiervoor gebruikt. Vervolgens is het de bedoeling dat daarbovenop zonnepanelen worden geplaatst, waardoor ook een bijdrage kan worden geleverd aan de milieudoelstellingen van de gemeente. Een bestemmingsplanwijziging daarvoor is in 2022 procedure gebracht, maar moet nog vastgesteld worden. Er zijn twee obstakels voor het realiseren van het zonnepark: ten eerste is de omvang vrij klein, waardoor de vraag is of een haalbaar plan mogelijk is. Ten tweede speelt netcongestie, waardoor een aansluiting op het net niet zonder meer mogelijk is. Er blijken evenwel ook exploitanten te zijn die kansen zien om het zonnepark te ontwikkelen op een wijze die bijdraagt aan het verminderen van de netcongestie (congestieverzachtend). Dit zal verder onderzocht worden en mogelijk zal een inschrijving worden georganiseerd.

Hazenburg Noord fase 2

Deze gronden worden aangehouden, zodat hier eventueel een uitbreiding van de wijk Hazenburg Noord op gerealiseerd kan

worden. In de doorrekening van het grondbedrijf is nu gerekend met 100 woningen met 30% sociaal en 40% 'betaalbare woningen', waar in het verleden meer aan duurdere woningen werd gedacht.

Schenge 6-8

Op deze plek stond voorheen de groenloods van Orionis. In het kader van de zoektocht naar woningbouwlocaties en het realiseren van een toevoeging van 500 sociale huurwoningen tot 2030, is deze locatie toebedeeld aan Woongoed. Woongoed heeft echter aangegeven niet de financiële capaciteit te hebben om hier woningen te ontwikkelen. Momenteel wordt bekeken of hier Oekraïners opgevangen kunnen worden. Als daaruit volgt dat de locatie daarvoor niet nodig of geschikt is, zal een uitvraag georganiseerd worden voor permanente en reguliere woningbouw. In de nieuwe berekening is uitgegaan van 50 woningen, waarvan 2/3 in de klasse 'Betaalbaar' (middenhuur en betaalbare koop).

Cleene Hooge agrarische gronden

In 2008 is circa 55 hectare grond aangekocht met als doel hier na 2020 maximaal 900 woningen te bouwen. In de Herziene Kwaliteitsatlas is het gehele gebied benoemd als (reserve)locatie voor woningbouw. Dit zijn de gronden waarvoor in 2019 is besloten om die buiten het ontwikkelgebied te houden en die volgens de visie de agrarische functie behouden. Bij de zoektocht naar nieuwe woningbouwlocaties tot en met 2040 heeft de raad op 1 februari 2024 besloten om deze locatie niet als woningbouwlocatie in te zetten. Op 18 april 2024 heeft de raad besloten om deze gronden te vervreemden aan een of meerdere natuurorganisaties die het gebied op ecologische wijze beheren of de gronden te vervreemden aan een boer die biologische landbouw bedrijft en indien vervreemden tot een verlies lijdt, dit te dekken uit de Reserve Grondbedrijf. Inmiddels hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden en wordt de mogelijkheid van subsidie onderzocht voor de inrichting van het gebied.

Voormalig politiebureau Buitenruststraat

In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met aankoop van deze locatie ten behoeve van sociale woningbouw. Meer dan de helft van de aankoop prijs kan niet terugverdiend worden en is ten laste van de algemene middelen gebracht. Voor het restant zal naar verwachting een ontwikkeling mogelijk zijn die net kostendekkend zou kunnen zijn. De aankoop heeft in 2024 plaatsgevonden. Momenteel wordt het pand gebruikt voor de opvang van Oekraïners.

Private ontwikkelingen

Voor diverse private ontwikkelingen (facilitair grondbeleid) zijn anterieure overeenkomsten gesloten, waarmee wordt voorzien in dekking van gemeentelijke plankosten:

- Doorontwikkeling Waterpark Veerse Meer
- Kousteensedijk (ontwikkeling appartementen)
- Arondeusstraat/Noordweg (zeven rijwoningen)
- Koudekerkseweg 135 (ontwikkeling luxe koopappartementen)
- Eendrachtsweg in Mortiere (ontwikkeling appartementen)
- Stadscamping Middelburg (chalets en kampeer- en camperplaatsen)
- Torenweg 2 (één woning)
- Buitenruststraat 235 (ontwikkeling sociale huurappartementen)
- Oude Veerseweg 130 (twee woningen)

Voor verschillende locaties lopen trajecten waarvoor anterieure overeenkomsten worden voorbereid, onder andere voor de Van Vollenhovenstraat in Arnemuiden (herstructurering Woningbouwvereniging Arnemuiden), Sint Laurens Van Het Hoffweg (circa 120 woningen) en Sint Laurens 'locatie Sturm' (appartementen in de betaalbare sector).

JAARREKENING

Overzicht van lasten en baten

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, - nadeel)
Lasten	6.929	7.966	7.955	11
Baten	-9.467	-8.682	-8.785	103
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.538	-716	-830	114
Lasten	7.869	8.400	8.416	-16
Baten	-39	-534	-680	146
Totaal Veiligheid	7.830	7.866	7.736	130
Lasten	18.098	15.811	16.944	-1.133
Baten	-1.711	-1.686	-3.021	1.336
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	16.388	14.126	13.923	203
Lasten	2.490	3.590	5.710	-2.120
Baten	-2.986	-4.148	-6.537	2.389
Totaal Economie	-496	-558	-827	269
Lasten	9.412	8.875	8.969	-94
Baten	-3.036	-3.036	-3.209	173
Totaal Onderwijs	6.376	5.839	5.760	79
Lasten	20.119	27.034	23.585	3.448
Baten	-2.727	-3.119	-3.198	80
Totaal Sport, cultuur en recreatie	17.392	23.915	20.387	3.528
Lasten	98.473	107.109	105.528	1.581
Baten	-24.654	-30.541	-31.250	709
Totaal Sociaal domein	73.819	76.568	74.278	2.290
Lasten	20.558	20.660	21.370	-710
Baten	-19.142	-18.971	-19.900	930
Totaal Volksgezondheid en milieu	1.415	1.690	1.470	219
Lasten	7.615	12.800	12.962	-162
Baten	-4.152	-8.935	-10.331	1.395
Totaal Volkshuisvesting, RO en sted vern	3.463	3.864	2.631	1.233
Lasten	191.562	212.245	211.441	804
Baten	-67.915	-79.652	-86.912	7.260
Saldo uitvoering programma's	123.647	132.593	124.529	8.064
Lasten	4.457	6.663	6.581	82
Baten	-152.446	-167.434	-168.123	689
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-147.989	-160.771	-161.542	771
Lasten	691	-1.007	-913	-94
Baten	0	-150	-400	250
Totaal Overige baten en lasten	691	-1.157	-1.313	156
Lasten	19.794	18.833	19.296	-462

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, - nadeel)
Baten	-1.026	-1.059	-1.112	53
Totaal Overhead	18.769	17.774	18.183	-409
Lasten	368	368	219	149
Totaal Vennootschapsbelasting	368	368	219	149

Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten				
Lasten	216.872	237.102	236.624	479
Baten	-221.386	-248.296	-256.548	8.252
Saldo uitvoering programma's	-4.514	-11.193	-19.924	8.731

Toevoeging reserves	8.414	40.515	41.587	-1.072
Onttrekking reserves	-1.778	-38.858	-38.890	32
Totaal Mutaties reserves	6.636	1.657	2.697	-1.040

Gerealiseerd resultaat	-2.122	9.536	17.227	-7.691
-------------------------------	---------------	--------------	---------------	---------------

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Realisatie 2025
Saldo baten en lasten	4.514	19.924
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-6.636	-2.697
Saldo na bestemming (a)	-2.122	17.227
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) zie overzicht in jaarrekening (b)	12.705	-104
Saldo (a +b)	10.583	17.123

Structureel begrotingssaldo

Op basis van bovenstaand overzicht wordt aangetoond of de begroting 2025 en de jaarrekening 2025 structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele baten en lasten. In de jaarrekening is te zien dat er een positief saldo is.

Toelichting op lasten en baten

van een totaal voordelig saldo van € 17.227.414 voor resultaatbestemming, zie onderstaand:

Toelichting afwijkingen lasten en baten

Tussentijds is de raad geïnformeerd via de bestuurlijke rapportage en de najaarsbrief. Voor het hele jaar 2025 is er sprake

Resultaat jaarrekening 2025

Bestuursrapportage 2025	1.127	voordeel
Najaarsbrief 2025	8.409	voordeel
Totaal voordeel verwerkt in begroting 2025	9.536	voordeel
Afwijking bij jaarstukken 2025 t.o.v. najaarsbrief	7.690	voordeel
Totaal saldo 2025 voor resultaatbestemming	17.227	voordeel

Analyse resultaat op hoofdlijnen

Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen t.o.v. de najaarsbrief hoger dan € 100.000 opgenomen.

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
Bestuur en ondersteuning			
0.01.0 Bestuur	Voorziening wethouderspensioenen	-116	N
	In de najaarsbrief is een extra dotatie aan de voorziening wethouderspensioenen opgenomen vanwege de overdracht van de wethouderspensioenen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) per 2028. Deze berekening was gebaseerd op cijfers per 1 januari 2025. De commissie BBV is in december 2025 echter met een stellige uitspraak gekomen dat de hoogte van de voorziening gebaseerd dient te worden op de stand per 31 december 2025. Dit niveau blijkt hoger te zijn dan de eerdere berekening.		
0.02.0 Burgerzaken	Verkiezingen	137	V
	Bij de septembercirculaire 2025 heeft het kabinet eenmalig 60 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen en zijn niet geheel besteed in 2025.		
0.04.0 Overhead	Overhead	360	V
	Het voordeel op het taakveld overhead wordt met name veroorzaakt door afwijkingen op de subactiviteiten PO&HRM, informatievoorziening en automatisering en grondbedrijf.		

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
	Voor een toelichting op deze subactiviteiten zie programma bestuur en ondersteuning, onderdeel overhead.		
0.04.0 Overhead en 0.01.0 Bestuur	Bestuurszaken en bestuursondersteuning Met ingang van 1 september 2025 heeft het college B&W de huidige gemeentesecretaris geschorst. De schorsing heeft uiteindelijk geleid tot een rechtszaak waar op 3 februari 2026 uitspraak is gedaan. Hieruit is gebleken dat de arbeidsovereenkomst per 1 juli 2026 wordt ontbonden. Daarnaast moet een transitievergoeding van en billijke vergoeding van worden betaald. Aanvullend hierop is een regeling getroffen met betrekking tot de aanvullende en na-wettelijke uitkering. Deze lasten zijn in 2025 in een voorziening opgenomen. Daarnaast is vanaf het moment van de schorsing een interim gemeentesecretaris ingehuurd. Tenslotte zijn er inzake dit geschil juridische kosten gemaakt, deze zijn conform de BBV verantwoord op taakveld 0.01.0 Bestuur.	-894	N
0.05.0 Treasury	Rente leningen Middelburg Dit eenmalig nadeel in de lasten is ontstaan doordat de omslagrente neerwaarts is bijgesteld waardoor de toerekening van rente aan het grondbedrijf minder is dan begroot. Op de baten is een eenmalige voordeel ontstaan doordat de renteinkomsten van het schatkistbankieren (het is verplicht om overtollige middelen te storten in de schatkist) hoger zijn uitgevallen dan tijdens de Najaarsbrief 2025 is ingeschat.	102	N
	Deelname GBE Aqua Dit eenmalige nadeel is ontstaan door dat de ontvangst van het dividend vanuit Evides lager is dan was begroot. De meerjarenraming is hierop reeds aangepast.	-231	V
0.06.3 Parkeerbelasting	Baten parkeerautomaten en parkeergarages Over 2025 zijn meer parkeerinkomsten gerealiseerd bij het buitenparkeren (51K) en de parkeergarage Kousteensedijk (110K). Daartegenover staan minder inkomsten van de parkeergarage de Geere (54K). Het parkeren laat zich moeilijk begroten, immers de mate van het gebruik hangt af van de consument.	107	V
0.07.0 Algemene uitkering	Baten algemene uitkering 2025 en voorafgaande jaren In de memo 'Actieve informatie over de decembercirculaire', die uw raad in januari 2026 ontving, zijn nieuwe taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Het betreft onder meer compensatie voor medewerkers van sociale ontwikkelbedrijven, extra middelen vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting en financiering voor 'veilig vergaderen'. Dit verhoogt de Algemene Uitkering 2025. Door het late verschijnen van de circulaire konden deze mutaties niet meer in een begrotingswijziging 2025 worden verwerkt. Daarnaast is de uitkeringsfactor voor 2023 verhoogd van 1,305 naar 1,307 door het verwerken van de definitieve WOZ-volumina, wat de OZB-maatstaven heeft gewijzigd.	898	V
0.08.0 Overige baten en lasten	Dotatie voorziening spaarverlof In de begroting is een stelpost opgenomen voor de dotatie aan de voorziening spaarverlof. Na afloop van het boekjaar is de werkelijke dotatie berekend op basis van de niet opgenomen verlofuren van de medewerkers. Hieruit is gebleken dat de dotatie werkelijk hoger was dan de opgenomen stelpost.	-144	N
	Boekwinst verkoop panden/gronden	250	V

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
	Dit onvoorziene eenmalige voordeel is ontstaan door de verkoop van de Ravensteinweg 1a en door verkoop van gronden in de laatste periode van 2025.		
0.09.0 Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting De voorlopige aangifte vennootschapsbelasting 2024 is eind 2025 opgesteld en op basis van deze aangifte is sprake van belastbare winst. Over dit bedrag is belasting verschuldigd. Echter, door de verlieslatende resultaten van de afgelopen jaren binnen de verschillende vpb-activiteiten van de gemeente, is er een verliesverrekening ontstaan. Dit betekent dat de winsten die in 2024 zijn behaald, deels kunnen worden verrekend met eerdere verliezen. Dankzij deze verliescompensatie is de verwachte aanslag nu lager dan we in 2024 voorlopig hebben betaald.	149	V
Verkeer, vervoer en Waterstaat			
2.01.0 Verkeer en Vervoer	Openbare verlichting Met de kadernota 2024-2027 is geanticipeerd op sterkstijgende energielasten. Het budget is naar aanleiding hiervan opgehoogd. Hierbij is geen rekening gehouden met de vervanging van de verlichting door zuinigere ledlampen. Er is er achterstand in de uitvoering van projecten, omdat de aannemer geen tijd heeft om deze uit te voeren.	182	V
2.02.0 Parkeren	Betaald parkeren Oorspronkelijk was voorzien dat de scanauto zou worden aangeschaft en dat de bijbehorende jaarlijkse afschrijvingen, conform onze financiële beheersverordening, zouden starten in het jaar na ingebruikname van het actief. Inmiddels is echter gebleken dat het leasen van een dergelijke auto gunstiger is voor de gemeente. De scanauto is in 2025 in gebruik genomen, waardoor direct leasekosten verschuldigd zijn.	-172	N
Economie			
3.04.0 Economische promotie	Toeristenbelasting Dit eenmalige voordeel is ontstaan doordat er uiteindelijk meer overnachtingen zijn geweest dan was ingeschat bij het opstellen van de Najaarsbrief 2025.	198	V
Sport, cultuur en recreatie			
5.05.0 Cultureel erfgoed	Restauratie Stadhuis Naar aanleiding van raadsvoorstel 25-125 is een bedrag van € 7.900.000 toegevoegd aan de voorziening voor de restauratie van de gevels van het Stadhuis. Boekhoudtechnisch wordt dit project gedekt middels een voorziening (voor achterstallig onderhoud moet op grond van wet- en regelgeving een voorziening worden gevormd) en een reserve. Op basis van de uitkomsten van de aanbestedingen is gebleken dat de middelen die benodigd zijn voor het noodzakelijk onderhoud lager zijn dan nu in de voorziening is opgenomen. Uw raad heeft besloten ook de overige werkzaamheden gelijk uit te voeren en daarom wordt voorgesteld deze middelen middels saldobestemming te reserveren in de afschrijvingsreserve. Per saldo verloopt dit budgetneutraal indien wordt ingestemd met de voorgestelde saldobestemming.	3.710	V
5.07.0 Openbaar grond en recreatie	Plantsoenen - wijken	-193	N

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
	In 2025 is er incidenteel extra inhuur geweest. De inschatting dat Orionis meer werkzaamheden zou kunnen uitvoeren is niet in alle gevallen uitgekomen. Er is betrekkelijk vaak inzet nodig geweest vanuit de markt. Het was een jaar waarin er bovengemiddeld veel beroep moest worden gedaan op dit budget.		
Sociaal Domein			
6.01.0 Samenkracht en burgerparticipatie			
	Vluchtelingenopvang Oekraïne	830	V
	De baten uit de specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden vallen hoger uit dan begroot. In de begroting is uitgegaan van een raming op basis van het aantal beschikbare opvangplekken vermenigvuldigd met het normbedrag per plek. In de realisatie is daarnaast ook de mogelijkheid benut om werkelijke kosten voor gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) en particuliere opvang Oekraïners (POO) te declareren. Deze kosten worden uitgevoerd via een dienstverleningsovereenkomst bij Orionis. Aangezien de verantwoording van deze werkelijke bestedingen pas aan het einde van het jaar beschikbaar komt, konden deze baten niet eerder worden bijgesteld. Dit leidt tot een hogere realisatie ten opzichte van de oorspronkelijke raming. Bij de najaarsbrief is een overheveling van € 7 miljoen voor aangemeld. Bij het opstellen van de jaarstukken is gebleken dat deze inschatting te laag is geweest en er minder uitgaven zijn gedaan dan ingeschat. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag aanvullend te reserveren voor komende jaren.		
	Vizita collectief	185	V
	Het overschot hangt samen met een wijziging in de wijze van financiering gedurende het jaar, waardoor de uitgaven anders zijn verantwoord dan oorspronkelijk begroot. Om beschikbare middelen doelmatig in te zetten en te voorkomen dat middelen terugvloeien naar het Rijk, is achteraf gebruik gemaakt van middelen uit de Brede SPUK voor activiteiten die binnen de doelstellingen van deze regeling passen. Hierdoor zijn een deel van de kosten via deze specifieke uitkering gedekt. De definitieve inzet van de Brede SPUK middelen waren nog niet bekend tijdens de najaarsbrief.		
6.03.0 Inkomensregelingen	Minimabeleid	726	V
	Bij het vaststellen van het beleidskader bestaanszekerheid is besloten om geld dat in het ene jaar over is, door te schuiven naar het volgende jaar. Dit om het budget beschikbaar te houden voor minima. Daarom is bij de najaarsbrief een overheveling aangevraagd. Wij menen dat deze overheveling voor 2026 voldoende is. Naast deze overheveling, resteert een positief saldo. Oorzaken hiervoor zijn: geen extra energietoeslag (rijksbeleid), minder kosten eindejaarsactie, latere start SUN, minder kosten Geldfit, geen verhoging collectieve zorgverzekering in 2025 en de uitbreiding minimaregelingen zijn nog niet gerealiseerd in afwachting van onderzoek naar niet-gebruik.		
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO	Huishoudelijke zorg	200	V
	Binnen enkele WMO-voorzieningen wordt een overschot gepresenteerd, dit hangt samen met wachttijden bij aanbieders. Hierdoor is minder zorg geleverd dan geraamd. Gezien het karakter van de zorg en de daarbij horende onvoorspelbaarheid is voorzichtigheidshalve geen bijstelling van de begroting gedaan bij de najaarsbrief.		
6.71.2 Begeleiding WMO	Begeleiding	114	V

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
	Zie toelichting Huishoudelijke hulp taakveld 6.71.1		
Diversen taakvelden	Gemeenschappelijke regeling Orionis Conform memo actieve informatie d.d. 02-12-2025 is de 4e begrotingswijziging 2025 niet verwerkt in de begroting, maar direct in het jaarrekeningresultaat . Tevens vindt voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening een afrekening plaats op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten binnen verschillende componenten binnen Orionis. Hierbij wordt het verschil gepresenteerd tussen de gerealiseerde uitgaven en de begrote bijdragen. Deze afrekening vind plaats na de najaarsbrief. Daarnaast worden de inkomsten vanuit de BUIG altijd opgenomen op basis van de begroting van Orionis. Het definitieve BUIG-budget vastgesteld door het Rijk wijkt hiervan af.	262	V
Volksgesondheid en Milieu			
7.01.0 Volksgezondheid	GGD GGD Zeeland heeft een positief resultaat over het jaar 2024 behaald. Een deel hiervan is terugbetaald aan de gemeenten. Daarnaast is op basis van de doorschuifregeling een teruggaaf met betrekking tot het BTW compensatiefonds ontvangen. Deze teruggaaf wordt jaarlijks achteraf berekend op basis van de werkelijke uitgaven.	144	V
7.02.0 Riolering	Riolering Bij de bepaling van kostendeckendheid van de rioolheffing is er een lager bedrag toegevoegd aan de voorziening Riolerbeheer dan begroot. Enerzijds zijn er hogere kosten geweest voor energie, anderzijds zijn er bij projecten verbeteringen aan het riool aangebracht om de wateroverlast aan te pakken. Ook is de opbrengst van de rioolheffing hoger dan begroot doordat het aantal nieuwe woningen te laag is ingeschat.	-275	N
7.04.0 Milieubeheer	Klimaat- en energiebeleid De projecten uit het vastgestelde KEC-actieplan hebben vertraging in de uitvoering opgelopen. Daarom is dit budget niet volledig besteed.	293	V
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwingen			
8.03.0 Wonen en bouwen	Leges bouwvergunningen De doorlooptijd van een aantal grote bouwprojecten (waaronder de 37 woningen/ appartementen aan de van Vollenhovenstraat in Arnemuiden, Mortiere fase 12/13: 48 woningen en 80 appartementen aan de Sir Winston Churchillaan) is langer, waardoor de leges niet in 2025 zijn ontvangen.	-165	N
	Automatisering bouw en woningtoezicht In 2025 zijn meer kosten gemaakt voor personeel van derden, dit komt doordat er meer uren ingezet zijn rondom de software van de omgevingswet. Daarnaast zijn ook een aantal noodzakelijke softwarepakketten aangeschaft.	-132	N
	Realisatiestimulans Vanuit het Rijk is de specifieke uitkering Realisatiestimulans beschikbaar gesteld in november 2025. Deze regeling is bedoeld om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren. Voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart ontvangt de gemeente € 7.000. In 2025 is bij 109 woningen de bouw gestart. Middels	763	V

Programma /Taakveld	Omschrijving	Bedrag * € 1.000	Voordeel/ Nadeel (V/N)
	raadsvoorstel 26-003 heeft de gemeenteraad besloten de ontvangen middelen vanuit de realisatiestimulans toe te voegen aan het investeringsfonds. Bij de bestemming van het jaarresultaat 2025 zal dit worden opgenomen.		

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.05.0 Treasury	-406	1.612	1.667	-55
0.06.1 OZB woningen	1.720	1.869	1.865	4
0.06.2 OZB niet woningen	1.837	1.837	1.733	104
0.06.4 Belastingen overig	1.298	1.338	1.307	31
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	7	7	8	-1
Totale Lasten	4.457	6.663	6.581	82
Baten				
0.05.0 Treasury	-3.946	-10.138	-10.038	-101
0.06.1 OZB woningen	-9.418	-9.418	-9.479	61
0.06.2 OZB niet woningen	-9.022	-9.332	-9.242	-89
0.06.4 Belastingen overig	-1.723	-1.923	-1.843	-80
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-128.337	-136.623	-137.522	898
Totale Baten	-152.446	-167.434	-168.123	689
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-147.989	-160.771	-161.542	771

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
0.05.0 Treasury			
Rente leningen Middelburg	-55	157	N
Dit eenmalig nadeel in de lasten is ontstaan doordat de omslagrente neerwaarts is bijgesteld waardoor de toerekening van rente aan het grondbedrijf minder is dan begroot. Op de baten is een eenmalige voordeel ontstaan doordat de renteinkomsten van het schatkistbankieren (het is verplicht om overtollige middelen te storten in de schatkist) hoger zijn uitgevallen dan tijdens de Najaarsbrief 2025 is ingeschat.			
Deelname GBE Aqua	0	-231	N
Dit eenmalige nadeel is ontstaan door dat de ontvangst van het dividend vanuit Evides lager is dan was begroot. De meerjarenraming is hierop reeds aangepast.			
0.06.1 OZB woningen			
Uitvoeringskosten	0	61	N
Dit betreft de uitvoeringskosten van het samenwerkingsverband Belastingen Walcheren en Schouwen-Duiveland. De positieve afwijking is ontstaan doordat de maatstaven voor de afrekening , namelijk de aanslagregels en de objecten, die jaarlijks in verhouding tot elkaar wijzigen.			
0.06.2 OZB niet woningen			
OZB niet-woningen	112	-112	N
Er is sprake van van een eenmalig voordeel op de lasten, omdat minder WOZ-bezwaren zijn ontvangen. En er is een eenmalig nadeel op de baten, omdat de maatstaven voor de			

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Afwijking Lasten	Afwijking Baten	Structureel J/N
afrekening met de deelnemende gemeentes, namelijk de aanslagregels en de objecten, die jaarlijks in verhouding tot elkaar wijzigen.			
0.06.4 Belastingen overig			
Inkomsten samenwerking belastingen	0	-108	N
Aan de deelnemende gemeentes zijn minder lasten doorberekend dan begroot, omdat een voordelig resultaat is behaald binnen de samenwerking.			
0.07.0 Algemene uitkering gemeentefonds			
Baten algemene uitkering 2025 en voorafgaande jaren	0	898	N
In de memo 'Actieve informatie over de decembercirculaire', die uw raad in januari 2026 ontving, zijn nieuwe taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Het betreft onder meer compensatie voor medewerkers van sociale ontwikkelbedrijven, extra middelen vanuit de Wet versterking regie volkshuisvesting en financiering voor 'veilig vergaderen'. Dit verhoogt de Algemene Uitkering 2025. Door het late verschijnen van de circulaire konden deze mutaties niet meer in een begrotingswijziging 2025 worden verwerkt.			
Daarnaast is de uitkeringsfactor voor 2023 verhoogd van 1,305 naar 1,307 door het verwerken van de definitieve WOZ-volumina, wat de OZB-maatstaven heeft gewijzigd.			
Overige	25	24	
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	82	689	771

Overzicht onvoorziene uitgaven

De post onvoorzien ramen we in totaal en niet per programma. In de begroting 2025 namen we hiervoor een bedrag van € 213.686 op. Hoe we dit geld gebruikten leest u hieronder.

Datum raadsvergadering	Onderwerp		bedrag
	Primaire Begroting 2025		213.686
30-01-2025	Subsidie Etty Hillesum Huis 2025	-15.000,00	
13-03-2025	Renovatie tennisbanen MLTC/De Veste	-90.000,00	
13-03-2025	Initiatiefvoorstel raadscommunicatie	-42.500,00	
			-147.500
	Restant		66.186

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
Programma Bestuur en Ondersteuning				
Overgang naar office 365	169	304	304	ja
In de programmabegroting 2022 is incidenteel budget toegekend voor overgang en implementatie Microsoft 365. Afgelopen jaren is dit deels overgeheveld en in 2025 volledig besteed.				
Verbeteren arbeidsmarktpositie	175	50	50	ja
In de kadernota 2023-2028 is incidenteel budget toegekend om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Afgelopen jaren is dit budget overgeheveld en deels ingezet in 2025 en deels overgeheveld naar 2026.				
Ondersteuning bij digitaal werken	50	50	15	nee
In de Kadernota 2025-2028 is incidenteel budget toegekend om medewerkers digitaal vaardig te maken.				
Parlementaire Ondervragingscommissie	224			
Kinderopvangtoeslag (POK)		154	155	ja
In de periode 2021-2027 ontvangen we jaarlijks middelen naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) om de dienstverlening bij gemeenten te versterken en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen. Er is een afwegingskader opgesteld om te toetsen of initiatieven in lijn liggen met de opgestelde actielijnen. Dit budget is deels ingezet in 2025 en deels overgeheveld naar 2026.				
Agenda Samenwerking voor 4 jaar	0	52	34	ja
In de kadernota 2024-2027 is incidenteel budget toegekend voor het verbeteren van kwaliteit en efficiency van het gemeentebestuur om daarmee de dienstverlening aan onze inwoners te versterken. Dit budget is overgeheveld en in 2025 besteed.				
Burgerberaad oud- en nieuwwiering 2025 etc.	0	150	150	ja
In de raadsvergadering van november 2024 (rvs 24-125) is besloten om een eenmalig budget voor burgerberaad oud- en nieuwwiering beschikbaar te stellen van € 200.000. Een bedrag van € 50.000 is overgeheveld naar 2026.				
Lasten t.b.v. hogere baten reisdocumenten	220	420	370	nee
Reisdocumenten waren tot 2014 5 jaar geldig waarna dit is aangepast naar 10 jaar. Hierdoor waren er in de afgelopen jaren weinig aanvragen en is vanaf 2024 een toename in het aantal aanvragen. Hierdoor stijgen de baten reisdocumenten en tevens de samenhangende lasten.				
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	0	0	894	nee
Met ingang van 1 september 2025 heeft het college B&W de huidige gemeentesecretaris geschorst. De schorsing heeft uiteindelijk geleid tot een rechtszaak waar op 3 februari 2026 uitspraak is gedaan. Hieruit is gebleken dat de arbeidsovereenkomst per 1 juli 2026 wordt ontbonden.				

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
Daarnaast moet een transitievergoeding van en billijke vergoeding van worden betaald. Aanvullend hierop is een regeling getroffen met betrekking tot de aanvullende en na-wettelijke uitkering. Deze lasten zijn in 2025 in een voorziening opgenomen.				
Daarnaast is vanaf het moment van de schorsing een interim gemeentesecretaris ingehuurd. Tenslotte zijn er inzake dit geschil juridische kosten gemaakt.				
Overig	95	124	87	
Programma Veiligheid				
Verbeteren verkeerssituatie fietsers en voetgangers	0	95	95	ja
In de kadernota 2023-2028 is incidenteel beschikbaar gesteld voor de verkeerssituatie fietsers en voetgangers. Door personeelwisselingen is het niet gelukt om dit eerder op te pakken en is dit budget afgelopen jaren overgeheveld.				
Project preventie van (steek) wapen geweld en jeugdcriminaliteit	100	0	0	nee
In de kadernota 2024-2027 is een eenmalig budget voor 2024 en 2025 beschikbaar gesteld voor het project preventie van steekwapens. In deze jaren is ook een specifieke uitkering ontvangen ter voorkoming van jeugdcriminaliteit en derhalve is dit budget overgeheveld naar 2026.				
Specifieke uitkering versterkingsgelden	0	80	65	nee
De gemeente Tilburg heeft aan de gemeente Middelburg een specifieke uitkering voor Versterkingsgelden ZuidWestBrabant doorgeschoven.				
De gemaakte kosten hebben betrekking op een fenomeenanalyse (fenomenologisch onderzoek beoogt een verschijnsel te beschrijven zoals mensen het in hun dagelijks leven ervaren).				
Lokale weerbaarheid Cybercrime	0	100	173	nee
Er is een aanvraag stimuleringssubsidie regio City Deal 'Lokale Weerbaarheid Cybercrime' toegekend door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. De gemaakte kosten hebben betrekking op preventie van cybercriminaliteit.				
Specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit	0	315	348	nee
Van het Rijk ontvangen wij voor het uitvoeren van de specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit een uitkering.				
Programma Verkeer en Vervoer				
Project klimaatadaptatie Zeeland	408	408	471	nee
Dit betreft een Europees subsidieprogramma. Hieruit is budget verstrekt voor de herinrichting van de Meanderlaan om een aantrekkelijke groene klimaatbestendige buitenruimte te creëren.				
Projectleider- en projectcoördinatoren onderhoud wegen	275	275	0	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
Bij de Kadernota 2024–2027 is voor meerdere fte's tijdelijk formatieruimte beschikbaar gesteld. Omdat de hoeveelheid werk niet in balans was met de beschikbare capaciteit, is bij het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027–2029 besloten om deze tijdelijke inzet voort te zetten en om te zetten in structurele formatie. Deze structurele invulling was bij het opstellen van de Begroting 2025 nog niet bekend. Door deze structurele borging worden deze posten niet langer financieel meegewogen in het overzicht van incidentele baten en lasten.				
Quick-wins verkeersveiligheid Middelburg	500	0	0	nee
In de kadernota 2025-2028 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de quick wins verkeersveiligheid. De plannen zijn in voorbereiding, uitvoering vindt plaats in 2026 en derhalve is dit budget overgeheveld.				
Rotonde kruispunt Sandberglaan-Pres. Rooseveltlaan-Laan der Verenigde Naties	675	0	0	nee
In de kadernota 2025-2028 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de rotonde kruispunt Sandberglaan-Pres. Rooseveltlaan-Laan der Verenigde Naties. De uitvoering zal plaatsvinden in 2026-2027 en derhalve is het budget overgeheveld naar 2026.				
Verbeteren voorrangssituaties Stationsstraat	250	0	0	nee
In de kadernota 2025-2028 is budget beschikbaar gesteld voor het verbeteren voorrangssituaties Stationsstraat. De plannen zijn klaar, uitvoering vindt plaats in 2026 en derhalve is dit budget overgeheveld.				
Overig	25	50	55	nee
Programma Economie				
Overig	29	81	64	nee
Programma Onderwijs				
Verlenging ondersteuningsstructuur in het onderwijs (NPO)	440	440	441	nee
Door middel van de NPO middelen is er geïnvesteerd in extra ondersteuning in het onderwijs. In de Kadernota 2025-2028 is incidenteel budget beschikbaar gesteld om dit plan voort te zetten in 2025 om continuïteit te borgen.				
Verplaatsingskosten TEC walcheren	0	60	0	ja
Door de raad is akkoord gegaan met raadsvoorstel 25-072. Hiermee zijn eenmalige middelen toegekend voor verplaatsing van een unit en een tijdelijke uitbreiding van de school. Dit is 2025 nog niet uitgevoerd.				
Aanvraag tijdelijke uitbreiding VSO locatie Atalant	0	85	76	ja
Door de raad is akkoord gegaan met raadsvoorstel 25-039. Hiermee zijn eenmalige middelen toegekend voor een tijdelijke uitbreiding van de school.				
Jongeren ontmoetingspunt	0	0	61	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
In het kader van het doorontwikkelen van het Jongerenontmoetingspunt heeft Centrumgemeente Goes middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn in 2025 volledig besteed.				
Overig	127	199	164	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie				
Projectsubsidie Makersregeling	100	0	0	nee
In de kadernota 2025-2028 is er budget verstrekt voor de Makersregeling. Door gebrek aan capaciteit is deze regeling niet uit gezet. Het streven is om hier in 2026 uitvoering aan te geven.				
Financiële ondersteuning TV Dauwendaele, renovatie 4 tennisbanen	60	60	60	ja
In de Kadernota 2025-2028 is incidenteel budget beschikbaar gesteld voor een deel van de financiering van de renovatie van de tennisbanen van TV Dauwendaele.				
Compensatie van de energiekosten voor maatschappelijke organisaties	500	174	174	nee
De raad heeft een budget van € 500.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de regeling Compensatie gestegen energiekosten. Maatschappelijke organisaties konden op basis van deze regeling een compensatieverzoek indienen bij de gemeente.				
Bijdrage Internationale jongerenconferentie/Bijdrage 80 jaar bevrijding	100	100	50	nee
In de kadernota 2025-2028 is budget beschikbaar gesteld voor de internationale jongerenconferentie op 2 en 3 mei 2025. Tevens is er budget verstrekt voor de herdenking en viering van de 80-jarige bevrijding.				
Subsidie kunst en cultuur	85	60	60	nee
In de kadernota 2025-2028 is budget verstrekt voor de jaarlijkse subsidie Kunst en Cultuur, welke gekoppeld is aan de subsidieregeling cultuur (van kracht t/m 2026).				
Muziekprogrammering Abdijplein	0	55	55	ja
Veel van de culturele instellingen die door gemeenten worden ondersteund, zijn door de coronacrisis in de problemen gekomen, omdat activiteiten niet konden doorgaan en/of eigen inkomsten afnamen. Met deze extra middelen worden gemeenten in staat gesteld om deze belangrijke instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. In 2025 wordt vanuit deze middelen een subsidie verstrekt voor de muziekprogrammering van het Abdijplein.				
Projectsubsidie vernieuwende kunst	100	52	52	nee
In de kadernota 2025-2028 is er budget verstrekt voor voortzetting van projectsubsidie 'vernieuwende kunst', welke is gekoppeld aan de subsidieregeling cultuur (van kracht t/m 2026). Een deel van het budget is niet uitgegeven en overgeheveld naar 2026.				
Matching Cultuureducatie met Kwaliteit	57	15	15	nee

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
In de kadernota 2025-2028 is budget verstrekt ten behoeve van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. De regeling heeft een looptijd van 2025 tot en met 2028. Er is in een keer budget verstrekt voor 4 jaar en derhalve zijn de resterende middelen overgeheveld naar 2026.				
De Opening	58	0	0	nee
In de kadernota 2025-2028 is er budget verstrekt om als participatiestad deel te nemen aan de Opening. Doordat de Opening opstartproblemen heeft gekend, is het niet gelukt om in 2025 deel te nemen aan de opening. Het budget is derhalve overgeheveld en zal ingezet worden bij de editie van 2026.				
Renovatie tennisbanen MLTC/De Veste	0	90	90	nee
De raad is akkoord gegaan met raadsvoorstel 25-003. Hierin wordt voorgesteld om het restant van de benodigde kosten voor de renovatie van de tennisbanen bij MLTC/De Schenge te dekken uit de post onvoorzien.				
Extra dotatie voorziening restauratie Stadhuis	0	7.900	4.190	ja
Op basis van raadsvoorstel 25-125 heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra dotatie aan de voorziening restauratie stadhuis van een bedrag van € 7.900.000. Bij de jaarrekening is een lager bedrag daadwerkelijk toegevoegd, omdat een gedeelte toegevoegd zal moeten worden aan de reserve conform de boekhoudkundige regels.				
Overig	30	120	91	nee
Programma Sociaal Domein				
Ontwikkelkosten Sociaal Team Middelburg	500	0	0	nee
In de Kadernota 2023-2028 is een bedrag gereserveerd voor het inrichten van een laagdrempelig en toegankelijk sociaal team in waar inwoners terecht kunnen met hun brede ondersteuningsvragen. In 2024 en 2025 zijn deze middelen grotendeels niet ingezet en gereserveerd voor komende jaren. In de toekomst kunnen deze middelen dan ingezet worden voor de gevraagde transformatie Hervormingsagenda Jeugd en ontwikkeling Sterk Lokaal Team.				
Zeeuwse overleggen Sociaal Domein	150	150	150	nee
Door de groeiende Zeeuwse samenwerking op dit beleidsterrein ontstaan er steeds meer overlegmomenten. Binnen onze huidige formatie is het niet mogelijk om te voldoen aan de verwachtingen binnen het Zeeuwse. Daarom wordt er 1 of enkele ambtenaren ingehuurd die namens Middelburg deelnemen aan de verschillende Zeeuwse kerngroepen, regiegroepen of proeftuinen in het sociaal domein (jeugd en WMO).				
Adviseur onveilige casuïstiek	93	93	0	nee
In de Kadernota 2024-2027 is voor meerdere fte's tijdelijk formatieruimte beschikbaar gesteld. Omdat de hoeveelheid werk niet in balans was met de beschikbare capaciteit, is bij het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2029 besloten om deze tijdelijke inzet voort te zetten en om te zetten in structurele formatie. Deze structurele invulling				

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
was bij het opstellen van de Begroting 2025 nog niet bekend. Door deze structurele borging worden deze posten niet langer financieel meegewogen in het overzicht van incidentele baten en lasten.				
Actieplan uitvoeringsbudg soc domein	0	100	96	ja
In de kadernota 2024-2028 is budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het actieplan sociaal domein. De middelen zullen worden ingezet voor projecten die bijdragen aan de kostenbeheersing op geïndiceerde jeugdhulp (in verband met de taakstelling jeugd met ingang van 2028 en verder). Zo blijft de besteding nog steeds in geest met het eerdere actieplan, namelijk het realiseren van besparingen in het sociaal domein en / of het inzetten op vernieuwing van het sociaal domein.				
Vluchtelingenopvang Oekraïners	0	2.588	2.014	ja
Vanuit het Rijk wordt een specifieke uitkering ontvangen voor de vluchtelingenopvang Oekraïners.				
Specifieke uitkering Toeslagenaffaire	0	0	523	nee
De gemeenschappelijke regeling Orionis voert de regeling toeslagenproblematiek uit. Jaarlijks wordt achteraf een opgaaf van de lasten en baten ontvangen die hieruit voortvloeien.				
Regeling TOZO	0	0	182	nee
De definitieve TOZO uitkeringen aan ondernemers zijn vastgesteld. Deze vaststellingen hebben geleid tot terugbetalingen en deze zullen terugbetaald moeten worden aan het Rijk.				
Opvang dak en thuisloosheid	0	7	108	nee
Vanuit het Regiobudget beschermd wonen en opvang is in 2025 wederom preventie middelen beschikbaar gesteld voor alle Zeeuwse gemeenten. En het CZW heeft in 2025 een eenmalige subsidie verstrekt voor de realisatie van een Skaeve Huse voorziening.				
Minimabeleid	0	1.849	87	ja
In de afgelopen jaren is incidenteel budget gereserveerd voor het bijdragen aan bestaanszekerheid. Er wordt vastgehouden aan een ruimhartig minimabeleid, maar een deel van de uitvoering hiervan zal in de toekomstige jaren plaatsvinden. In 2025 zijn de middelen hierdoor beperkt besteed en derhalve is het restant overgeheveld naar 2026.				
Overig	0	20	20	nee
Programma Volksgezondheid en Milieu				
Project Cool Neighbourhoods	609	227	238	nee
Het Interreg NWE project Cool Neighbourhoods is opgericht om hittestress te verminderen door onder andere ontharden en vergroening van risicowijken en de binnenstad en heeft een looptijd van 2024 tot 2027.				
Omgevingsvisie energielandschap	0	60	34	ja
De raad heeft in september 2024 (RV 24-106) budget uit het investeringsfonds beschikbaar gesteld voor de inrichting en vormgeving				

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
van het Energielandschap. Door vertraging in het participatietraject is dit budget in 2025 niet volledig uitgegeven en deels overgeheveld naar 2026.				
Omgevingsvisie hoogbouwvisie	0	50	32	ja
De raad heeft in september 2024 (RV 24-106) budget uit het investeringsfonds beschikbaar gesteld om middels een toetsingskader een visie op hoogbouw op te stellen.				
Project Cool Cities	0	88	104	nee
Binnen het project Cool Cities wordt een klimaatadaptieve herinrichting van de Arie van Driellaan als pilot gerealiseerd. Dit project heeft een looptijd van 2024 tot 2027.				
Overig	48	54	52	nee
Programma Volkshuisvesting RO en sted vern				
Casusregisseurs Omgevingstafels	194	194	0	nee
In de Kadernota 2024–2027 is voor meerdere fte's tijdelijk formatieruimte beschikbaar gesteld. Omdat de hoeveelheid werk niet in balans was met de beschikbare capaciteit, is bij het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027–2029 besloten om deze tijdelijke inzet voort te zetten en om te zetten in structurele formatie. Deze structurele invulling was bij het opstellen van de Begroting 2025 nog niet bekend. Door deze structurele borging worden deze posten niet langer financieel meegewogen in het overzicht van incidentele baten en lasten.				
Applicatiebeheer V&H	88	88	0	nee
In de Kadernota 2024–2027 is voor meerdere fte's tijdelijk formatieruimte beschikbaar gesteld. Omdat de hoeveelheid werk niet in balans was met de beschikbare capaciteit, is bij het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027–2029 besloten om deze tijdelijke inzet voort te zetten en om te zetten in structurele formatie. Deze structurele invulling was bij het opstellen van de Begroting 2025 nog niet bekend. Door deze structurele borging worden deze posten niet langer financieel meegewogen in het overzicht van incidentele baten en lasten.				
Regievoering VTH beleid	120	120	0	nee
In de Kadernota 2024–2027 is voor meerdere fte's tijdelijk formatieruimte beschikbaar gesteld. Omdat de hoeveelheid werk niet in balans was met de beschikbare capaciteit, is bij het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027–2029 besloten om deze tijdelijke inzet voort te zetten en om te zetten in structurele formatie. Deze structurele invulling was bij het opstellen van de Begroting 2025 nog niet bekend. Door deze structurele borging worden deze posten niet langer financieel meegewogen in het overzicht van incidentele baten en lasten.				
Omgevingswet	0	200	180	ja
Voor implementatie van de omgevingswet is het opstellen van een intern beheersingsplan en de uitvoering daarvan uitbesteed aan een extern				

Incidentele lasten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
bureau. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor de implementatie in de gemeentelijke organisatie.				
Overig	50	11	11	nee
Totaal	6.704	18.017	12.740	

Incidentele baten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
--	----------------	------------------------------	---------------	---------

Programma Bestuur en Ondersteuning

Boekwinst verkoop panden/gronden	0	150	390	nee
---	---	-----	-----	-----

Dit onvoorziene eenmalige voordeel is ontstaan door de verkoop van de Ravensteijnweg 1a en door verkoop van gronden in de laatste periode van 2025.

Opbrengst reisdocumenten	370	670	550	nee
---------------------------------	-----	-----	-----	-----

Reisdocumenten waren tot 2014 5 jaar geldig waarna dit is aangepast naar 10 jaar. Hierdoor waren er in de afgelopen jaren weinig aanvragen en is vanaf 2024 een toename in het aantal aanvragen. Hierdoor stijgen de baten reisdocumenten en tevens de samenhangende lasten.

Dividend ZEH	0	7.806	7.801	nee
---------------------	---	-------	-------	-----

De algemene vergadering van aandeelhouders van de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij N.V. (ZEH) heeft besloten een dividend van € 135 miljoen uit te keren. Voor de gemeente Middelburg betekent dit een opbrengst van € 7,8 miljoen.

Programma Veiligheid

Lokale weerbaarheid Cybercrime	0	100	162	nee
---------------------------------------	---	-----	-----	-----

Er is een aanvraag stimuleringsubsidie regio City Deal 'Lokale Weerbaarheid Cybercrime' toegekend door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. De gemaakte kosten hebben betrekking op preventie van cybercriminaliteit.

Specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit	0	315	348	nee
---	---	-----	-----	-----

Van het Rijk ontvangen wij voor het uitvoeren van de specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit een uitkering.

Specifieke uitkering versterkingsgelden	0	80	65	nee
--	---	----	----	-----

De gemeente Tilburg heeft aan de gemeente Middelburg een specifieke uitkering voor Versterkingsgelden ZuidWestBrabant doorgeschoven.

De gemaakte kosten hebben betrekking op een fenomeenanalyse (fenomenologisch onderzoek beoogt een verschijnsel te beschrijven zoals mensen het in hun dagelijks leven ervaren).

Programma Verkeer en Vervoer

Incidentele baten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
Project klimaatadaptatie Zeeland	235	235	260	nee
Dit betreft een Europees subsidieprogramma. Hieruit is budget verstrekt voor de herinrichting van de Meanderlaan om een aantrekkelijke groene klimaatbestendige buitenruimte te creëren.				
Programma Economie				
Project DETOCS	57	57	37	nee
Uit dit Europese subsidieproject is budget verstrekt voor het realiseren van verduurzaamde toeristische branche in de Gemeente Middelburg.				
Programma Onderwijs				
Jongeren ontmoetingspunt	0	0	60	nee
In het kader van het doorontwikkelen van het Jongerenontmoetingspunt heeft Centrumgemeente Goes middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn in 2025 volledig besteed.				
Overig	0	0	37	nee
Programma Sport, Cultuur en Recreatie				
Overig	0	47	47	nee
Programma Sociaal Domein				
Specifieke uitkering Toeslagenaffaire	0	0	594	nee
De gemeenschappelijke regeling Orionis voert de regeling toeslagenproblematiek uit. Jaarlijks wordt achteraf een opgaaf van de lasten en baten ontvangen die hieruit voortvloeien.				
Regeling TOZO	0	0	182	nee
De definitieve TOZO uitkeringen aan ondernemers zijn vastgesteld. Deze vaststellingen hebben geleid tot terugbetalingen en deze zullen terugbetaald moeten worden aan het Rijk.				
Vluchtelingenopvang	0	3.359	3.606	nee
Vanuit het Rijk wordt een specifieke uitkering ontvangen voor de vluchtelingenopvang Oekraïners.				
Opvang dak en thuisloosheid	0	581	581	nee
Vanuit het Regiobudget beschermd wonen en opvang is in 2025 wederom preventie middelen beschikbaar gesteld voor alle Zeeuwse gemeenten. En het CZW heeft in 2025 een eenmalige subsidie verstrekt voor de realisatie van een Skaeve Huse voorziening.				
Programma Volksgezondheid en Milieu				

Incidentele baten per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg.	Rekening 2025	Reserve
Project Cool Neighbourhoods	421	170	152	nee
Het Interreg NWE project Cool Neighbourhoods is opgericht om hittestress te verminderen door onder andere ontharden en vergroening van risicowijken en de binnenstad en heeft een looptijd van 2024 tot 2027.				
Project Cool Cities	0	45	59	nee
Binnen het project Cool Cities wordt een klimaatadaptieve herinrichting van de Arie van Driellaan als pilot gerealiseerd. Dit project heeft een looptijd van 2024 tot 2027.				
Overig	0	83	96	nee
Programma Volkshuisvesting RO en sted vern				
Realisatiestimulans	0	0	763	nee
Vanuit het Rijk is de specifieke uitkering Realisatiestimulans beschikbaar gesteld. Deze regeling is bedoeld om de bouw van betaalbare woningen te stimuleren. Voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart ontvangt de gemeente € 7.000. In 2025 is bij 109 woningen de bouw gestart.				
Totaal	1.083	13.698	15.790	
Saldo incidentele lasten en baten	-5.621	-4.319	3.050	

Taakveld 0.10 Incidentele toevoegingen aan reserves (bedragen x € 1.000) ¹	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg	Rekening 2025
Toev. Reserve investeringsfonds	7.800	17.310	17.310
Toev. Reserve transitoria, EU project DETOCS	23	23	23
Toev. Reserve transitoria, EU project Cool Neighbourhoods	177	177	219
Toev. Reserve transitoria, EU-project Green Teams	0	32	0
Toev. Reserve transitoria, EU-project Cool Cities	0	14	14
Toev. Reserve transitoria, EU-project Klimaatadaptatie Zeeland	0	899	899
Toev. Reserve transitoria omgevingswet (meicirculaire 2025)	0	199	199
Toev. Reserve transitoria participatiewet in balans (septembercirculaire 2025)	0	111	111
Toev. Reserve transitoria spreidingswet (septembercirculaire 2025)	0	43	43
Toev. Decentralisatiereserve Innovatie subsidies	414	414	414
Toev. Decentralisatiereserve Transformatie jeugd	0	1.958	1.958
Toev. Afschrijvingsreserve, toevoeging restauratie stadhuis (saldobestemming 2024)	0	279	280
Toev. Afschrijvingsreserve (omgevingsvisie)	0	20	0
Toev. Afschrijvingsreserve (tijd. Uitbr. regenboogschool)	0	20	0
Toev. reserve reconstructie wegen	0	0	218
Winstneming en mutatie voorziening grondbedrijf	0	0	1.109
Budgetoverhevelingen naar 2026	0	19.016	18.791

Taakveld 0.10 Incidentele toevoegingen aan reserves (bedragen x € 1.000)¹	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg	Rekening 2025
Totaal	8.414	40.515	41.588
Taakveld 0.10 Incidentele onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2025 incl. wzg	Rekening 2025
Onttr. Extra rijksmiddelen temporisering taakstelling Soc.Domein	910	930	930
Onttrekking reserve grondbedrijf tbv verliezen + VPB	285	285	1274
Onttr. Investeringsfondsen, uitvoeringsagenda omgevingsvisie	0	150	33
Onttr. Investeringsfondsen, gebiedsontsluiting Veerse Meer Zuid	0	500	0
Onttr. Investeringsfondsen, Hart van Griffioen	0	275	0
Onttr. Investeringsfondsen, onderzoeken parkeerlocaties middelburg	0	25	30
Onttr. Investeringsfondsen, Uitvoering Smart Grid Arnestein	0	32	35
Onttr. Investeringsfondsen, Kaders integrale wijkaanpak t Zand	0	30	4
Onttr. Investeringsfondsen, dorpsimpuls Nieuwland	0	30	23
Onttr. Investeringsfondsen, energielandschap	0	0	42
Onttr. Investeringsfondsen, visie op BOSS	0	90	298
Onttr. Investeringsfondsen, uitbreiding waterpunten	0	20	0
Onttr. Investeringsfondsen, hoogbouwvisie	0	50	41
Onttr. Algemene reserve, Burgerberaad oud- en nieuwwiering 2025 etc.	0	150	150
Onttr. Algemene reserve, Aanvraag tijdelijke uitbreiding VSO locatie Atalant	0	85	85
Onttr. Algemene reserve, kosten TEC walcheren	0	72	12
Onttr. Algemene reserve tijdelijke uitbreiding Regenboogschool	0	87,5	87,5
Onttr. Algemene reserve restauratie gevels stadhuis	0	7900	7900
Onttr. Algemene reserve dekking begrotingstekort 2025	0	2050	2050
Onttr. Algemene reserve doorstroming huurders	0	60	60
Onttr. Algemene reserve ten gunste van investeringsfondsen	0	9000	9000
Onttr. reserve participatiefondsen	0	9	9
Onttr. Reserve transitoria, EU-project Klimaatadaptatie Zeeland	135	135	173
Onttr. Reserve transitoria, EU-project Green Teams	0	32	0
Onttr. Reserve transitoria, salarislasteren t.b.v. EU projecten	0	141	101
Dekking uitgaven vanuit gereserveerde middelen voorgaande jaren (via reserve transitoria)	0	16.304	16.304
Totaal	1.330	38.443	38.642
Saldo incidentele lasten en baten	-5.621	-4.319	3.050
Saldo incidentele mutaties reserves	-7.084	-2.073	-2.947
Saldo incidentele baten en lasten inclusief mutaties reserves	-12.705	-6.392	104

¹ Wij merken alle reservesmutaties aan als incidenteel behalve de afschrijvingsreserve. Voor toelichting op de toevoegingen en onttrekkingen verwijzen wij naar het overzicht van reserves bij de toelichting op de balans.

Overzicht toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Toevoeging aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	319		280		39
reserve transitoria	20.513		20.298		215
algemene reserve					0
reserve decentralisaties	2.372		2.372		0
reserve grondbedrijf			1.109		-1.109
reserve reconstructie wegen			218		-218
reserve investeringsfonds	17.310		17.310		0
Totaal	40.514	0	41.587	0	-1.073

Onttrekking aan de reserves * €1.000	Begroting incl.wzg.	Waarvan structureel	Rekening	Waarvan structureel	Vershil begr. Incl. wyz tov rekening
afschrijvingsreserve	415	415	248	248	-167
reserve transitoria	16.612		16.578		-34
algemene reserve	19.404		19.345		-59
reserve participatiefonds (ter dekking begrote uitgaven participatiefonds)	9	1	9	1	0
reserve decentralisaties	931		931		0
reserve grondbedrijf	285		1.274		989
reserve reconstructie wegen					0
reserve investeringsfonds	1.202		506		-696
Totaal	38.858	416	38.891	249	33

Saldo	1.656	-416	2.696	-249	-1.040
--------------	--------------	-------------	--------------	-------------	---------------

Toelichting financiële afwijking op de reserves (+ = voordeel / - = nadeel)

Mutaties reserves

Toelichting afwijking toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	Afwijking Lasten	Afwijking Baten
Mutatie afschrijvingsreserve		-190

In de toekomst zal het nieuwe natuurgebied bij het Waterpark Veerse Meer eigendom worden van Staatsbosbeheer. De gronden worden in erfpacht gegeven aan de gemeente en verder ontwikkeld en beheerd door Driestar. Aangezien dit nog niet is gerealiseerd, hoeft de geraamde jaarlijkse onttrekking ter dekking van de erfpacht nog niet te worden geboekt.

Mutatie reserve transitoria

215

Met de Najaarsbrief 2025 zijn diverse budgetten aangemeld (door de Raad goedgekeurd in december 2025) voor overheveling van 2025 naar 2026. Deze overhevelingen worden toegevoegd aan de reserve transitoria. Er zijn na deze aanmeldingen toch nog uitgaven gedaan op diverse budgetten. Hierdoor is minder toegevoegd aan de

reserve transitoria.

Mutatie algemene reserve

-60

In de Raadsvergadering van 22-5-2025 is een budget van € 60.000 toegekend voor het verplaatsen van units ten behoeve van Taal Expedrtise Centrum Walcheren. De uitvoering hiervan is uitgesteld tot 2026. Daarom is het begrote bedrag, ter dekking van deze lasten, niet vrijgefallen vanuit de algemene reserve.

Mutatie reserve grondbedrijf

-1.109

989

De budgetafwijking op de lasten betreft de winstneming 2025 voor de grondcomplexen van bedrijven en woningen. De budgetafwijking op de baten betreft de verliezen van het grondbedrijf over 2025 van bedrijven en woningen.

Mutatie reserve constructie wegen

-218

Conform het raadsbesluit 07-116 wordt het verschil van het begrote bedrag en de werkelijke uitgaven op de budgetten onderhoud wegen onttrokken dan wel toegevoegd aan de reserve reconstructie wegen.

Mutatie reserve investeringsfonds

-667

Ter dekking van de kosten voor de planvoorbereiding Hart van Griffioen (€ 275k) en de gebiedsontsluiting Veerse Meer (€ 500k) was een onttrekking geraamd. Deze projecten starten echter in 2026 en daarom heeft er geen onttrekking plaatsgevonden aan de reserve investeringsfonds. Ook zijn er met de Najaarsbrief 2025 diverse budgetten aangemeld (door de Raad goedgekeurd in december 2025) voor overheveling van 2025 naar 2026. Deze overhevelingen worden toegevoegd aan de reserve investeringsfonds. Er zijn na deze aanmeldingen toch nog uitgaven gedaan op diverse budgetten. Vandaar dat er meer (€ 108k) onttrokken is aan deze reserve.

Overig posten

39

-39

Totaal Mutaties Reserves

-1.073

33

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (semi)publieke sector van kracht geworden, kortweg WNT. Deze wet verbiedt dat bestuurders en andere topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 100 procent van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde WNT-norm. Voor 2025 bedraagt deze € 246.000,00 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever. De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;
3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

Als gevolg van deze wet publiceren wij de volgende salarissen:

Topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen en toezichthouders

De regels worden ontleent aan het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 29 oktober 2019, nr. 2019-00000473424, houdende vaststelling van beleidsregels inzake de toepassing van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector met ingang van 1 januari 2020 (Beleidsregels WNT 2020).

bedragen x € 1	A. van den Brink	A.A.A. Rijpert
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 150.480	€ 115.023
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.216	€ 16.618
Subtotaal	€ 173.696	€ 131.641
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€ 246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 173.696	€ 131.641
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2024		
bedragen x € 1	A. van den Brink	A.A.A. Rijpert
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking ⁸	[ja]	[ja]
Bezoldiging ⁹		

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	146.036	103.611
Beloningen betaalbaar op termijn	23.310	16.501
<i>Subtotaal</i>	<i>169.346</i>	<i>120.112</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	233.000	233.000
Bezoldiging	169.346	120.112

Bedragen x € 1	G. Kolhorn
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/ Algemeen Directeur
Kalenderjaar	2025
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-9 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	620
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 235
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 130.800
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 130.800
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 93.000
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 93.000
(-/) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 93.000
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 januari 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 4,7 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 4,9 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 4,7 miljoen. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college een bedrag van € 4,8 miljoen acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken in de financiële verordening.

(Bedragen x € 1.000)		
1a. Overschrijding lasten programma's		4.747
1b. Overschrijding investeringsbudgetten		125
2. Ongeautoriseerde reservemutaties		0
3. Overschrijding baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig zijn gemeld		0
Totale begrotingsonrechtmatigheden		4.873
Begrotingsonrechtmatigheden die acceptabel zijn vlgs financiële verordening	4.771	
Niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	102	
Voorwaardecriterium: Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (spendanalyse)		328
Misbruik en Oneigenlijk gebruik		0
Totaal onrechtmatig		5.201
Waarvan acceptabel	4.771	
Waarvan niet acceptabel		430

Toelichting

De toelichting op de acceptabele begrotingsonrechtmatigheden is terug te vinden in de toelichting baten en lasten op hoofdlijnen en bij de programma's. Welke posten de niet acceptabele investeringsbudgetten betreffen lichten wij toe in de paragraaf bedrijfsvoering. Uitzondering hierop is de toelichting op de onrechtmatigheid bij het voorwaardecriterium.

De onrechtmatigheid bij het voorwaarde criterium betreft aanbesteding van maatwerkcontracten bij de Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland. Voor onze gemeente zijn er vier zorgaanbieders die boven de Europese aanbestedingsgrens uitgekomen van € 750.000 over de toets periode van 4 jaren, zijnde 2022-2025. In die gevallen zijn de verantwoorde bedragen in de jaarrekening 2025 aangemerkt als onrechtmatig. Dit leidt tot een totaalbedrag aan onrechtmatigheden op het voorwaardecriterium van € 328.217.

Voor de toekomst brengen wij bij de Inkooporganisatie Jeugdhulp onder de aandacht dat zij een spendanalyse moeten uitvoeren bij maatwerkcontracten.

Balans

Activa

Activa (bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	341	358
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Bijdrage in activa aan derden	341	358
Materiele vaste activa	131.718	134.791
Investerings met een economisch nut	105.300	107.979
Materiele vaste activa econ nut heffingen	3.433	3.581
Investerings met een maatschappelijk nut	19.675	19.089
Materiele vaste activa maatschappelijk nut	0	0
In erfpacht uitgegeven gronden	3.310	4.142
Financiele vaste activa	33.770	34.477
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	20.697	20.697
Leningen aan woningbouwcoöperaties	0	4.290
Overige langlopende leningen	13.074	9.491
Totaal Vaste Activa	165.829	169.626
Flottende activa		
Vorraden	36.210	41.352
Onderhanden werk grondexploitatie	36.145	41.287
Grond en hulpstoffen	65	65
Uitzetting kleiner dan 1jaar	65.466	59.028
Overige vorderingen	1.620	1.983
Vorderingen openbare lichamen	606	764
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	63.241	56.281
Liquide middelen	5.397	1.218
Kassaldi	39	20
Banksaldi	5.358	1.199
Overlopende activa	19.677	15.941
- Europese overheidslichamen	408	298
- Overige Nederlandse overheidslichamen	11	29
Overige nog te ontvangen bedragen	14.148	14.774
- het Rijk	5.110	840
Totaal Flottende activa	126.750	117.539
Totaal activa	292.579	287.165

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelating 1969

0

0

Passiva

Passiva (bedragen x € 1.000)		31-12-2025	31-12-2024
Vaste passiva			
Eigen vermogen		138.077	118.152
Algemene reserve	36.217		32.020
Bestemmingsreserves	84.632		53.996
Gerealiseerd resultaat	17.227		32.136
Voorzieningen		51.086	42.820
Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's	31.944		26.189
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	8.097		7.061
Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv	11.045		9.571
Voorzieningen voor middelen van derden	0		0
Vaste schulden		77.565	97.922
Binnenlandse banken en ov fin instellingen	77.391		97.770
Waarborgsommen	174		152
Totaal Vaste passiva		266.727	258.894
Vlottende passiva			
Netto vlottende passiva		770	8.787
Kortlopende schulden	770		8.787
Banksaldi	0		0
Kasgeldlening	0		0
Overlopende passiva		25.082	19.484
- overige Nederlandse overheidslichamen	4.959		1.451
- Europese overheidslichamen	32		111
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:	8.933		7.826
- het Rijk	10.165		9.054
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	992		1.041
Totaal Vlottende passiva		25.852	28.271
Totaal passiva		292.579	287.165

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de gemeente.

Algemene grondslagen voor opstellen jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene vergadering van de vennootschap is genomen.

De algemene uitkering is opgenomen conform de laatste accresmededelingen, die in december 2025 is gepubliceerd.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het dienstjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan

de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, te denken valt aan overlopende verlofaanspraken.

De wetgever heeft bepaald dat het Centraal Administratie Kantoor (CAK) de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdragen in het kader van de WMO uitvoert. Als gevolg van privacy redenen hebben de gemeenten niet direct inzicht in de individueel door het CAK berekende eigen bijdrage van de client en kunnen daarom de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage niet vaststellen. Door de systematiek te kiezen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeente geen zekerheden over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid 2025. Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium het volgende omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 29 januari 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor onder- en overschrijdingen van baten, onderschrijding van lasten en onderschrijding van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld;
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de Frauderisicoanalyse 2023, vastgesteld in 2024, leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat

alleen bij misbruik sprake is van onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten en onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. In deze jaarrekening is het bedrag nihil.

- De verantwoordingsgrens en de rapporteringstolerantie als volgt zijn gehanteerd:
 - Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde € 4,7 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden voor onacceptabele onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering zijn opgenomen en toegelicht. In deze jaarrekening is het bedrag nihil.

Balans

De waarderingsgrondslagen worden per balansonderdeel nader toegelicht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met de afschrijvingen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct te relateren salariskosten. In de vervaardigingsprijs zijn een deel van de indirecte kosten toegerekend. De afschrijving van de materiële vaste activa vindt plaats op basis van een vast percentage of op basis van annuïteiten gebaseerd op de levensduur. Onderstaande de gehanteerde afschrijvingstermijnen:

Categorieën	Afschrijvingstermijn in jaren
-------------	----------------------------------

Materiële vaste activa met economisch nut

Categorieën	Afschrijvingstermijn in jaren
Riolering	
Riolering - PVC	50
Riolering - beton	60
Riolering - GVK	70
Elektrische installaties en pompen	15
Gebouwen nieuwbouw	
Woonruimten	40
Scholen	40
Renovatie scholen	25
Overige bedrijfsgebouwen	40
Gebouwen niet van steen	15
Liften	20
Renovatie gebouwen verduurzaming	25
Overige renovaties gebouwen	10
Begraafplaatsen	
Aanleg begraafplaatsen	40
Algemene akker	40
Ovenbemetseling crematorium	15
Filterinstallatie crematorium	25
Asmolen crematorium	10
Volkstuinen	
Aanleg, paden, parkeerplaatsen	25
Watervoorziening	10
Inrichtingen/installaties	
Openbare verlichting	25
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
Parkeerwijdensysteem	10
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen	10
Kantoor-, school en kantine meubilair	10
Eerste inrichting onderwijs	10
Metalen hekwerken	20
Afrasteringen/ballenvangers	10
Verkeersaanduidingen	10
Stemcomputers	10
Software	4
Software - Samenwerking Belastingen	8
Hardware	4
Computerapparatuur en –programmatuur tbv raads- en collegeleden	4

Categorieën	Afschrijvingstermijn in jaren
Parkeermeters en –automaten	10
Roodlicht camera	5
Kantine- en keukeninventaris	5
iPad's raadsleden	4
Ondergrondse afvalcontainer - toegangscontrole	5
Ondergrondse afvalcontainer - stalen container	10
Ondergrondse afvalcontainer - betonput	25
Geluidswallen	15
Smartphones	4
Zonnepanelen	10
Stroomkasten	10
Camerasysteem	6
Speedgates parkeervoorziening	10
Verkeerslichten: regelautomaat	15
Verkeerslichten: masten, verkeerslantaarns en bekabelingen	30
Verkeerslichten: detectielussen	10
Verkeerstelapparatuur en snelheidsdisplays	8
Sportinrichting gymzalen en sporthallen (grote onderdelen die vast moeten staan)	15
Audioapparatuur	5
Materieel	
Woonwagens	15
Hoogwerkers	10
Trilmachines	10
Tractoren en transportmachines	10
Auto's	10
Aanhangwagens	10
Containers	10
Grafdelfmachines	10
Schaftwagens	10
Riooljets	8
Maaimachines	5
Versnipperaars	5
Huisvuilauto's	8
Veegmachines	7
Materieel gladheidsbestrijding	10
Laadschop	10
Minikraan	10
Autokraan civiele techniek	10
Rolsteigers, ladders en loopbruggen	10
Hogedrukreiniger	10

Categorieën	Afschrijvingstermijn in jaren
Noodstroomaggregaat	10
Machines timmerwerkplaats	20
Meetauto	10
Vorkheftruck	8
Bezandingswagen	10
Oprijtrailer	10
Schrobzuigmachine	7
Electrocar Schmitz begraafplaats	20
Heggenschaar	10
Meetapparatuur landmeter	5
Meetapparatuur geluidsmeting	10

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut
**Infrastructuur: bruggen, viaducten, haven- en
sluiswerken, kademuren duikers, tunnel enz.**

Nieuwbouw	40
Reconstructie en verbeteringen	25
Overige voorzieningen	15

**Terreinen: parken, plantsoenen, vijvers, tuinen
en speelterreinen**

Aanleg	25
Beplanting	15
Beschoeiing	10
Speelvoorzieningen	10

**Straatwerk: wegen, straten, pleinen, parkeeropslag
en sportterreinen**

Aanleg (wegen, straten, pleinen, parkeeropslag en sportterreinen)	35
Reconstructie	25
Straatmeubilair	5
Fietspaden	35
Trottoir	35
Sportvelden natuurgras topklaag	15
Sportvelden natuurgras gehele opbouw inclusief drainage	30
Sportvelden kunstgras topklaag	10
Sportvelden kunstgras funderingsklaag	20

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd
tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke

investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de notitie grondbeleid worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiele vaste activa. De gronden met voornemen tot bebouwing/strategische gronden zijn tegen de marktwaarde opgenomen.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen investeringen die gedaan zijn voor riolering en het inzamelen van huishoudelijk afval. Op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden deze kosten bestreden door belasting te heffen.

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2018 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan woningbouwcorporaties en overige leningen, zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor de verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Vorraden

Grond -en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onderhanden werk, grond in exploitatie

De onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken). De toegerekende rente is gebaseerd op de de omslagrente van 0,24%. Indien een verlies op een exploitatie wordt verwacht, vindt correctie plaats door middel van vorming van een voorziening die wordt gevormd op contante waarde waarbij de disconteringsvoet gelijk is aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Dit is 2%.

Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. (Percentage of Completion-methode). Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Om de risico's die samenhangen met de zeer lang lopende projecten te beperken is het uitgangspunt dat de looptijd van de grondexploitatie in beginsel maximaal 10 jaar bedraagt.

Uiteenzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden. De vaststelling van de noodzakelijke omvang en reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd. Mutaties in reserves zijn enkel mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders en de voorziening wachtgelden zijn echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voor monumentale panden wordt de componentenbenadering toegepast en geen voorziening gevormd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De kortlopende schulden en de overige vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Toelichting op de balans

Immateriele vaste activa

Omschrijving	1-1-2025	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afschrijving	31-12-2025
Immateriele vaste activa						
Kosten onderzoek en ontwikkeling						
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0
Bijdrage in activa aan derden						
Bijdrage aan act.in eigendom v.derden	358	0	0	0	17	341
Totaal	358	0	0	0	17	341
Boekwaarde per 31 december	358	0	0	0	17	341

Materiele vaste activa

Omschrijving	1-1-2025	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- ving	31-12-2025
Materiele vaste activa							
Investerings met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen economisch nut	75.738	410	0	0	-264	3.734	72.150
Grond en terreinen economisch nut	12.583	0	0	0	0	0	12.583
Grond, weg, waterbouwkundige werken economisch nut	8.349	560	0	0	0	574	8.336
Machines, apparaten en installaties economisch nut	5.513	1.392	0	21	0	782	6.102
Overige materiele vaste activa economisch nut	3.967	593	0	0	0	535	4.026
Vervoermiddelen economisch nut	1.220	505	0	0	0	196	1.529
Woonruimte economisch nut	608	0	0	0	0	34	574
Totaal	107.978	3.460	0	21	-264	5.855	105.300
Materiele vaste activa econ nut heffingen							
Grond weg waterbouwkundige werken economisch heffingen	723	1.942	0	1.942	0	112	611
Machines apparaten en installaties economisch heffingen	84	0	0	0	0	28	56
Overige materiele vaste activa economisch heffingen	1.545	344	0	0	0	178	1.711
Vervoermiddelen economisch heffingen	1.230	0	0	0	0	175	1.055
Totaal	3.582	2.286	0	1.942	0	493	3.433

Omschrijving	1-1-2025	Inves- teringen	Desinves- teringen	Bijdrage van derden	Afwaar- deringen	Afschrij- ving	31-12-2025
Investerings met een maatschappelijk nut							
Grond, weg, waterbouwkundige werken maatschappelijk nut	16.617	1.204	0	74	0	837	16.910
Machines apparaten en installaties maatschappelijk nut	2.473	486	0	0	0	218	2.740
Overige materiele vaste activa maatschappelijk nut	0	25	0	0	0	0	25
Totaal	19.090	1.715	0	74	0	1.055	19.675
In erfpacht uitgegeven gronden							
In erfpacht uitgegeven gronden	4.142	0	0	0	-831	0	3.310
Totaal	4.142	0	0	0	-831	0	3.310
Boekwaarde per 31 december	134.792	7.461	0	2.037	-1.095	7.403	131.718

Specificatie investeringsuitgaven

Economisch nut	
Restauratie stadhuisgevel	209
Vorbereiding verduurzaming panden en garages	71
Uitbreiding begraafplaats Sint Laurens	183
Kunstgrasvelden	161
Ledverlichting sportparken	215
Herderarm	155
Trekkers	184
Bedrijfswagens (transporter+crafter)	154
Veegmachines	403
Garage begraafplaats/crematorium Middelburg	412
Vervanging mobiele telefoons	126
Basketbalinstallatie speelveld de Kruitmolen	74
LM track multifunctionele werktuigdrager	72
Scanunit t.b.v. scanauto	105
Toegangscontrole stadskantoor	147
Branddetectie Abdijtoren	105
Vervanging inventaris familie kamer BCR	196
Diversen	488
Totaal	3.460
Economisch nut heffingen	
Renovatie- en milieulasten riolen	1.942
Ondergrondse afvalinzameling	344
Totaal	2.286

Maatschappelijk nut	
Renovatie kademuur turfkaai	84
Renovatie kademuur Kinderdijk	370
Renovatie kademuur dokbrug	107
Renovatie parken/groengebieden	312
Herinrichting parkeerterrein en passage Dauwendaele	156
Inrichting en aanleg speelterreinen	113
Cirkelmaaier	126
Vervanging openbare verlichting	345
Diversen	102
Totaal	1.715

Specificatie desinvesteringen

Economisch nut	
Totaal desinvesteringen	0

Specificatie bijdragen van derden

Economisch nut	
Verduurzaming diversen panden	21
Totaal	21
Economisch nut heffingen	
Renovatie- en milieulasten riolen	1.942
Totaal	1.942
Maatschappelijk Nut	

Renovatie kademuur Kinderdijk

74

Totaal bijdragen van derden

2.037

Totaal**74****Gronden met voornemen tot bebouwing/strategische gronden (mva)**

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2024	Gronden naar BIE	Invest- eringen	Bijdrage van derden	Afwaar- dering	Boekwaarde 31/12/2025	Eigendom 31/12/2025	m²	per/m²
1. Sint Laurens Oost	1.441	0	0	0	0	1.441	240.164	m²	€ 6,00
2. Cleene Hooge	2.788	0	0	0		2.788	369.819	m²	€ 7,54
3. Ramsburg Oost	793	0	0	0	0	793	132.241	m²	€ 6,00
4. Hazenburg Noord 2e fase	291	0	0	0	0	291	48.450	m²	€ 6,01
5. Schenge 6-8	39	0	0	0	0	39	5.610	m²	€ 6,95
6. Buitenruststraat 137	1.100	0	0	0	0	1.100	3.160	m²	€ 348,10
Totaal	6.453	0	0	0	0	6.453	799.444	m²	

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	1-1-2025	Investing	Aflossing	31-12-2025
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
Deelnemingen				
aandelen bank nederlandse gemeenten	123	0	0	123
deeln. PZEM	401	0	0	401
deelneming bv monumentenbeheer	681	0	0	681
deelneming gbe aqua bv	18.983	0	0	18.983
deelneming Stedin	500	0	0	500
deelneming vastgoed stadgew zwembad	9	0	0	9
Totaal Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	20.697	0	0	20.697
Leningen aan woningbouwcoöperaties				
Verstrekte leningen woningcoöperaties				
lening 2 woongoed middelburg	4.290	0	4.290	0
Totaal Leningen aan woningbouwcoöperaties	4.290	0	4.290	0
Overige langlopende leningen				
Deelnemingen				
blijversleningen volkshuisvesting	170	198	60	308
lening mburgse zaterd voetbalclub	120	0	6	115
lening st roosevelt academy fonds	2.000	0	0	2.000
lening voetbalv.zeelandia-middelb	87	0	5	83
Muidenweg 1	251	0	31	219
Stadsgew Zwembad Vastgoed BV	500	1.750	500	1.750
starterslening	6.363	2.400	163	8.599
waterpark veerse meer	2.017	0	0	2.017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico				
voorziening waterpark veerse meer	-2.017	0	0	-2.017
Totaal Overige langlopende leningen	9.491	4.348	765	13.074

Financiële vaste activa	1-1-2025	Investing	Aflossing	31-12-2025
Totaal FVA minus voorziening	34.477	4.348	5.055	33.770

Voorraden

Voorraden	31-12-2025	31-12-2024
Onderhanden werk grondexploitatie	36.145	41.287
Onderhanden werk grondexploitatie	53.712	58.577
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	-17.567	-17.291
Grond en hulpstoffen	65	65
Onderhanden werk grondexploitatie	0	0
Overige grond- en hulpstoffen	0	0
Voorraad gereed product	65	65
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico	0	0
Stand per 31 december minus voorziening	36.210	41.352

Voorraad onderhanden werk grondexploitatie

In onderstaand overzicht een specificatie van de onderhanden werk (gronden in exploitatie) per complex. Een nadere toelichting van de complexen is opgenomen in de Paragraaf Grondbeleid.

Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening verlieslatend complex
walcherseweg 0-fase grondbedr	95	129	0	117	0	341	0
koudekerkseweg 14	211	2	0	0	0	213	23
rittenburg III grondbedr	-202	586	0	0	-384	0	439
essenvelt - grondbedr	13.279	264	-342	-295	0	12.906	0
hazenburg noord grondbedr	1.482	60	-3	0	0	1.539	0
oranjepolder landhuiskavels	1.283	92	-2	0	0	1.373	0
sint laurens - zuid grondbedr	6.457	698	-2.279	0	0	4.876	929
sint laurens - noord grondbedr	3.614	1.044	-340	0	0	4.318	0
cleene hoge grondbedr	6.445	254	-15	0	0	6.684	4.222
veerse poort 5e fase grondbedr	-380	208	0	370	0	198	35
Churchillaan schoollocatie	1.244	40	-2.556	0	0	-1.272	272
mortiere samenwerkingsovk grondbedr	5.350	250	-644	137	0	5.093	0
mortiere ensemble grondbedr	928	18	0	0	0	946	0
mortiere bedrijventerrein zuid gb	3.634	47	0	0	0	3.681	1.349
herstructurering arnestein	857	107	-216	0	0	748	1.007
trekdijk nieuwwand grondbedr	10.773	38	-27	0	0	10.784	8.057
ramsburg kantorenstrook grondbedr	222	10	-8	-12	0	212	49
punt arnestein grondbedr	362	2	-2	0	0	362	209
Ramsburg Watergang	1.988	387	-2.778	403	0	0	90
Ramsburg Dampoorthof	935	803	-1.028		0	710	659

Complex	Boekwaarde 31-12-2024	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2025	Voorziening verlieslatend complex
Diversen	0	381	-285	0	-96	0	227
Totaal	58.577	5.420	-10.525	720	-480	53.712	17.567

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige vorderingen	31-12-2025	31-12-2024
Overige vorderingen		
Debiteuren	2.501	2.843
Voorziening dubieuze debiteuren	-882	-860
Totaal	1.620	1.983

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist	31-12-2025	31-12-2024
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	63.241	56.281

In het jaar 2025 heeft de gemeente Middelburg haar overtollige middelen bij het rijk uit heeft gezet. Over het bedrag gestald bij de schatkist ontvangt de gemeente een rentevergoeding.

Vorderingen openbare lichamen	31-12-2025	31-12-2024
Vorderingen openbare lichamen	606	764

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2025	31-12-2024
Bank	5.358	1.199
Kasgeld	39	20
Totaal	5.397	1.218

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Schatkistbankieren

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) is verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten hun overtollige middelen bij het rijk moeten uitzetten. Hiemee wordt beoogd dat de staat minder geld leent op de financiële markten en de staatsschuld daalt.

Voor de gemeente Middelburg betekent dit dat er in 2025 per kwartaal € 4,5 miljoen per dag (2% van het begrotingstotaal) buiten de schatkist gehouden mag worden. Doordat in het jaar 2025 de gemeente Middelburg haar overtollige middelen bij het rijk uit heeft gezet zijn de bedragen buiten de schatkist binnen het drempeldrag gebleven.

Schatkistbankieren (* €1.000)	1e kw	2ekw	3e kw	4e kw
Drempelbedrag schatkistbankieren van het begrotingstotaal	4.463	4.463	4.463	4.463
Gemiddeld buiten de schatkist	1.407	1.250	2.919	3.230
Ruimte onder drempelbedrag	3.056	3.213	1.544	1.233

Overlopende activa

Financiële vaste activa	1-1-2025	Investering
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen		
Deelnemingen		
aandelen bank nederlandse gemeenten	123	0
deeln. PZEM	401	0
deelneming bv monumentenbeheer	681	0

(bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
- het Rijk				
Realisatiestimulans	0	763	0	763
spuk integraal zorgakkoord	216	0	216	0
Spuk ontheemden oekraïne	0	3.606	0	3.606
Spuk toeslagenaffaire	475	117	0	591
subsidie afval	150	0	0	150
Totaal - het Rijk	840	4.485	216	5.110
- Overige Nederlandse overheidslichamen				
Flex inzet zwse woningbouw	11	0	0	11
smart grid arnstein	18	0	18	0
Totaal - Overige Nederlandse overheidslichamen	29	0	18	11
- Europese overheidslichamen				
Cool Cities	21	59	21	59
Cool Neighbourhoods	71	60	71	60
Detocs	50	14	50	14
Green Team	52	62	52	62
Klimaatadaptatie Zeeland	71	180	71	180
shifft	33	0	0	33
Totaal - Europese overheidslichamen	298	374	265	408
Totaal	1.167	4.860	498	5.529

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk Europese subsidieregelingen. De ontvangsten komen pas na goedkeuring door het betreffende Europese secretariaat.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningsaldo.

Nog te bestemmen resultaat

Voor het boekjaar bedraagt het rekeningsaldo € 17.227.414. Bij de jaarstukken ontvangt de raad een voorstel voor uiteindelijke bestemming van het rekeningsaldo.

Reserves

Reserves	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming positief resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	31-12-2025
Algemene reserve						
algemene reserve	32.020	0	19.344	23.542	0	36.217
Totaal Algemene reserve	32.020	0	19.344	23.542	0	36.217
Bestemmingsreserves						
afschrijvingsreserve	5.669	280	0	0	248	5.700
reserve decentralisaties	1.517	2.372	930	0	0	2.958
reserve GBE Aqua BV	18.925	0	0	0	0	18.925
reserve grondbedrijf	461	1.109	1.274	0	0	297
reserve investeringsfonds	11.605	17.310	506	0	0	28.409
reserve klimaatgelden	3.351	0	0	0	0	3.351
reserve participatiefonds	9	0	9	0	0	0
reserve reconstructie wegen	3.816	218	0	0	0	4.034
reserve transitoria	8.642	20.299	16.578	8.595	0	20.957
Totaal Bestemmingsreserves	53.996	41.587	19.298	8.595	248	84.632
Totaal	86.016	41.587	38.642	32.136	248	120.849

Algemene Reserve

Dient als algemene buffer voor calamiteiten en het opvangen van tegenvallers.

Algemene reserve

Toevoegingen zijn:	Bedrag x € 1.000	Onttrekkingen zijn:	Bedrag x €1.000
Saldo jaarstukken 2024	23541	Toevoeging aan investeringsfonds	9.000
		Restauratie gevels Stadhuis	7.900
		Burgerberaad oud- en nieuwjaar	150
		Huisvesting scholen	185
		Doorstroming huurders	60
		Begrotingstekort 2025	2.049
Totaal	23.541	Totaal	19.344

Bestemmingsreserve

Afschrijvingsreserve

Deze reserve is bedoeld voor dekking van de kapitaallasten van een aantal investeringen waarvoor eenmalige dekkingsmiddelen beschikbaar zijn. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat investeringen met een meerjarig economisch nut over de economische looptijd moeten worden afgeschreven. De jaarlijkse lasten blijven hierdoor binnen de exploitatie zichtbaar. De kapitaallasten van deze investeringen worden jaarlijks aan deze reserve onttrokken. In 2025 is er € 248.000 onttrokken ten behoeve van afschrijvingen. Er is € 279.000 toegevoegd aan de reserve als dekking voor de restauratie Stadhuis.

Reserve GBE Aqua BV

De aangehouden reserve dient als tegenhanger voor de deelneming in GBE Aqua BV (financiële vaste activa).

Reserve Decentralisaties

De reserve Decentralisatie is gebruikt om de kosten van het actieplan sociaal domein te dekken. Vanaf 2023 wordt deze reserve met name ingezet om de kosten van Jeugdzorg op te vangen. Voor 2025 is hier € 909.000 voor onttrokken. Vanaf 2026 zijn de verwachte zorgkosten voor Jeugd binnen de reguliere budgetten opgenomen. Daarnaast is € 21.000 onttrokken voor de uitbreiding van het inkoopteam Jeugd Zeeland. Er is € 2.372.000 toegevoegd voor de transformatie jeugdhulp.

Reserve grondbedrijf

Beschikken over vrij besteedbare middelen die voortkomen uit de winst van de grondexploitaties. Hierbij is rekening gehouden met de gewenste omvang van de risicovoorziening lopende grondexploitaties. Bij voorkeur vindt aanwending van de middelen plaats gerelateerd aan nieuwe en lopende grondexploitaties. De toevoegingen betreft € 769.000 winstneming en € 339.000 vanuit de voorziening. Er is € 1.138.000 onttrokken voor de verliezen van het grondbedrijf en € 135.000 voor de vennootschapbelasting.

Reserve Klimaatgelden

Deze reserve is bedoeld voor ontvangen gelden die bestemd zijn voor klimaatprojecten.

Reserve Participatiefonds

Het resterende saldo van deze reserve dient als dekking voor de jaarlijkse verstrekking van bijdragen aan bewoners van woon-

zorgcomplexen. In 2025 is deze reserve niet meer nodig en is het saldo van € 9.000 vrijgefallen. Met het vaststellen van de najaarsbrief op 18 december heeft de gemeenteraad besloten de reserve participatiefonds op te heffen.

Reserve Reconstructies wegen

Dekking van de investering bij reconstructie van wegen. Omdat de investeringen achterlopen op dit planning is € 218.000 (overschot wegenbudget 2025) toegevoegd.

Reserve Transitoria

Deze reserve wordt gebruikt voor budgetoverheveling. Deze budgetten zijn bedoeld voor kosten die toegerekend moeten worden aan een andere periode dan de verantwoordingsperiode van deze jaarrekening. Dit betekent dat ze voor het volgend jaar beschikbaar blijven.

Reserve Investeringsfonds

Deze reserve is gevormd om de grote opgaven in het fysieke domein te financieren. In 2025 is € 17.310.00 toegevoegd aan de reserve. In 2025 is € 506.000 onttrokken voor de uitgaven van de projecten.

Voorzieningen

Voorziening (bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2025
Voorzieningen verplicht., verliezen, risico's					
Voorziening familiegraf polak	5	0	0	0	5
Voorziening precario enduris	5.095	0	0	0	5.095
Voorziening spaarverlof	1.759	893	0	350	2.301
Voorziening wachtgeld	18	0	0	17	1
Voorziening wethouderspensioenen	5.378	877	0	279	5.976
Voorziening ontslagvergoeding	0	689	0	0	689
Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden RVU	283	242	0	163	362
Voorziening stadhuis	11.530	4.190	0	0	15.720
Voorziening wegenonderhoud	2.121	0	0	326	1.795
Totaal Voorzieningen verplicht.,	26.189	6.891	0	1.135	31.944
verliezen, risico's					
Voorzieningen ter egalisatie van kosten					
Voorziening gebouwenbeheersplan	4.960	3.213	0	2.537	5.637
Voorziening Civiel Technische Kunstwerken	2.100	744	0	385	2.460
Totaal Voorzieningen ter egalisatie van kosten	7.061	3.958	0	2.921	8.097
Voorzieningen v bijdr aan toekomstige verv.inv					
Voorziening rioolbeheer	9.571	3.623	0	2.148	11.045
Totaal Voorzieningen v bijdr aan	9.571	3.623	0	2.148	11.045
toekomstige verv.inv					
Voorzieningen voor middelen van derden					
Totaal voorzieningen	42.820	14.471	0	6.205	51.086

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's:

Voorziening Wegenonderhoud

De voorziening is gevormd om het achterstallig onderhoud van wegen in te lopen.

Voorziening Familiegraf Polak

Dit betreft een ontvangen afkoopsom ter dekking van het onderhoud van het familiegraf.

Voorziening precario Enduris

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor mogelijke oninbaarheid van precariobelasting van Enduris.

Voorziening Spaarverlof

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor nog openstaande verlofrechten.

Voorziening Wachtgelden

Deze voorzieningen dienen ter dekking van de wachtgeldverplichtingen van degenen die vervroegd zijn uitgetreden in verband met reorganisatie, voortijdig vertrek en herindeling.

Voorziening Wethouderspensioenen

Deze voorziening dient ter dekking van de te betalen pensioenlasten van gewezen wethouders of hun partners.

Voorziening Ontslagvergoeding

Deze voorziening dient ter dekking van de te betalen ontslagvergoeding aan de voormalige gemeentesecretaris.

Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Deze voorziening is gevormd ter dekking voor de ontslagvergoeding die de ex-medewerkers ontvangen in het kader van de Regeling Vervroegd Uittreden RVU.

Voorziening Stadhuis

Deze voorziening is getroffen voor de restauratie van het Stadhuis. De voorziening is in 2025 verhoogd op basis van het geactualiseerde kostenoverzicht.

Voorziening ter egalisatie van kosten:**Voorziening Civielbeheersplan**

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorziening Gebouwenbeheersplan

Doel is het beschikbaar hebben van middelen voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen op basis van het beheerplan. De

voorziening dient om over een reeks van jaren een gelijkmatige verdeling van lasten te houden.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven:**Voorziening rioolbeheer**

De voorziening is bestemd voor rioleringsaanpassing als gevolg van nieuwe investering of voor het groot onderhoud.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:**Voorziening Tariefstelling afvalstoffenheffing**

Van derden verkregen middelen welke specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

Vaste schulden (bedragen x €1.000)	01-01-2025	Opgenomen	Afgelest	31-12-2025
Opgenomen geldleningen	97.770	0	20.379	77.391
Totaal Binnenlandse banken en ov fin instellingen	97.770	0	20.379	77.391
Waarborgsommen	152	21	0	174
Totaal Waarborgsommen	152	21	0	174
Totaal passiva	97.922	21	20.379	77.565

De langlopende schuldpositie van de gemeente Middelburg is in 2025 gedaald van € 98 miljoen naar € 78 miljoen. In 2025 is er voor een bedrag van € 20,4 miljoen aan leningen afgelest, waaronder de laatste direct verstrekte lening van € 4.3 miljoen aan Woongoed. Nieuw af te sluiten financiering door Woongoed loopt, evenals bij de overige woningbouwverenigingen, via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanwege de ruime liquiditeitspositie was het niet noodzakelijk om nieuwe langlopende financiering aan te trekken in 2025.

Het saldo van de rentelasten op de vaste schulden over 2025 bedroeg € 1,9 miljoen. Alle langlopende schulden betreffen onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen, de rentepercentages in 2025 variëren van -0,36% tot en met 4,3%.

Vlottende schulden

Netto vlottende schulden (bedragen x €1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Kortlopende schulden	770	8.787
Totaal	770	8.787

Overlopende passiva

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2024
Verplichtingen die het jaar zijn opgebouwd	8.933	7.826
De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren ontvangen van:		
- overige Nederlandse overheidslichamen	4.959	1.451
- Europese overheidslichamen	32	111
- het Rijk	10.165	9.054
Overige vooruitontvangen bedr vlg begr.jaar	992	1.041
Totaal	25.082	19.484

(bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
- Europese overheidslichamen				
Klimaatadaptatie Zeeland	111	0	79	32
Totaal - Europese overheidslichamen	111	0	79	32
- overige Nederlandse overheidslichamen				
cybercrime-lokale weerbaarheid	13	0	13	0
Energiebesparing monumenten	69	0	8	61
esf actieplan	168	0	37	131
klimaatadaptatie	691	0	58	632
net op zee aanlandlocaties	0	2.816	0	2.816
provinciale impuls wonen	91	0	0	91
Regiovisie	0	15	0	15
SPUK bodem 2023 dampoorthof	420	0	344	76
spuk versterkingsgelden	0	29	0	29
verduurz GH Smithlaan 11	0	109	0	109
verduurz gymzaal wijkc Nieuwland	0	111	0	111
verduurz Noordweg 435	0	73	0	73
verduurz poppodium de Spot	0	203	0	203
verduurz Prinsenhove	0	80	0	80
verduurz Westmede 75	0	81	0	81
verduurz wijkcentrum St. Laurens	0	3	0	3
Visserij ontwikkelingsplan	0	447	0	447
Totaal - overige Nederlandse overheidslichamen	1.451	3.968	460	4.959
- het Rijk				
CDOKE	0	381	0	381
energiearmoede	781	205	0	985
geluid	233	0	0	233
Nationaal Isolatieprogramma	4.272	1.823	1.167	4.927
oab/oke	1.029	77	0	1.106
rmc walcheren extra middelen 2016-20	0	141	0	141
Spuk Asielopvangvoorzieningen	0	68	0	68
Spuk bbz	23	0	22	1

(bedragen x € 1.000)	1-1-2025	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2025
Spuk inburgering	80	257	80	257
spuk integraal zorgakkoord	118	0	0	118
Spuk onderwijshuisv.ontheemden	160	0	160	0
Spuk ontheemden oekraïne	437	20	456	0
spuk preventie jeugdcriminaliteit	121	117	0	238
Spuk sport bewegen en cultuur	103	85	103	85
Startbouwimpuls	918	0	0	918
stim spec uitkering sport	644	244	319	570
verduurzaming gymzaal Molenwater	12	0	0	12
verkeersveiligheidsmaatregelen	123	0	0	123
Totaal - het Rijk	9.054	3.418	2.307	10.165
Totaal	10.616	7.386	2.846	15.157

Gewaarborgde geldleningen

Geldnemer	Borg	Hoofdsom	31-12-2024	Opname	Aflossing	31-12-2025
Woongoed Middelburg	50%	113.675.921	112.718.819	0	8.580.228	104.138.592
Woningbouw Arnhem	50%	6.000.000	2.603.555	0	249.929	2.353.626
Stichting woonzorg Nederland	50%	25.340.000	22.883.900	0	8.635.900	14.248.000
Totaal woongoed		145.015.921	138.206.275	0	17.466.057	120.740.218
Zeeuwse Bibliotheek	33%	1.320.000	565.714	0	94.286	471.429
St Beheer Schoolgebouwen voor reformatorisch onderwijs	100%	6.300.000	5.145.000	0	210.000	4.935.000
St."M.A.S."	100%	115.714	115.714	0	0	115.714
Vereniging Kinderzorg	100%	2.000.000	1.000.000	0	100.000	900.000
Zwembad vastgoed B.V	50%	16.000.000	3.987.124	0	299.339	3.687.785
KV Top	50%	95.000	8.956	0	3.168	5.788
St. Jong Ambon	100%	60.000	60.000	0	0	60.000
LTC de Schenge	50%	62.500	0	62.500	4.167	58.333
Stichting de Veste / MLTC	50%	200.000	93.334	0	6.667	86.667
Totaal overige rechtspersonen		26.153.214	10.975.841	62.500	717.626	10.320.715
Totaal		171.169.135	149.182.116	62.500	18.183.682	131.060.934

EMU-saldo

EMU-saldo			Rekening 2025
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	19.924
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	-3.090
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	8.266
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-5.142
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo			36.422

Het positieve EMU-saldo over 2025 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar meer ontvangen hebben dan dat we hebben uitgegeven.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de jaarstukken wordt als toelichting bij de balans een overzicht opgenomen van de niet in de balans

opgenomen belangrijke financiële verplichtingen, voor zover die verplichtingen consequenties hebben voor toekomstige jaren. Alleen verplichtingen waarvan de financiële omvang per jaar € 100.000 of meer bedraagt worden vermeld.

Contracten

Dienstverlening	Einddatum contract	Geschatte kosten 2026
Schoonmaak	sep 2027	400.000
Beheer sportcomplexen	okt 2027	340.000
Postbezorging	jun 2027	320.000
Beveiliging Stadkantoor	apr 2027	115.000
Catering	jul 2026	250.000
Energievoorziening	dec 2027	2.000.000
Digitale post verwerking	nov 2029	250.000
Zaaksysteem	apr 2027	200.000
inhuur taxateur	dec 2026	120.000
Software belastingen	onbeperkt	450.000
Brandverzekering	dec 2029	370.000
Aansprakelijkheidsverzekering	dec 2026	150.000
contributie VNG	jaarlijks opzegbaar	400.000
Accountantsdiensten	dec 2027	175.000
Verstrekken van toeristische info	mrt 2026	100.000
Onderhoud openbare verlichting	mrt 2026	700.000
Wet herverdeling wegenbeheer	onbeperkt	575.000
Gemalenonderhoud	dec 2031	105.000
Inhuur personeel	mrt 2026	4.000.000
Software financiën	sep 2028	150.000
Lease elektrische voertuigen	jul 2026	140.000
Brandstoffen voertuigen	jan 2029	275.000
Onkruidbestrijding verharding	dec 2027	645.000
Rioolreinigen	sep 2026	450.000
Applicaties diverse onderdelen	jul 2027	160.000
Huurhulpmiddelen	mei 2027	825.000
Sociale verstrekkingen in natura	dec 2026	12.058.000
Levering plantmateriaal	okt 2026	180.000
Doelgroepenvervoer	aug 2031	2.050.000
Onderhoud en aanleg trapliften	sep 2026	100.000
Beveiliging opvang Oekraïners	jul 2026	200.000
Perscontainers	jul 2026	100.000
		28.253.000

Financiële derivaten

Geen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

Overzicht kredieten

In onderstaande tabellen is per programma, geclusterd per taakveld, de kredieten weergegeven. Hierbij wordt inzicht gegeven

in het beschikbare krediet, de werkelijke uitgaven, de vrijval en het restant van het krediet. Het restant krediet is voldoende om de resterende werkzaamheden uit te voeren. Kredieten van meer dan € 100.000 zijn afzonderlijk toegelicht.

Programma Bestuur en Ondersteuning

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
0.01.0 Bestuur				
Audiovisuele voorzieningen raadzaal	290	237		53
0.02.0 Burgerzaken				
GPS-set	25	5	20	
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden				
Verduurzaming vastgoed geen spijt	50	5		45
Aanpassing software integrale objectenbeheer	100			100
Diversen	24			24
0.04.0 Overhead				
Paternosterkasten	88			88
Meubilair (excl stoelen)	371	194		176
Inrichting restaurant/keuken	102			102
Stadskantoor toegangscontrole	200	175		25
HR systeem	70	21		49
Mobiele telefoons	120	126		-6
Bureaus en meubilair vergaderruimten	40			40
Vorbereiding verduurzaming centrale huisvesting Stadsbeheer	15	7		8
Diversen	69	26		43
Totaal	1.563	797	20	747

Toelichting

Audiovisuele voorzieningen Raadzaal

Er is gestart met het vervangen van de audiovisuele voorzieningen in de raadzaal van het stadskantoor. Voor 2026 staat de vervanging van een groot scherm nog op de planning.

Aanpassing software integrale objectenbeheer

Het aanpassen van de software is door uitgestelde wetgeving voorlopig niet nodig.

Meubilair (excl stoelen)

Dit krediet gaat in 2026 nog gebruikt worden voor de vervanging van de bureaus.

Inrichting restaurant/keuken

De inzet van dit krediet is afhankelijk van de ontwikkelingen van het project visie op werken en van de ontwikkeling van het gebruik van het gebouw.

Stadskantoor toegangscontrole

Het project in 2025 afgerond. De toegangscontrole is gerealiseerd.

Mobiele telefoons

De mobiele telefoons worden fasegewijs vervangen. In 2025 zijn de mobiele telefoons aangeschaft.

Programma Veiligheid

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
Geen kredieten				
Totaal				

Programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
2.01.0 Verkeer en vervoer				
Materieel gladheidsbestrijding	52	39		13
Vervanging verkeerslichten	375	26		349
Vervanging openbare verlichting	375	345		30
Netwerk managementsysteem VRI software	32	6		26
Stalen en houten bruggen	50	30		20
Auto wisselbare opbouw	100	99	1	
Dauwendaele parkeerterrein en passage	974	186		788
Voetgangersbrug Asserlaan en Hammarskjöldlaan	150			150
Veegmachine	190	175	15	
Bouwweg BWVM	3.935	11		3.924
Bedrijfswagen Civiel	56	55	1	
Aanhangstrooiwagen	60			60
Diversen	10	4		6
2.02.0 Parkeren				
Parkeerverwijssysteem	75			75
Bewegwijzering signing parkeergarages	100	25		75
Camera en software scanauto	1.275		1.275	
Betaalautomaten en cameras beeldschermen parkeergarages	272			272
Hardware betaalterminals kaartlezers	282			282
Renovatie openbaar toilet PG Geere	30			30
Renovatie openbaar toilet PG Kousteensedijk	30			30
Handhelds parkeercontrole	20	21		-1
Vorbereiding verduurzaming diversen parkeergarages	40	13		26
Scanunit t.b.v. scanauto	105	105		
Diversen	25	15		9
2.04.0 Econ havens en waterwegen				
Kademuur Nieuwe haven-Turfkaai	5.265	438		4.827
Kademuur Koren-Kinderdijk	2.365	1.347	1.018	
Kademuur Dokbrug	960	107		853
Totaal	17.201	3.046	2.309	11.846

Toelichting

Vervanging verkeerslichten

Dit krediet maakt onderdeel uit van het vervangingsprogramma verkeersregelininstallaties.

Vervanging openbare verlichting

Om zoveel mogelijk energie te besparen wordt ingezet op het vervangen van armaturen met conventionele verlichting

door armaturen met ledverlichting. Dit krediet is onderdeel van het vervangingsschema.

Auto wisselbare opbouw

De auto is in gebruik genomen.

Dauwendaele parkeerterrein en passage

De passage van winkelcentrum Dauwendaele is vernieuwd. In het 2e kwartaal 2026 start de aannemer met het opknappen van het parkeerterrein.

Voetgangersbrug Asserlaan en Hammarskjöldlaan

Uitvoering vindt plaats in 2027.

Veegmachine

De veegmachine is in gebruik genomen.

Bouwweg BWVM

De voorbereidingen voor de verkeersontsluiting Veerse Meer Zuid zijn gestart, het definitieve ontwerp wordt uitgewerkt.

Bewegwijzering signing parkeergarages

De opdracht voor nieuwe bewegwijzering is al gegeven voor de Geere, deze is nog niet geleverd. Verwacht wordt dat dit in 2026 zal gebeuren.

Camera en software scanauto

Dit krediet is niet meer nodig, omdat de scanauto wordt geleased.

Parkeergarage betaalautomaten en cameras beeldschermen

Dit wordt waarschijnlijk in 2026 aangeschaft.

Hardware betaalterminals kaartlezers

De hardware van de kaartlezers van de betaalterminals wordt vermoedelijk in 2026 vervangen. De leverancier is van plan om komend jaar een verbeterde versie op de markt te brengen.

Scanunit t.b.v. scanauto

In 2025 is een scanunit voor de scanauto aangeschaft.

Kademuur Nieuwe Haven-Turfkaai

Begin 2026 is gestart met de uitvoering.

Kademuur Korendijk-Kinderdijk

De restauratie van de kademuren is in 2025 afgerond.

Kademuur Dokbrug

Fase 1 van het bouwkundig restauratiewerk aan de kademuur Dokburg is in uitvoering.

Programma Economie

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
3.04.0 Economische promotie				
Verduurzaming Kloveniersdoelen	50	10		40
Diversen	12	5		7
Totaal	62	15		47

Programma Onderwijs

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
4.01.0 Openbaar basisonderwijs				
Verduurzaming Noordweg 435	486			486
Verduurzaming Westmede 75	301			301
Verduurzaming Mosselkreekstraat 1A	92			92
Verduurzaming GH Smithlaan 11	296	1		295
Verduurzaming Prinsenhove 3	296			296
Herstel gymzaal Kruisweg		87		-87
4.02.0 Onderwijshuisvesting				
Griffioenstraat 34 1ste inrichting	20	20		
Voorbereiding Brede school Dauwendaele	600	20		580
IKC Regenboog 1e inrichting onderwijs leerpakket	20	24		-4
Totaal	2.111	153		1.958

Toelichting

Verduurzaming Noordweg 435

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Verduurzaming Westmede 75

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Verduurzaming GH Smithlaan 11

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Verduurzaming Prinsenhove 3

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Herstel gymzaal Kruisweg

Bij de programmabegroting 2026 is een krediet toegekend van € 103.000 voor herstel van de gymzaal aan de Kruisweg. Echter gedurende 2025 is gebleken dat de gymzaal vanwege veiligheidsrisico's niet meer gebruikt kon worden en is daarom reeds in 2025 hersteld. Om die reden zijn er de uitgaven al gedaan in 2025.

Voorbereiding Brede school Dauwendaele

In november 2025 heeft de raad krediet verleent voor het plan Hart van Dauwendaele. De Brede School maakt hier onderdeel van uit.

Programma Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
5.02.0 Sportaccommodaties				
Cirkelmaaier	126	126		
Voorz. opstellen accommodaties	95		48	48
Inrichting en installaties de Sprong	218	14		205
Inrichting en installaties Kruitmolen	118	75		43
Inrichting en installaties de Blikken	103	5		98
Verduurzaming gymzaal molenwater	186	10		176
Verduurzaming de blikken	478	1		476
Kunstgras de Sprong	150	126	24	
Ledverlichting diversen sportparken	795	310		485
Verduurzaming gymzaal Rentmeesterlaan 241	244			244
Kunstgras Kruitmolenlaan	950			950
Kunstgras Nieuwland	900	38		862
Verduurzaming sporthal de Sprong	1.017			1.017
Diversen robotmaaiers	70	49		22
Diversen	20			20
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part				
Voorbereiding verduurzaming Verwerijstraat 14	20	5		15
Verduurzaming schouwburg Molenwater 99	17	5		12
5.04.0 Musea				
Verduurzaming scheepswerf Arnhemvlied	9	4		5
5.05.0 Cultureel erfgoed				
Verduurzaming Stadhuis	103	10		93
Restauratie Stadhuisgevel	21.000	210		20.790
Branddetectie Abdijtoren	260	147		113
Burgerinitiatief molenramp St Laurens	70	29		41
Verduurzaming De Helm Roosevelt Academy	25	11		14
Verduurzaming stadhuisstraat Roosevelt Academy	25	5		20
Verduurzaming Markt 1 Stadhuis	28	7		21
5.07.0 Openbaar groen en (open)recreatie				
3x trekker + toebehoren	411	339	12	60
Inrichting en aanleg speelterreinen	175	163		12
Renovatie parken/paden/groengebieden	350	349	1	
LM track en maaidek en onkruidborstel	72	72		
Verduurzaming Jeugdhonk Veersepoort	26			26
Diversen	9	4		5
Totaal	28.068	2.113	85	25.870

Toelichting

Cirkelmaaier

De maaier is in gebruik genomen.

Inrichting en installaties de Sprong

Door wisseling van personeel wordt dit in 2026 opgepakt.

Inrichting en installaties Kruitmolen

Door wisseling van personeel wordt dit in 2026 opgepakt.

Inrichting en installaties de Blikken

Door wisseling van personeel wordt dit in 2026 opgepakt.

Verduurzaming gymzaal Molenwater

De aanbesteding loopt. De verwachting is dat het krediet niet voldoende zal zijn. Bij de bestuursrapportage 2026 zal dit beoordeeld worden.

Verduurzaming De Blikken

De aanbesteding is in gang gezet.

Kunstgras de Sprong

Het kunstgrasveld op sportpark De Sprong is aangelegd.

Ledverlichting diversen sportparken

De werkzaamheden ten behoeve van ledverlichting zijn uitgevoerd. De laatste opleverpunten worden hersteld, in 2026 volgt de eindafrekening.

Verduurzaming gymzaal Rentmeesterlaan 241

Gezien de grote hoeveelheid verduurzamingsprojecten van panden is die project nog niet opgestart. Dat zal in 2026 opgepakt worden.

Kunstgras Kruitmolenlaan

Er zijn verschillende ontwikkelingen op en rond het sportpark De Kruitmolen waarover een beslissingen moet worden genomen. Tot er een besluit is wordt het huidige kunstgrasveld in stand gehouden en wordt er niet geïnvesteerd.

Kunstgras Nieuwland

Voor het kunstgrasveld Nieuwland is de voorlopige gunning gepland begin februari 2026.

Verduurzaming sporthal de Sprong

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Verduurzaming Stadhuis

Dit krediet is op 13 november 2025 goedgekeurd door de Raad en zit in de opstartfase.

Restauratie Stadhuis

Voor het project restauratie Stadhuisgevel loopt de aanbesteding. Eind april 2026 wordt verwacht dat de definitieve aanbesteding bekend is.

Branddetectie Abdijtoren

Het project is gestart. Waarschijnlijk worden de werkzaamheden hiervoor in 2026 afgerond.

Trekker + toebehoren

Jaarlijks wordt bekeken of vervanging noodzakelijk is.

2x Trekker

De trekkers zijn in gebruik genomen.

Inrichting en aanleg speelterreinen

Het krediet wordt jaarlijks beschikbaar gesteld en is ingezet voor vervanging van speeltoestellen.

Renovatie parken/paden/groengebieden

De renovatie in 2025 afgerond.

Programma Sociaal Domein

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
6.01.0 Samenkracht en burgerpart				
Verduurzaming wijkcentrum Sint Laurens	287			287
Verduurzaming Gymzaal/wijkcentrum Nieuwland	247			247
Verduurzaming Poppodium de Spot	482			482
Verduurzaming Scouting Lutemgroep Baarnselaan	89	1		88
Diversen	20	4		16
Totaal	1.125	5		1.120

Verduurzaming wijkcentrum st laurens

Gezien de grote hoeveelheid van de projecten verduurzamingspanden is dit project nog niet gestart. Planning is dat dit in 2026 wordt opgestart.

Verduurzaming Gymzaal/wijkcentrum Nieuwland

Gezien de grote hoeveelheid van de projecten verduurzamingspanden is dit project nog niet gestart. Planning is dat dit in 2026 wordt opgestart.

Verduurzaming Poppodium de Spot

Dit project is nog niet gestart, omdat in 2026 een haalbaarheidsonderzoek naar de locatie van de Spot zal worden uitgevoerd.

Programma Volksgezondheid en Milieu

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
7.02.0 Riolering				
Renovatielasten riolen	2.218	812		1.406
Milieumaatregelen riolen	1.013	1.131		-118
7.03.0 Afval				
Diftar gf zuilen en tuinkorven	125	35		90
Containers	155	129		26
Veegmachine	230	228	2	
Perscontainers Essenvelt Stroomenvijk	360	255		105
Ondergrondse afvalcontainers	217	207		10
Zwerfafvalzuiger	25	24	1	
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria				
Uitbreiding begraafplaats Sint Laurens	425	213		212
Voorbereiding verduurzaming crematorium	100	46		54
Vervanging inventaris familie kamer en wachtruimte	259	266		-7
Garage voor gereedschappen begraafplaats	451	448	3	
Herstel paden begraafplaats	105			105
Diversen	27	32		-5
Totaal	5.710	3.825	7	1.879

Toelichting

Renovatielasten riolen

In 2025 zijn een aantal rioolwerkzaamheden uitgevoerd. Dit krediet wordt gedekt door de voorziening Rioolbeheer.

Milieumaatregelen riolen

In 2025 zijn een aantal rioolwerkzaamheden uitgevoerd, maar ook een aantal uitgesteld. Dit krediet wordt gedekt door de voorziening Rioolbeheer.

Diftar GF zuilen en tuinkorven

In 2026 wordt een nieuw grondstoffenplan vastgesteld. Dit krediet wordt hierbij betrokken.

Containers

Dit is een jaarlijks krediet ten behoeve van de vervanging van kliko's.

Veegmachine

De veegmachine is in gebruik genomen.

Perscontainers Essenvelt/Stroomenvijk

Er moeten nog containers in Essenvelt worden geplaatst.

Ondergrondse afvalcontainers

Dit is een jaarlijks krediet om de ondergrondse containers te kunnen vervangen.

Uitbreiding begraafplaats Sint Laurens

Het gebied voor uitbreiding begraafplaats Sint Laurens is opgehoogd. De drainaige is aangelegd. Aanplant van groen gebeurt in het voorjaar van 2026. Aanleg van de paden moet nog voorbereid worden.

Voorbereiding verduurzaming crematorium

Het project is opgestart en zal waarschijnlijk worden afgerond in 2026.

Vervanging inventaris familie kamer en wachtruimte

In 2025 is de inventaris vernieuwd.

Garage voor gereedschappen begraafplaats

In 2025 is de garage voor de gereedschappen op de begraafplaats gerealiseerd en in gebruik genomen.

Herstel paden begraafplaats

Het herstel van de paden is uitgesteld voor de bouw van een garage. Dit is in 2025 uitgevoerd en er worden voorbereidingen getroffen om het pad te herstellen.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Uitgaven t/m 2025	Vrijval krediet	Restant krediet
Geen kredieten				
Totaal				

Overzicht lasten en baten per taakveld

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk te maken is een vaste indeling voorgeschreven: de taakvelden. De geraamde

en gerealiseerde baten en lasten per taakveld leest u in deze overzichten.

Als verdelingsprincipe is ieder subproduct gekoppeld aan enerzijds een product en anderzijds een taakveld. Een product kan uit meerdere producten en daarmee ook taakvelden bestaan. De producten zijn toebedeeld aan de programma's.

Bestuur en Ondersteuning	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.01.0 Bestuur	3.002	3.577	3.786	-209
0.02.0 Burgerzaken	2.832	3.223	3.029	194
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	1.070	1.141	1.078	62
0.06.3 Parkeerbelasting	25	25	62	-37
Totale Lasten	6.929	7.966	7.955	11
Baten				
0.02.0 Burgerzaken	-1.146	-1.446	-1.405	-41
0.03.0 Beheer ov gebouwen en gronden	-424	-424	-394	-30
0.06.3 Parkeerbelasting	-7.897	-6.812	-6.985	173
Totale Baten	-9.467	-8.682	-8.785	103
Totaal Bestuur en Ondersteuning	-2.538	-716	-830	114

Veiligheid	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
1.01.0 Crisisbeheersing en brandweer	4.485	4.669	4.669	-0
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	3.384	3.731	3.748	-16
Totale Lasten	7.869	8.400	8.416	-16
Baten				
1.02.0 Openbare orde en veiligheid	-39	-534	-680	146
Totale Baten	-39	-534	-680	146
Totaal Veiligheid	7.830	7.866	7.736	130

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	14.518	12.758	13.600	-842
2.02.0 Parkeren	3.093	2.767	3.034	-267

Verkeer, vervoer en waterstaat	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
2.04.0 Econ havens en waterwegen	487	287	311	-24
Totale Lasten	18.098	15.811	16.944	-1.133
Baten				
2.01.0 Verkeer en vervoer	-1.506	-1.481	-2.731	1.249
2.02.0 Parkeren	-6	-6	-2	-3
2.03.0 Recreatieve havens	-70	-70	-76	5
2.04.0 Econ havens en waterwegen	-128	-128	-213	85
Totale Baten	-1.711	-1.686	-3.021	1.336
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	16.388	14.126	13.923	203

Economie	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	121	141	132	9
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	1.019	2.181	4.393	-2.213
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	237	237	245	-7
3.04.0 Economische promotie	1.112	1.031	940	91
Totale Lasten	2.490	3.590	5.710	-2.120
Baten				
3.01.0 Economische ontwikkeling	0	0	-16	16
3.02.0 Fysieke bedrijfsinfrastruct	-986	-2.148	-4.361	2.213
3.03.0 Bedrijvenloket en bedrijfsreg	-78	-78	-58	-20
3.04.0 Economische promotie	-1.922	-1.922	-2.103	181
Totale Baten	-2.986	-4.148	-6.537	2.389
Totaal Economie	-496	-558	-827	269

Onderwijs	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	921	838	806	32
4.02.0 Onderwijshuisvesting	4.048	3.454	3.483	-30
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	4.443	4.583	4.679	-96
Totale Lasten	9.412	8.875	8.969	-94
Baten				
4.01.0 Openbaar basisonderwijs	-131	-131	-124	-7
4.02.0 Onderwijshuisvesting	-14	-14	0	-14
4.03.0 Onderwijsbel en leerlingzaken	-2.892	-2.892	-3.085	194

Onderwijs	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Totale Baten	-3.036	-3.036	-3.209	173
Totaal Onderwijs	6.376	5.839	5.760	79

Sport, cultuur en recreatie	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	805	757	729	27
5.02.0 Sportaccommodaties	4.560	3.694	3.634	61
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	4.936	4.596	4.388	208
5.04.0 Musea	1.344	1.343	1.335	8
5.05.0 Cultureel erfgoed	1.290	9.208	5.490	3.719
5.06.0 Media	1.923	2.118	2.121	-3
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	5.261	5.318	5.890	-572
Totale Lasten	20.119	27.034	23.585	3.448
Baten				
5.01.0 Sportbeleid en activering	-307	-307	-288	-19
5.02.0 Sportaccommodaties	-1.027	-1.318	-1.346	28
5.03.0 Cultuurpresentatie,-prod-part	-631	-684	-693	9
5.04.0 Musea	-398	-398	-403	5
5.05.0 Cultureel erfgoed	-254	-254	-271	16
5.06.0 Media	0	-47	-47	0
5.07.0 Openbaar groen en (openl)recr	-110	-110	-150	40
Totale Baten	-2.727	-3.119	-3.198	80
Totaal Sport, cultuur en recreatie	17.392	23.915	20.387	3.528

Sociaal domein	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	8.039	11.685	10.367	1.318
6.03.0 Inkomensregelingen	35.846	37.934	37.427	507
6.04.0 WSW en beschut werken	5.631	6.214	6.389	-176
6.05.0 Arbeidsparticipatie	3.359	2.967	3.003	-36
6.21.0 Toegang en eerstel vz WMO	673	673	658	15
6.22.0 Toegang eerstelijns vz jeugd	1.983	2.137	1.916	220
6.23.0 Toegang en eerstel vz integr	6.123	6.396	6.373	23
6.60.0 Hulpmiddelen en diensten WMO	2.736	2.929	2.940	-11
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO	4.506	5.182	5.040	142

Sociaal domein	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
6.71.2 Begeleiding WMO	3.694	3.849	3.735	114
6.71.3 Dagbesteding WMO	2.637	2.522	2.449	73
6.75.1 Jeugdhulp ambulant lokaa	102	102	194	-92
6.75.2 Jeugdhulp ambulant regionaal	9.915	10.478	14.642	-4.164
6.75.3 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	756	-756
6.76.1 Jeugdhulp met verblijf lokaal	110	110	112	-2
6.76.2 Jeugdhulp met verblijf region	9.757	10.849	7.120	3.729
6.76.3 Jeugdhulp met verblijf landel	860	818	-0	818
6.79.1 PGB WMO	430	265	300	-35
6.79.2 PGB Jeugd	170	445	510	-65
6.81.2 Maatsch en vrouwenopv WMO	160	24	124	-101
6.82.1 Jeugdbescherming	1.469	1.281	1.269	12
6.82.2 Jeugdreclassering	242	227	187	40
6.92.0 Coördinatie en beleid jeugd	32	24	17	7
Totale Lasten	98.473	107.109	105.528	1.581
Baten				
6.01.0 Samenkracht en burgerpart	-642	-5.133	-4.979	-155
6.03.0 Inkomensregelingen	-23.421	-24.131	-24.807	676
6.21.0 Toegang en eerstel vz WMO	0	0	13	-13
6.23.0 Toegang en eerstel vz integr	-58	-112	-229	117
6.60.0 Hulpmiddelen en diensten WMO	-172	-222	-238	17
6.71.1 Huishoudelijke hulp WMO	-362	-362	-408	46
6.81.2 Maatsch en vrouwenopv WMO	0	-581	-603	22
Totale Baten	-24.654	-30.541	-31.250	709
Totaal Sociaal domein	73.819	76.568	74.278	2.290

Volksgesondheid en milieu	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
7.01.0 Volksgezondheid	3.220	3.325	3.366	-40
7.02.0 Riolering	4.853	4.851	5.252	-400
7.03.0 Afval	6.728	6.726	6.685	41
7.04.0 Milieubeheer	3.660	3.537	3.736	-198
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	2.097	2.220	2.332	-112
Totale Lasten	20.558	20.660	21.370	-710
Baten				
7.01.0 Volksgezondheid	-268	-268	-539	271
7.02.0 Riolering	-6.571	-6.777	-6.924	147
7.03.0 Afval	-8.462	-8.337	-8.360	23

Volksgezondheid en milieu	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
7.04.0 Milieubeheer	-1.506	-1.253	-1.783	530
7.05.0 Begraafplaatsen en crematoria	-2.335	-2.335	-2.294	-41
Totale Baten	-19.142	-18.971	-19.900	930
Totaal Volksgezondheid en milieu	1.415	1.690	1.470	219

Volkshuisv, leefomgev en sted vern	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	1.173	1.372	1.290	82
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	2.703	6.761	6.737	24
8.03.0 Wonen en bouwen	3.739	4.667	4.935	-268
Totale Lasten	7.615	12.800	12.962	-162
Baten				
8.01.0 Ruimte en leefomgeving	-7	-7	-24	16
8.02.0 Grondexploit (niet-bedr.terr)	-2.472	-6.255	-6.700	445
8.03.0 Wonen en bouwen	-1.673	-2.673	-3.607	934
Totale Baten	-4.152	-8.935	-10.331	1.395
Totaal Volkshuisv, leefomgev en sted vern	3.463	3.864	2.631	1.233

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.05.0 Treasury	-406	1.612	1.667	-55
0.06.1 OZB woningen	1.720	1.869	1.865	4
0.06.2 OZB niet woningen	1.837	1.837	1.733	104
0.06.4 Belastingen overig	1.298	1.338	1.307	31
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	7	7	8	-1
Totale Lasten	4.457	6.663	6.581	82
Baten				
0.05.0 Treasury	-3.946	-10.138	-10.038	-101
0.06.1 OZB woningen	-9.418	-9.418	-9.479	61
0.06.2 OZB niet woningen	-9.022	-9.332	-9.242	-89
0.06.4 Belastingen overig	-1.723	-1.923	-1.843	-80
0.07.0 Alg uitk en ov uitk gem.fonds	-128.337	-136.623	-137.522	898
Totale Baten	-152.446	-167.434	-168.123	689
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-147.989	-160.771	-161.542	771

Overige baten en lasten	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.08.0 Overige baten en lasten	691	-1.007	-913	-94
Totale Lasten	691	-1.007	-913	-94
Baten				
0.08.0 Overige baten en lasten	0	-150	-400	250
Totale Baten	0	-150	-400	250
Totaal Overige baten en lasten	691	-1.157	-1.313	156

Overhead	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.04.0 Overhead	19.794	18.833	19.296	-462
Totale Lasten	19.794	18.833	19.296	-462
Baten				
0.04.0 Overhead	-1.026	-1.059	-1.112	53
Totale Baten	-1.026	-1.059	-1.112	53
Totaal Overhead	18.769	17.774	18.183	-409

Vennootschapsbelasting	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.09.0 Vennootschapsbelasting	368	368	219	149
Totale Lasten	368	368	219	149
Totaal Vennootschapsbelasting	368	368	219	149

Mutaties reserves	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Toevoeging reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	8.414	40.515	41.587	-1.072
Totale Toevoeging reserves	8.414	40.515	41.587	-1.072
Onttrekking reserves				
0.10.0 Mutaties reserves	-1.778	-38.858	-38.890	32
Totale Onttrekking reserves	-1.778	-38.858	-38.890	32
Totaal Mutaties reserves	6.636	1.657	2.697	-1.040

Resultaat rek baten-lasten	Begroting 2025	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025 (+ voordeel, -nadeel)
Lasten				
0.11.0 Resultaat rek baten-lasten	-2.122	9.536	17.227	-7.691
Totale Lasten	-2.122	9.536	17.227	-7.691
Totaal Resultaat rek baten-lasten	-2.122	9.536	17.227	-7.691
B. Gerealiseerde totaal van saldo baten en lasten	0	0	0	0
Totaal rapport	0	0	0	0

SiSa tabel

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 07-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering juridische grondslag ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A20B	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Beschikkingenkenmerk	Naam taak/project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per taak/project (Ja/Nee)	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T)
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/03	Aard controle D1 Indicator: A20B/04	Aard controle R Indicator: A20B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/06
		1 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Analyse	Ja		€ 41.140	€ 41.140
		2 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Signalering	Ja		€ 7.948	€ 7.948
		3 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Coördinatie	Ja		€ 15.459	€ 15.459
		4 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Generieke preventie-projecten	Ja		€ 0	€ 0
		18						
		Kopie gemeente(code)	Kopie Beschikkingenkenmerk	Kopie Naam taak/project	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/nee) in (jaar T) per taak/project - bij Ja is indicator 11 verplicht	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens activiteitenplan per taak/project		Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: A20B/12	
		1 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Analyse	Nee			Nee
		2 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Signalering	Nee			Nee
		3 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Coördinatie	Nee			Nee
		4 060855 Gemeente Tilburg	30010761	Generieke preventie-projecten	Nee			Nee
		18						
JenV	A31	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2024	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator 'nee' is ingevuld		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: A31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A31/04		
			€ 347.881	€ 449.033	Nee			
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (Ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Gemeenten	Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
		10	39	Ja	Ja	Nee		
		Reeks 1	Reeks 1					
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)					
		Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07					
		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	
		€403.616	€ 947.788			€0	€0	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	
		€4.422	€42.119	€36.730	€138.009	€19.010	€77.713	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal	
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal diegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal diegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling		
		Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24		
		€127.073	€298.553			€590.851		

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 533	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 47.415	€ 0	1	731	103	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 647.588	€ 866.221	€ 179.951	€ 0	€ 1.029.277	€ 1.106.471
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen				
			Bedrag	Bedrag				
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
		2						
		100						
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Correctie besteding contactgemeente (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle R Indicator: D12/03	Aard controle R Indicator: D12/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/05	
			€ 812.775	€ 0	€ 0	Nee		
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) (automatisch ingevuld)	Correctie totale besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle R Indicator: D12A/05	Aard controle R Indicator: D12A/06
			€ 257.534	€ 0	€ 257.534	€ 0	€ 0	€ 141.349
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/07					
		Nee						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 0	€ 0	€ 0			
		Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
		1						
		2						
		10						

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	€ 0	€ 38 552	€ 0	€ 16 734
			2 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	€ 58 193	€ 58 193	€ 116 385	€ 116 385
			3 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			7 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			8 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			15	Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Nee			
			2 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Nee			
			3 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Nee			
			4 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Nee			
			5 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Nee			
			6 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Nee			
			7 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Nee			
			8 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Nee			
			15	Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Vergroening schoolplein	Nee		
			2 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Koninginnelaan	Ja		
			3 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Adrie van Driellaan	Nee		
			4 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2022/2023	Kanaalweg/Stationsplein	Nee		
			5 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Meanderlaan	Nee		
			6 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Butenhovelaan	Nee		
			7 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Dauwendaele	Nee		
			8 030009 Provincie Zeeland	212093 - 2024	Binnenstad	Nee		
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	€ 225 032	€ 187 597	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuk, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen(aantal in Stuks)	Nee	0	Uitvoering in 2026		
			2 342 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom(aantal in Stuks)	Nee	0	Uitvoering 2027		
			3 346 Voetgangersoversteekplaats (VOP) in gebiedsontsluitingsweg 50 km/h(aantal in Stuks)	Nee	0	Uitvoering 2027		
			4 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)(aantal in Meters)	Ja	70			
			5 349 Aanleg van een snelheidsremmend plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt(aantal in Stuks)	Ja	1			
			6 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h(aantal in Stuks)	Ja	1			
			7 332 Wegversmalling(aantal in Stuks)	Ja	1			
			8 333 As-verspringing(aantal in Stuks)	Ja	1			
			100					
lenW	E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Project afgerond (Ja/Nee)	
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/02	Aard controle R Indicator: E97B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/05	
			1 030009 Provincie Zeeland	387688 Dampoorthof	€ 675 129	€ 675 129	Ja	
			2					
			25	Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/08			
			1 387688 Dampoorthof	Ja				
			2					
			25	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/09					
			Ja					

lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk
			Aard controle R Indicator: E115/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E115/04
			€ 211.489	€ 211.489	Ja	zaaknummer 31206514 en bestelnummer 4500426317, positie 10
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14		Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05
			€ 0	Nee		€ 0
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2024 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 20.798.554	€ 480.828	€ 537.790
			2			€ 11.463
			100			€ 64.956
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/08	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 220	€ 124.894	€ 65.384
			2			€ 2.679
			100			€ 980.987
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0	€ 0
			2			
			100			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
						Nee
						Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstreking)_totaal 2024	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
				Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004						
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordt hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06
		1 060687 Gemeente Middelburg	€ 40 000	€ 27 804	€ 51 289	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01						
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen						
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07	Aard controle R Indicator: G3A/08	Aard controle R Indicator: G3A/09	Aard controle R Indicator: G3A/10	Aard controle R Indicator: G3A/11	Aard controle R Indicator: G3A/12
		1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		100						
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling		Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	Nee		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	Nee		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	Nee		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	Nee		
		6 Totaal	0	0	0	N.v.t.		
		Kopie regeling		Besteding (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstreking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Kopie regeling		Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	0	0	0			

SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Vgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01	Aard controle R Indicator: G4A/02	Aard controle R Indicator: G4A/03	Aard controle R Indicator: G4A/04	Aard controle R Indicator: G4A/05
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 9.199	€ 158.173
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 4.961	€ 31.979
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 3.861	€ 49.374
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.513	€ 8.447
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.736
			Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Aard controle R Indicator: G4A/07	Aard controle R Indicator: G4A/08	Aard controle R Indicator: G4A/09	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	0	0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	0	0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	0	0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	0	0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	0	0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vijal) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10	Aard controle R Indicator: G4A/11	Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Aard controle R Indicator: G4A/13	
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Vgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 892.360	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Vgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03		
			€ 0	€ 0	Nee		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen 2024	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Vgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01	Aard controle R Indicator: G12A/02	Aard controle R Indicator: G12A/03		
			1 060687 Gemeente Middelburg	€ 0	€ 0		
			2				
			20				
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Vgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 8.777	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering			
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 566.921	€ 322.587			
		Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken		Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting	
			Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06	
			€ 307.920	€ 9.691	€ 4.976		

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 847.643	€ 84.763	€ 781.130	€ 2.335.335	Ja	
		Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?		Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			N.v.t.	Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
		1 060664 Gemeente Goes		€ 244.710				
		2						
		3						
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
		109		188	0			
		Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.		Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
		1 0		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2						

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			0	€ 0	€ 95.958	0	€ 0	€ 75.089
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			0	€ 0	€ 484.508			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			0	0	0	0	0	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI/23-03538924	€ 1.167.238	600	6	€ 0	€ 0
			2 LAI/24-03760421	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			100 LAI/25-03846236	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	€ 1.167.238	Nee		
			2	€ 0	€ 0	Nee		
			100	€ 0	€ 0	Nee		
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 Sprinkhof Amemuiden	0	Nee	0	Nee	€ 0
			2 70 woningen Mortiere Connect	0	Nee	0	Nee	€ 0
			20					
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 Sprinkhof Amemuiden	€ 0	N.v.t.	Niet voldaan aan voorwaarden regeling	0	Nee
			2 70 woningen Mortiere Connect	€ 0	N.v.t.	Er wordt uitzet verleend	0	N.v.t.
			20					
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 Sprinkhof Amemuiden	Ja				
			2 70 woningen Mortiere Connect	Nee				
			20					

VRO	J107	Meerjarige stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen 2023	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatief aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	Cumulatief aantal gerealiseerde woonruimten voor statushouders en/of Oekraïense ontheemden (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J107/01	Aard controle R Indicator: J107/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J107/06
			1 SF12024-1-03693688	€ 93.600	€ 93.600	12	0	Ja
			2					
			20					
KGK	K2B	Specifieke uitkering gebiedsinvesteringen aanlandlocaties Net op Zee	Hieronder één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T-1)	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Zijn alle acties conform het regioplan gebiedsinvesteringen Net op Zee afgerond? (Ja/Nee)	Storting in geoormerkt gemeentelijk fonds (Jaar T)
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/01	Aard controle R Indicator: K2B/02	Aard controle R Indicator: K2B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/05	Aard controle R Indicator: K2B/06
			030009 Provincie Zeeland	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	€ 0
KGK	K2B	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K2B/01	Aard controle R Indicator: K2B/02	Aard controle R Indicator: K2B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/04	Aard controle R Indicator: K2B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/06
			€ 1.496.117	€ 0	€ 0	€ 3.610.565	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K2B/07					
			Nee					
LVVN	L38B	Regeling specifieke uitkering convenant visserijontwikkelplan (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Naam uitvoeringsactiviteit	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen per uitvoeringsactiviteit	Cofinanciering (jaar T) per uitvoeringsactiviteit	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) ten laste van rijksmiddelen per uitvoeringsactiviteit	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T-1) per uitvoeringsactiviteit
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: L38B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: L38B/02	Aard controle R Indicator: L38B/03	Aard controle R Indicator: L38B/04	Aard controle R Indicator: L38B/05	Aard controle R Indicator: L38B/06
			1 030009 Provincie Zeeland	Versterking visserij-identiteit Arenmuiden	€ 15.577	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			Kopie naam uitvoeringsactiviteit	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: L38B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: L38B/08				
			1 030009 Provincie Zeeland	Nee				
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t.b.v. de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 3.381.224	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 233.797
			Totaal bedrag vorderingen (i/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 4.704	€ 14.121	1-1-2025	1-10-2025	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 3.605.604	€ 16.397.713				
AenM	M30	Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee)	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/04		
			68	Nee	0	Nee		

OVERIGE GEGEVENS

Bijlage (Europese) subsidies

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m 2025	Restant toegekend subsidiebedrag
Klimaatadaptatie Zeeland Het Stimulus OP-Zuid project is toegekend voor de realisatie van klimaatbestendig Meanderpark, incl. speelobjecten en elementen voor ontmoeting samen met inwoners, City Seeds, Woongoed, ZMF etc.	16-1-2023	31-12-2026	€ 1.192.900	€ 546.937	€ 228.700	€ 318.237
DETOCS Het Interreg Europe project DETOCS speelt in op het verduurzamen van toeristisch bedrijfsleven en de hieraan gerelateerde sectoren door stimuleren virtueel toerisme en tips voor energiebesparing.	1-3-2023	28-2-2027	€ 218.120	€ 174.496	€ 97.422	€ 77.074
Natuur-Inbouw Interreg Vlaanderen - Nederland project voor het versterken van de kademuur Korendijk en Kinderdijk met behoud van de vegetatie.	1-9-2023	30-12-2025	€ 456.717	€ 228.359	€ 228.349	€ 10
Cool Neighbourhoods Interreg NWE project om hittestress te verminderen door onder andere ontharden en vergroening van risicowijken en de binnenstad.	1-1-2024	30-6-2027	€ 1.845.626	€ 1.107.376	€ 215.156	€ 892.220
Green Teams Pro-actieve klimaatadaptatie in planning en uitvoering voor de openbare ruimte. Green Teams biedt ons de mogelijkheid om gezamenlijk met andere partners te werken aan een strategy om klimaatadaptatie onlosmakelijk onderdeel te laten zijn van onze projecten en activiteiten van ontwerp tot beheer en onderhoud	1-1-2024	1-5-2027	€ 223.632	€ 134.179	€ 26.578	€ 107.601
Cool Cities network Lokale/regionale overheden en kennisinstellingen werken gezamenlijk aan het hittebestendiger maken van steden door het ontwikkelen van een Cool Network Strategy, een integrale wijkgerichte aanpak en energietransitie met hieraan gekoppelde uitvoeringsprogramma van een netwerk van schaduwrijke routes en cool spots. Deze strategie is nodig om voor een cool netwerk strategie/plan. Binnen het project wordt een klimaatadaptieve herinrichting van de Arie van Driellaan als voorbeeld gerealiseerd	1-1-2024	31-12-2027	€ 731.328	€ 438.797	€ 24.363	€ 414.434
Polliconnect	1-1-2025	1-6-2029	€ 674.768	€ 404.861	€ -	€ 404.861

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m 2025	Restant toegekend subsidiebedrag
Dit project gaat over het beheer van de groeninfrastructuur, het behouden en versterken van de biodiversiteit, het maaibeeld en het aankopen van machines hiervoor.						
Circulair Shift	1-1-2025	31-12-2027	€ 584.937	€ 350.962	€ -	€ 350.962
Doel van het project: aansluiten op het circulair economie beleid en het opzetten van maatschappelijk verantwoord ondernemen.						
Better Blue	1-5-2025	31-7-2029	€ 253.300	€ 202.640	€ -	€ 202.640
Het project heeft tot doel de uitdagingen van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling aan te pakken door gezamenlijk een open samenwerkingsmodel te ontwikkelen – een holistische bottom-up benadering die economische ontwikkeling in evenwicht brengt met bescherming van het milieu en sociale rechtvaardigheid.						
Uitbreek doorbraak	1-7-2025	31-5-2028	nntb	nntb	€ - nvt	
Dit project gaat over het ontharden en het vergroenen van het hart van Griffioen (dit is circa 3500 m2) en het toepassen van multidisciplinair werken. Uitbreek Doorbraak wil drempels verlagen door beleidsdomeinen beter te laten samenwerken, succesvolle methodes uit te wisselen en burgers op een creatieve manier te betrekken. De ambitie is groot: het project wil niet alleen meer groen realiseren, maar ook een andere manier van werken introduceren!						
Overige externe financiering						
Cool Neighbourhoods	1-1-2024	30-6-2027	€ 50.000	€ 50.000	€ 37.500	€ 12.500
Vanuit de Provincie Zeeland is een subsidie verleend als provinciale cofinanciering ten behoeve van het Europese project Cool Neighbourhoods.						
Regioarrangement Walcheren	1-1-2022	31-12-2025	€ 244.200	€ 244.200	€ 244.200	€ -
Vanuit de Provincie Zeeland wordt een subsidie verstrekt voor het mede mogelijk maken van activiteiten van cultuurorganisaties.						
City Deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime	1-1-2023	31-12-2025	€ 300.000	€ 300.000	€ 260.000	€ 40.000
Vanuit het centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid is een subsidie ontvangen voor de eenheid Zeeland / West Brabant in het kader van de City Deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime.						

Project	Begindatum	Einddatum	Projectbudget	Totaal toegekende subsidie	Werkelijk ontvangen via de bank t/m 2025	Restant toegekend subsidiebedrag
Skaeve Huse Voor de realisatie van een Skaeve Huse voorziening in de regio Walcheren is een subsidie ontvangen vanuit het CZW bureau. Deze voorziening is bedoeld voor de meest kwetsbare inwoners uit uw regio en voorziet in een passende oplossing voor die inwoners, die met een dergelijke woonvoorziening gebaat zijn, onder meer van wege zwaar overlast gevend gedrag, ongeschikt voor het wonen in een groep en niet dan wel slecht begeleidbaar.	1-1-2025	31-12-2025	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000	€ -
Van Vollenhovenstraat en omgeving Arнемuiden Voor het uitvoeren van het project Van Vollenhovenstraat en omgeving Arнемuiden is een subsidie ontvangen vanuit de Provincie Zeeland in het kader van de subsidieregeling Gebiedsgericht Aanpak Wonen.	1-10-2025	6-12-2027	€ 1.040.412	€ 300.604	€ 45.653	€ 254.951
Subsidieregeling instandhouding monumenten (SIM) Vanuit de rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ontvangen we een subsidie voor de instandhouding van monumenten, bijvoorbeeld molens en bolwerken.	1-1-2020	31-12-2028	€ 1.251.486	€ 639.648	€ 466.747	€ 172.901

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant